

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Η'

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 86

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου	B. Russell	31
Ἀρχαϊκὴ ἐποποιία	R. & Ed. Brecher	39
Γιὰ τὴν μητέρα καὶ τὸ βρέφος	Σ. Περμαζόγλου	45
Ἡ ὥρα τῆς προόδου		49
Κυριαρχία τῶν θαλασσῶν	C. B. Thompson	53
Πρέπει νὰ παίρνουμε διταμίνες;	«Changing Times»	58
Συλλογὴ Ἑλένης Α. Σταθάτου		61
Ἡ τέχνη τοῦ γέλιου	P. Daninos	69
Εὐρώπη—Ἀμερική		73
Τὸ μάτι, φωτογραφικὸς φακὸς		78
Ἡ μυστικὴ ζωὴ τῶν φυτῶν	M. Duncan	80
Πρωτοποριακὰ θέατρα στὸ Παρίσι	Ἀσημακόπουλος	88
Τὸ ἀφεντικό μου... ἡ γάτα	P. Gallico	92
Ἡ Θεοδώρα τοῦ Βυζαντίου	Ed. Gibbon	96
Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τῶν Σοβιετ	J. Steinberg	105
Τὰ βασικὰ φορέματα	Μαρίνα	119

«Μάχη τοῦ χιοῦμορ» 72. «Κουϊτ» 118. «Τι ἀκριβῶς ἐννοεῖτε» 56. «Ποιῶς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα» 91. «Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς» 76. «Φωτογραφικὸς διαγωνισμὸς» 122.

Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων : «Τὸ πηγάδι καὶ τὸ ἐκκρεμές», τοῦ EDGAR ALLAN POE.

Τὸ ἐξώφυλλό μας : «Ἡ πλατεῖα τῆς Τριπόλεως», ἀπὸ ἀνέκδοτη ἑγχρωμὴ φωτογραφία.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς» χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

Ἐκλογή,

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσῶτ. Ἐτησ. 50.000
Ἐσῶτ. Ἐξάμ. 25.000

Ἐξῶτ. Ἐτησ. \$ 4
Ἐξῶτ. Ἐτησ. £ 1.10.0

ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Είς τὸ ΚΟΛΩΝΑΚΙ, ὁδὸς Σέκερη 4 (παραπλεύρως μεγάρου Ἱταλικῆς Πρεσβείας). Διαμέρισμα τῆς ὑπὸ ἀποπεράτῳ πολυτελοῦς πολυκατοικίας, εἰς τὸν 2ον ὄροφον αὐτῆς. Ἐξ κύρια δωματία, δύο πλήρη λουτρά, δωμάτιον ὑπηρεσίας, μαγειρεῖον, ὄφίς, θεράντες, κεντρικὴ θέρμανσις κ.λ.π. Σύνολον οἰκοδομικοῦ ὅγκου διαμερίσματος (μετὰ κοινοχρήστων χώρων) 922 κυβικά μέτρα. Ἀξία 750.000.000 δρχ.

ΔΕΞΙΑ : Ὁδὸς Μάρνη 7. Διαμέρισμα πολυτελοῦς κατασκευῆς, καταλαμβάνον τὸ δεξιὸν τμήμα τοῦ ὁρόφου (ρετιρέ) τῆς τελευταίως ἀποπερατωθείσης μεγάλης πολυκατοικίας. Πέντε κύρια δωματία, δωμάτιον ὑπηρεσίας, λουτρά, θεράντα, κεντρικὴ θέρμανσις κ.λ.π. Ἀξία 415.000.000 δραχμῶν.

Καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἴκοσι Σπίτια τοῦ ἐφετεινοῦ Λαχείου εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα διαμερίσματα τῶν καινουργῶν Πολυκατοικιῶν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ πλέον προσφέρει τὸ Λαχεῖον εἰδικὰ κέρδη εἰς τοὺς τυχεροὺς κάθε Σειρᾶς τοῦ ἀπὸ 350.000.000 δραχμῶν.

Καὶ τὸ μεγάλο κέρδος ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥ ΔΡΑΧΜΩΝ τοῦ Κουμπάρῳ.

Σπίτια

Μερίτη

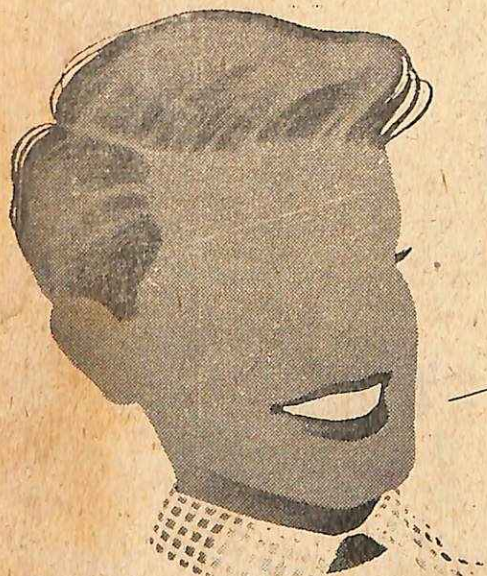
ΚΟΥΜΠΑΡῶΝ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

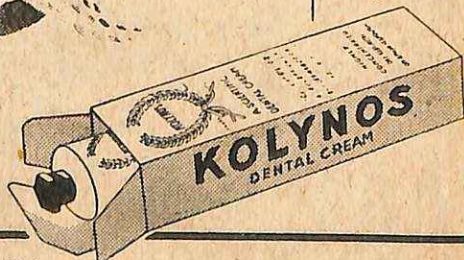
Ε.ΓΚΡΕΚΑ

"KOLYNOS *

ΓΕΡΑ ΔΟΝΤΙΑ

διότι από μικρός
πλένω τὰ δόντια
μου μέ

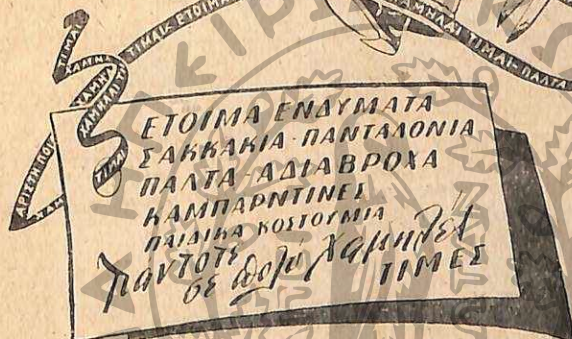
ΓΕΝ. ΑΝΤ. ΑΦΟΙ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
24-605

Με
τὰ Ἐκλεκτότερα
ΚΑΣΙΜΗΡΙΑ ὁ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

ΣΕ ΤΕΛΕΙΑΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ
ΚΑΙ ΣΕ ΠΛΟΥΤΟΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
ΒΡΙΣΚΕΤΕ

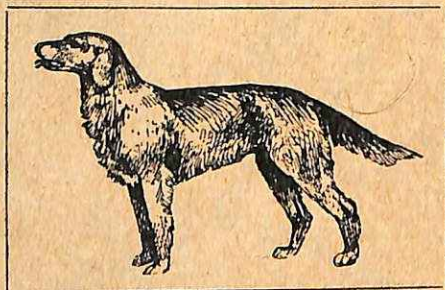

ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΠΕΡΙΛΕΒΙΣΜΩΝ

"Π. Γουτάκης"
ΣΤΑΔΙΟΥ 49

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ

Πρέπει νὰ λείψη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα
ἡ κακομεταχείρισις τῶν ζώων !

Οἱ πολιτισμένοι λαοί, ὅλων τῶν πολιτισμένων ἐποχῶν, ἔδειξαν πρὸς
τὰ ζῶα ἀγάπη καὶ στοργή.

Οἱ ἄνθρωποι πὺν τυραννοῦν τὰ ζῶα,
εἶναι κατὰ βάθος ἴδιοι
μὲ τοὺς ἀνθρώπους πὺν τυραννοῦν τοὺς ἀνθρώπους.
Μόνο τὸ θῦμα διαφέρει.

(ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ)

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΜΕΛΗ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ

Ἐγγραφές στὴν Τράπεζα Ἀθηνῶν, θυρίδες 68-69, Δρχ. 30.000 ἑτησίως

*φωτίζετε
τὸ πρόσωπο
τοῦ παιδιοῦ
μὲ τὴν χαρὰ
τοῦ
Παιχνιδιοῦ.*

ΤΣΟΚΑΣ

ΑΙΟΛΟΥ 52

Διὰ ΡΩΜΗΝ-ΛΟΝΔΙΝΟΝ καθημερινώς δύο αναχωρήσεις

Διὰ ΝΙΚΑΙΑΝ
Δευτέρα-Τρίτη-Πέμπτη-Παρασκευή
Σάββατο-Κυριακή

Διὰ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ
καθημερινώς

• Άνταποκρίσεις εις ΛΟΝΔΙΝΟΝ δι' όλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Β. Ο. Α. C.

BEA British Airways
European Airways **Β.Ο.Α. C** British Overseas Airways Corporation

• Πληροφορίαι καὶ ἐξασφάλιαις θέσεων εις ὅλα τὰ ἀνεγνωρισμένα Γραφεῖα Ταξιδίων καὶ εις τὰ Γραφεῖα τῆς BEA

Ὁδὸς Μητροπόλεως 7 - ΑΘΗΝΑΙ
Τηλέφ. 30.926 - 20.691

„ΓΚΡΕΚΑ“

ΔΑΕ
35-349

... καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ...

Τώρα ἦρθε ἡ
ΩΡΑ ΝΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΣΗ

ἀφοῦ ὁ
ΧΟΥΒΑΡΔΑΣ

Πουλάει ΣΧΕΔΟΝ ΤΖΑΜΠΑ.

• ΔΔΙΑΒΡΟΧΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΕΤΑ
ΞΩΤΑ τὸν 375.000 ὀρχ. 200.000
ΔΔΙΑΒΡΟΧΑ ΑΝΔΡΙΚΑ ΑΓΓΛΙΑΣ
Χρωματιστοὶ ἀνοικτοὶ
τὸν 375.000 ὀρχ. 235.000

ΤΡΕΝΣ ΚΟΤ ΑΓΓΛΙΑΣ διπλὰ
Ἀνδρῶν-Γυναικεία
τὸν 550.000 ὀρχ. 315.000

ΚΑΜΠΑΡΙΝΕΣ ΟΛΟΜΑΛΛΕΣ
Σκέτες καὶ Μουλινέ
τὸν 675.000 ὀρχ. 395.000

• ΠΑΛΤΑ ΟΛΟΜΑΛΛΑ
Σταυρωτά-Σπόρ
τὸν 475.000 ὀρχ. 275.000

• Ποικιλία ἄλλων ποιότητων
σὲ ἀνάλογες τιμὲς

Ἵψόσματα Ἀνδρῶν - Γυναικεία
ΕΤΟΙΜΑ Εἶδη - ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ

ΔΗΜ. Σ. ΧΟΥΒΑΡΔΑΣ Ο.Ε
ΠΕΣΜΑΤΟΖΟΛΟΥ 5

* ΠΑΡΑΡΤΗΡΗΜΑ ΚΟΚΚΙΝΙΑΣ 68δς ΚΟΝΔΥΛΗ καὶ ΙΩΝΙΑΣ

"ΜΙΝΩΣ,"

Αυτό το ρύζι
ζητώ!...

Μόνον το ρύζι
ΒΕΟ καθαρίζεται
καί συσκευάζεται
διά μηχανικών μέ-
σων. Προσέξτε
τάς απομιμήσεις.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ο μόνος Έλλην ευεργέτης που κατάλαβε καλά τους πατριώτες του και διέθεσε αντίστοιχως τα λεπτά του...
2. Η όνομασία των σπονδυλωτών των οποίων η θερμοκρασία του αίματος είναι ανεξάρτητος από την θερμοκρασία του περιβάλλοντος.
3. Όποιος την κρατεί, κρατεί, κατά την παροιμία, το κουβάρι.
4. Οι «δρίμες» είναι ξε-
ρι (δημ.). — Αυτοί επιδίδονται σε μία ώριση αθλητική άσκηση (αίτ.).
5. Καί άλλος ένας εθνικός ευεργέτης (αίτιατική). — Λαμβάνει πάντοτε το όνομα του ναού που βρίσκεται μέσα σ' αυτήν.
6. Κόρη του 'Ασκληπιού και της 'Ηπιόνης. — Τόσα νησιά απο-
τελούν την Νέαν Ζηλανδία.
7. Έβασάνισαν πολλούς Έλληνες. — Κρούεται διά της χειρός (δημ.). — Νομός με πρωτεύουσαν την Λίλ-
λην.
8. Ποταμός πηγάζων εκ των Άλ-
ταίων ορέων. — Διασώζεται από στόμα σε στόμα (δημ.).
9. Δεν τυχαίνει στον πεπειραμένον μουσικό (ξεν.). — Ευρωπαϊκή χερσόνησος.
10. Ήτο ο Ντὰ Βίντσι (γεν.). — Μέγας ποταμός της ασιατικής Ρωσίας και Δ. Σιβηρίας.
11. Νήσος του Σαρωνικού (αίτ.). — Συμπλεκτικός.
12. Δύο συνεχόμενα γράμματα, τρεις ποταμοί της Ρωσίας. — Ο κυβερνήτης ενός φανταστικού, αλλά πασιγνώστου υπο-
βρυχίου.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Τό νομίζειν εαυτὸν σοφὸν (αί-
τιατική).
2. Μία μεγάλη πόλις, ἡχητικός. — Νοσογόνος παράγων, κυρίως, καί μεταφορικῶς (δοτ.).

3. Διάσημος Νέγρος ὀλυμπιονίκης. — Δίπλα.
4. Μουσικός φθόγγος. — Σημαί-
νει «εύκολώτερος» (ἀρχ.). —
Ἡ φουστάνελλα τῶν Σκωτσέ-
ζων, ἀντιστρόφως.
5. Ἄλλος κοινωνικός μεταρρυθμι-
στής, ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτε-
ρους ἐκπροσώπους τοῦ οὐτοπι-
στικοῦ λεγομένου σοσιαλισμοῦ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Δ	Ρ	Ο	Μ	Θ	Κ	Α	Ι	Τ	Η	Σ	
2	Θ	Μ	Ο	Ι	Θ	Ε	Ρ	Μ	Α		Θ	
3	Κ		Υ		Υ		Κ	Λ	Ρ	Σ	Τ	Η
4	Η	Μ	Ε	Ρ	Ε	Σ		Α	Λ	Τ	Α	Σ
5	Σ	Ι	Ν	Α	Ν		Ε	Ν	Ο	Ρ	Ι	Α
6	Η	Α	Σ	Ο	Γ		Δ	Υ	Ο		Υ	
7	Σ	Σ		Ν	Τ	Ε	Φ	Ι		Ν	Ε	Ρ
8	Ο	Μ	Π		Α	Ν	Ε	Κ	Α	Θ	Τ	Ο
9	Φ	Α	Λ	Τ	Σ	Ο		Α	Ι	Μ	Ο	Υ
10	Ι	Τ	Α	Δ	Ο	Υ		Ι	Σ	Ι	Ρ	
11	Α	Ι	Γ	Ι	Ν	Α	Ν		Κ	Α	Ι	
12	Ν		Ι	Κ		Ν	Ε	Μ	Ο			

- (1771 - 1858). — Βιρμανική φυλή της 'Ινδοκίνας, θυμίζουσα υποκορ. ανδρικού ονόματος.
6. Τόσων ἐτῶν ἦτο ὁ Καλιγούλας ὅταν ἐδοιοφονήθη. — Μεγάλη πόλις τῆς Ἰταλίας (αίτ.).
7. Κιτρινομάυροι... ποδοσφαιρι-
σταί. — Γαλλικὴ νεράιδα... —
Τόσα χρόνια ἔζησε ὁ Βαλαωρί-
της.
8. Εἶναι αἱ πόλεις Κόρκ καὶ Τιπ-
περάρι.
9. Ὅρος τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν Λυ-
δία (αίτ.). — Σ' αὐτὸν ὁ Σὺλ-
λας εἶναι ἄσος.
10. Μία ἐπιστήμη με τὸ ἄρθρον
τῆς.
11. Ὅμας βουνῶν τῆς Νοτιοδυτικῆς
Κίνας. — Ἀρχαῖος μεξικανικός
λαός.
12. Ἐνὰ ἑλληνικὸ περιοδικὸ (γυ-
νική). — Χ' 1
(Λύσις στὴ σελίδα 134)

ΔΙΤΣ

Ζαντό τό κουτί

είναι ο καφές της
έμπιστοσύνης!

Καφές

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ

ΛΟΥΜΙΔΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΕΡΜΟΥ 47

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΟ

ΕΘΝΙΚΟ

Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Στις 10
του μηνός

Συνεχίζει
το έργο

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

"Χειμωνιάτικο Παραμύθι"

του Σαΐτση

Παίζουν: Γιώργος Γληνός, Χριστ. Νέ-
ζερ, Χ. Εύθυμιος, Β. Διαμαντόπουλος, Μ.
Καλογιάννης, Τ. Γαλανός, Α. Φιλίππιδης,
Σταματίου, Α. Βλαχόπουλος, Μιράντα Μυ-
ράτ, Β. Μεταξά, Α. Ήσαϊα, Μ. Οικονομί-
δου, Λούλα Ήσσανίδου, Αντιγ. Βαλάκου.
Σκηνοθεσία: Αλέξη Σολομού. Κωστούμια:
Βασιλείου. Σκηνογραφία: Β. Ρώμα. Χορο-
γραφία: Κυρίας Τατιάνας Βαρούτη.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Καρύστη
Τηλ. 27.248

Συνεχίζει
το έργο

"Ο 'Αρχισιδηγουργός"

του Ζωρζ 'Ονέ

Κατά θεατρικήν διασκευήν Κ. Μουσούρη
—Ι. Καμπανέλλη. Παίζουν: Κ. Μουσού-
ρης, 'Ελένη Χατζηαργύρη. Σκηνοθεσία:
Κ. Μουσούρη. Σκηνογραφία: Δημ. Κεν-
τάκα.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλατ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559

Συνεχίζει
το έργο

"Ο Φ. Φαγκρεής και η
Γκιότα Λοσιές"

Κωμωδία

Αλ. Σακελλάριου—Χρ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Βασ. Λογοθετίδης, Ίλια Λιθου-
κού, Μ. Στεφανίδου, Α. Ρούσσου, Μ. Μω-
ραϊτοπούλου, Ν. Καψής, Ε. Πρωτόπαπ-
πας, Μ. Παπαδόκης, Στ. Στρατηγός, Γ.
Καρέτας.

"Η θάβειά γαλάζια
θάλασσα"

του Τέρενς Ράττιγκαν

Παίζουν: Έλλη Λαμπέτη, Γιώργος Παπ-
πᾶς, Δημ. Χόρν, Άθανασία Μουστάκα, Α.
Καλλέργης, Μαίρη Λαζοπούλου, Γ. Μιχα-
λόπουλος. Μετάφρασις καὶ σκηνοθεσία: Μ.
Πλωρίτη. Σκηνικά: Γιάννη Τσαρούχη.

"Ξενοδοχείον ἢ Εὐτυχία"

Εἰς τὰς 15 τοῦ μηνός «Πρώτη»

Κωμωδία
τοῦ Σωβαζόν

Παίζουν: Έλλη Λαμπέτη, Γιώργος Παπ-
πᾶς, Δημ. Χόρν, Άθανασία Μουστάκα, Λυ-
κούργος Καλλέργης, Μαίρη Λαζοπούλου, Γ.
Μιχαλόπουλος. Μετάφρασις καὶ σκηνοθεσία:
Σταύρου Πλωρίτη. Σκηνικά: Γιάννη Τσα-
ρούχη.

Στις 4
του μηνός

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

"Θανασάκης
ὁ πολιτευόμενος"

Αλ. Σακελλάριου—Χρ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Β. Αργυρόπουλος, Ντ. Ή-
λιόπουλος, Άννα Συνοδινού, Δέσπω Δια-
μαντίδου, Τζέλυ Γαρμπή, Βύρων Πάλης.
Σκηνικά καὶ κοστούμια: Γ. Ανεμογιάννη.
Σκηνοθεσία: Αλ. Σακελλάριου.

(Θίασος Βέμπο)

Συνεχίζει
το έργο

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ίπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

"Μαρία Λεμπέση"

Κ. Τραϊφόρου

Παίζουν: Σοφία Βέμπο, Πέτρος Κυρια-
κός, Α. Ίακωβίδης καὶ ὑπόλοιπα στελέ-
χη τοῦ θιάσου.

Ἐμψνεύου

Διαλέγουμε πάντα
τὰ ὑραιότερα μον-
τέλα ποὺ ἐνεπνεύ-
σθησαν οἱ εἰδικοί
καλλιτέχνη· σχε-
διαστὰ τῶν ἐργο-
στασίων ὅλου τ.
κόσμου.

ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΟΥΝΑ
ΝΗΞΙΟΤΗΣ
ΣΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Πειραιώς
Τηλ. 41.351Έντος
τοῦ μηνόςΣυνεχίζει
τὸ ἔργο

ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων 28
Τηλ. 55.262

"Η Κυρία
μὲ τὰς Καμελίαις"
"Θὰ μὲ παντρευτῆς"
"Η 8η σύζυγος
τοῦ Κριανοπώγωνος"

Παίζουν: Κατερίνα, Μήλας, Μορίδης, Α.
Κωνσταντάρης, Οικονομίδης, Άννα Κυρια-
κού, Μ. Κατράκης, Βραδουγιαννόπουλος,
Σταυρολέμης.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ: 1 Δεκεμβρίου, ὁ Γερμα-
νὸς πιανίστας Βύλλη Πίλλ.

5 Δεκεμβρίου, 6 μ.μ., ὁ Ἐλβετὸς πια-
νίστας Ἀντρέ Αἰσμπάχερ (συναυλία συν-
δρομητῶν).

12 Δεκεμβρίου, τὸ νέγρικο συγκρότημα
«Τζούμπιλη Ζίνγκερς» Ἐλαφρά τραγούδια.

15, 17, 19, 21, 25, 26 Δεκεμβρίου, Τὰ
«Λαϊκά Ἑλληνικά μπαλέττα» τὰ ὁποῖα
συνεκρότησε τὸ καλλιτεχνικὸ Γραφεῖο Ἀθη-
νῶν (κ. Κουράκου).

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ κέντρο πληροφοριῶν:
(Ἐλευθ. Βενιζέλου 9 γ).

Θὰ παιχθοῦν ἔργα Ἑλλήνων καὶ Ἀμερι-
κανῶν συνθετῶν.

1 Δεκεμβρίου, Π. Πετρίδης: Ἑλληνικὴ
Σουίτα (ἀπὸ δίσκους). Βίρτζιλ Τόμπσον:
Τέσσαρες Ἅγιοι σὲ τρεῖς πράξεις (ἀπο-
σπάσματα ἀπὸ τὴν ἄνω ὄπερα).

8 Δεκεμβρίου, Ἀνδρέα Νεζερίτης: Κου-
αρτέττο γιὰ ἔγχορδα. Ντὸν Τζέλλις: Πορ-
τραῖτο μίας ἀμερικανικῆς πόλεως.

15 Δεκεμβρίου, Μαρίας Βάρβογλη: Σο-
νατίνη γιὰ πιάνο καὶ ἄλλα 11 ἔργα γιὰ
πιάνο. Ποιμενικὴ Σουίτα γιὰ ὀρχήστρα
ἐγχόρδων. Ἀσρὼν Κόπλαντ: «Ο Μπίλ-
λυ, τὸ παιδί» σουίτα μπαλέτου. Ἡ «Η-
συχὴ Πολιτεία».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

1 Δεκεμβρίου 7 μ.μ.: Ρεσιτὰλ τραγου-
διοῦ τοῦ κ. Γ. Γεωργοπούλου.

7 Δεκεμβρίου 6 μ.μ.: Ὁ Ἕλλην βιο-
λονίστας κ. Χρ. Κουτσιμάνης.

11 Δεκεμβρίου 7.30 μ.μ.: Ρεσιτὰλ τρα-
γουδιοῦ τῆς κ. Εὔας Μομφεράτου.

14 Δεκεμβρίου 11 π.μ.: Συναυλία Χο-
ρωδίας τῆς Πλάκας (Σύλλογος τῶν Ἀ-
θηναίων).

"Ψυχραιμία, Παντελῆ"

Μουσικὴ φάρσα

τῶν Στυροπούλου—Παπαδοῦκα

Παίζουν: Μπελίντα, Ρένα Ντόρ, Β. Λει-
βαδίτης, Β. Αὐλωνίτης, Θηδοῖος, Σπε-
ράντζα Βρανᾶ. Σκηνικὰ τοῦ Δόξα. Χορο-
γραφία Ἑλλης Ζουρούδη.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ
ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΤΟΥ Β.Β.С.

(σὲ ὥρα Ἑλλάδος)

1 Δεκ. 9.30: Συναυλία μὲ ἔργα Ντβόρ-
ζακ καὶ Μέντελσον.

1 Δεκ. 16.15: Σερενάτες καὶ ἔργα γιὰ
ἔγχορδα.

2 Δεκ. 16.15: Συναυλία μὲ ἔργα Ἑλγ-
καρ καὶ Ρίμσκυ Κορσακόφ.

3 Δεκ. 17.15: Ἔργα γιὰ πιάνο.

3 Δεκ. 17.30: Λαϊκὰ τραγούδια.

4 Δεκ. 15.15: Ἐλισάβετ Σούμαν (μὲ
δίσκους τῆς Ἰδίας).

4 Δεκ. 20.30: Συναυλία μὲ ἔργα Βι-
βάλντι.

5 Δεκ. 10.15: Ἔργα γιὰ πιάνο.

5 Δεκ. 20.30: Συναυλία μὲ ἔργα Βέ-
μπερ καὶ Σούμπερτ.

7 Δεκ. 16.15: Κονσέρτο ἀρ. 1 γιὰ πιά-
νο καὶ ὀρχήστρα τοῦ Μπράμς.

8 Δεκ. 9.30: Συναυλία μὲ ἔργα Μπάχ,
Μότσαρτ, Σούκ.

8 Δεκ. 16.15: Σερενάτες.

9 Δεκ. 16.15: Συναυλία μὲ ἔργα Μπε-
τόβεν, Βάγκνερ, Σούμαν.

10 Δεκ. 17.15: Ἔργα γιὰ πιάνο.

11 Δεκ. 15.15: Ἡ ὀρχήστρα Χαλλέ μὲ
διευθυντὴ τὸν Σέρ Τζὼν Μπαρμπιρόλλι.

11 Δεκ. 18.30: Μότσαρτ: Κουίντέττο γιὰ
κλαρινέτο καὶ κουίντέττο γιὰ πνευστά.

14 Δεκ. 16.15: Κονσέρτο γιὰ πιάνο καὶ
ὀρχήστρα τοῦ Σαίν-Σάνς.

17 Δεκ. 17.15: Ἔργα γιὰ πιάνο.

17 Δεκ. 17.30: Λαϊκὰ ἀγγλικά τραγού-
δια.

18 Δεκ. 20.30: Κουαρτέτο τοῦ Ντβόρζακ.
Τραγούδια τοῦ Μπετόβεν.

19 Δεκ. 10.15: Ἔργα γιὰ πιάνο.

19 Δεκ. 20.30: Συναυλία μὲ ἔργα Βέμ-
περ καὶ Σούμπερτ.

- 21 Δεκ. 16.15: Συναυλία μὲ ἔργα Μότσαρτ
καὶ Μέντελσον.
23 Δεκ. 16.15: Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν
«Μεσσίας» τοῦ Χαίντελ (I Μέρους).
23 Δεκ. 23.15: «Μεσσίας» τοῦ Χαίντελ
(II Μέρους).
24 Δεκ. 15.15: Χριστουγεννιάτικη Μου-
σική.
24 Δεκ. 16.30: Λειτουργικὴ Μουσική.
25 Δεκ. 16.00: Πρόγραμμα μὲ συμμετοχὴ
ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Βρεταννικῆς Κοι-
νοπολιτείας.
25 Δεκ. 17.00 Χριστουγεννιάτικο μήνυμα
ἀπὸ τὴν Βασίλισσα Ἐλισάβετ.
25 Δεκ. 23.00: Ἐλαφρά μουσική.
26 Δεκ. 15.45: Διάφορες Μελωδίες.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΤ' ΕΚΔΟΓΗΝ
ΤΩΝ ΑΚΡΟΑΤΩΝ

1 Δεκ. 23	Σοβαρὴ μουσική.
2 » 23.15	Ἐλαφρά μουσική.
4 » 18.30	» »
5 » 17.30	» »
6 » 15.15	» »
8 » 23	Σοβαρὴ μουσική.
12 » 17.30	Ἐλαφρά μουσική.
15 » 23	Σοβαρὴ μουσική.
16 » 23.15	Ἐλαφρά μουσική.
18 » 18.30	» »
19 » 17.30	» »
20 » 15.15	» »

Ο ΣΟΛΙΣΤ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

7 Δεκ. 23	Μπράμς.
8 » 18.30	»
9 » 23	»
12 » 23	»
14 » 23	Μότσαρτ.
15 » 18.30	»
16 » 23	»

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- 22 Δεκ. 7 μ.μ.: Συναυλία μουσικῆς δω-
ματίου μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Δουνιά.

- 12 Δεκεμβρίου—12 Ἰανουαρίου: Ἐκθεσίς
τῶν ἔργων τῆς ζωγράφου κ. Θάλειας
Φλωρᾶ—Καραβία εἰς τὴν ἐπὶ τῆς οδοῦ
Γ' Σεπτεμβρίου οἰκίαν τῆς.

ΖΑΠΠΕΙΟ

- 1—31 Δεκεμβρίου: Πιθανὸς ἔκθεσις τῶν
ἔργων τῆς ομάδος τοῦ «Ἀρμού».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

- 8—31 Δεκεμβρίου: Ἐκθεσίς τῆς κ. Ἰ-
ρίδος Λογοθετοπούλου.

- 21 Δεκεμβρίου ἀνοίγει ἡ ἔκθεσις τοῦ ζω-
γράφου κ. Κ. Ἀργυρίου.

- Ἐντὸς τοῦ μηνός ἀνοίγει καὶ ἡ ἔκθε-
σις τῶν Μακεδόνων ζωγράφων.

Στὴ γυναῖκα σας θὰ χαρί-
στε ἓνα βραχιόλι.

Στὸ γιό σας ἓνα ποδήλατο.

Στὴν κόρη σας μιὰ κούκλα.

Στὴν ὑπηρετριά σας ἓνα
ζευγάρι κάλτσες νάυλον.

Στὸν ἑαυτό σας ἓνα ἀνα-
πτήρα πολυτελείας.

Καὶ στὸ νοικοκυριό σας, ἕ-
να ἠλεκτρικὸ ψυγεῖο τῆς

Liola

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Μπράβο!

λένε μ' ένα
στόμα όσοι πί-
νουν τόν περί-
φημο ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΟ
ΚΑΦΕ "BRAVO"

"ΑΛΕΚΤΩΡ"

ΞΕΝΟΔ. «ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ»

1—31 Δεκεμβρίου: 'Η εκθεσις τῆς δίδος
'Ιωάννας Καραγιάννη καὶ κ. Δ. Δανιήλ.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

21 Νοεμβρίου—15 Δεκεμβρίου: Στὶς ἀρ-
χὲς τοῦ τρίτου 10ημέρου τοῦ περασμέ-
νου μηνὸς ἀνοίξε καὶ συνεχίζεται ἡ ἐκ-
θεσις τῶν ἔργων τοῦ ζωγράφου κ. Νών-
τα Παπαδοπούλου.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

1—10 Δεκ.: "Εκθεσις Κρητικῆς ὕφαντουρ-
γίας. Διπλοῦς Πέλεκυς.
13 Δεκ.: Χορευτικὸν τέτον.
15 Δεκ. 7.30 μ.μ.: Προβολὴ ἐγχρώμων
φωτογραφιῶν με ἐλληνικὰ τοπία τῆς δι-
δος Μ. Χρυσάκη.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

7 Δεκεμβρίου 11 π.μ.: Διάλεξις τοῦ Συν-
δέσμου Μακροχωριτῶν Κωνσταντινουπό-
λεως.
8 Δεκεμβρίου 7.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ ἐν-
δοκρινολόγου κ. Γερ. Λοβέρδου.
16 Δεκεμβρίου 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ Με-
ταψυχικοῦ Συνδέσμου 'Αθηνῶν.
12, 14, 15, 19 Δεκεμβρίου: Σειρὰ διαλέ-
ξεων τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου.
21 Δεκεμβρίου 6 μ.μ.: Ὁμιλία τῆς Πα-
νελληνικοῦ Ἐνώσεως Διανοουμένων Γυ-
ναϊκῶν.

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

Τὸ πρόγραμμα τῶν τακτικῶν μαθημάτων
τοῦ μορφωτικοῦ συλλόγου «Ἀθηναίων» γιὰ
τὴν περίοδο 1952—1953 καθωρίσθηκε ὡς
ἑξῆς:

ΔΕΥΤΕΡΑ 6½—7½ μ.μ.: Σοφία Γεδεών:
Ψυχολογία. 7½—8½ μ.μ. Γιάννης Γιαν-
νόπουλος: Πυρηνικὴ Ἐνέργεια.

ΤΡΙΤΗ 6½—7½ μ.μ. 'Αλ. Διαμαντόπου-
λος: Ἀθηναϊκὴ Ἱστορία. 7½—8½ μ.μ.
Σ. Παπασπυρίδης—Καρούζου: Σταθμοὶ
τῆς Ἀττικῆς Ἀγγειογραφίας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6½—7½ μ.μ. Μ. Χατζηδόκης:
'Η Βυζαντινὴ Κωνσταντινούπολις. 7½—
8½ μ.μ. Μ. Καλλιγιάς: Νεοελληνικὴ Τέ-
χνη.

ΠΕΜΠΤΗ 6½—7½ μ.μ. Ὁλγα Κοκκιάδης:
'Ο Ὀμηρος. 7½—8½ μ.μ. Γ. Παπαϊω-
άννου: Μπετόβεν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6½—7½ μ.μ. Δ. Λουκάτος:
Τὸ Παραμῦθι. 7½—8½ μ.μ. Γ. Μ. Πα-
ναγιωτόπουλος: Κ. Π. Καβάφης.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2 Δεκ. 7 μ.μ.: Διάλεξις (ἐλληνιστί) τοῦ
κ. Μ. Πλωρίτη με θέμα: «Τὸ σύγχρονο
ἀγγλικὸ θέατρο».

9 Δεκ. 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ Δρος Ἐν-
τουαρντς με θέμα: «Ὁ Ἀγγλος τζέν-
τλεμαν, ἓνα ἱστορικὸ ἀκίτσον».

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐνισχύ-
σετε τὴν ἠλεκτρικὴ ἐγκατά-
στασι τοῦ σπιτιοῦ σας...
Δὲν χρειάζεται Τ3 γιὰ τὸ
ἠλεκτρικὸ ψυγεῖο τῆς

UloLa

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

12 Δεκ. 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ Σέρ Μωρίς Μπάουρα, ὑποπρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης (προσωρινή).

16 Δεκ. 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ Σέρ Στάνλεϋ Ἀγγουίν με θέμα «Ἡ χρησιμότης τῶν Ἀγγλικῶν».

18 Δεκ. 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ Σέρ Μωρίς Μπάουρα στο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν «Ἡ ἐμπνευσις στὴν ποίησις».

19 Δεκ. 7 μ.μ.: Τετάρτη διάλεξις τῆς σειρᾶς «Ἱστορία καὶ ἀνάπτυξις τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας». Ὁ κ. Χάρολντ Νταϊβίς θὰ μιλήσῃ με θέμα «Ἀπὸ τὸν Σαίξπηρ στὸν Δρα Τζόνσον».

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ: Ἀνοικτὸν ἀπὸ 9 π.μ. ἕως τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Εἴσοδος δρχ. 3.000 (Κυριακὴ καὶ Πέμπτη εἴσοδος ἐλευθέρη). Τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως ἀνοικτὸν 9 π.μ.—2 μ.μ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ (Τοσίτσα καὶ Μπουμπουλίνης — τηλ. 663.395): Καθημερινὲς 9 π.μ.—2 μ.μ. Δευτέρα κλειστὸ. Εἴσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἴσοδος ἐλευθέρη).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ (Πειραιῶς — Φιλελλήνων 38): Ἀνοικτὸν 9 π.μ.—2 μ.μ. Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ (Βασ. Σοφίας 22, τηλ. 71.027): Καθημερινὲς (πλὴν Σαββάτου) 10 π.μ.—1 μ.μ. Κυριακὴς καὶ ἑορτὲς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἴσοδος ἐλευθέρη).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρουζβελτ 38): Ἀνοικτὸν τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας. Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΜΠΕΝΑΚΗ (Κουμπάρη 1, τηλ. 611.617): Καθημερινὲς (πλὴν Τρίτης) 9½ π. μ.—1½ μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 3.000 (Δευτέρα εἴσοδος ἐλευθέρη).

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΝ (Προσωρινῶς στὸ Οἶκμα τῆς Στέγης τῶν ἀπόρων Γυναικῶν, Ἀμαλίας 38): Καλλιτεχνικὰ καὶ ἱστορικὰ κειμήλια τοῦ 1821.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι): Καθημερινὲς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ (ἐντὸς τοῦ κτιρίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν): Ἀνοικτὸν τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας. Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρουζβελτ 43, ἐντὸς τοῦ πανεπιστημιακοῦ κτιρίου): Ἀνοικτὸν Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Σάββατον 9 π.μ.—12 μεσ. Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Τὸ ἀθλητικὸ πρόγραμμα τοῦ Δεκεμβρίου περιλαμβάνει κυρίως ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ εἶναι ἰδιαίτερως ἐνδιαφέροντες.

Τὴν 10ην, 14ην καὶ 17ην πρόκειται νὰ ἀγωνισθῇ ἡ ὁμάς τοῦ συλλόγου «Μπάλντ

«...Παμφαντατὴ ὁσποινίς, ἔχει πλέον διὰ τρεμύσεως χειρὸς, διότι χρησιμοποίησεν «REMINGTON», ἀλλὰ δι' αἱματούσης καρδίας οὗς ἐτομολογοῦμαι τὸν διάπυρον πρὸς ὁμᾶς ἐρωτᾷ μου...»

Καθένας
χρειάζεται μιὰ
Remington
ΞΟΛΟΜΟΣ
Κοραή 5

ΤΗΛ. 33.210 - 22.687

“ΑΛΕΚΤΩΡ”

Σ' ὅλη τὴν
υγίμανα
τῇ ζωῇ...

Κλούμπ» της Δανίας με τις ομάδες Πα-
ναθηναϊκού, Ολυμπιακού και ΑΕΚ.

Εξ άλλου την 25ην, 26ην και 28ην θα
γίνουν οι πρώτοι αγώνες του «τουρνουά»
για το κύπελλον Χριστουγέννων, των ο-
ποίων το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί την
2αν και 5ην Ιανουαρίου. Αντίπαλοι θα
είναι οι ομάδες Παναθηναϊκού, Ολυμπια-
κού και ΑΕΚ, καθώς και η ισχυρά όμας
του Μονάχου «Μπάγιερν 1860».

Επίσης θα συνεχισθεί το πρωτάθλημα
μπάσκετ μπάλ μεταξύ των ομάδων Β' κα-
τηγορίας.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Το πρόγραμμα των ιπποδρομιών που θα
διεξαχθούν στο Δέλτα του Φαλήρου κατά
τόν μήνα Δεκέμβριο έχει ως εξής:

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 Δεκεμβρίου: ("Επαθλον
Ροδόπης, 40 εκατ.).

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 13 Δεκεμβρίου: ("Επα-
θλον Βαγδάτης, 40 εκατ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 Δεκεμβρίου: ("Επαθλον
Πρωταθλήματος, 80 εκατ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 Δεκεμβρίου: ("Επαθλον
Σερρών, 40 εκατ.).

ΠΕΜΠΤΗ 25 Δεκεμβρίου: ("Επαθλον
Χριστουγέννων, 80 εκατ.).

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις:	22.000	(άνδρων)
	16.500	(γυναικών)
Β' θέσις:	11.000	(άνδρων)
	5.500	(γυναικών)

Αθλητικό Περίπτερο (μόνον μέλη):
25.000 (άνδρων)
20.000 (γυναικών)

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Οι κατωτέρω Σύλλογοι οργανώνουν τὰς
εξής εκδρομάς και αναβάσεις:

«ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ»: Την 7ην
Δεκεμβρίου εις τὸν Κιθαίρωνα (1408 μ.),
την 13ην—14ην εις κορυφὴν Κάπας (1025
μ.), την 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εις Ὑμη-
τὸν (1026 μ.) καὶ τὴν 24ην—28ην: α)
Εις Πάρωνα (1935 μ.) καὶ Μαίναλον
(1980 μ.). 6) Εις Πήλιον (1601 μ.).

«ΠΟΡΦΥΡΑΣ»: Την 7ην Δεκεμβρίου εις
Σαλαμίνα—Κακὴ Βίγλα, 14ην εις Πάρνη-
θα—Γύρον Καραβόλας, 21ην τοῦ αὐτοῦ μη-
νὸς εις Βαρνάβα—Αγ. Παρασκευὴν καὶ
την 25ην—26ην εις Μονὴν Ταξιαρχῶν —
Κόκλον (ὕψ. 1880 μ.).

«ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ»
Τὴν 7ην Δεκεμβρίου εις Διδόνυσον—Κατα-
ράκτην—Ραπεντόζα, τὴν 14ην τοῦ αὐτοῦ
μηνὸς εις Κιοῦρκα—Αγ. Τριάδα—Μπελέ-
τσι, τὴν 21ην εις Πεντέλην (Πεζοπορικὴ),
τὴν 24ην—26ην εις Πράσινον Δρυμόν: α)
Πάτραι—Τσαπούρνια (Τουριστικὴ). 6) Ω-
ΛΕΝΟΣ—ΚΟΡΥΦΗ ΜΑΧΑΙΡΑ (Ὁρειδα-
τικὴ) καὶ τὴν 26ην Δεκεμβρίου εις Πάρ-
νηθα.

«ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΗ Ε-
ΝΩΣΙΣ»: Τὴν 7ην Δεκεμβρίου εις Φρού-

ρια Ἑλευθερώ—Αἰγοπεγῶν, τὴν 14ην Δε-
κεμβρίου εις Αὐλίδαν, τὴν 21ην τοῦ αὐτοῦ
μηνὸς εις Ναὸν Ἀπόλλωνος—Υλίκην καὶ
τὴν 25ην—26ην εις Μυκῆνας—Ἄργος —
Τίρυνθα—Ναύπλιον.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

(Ἡμέρες καὶ ὥρες ἐλευθέρας εἰσόδου)
ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΣ: Δευτέρα—Πέμ-
πη 12—2 μ.μ.

ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Τρίτη—Τετάρτη — Παρα-
σκευὴ 12—2 μ.μ.

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευὴ 1—3 μ.μ. Τρίτη — Πέμπτη—

Σάββατον 2—3 μ.μ.

ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Καθ' ἐκάστην 12—2
μ.μ.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12—2 μ.μ.

ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευὴ 12—2½ μ.μ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Καθ' ἐκάστην 12 —
2 μ.μ.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευὴ ἀπὸ 12 μ.

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Καθ' ἐκάστην 12—2 μ.μ.

ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Δευτέρα—Τε-
τάρτη — Παρασκευὴ 12—2 μ.μ.

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12—2 μ.μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Τρίτη — Τετάρτη—
Σάββατον 12—2 μ.μ.

ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευ-
τέρα — Τετάρτη — Παρασκευὴ 1—2½
μ.μ.

ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Καθ' ἐκάστην
12½—3 μ.μ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Καθ' ἐκάστην 1—
2 μ.μ.

ΤΥΠΟΥ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: Δευτέρα—
Τετάρτη — Παρασκευὴ ἀπὸ 12 μ.

ΥΓΙΕΙΝΗΣ: Καθ' ἐκάστην 12½ —
3 μ.μ.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ: Τρίτη —
Πέμπτη — Σάββατον ἀπὸ τῆς μετμεσημέ-
ρηνῆς.

ΣΤΑΘΜΟΣ Α' ΒΟΗΘΕΙΩΝ: 55.555

ΕΦΗΜΕΡΕΥΟΝΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ: Ἱπποκράτειον, Βασ. Σοφίας
114, τηλ. 662.211.

ΔΕΥΤΕΡΑ: Γενικὸ Κρατικόν, Ἀμπελόκη-
ποι, τηλ. 662.396. Ἁγία Ἐλένη, Σού-
τσου, τράμ 7, Στάσις Στέγη Πατρίδος,
τηλ. 662.481.

ΤΡΙΤΗ: Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο, τηλ. 612.
406.

ΤΕΤΑΡΤΗ: Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, τηλ. 662.
332. Ἀρεταίειον, Βασ. Σοφίας, τηλ. 662.
71.611.

ΠΕΜΠΤΗ: Ν. Ἰωνίας, γέφυρα Σαφραμπό-
λεως, τηλ. 89.111.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Εὐαγγελισμός, τηλέφωνον
71.361.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ: Λαϊκόν, Γουδί, τηλέφωνον
662.634.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Σταθμὸς Α' Βοηθειῶν (Ἀθηνῶν) 55 555

» » » (Π. Φαλήρου) 99.324

Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία (Ἀθην.) 71.441

» » » (Πειρ.) 43.173

Ἀστυνομικὴ περίπολος 44.161

Ἀστυνομικῶν τμημάτων (ἀμέσου
δράσεως—Ἀθηνῶν) 43.212

Ἀστυνομικῶν τμημάτων (ἀμέσου
δράσεως—Πειραιῶς) 612.846

Ἀστυνομικῶν τμημάτων (ἀμέσου
δράσεως—Πειραιῶς) 612.775

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Οἱ ὥρες ἐργασίας γιὰ τὰ ἐμπορικὰ κα-
ταστήματα:

Ἀπὸ 16ης Ὀκτωβρίου ἕως 31ης Μαρ-
τίου: 8.30—13 μ.μ. καὶ 15.30—19.00.

Τὸ Σάββατον καὶ τὶς παραμονὲς τῶν
ἐορτῶν, κατὰ τὶς ὁποῖες τὰ καταστήματα
παραμένουν κλειστά, τὸ ἑσπερινὸν κλεισι-
μο παρατείνεται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν.

ΕΟΡΤΕΣ

17 Δεκεμβρίου, 7 μ.μ.: Εἰς τὴν αἴ-
θουσαν τοῦ «Παρνασσού» θὰ ἐορτασθῇ ἡ
100ετηρίς τοῦ κ. Γ. Ἀθανασάκη, ἐπιτίμου
Προέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ., ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν
καὶ λαογραφικὴν Ἐταιρείαν Θεσσαλῶν.

26 Δεκεμβρίου: Εἰς τὸν Φιλολογικόν
Σύλλογον «Παρνασσόν» τελεῖται ἀναμη-
στικὴ ἐορτὴ τῶν Θρακικῶν Καλενδῶν ὑπὸ
τῆς Ἐταιρείας Θρακικῶν Μελετῶν.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Β. Λογοθετίδης

Ἡ κωμωδία θρόλος

Ο ΦΩΤΗΣ ΦΑΓΓΡΗΣ

ΚΑΙ

Η ΤΣΙΚΙΤΑ ΛΟΠΕΖ

Τῶν

ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

**παλτά
αδιάβροχα
καμπάρντινες**

ν. Λερνίου

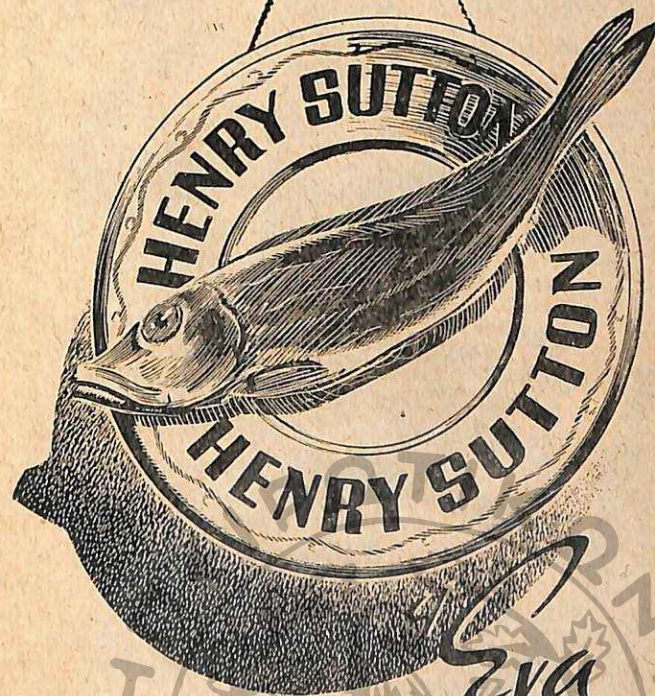
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 7 - ΑΘΗΝΑΙ

„ΓΚΡΕΚΑ“

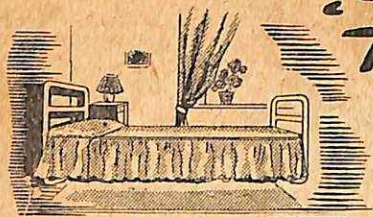

Μοκρίω ώς καίτα
ἄλλο ευχαρίττο δὲν
μοδρὺ σὰ παραβητῇ
σε' σούζητα καί γῦσι
μὲ γὰ' σιγαρέττα
Καρέζια

— „ΓΚΡΕΚΑ“ —

Ἐνα
διατο
ἄζιας

Η γύμνη τῶν μέδων πού διαδέξετε

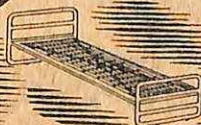
θα
αύξάνη
καθημερινά
τὴν
πελατεία σας

Χρησιμοποιήστε τὸ
Νέο πολυτελές καὶ
ἀναπαυτικώτατο
ΧΡΩΜΕ ΚΡΕΒΒΑΤΙ ΜΑΣ

Διότι ἔχει

- Πολυτελὴ ἐμφάνισιν καὶ ἐξαιρε-
τικὴν ἀντοχήν.
- Χρωμίσιν τελείως ἀμετάβλητον
- Εἰδικὴ κατασκευὴ σωμῆ.
(Δὲν κάνουν λακκάδες στὸ σῶμα)
Τελείως ἀναπαυτικὰ.
- Εἰδικές ἀναπαυτικὲς σούστες.
- Εἰδικὰ λάστιχα ὑποστηρίξεως τοῦ
σκελετοῦ διὰ νὰ μὴν φθείρεται.
- Σχέδιο τελείως μοντέρνο.

Πολύ ἐξονό λόγῳ τῆς Βιομηχανικῆς Παραγωγῆς του

ΕΙΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ • ΙΔΡΥΜΑΤΑ • ΟΙΚΙΑΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΚΛΙΝΟΠΟΙΪΔ

Ι.ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ & ΥΙΟΙ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 54 • ΤΗΛ. 41-35

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΑΘΗΝΑΙ: ΧΑΒΡΙΟΥ 3 • ΤΗΛ. 22-358

Cellar

BAR
RESTAURANT
PATISSERIE
BOISSONS FINES

ΚΡΙΕΖΩΤΟΥ 1

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 610.040 — 612.808

★ Μιά γυναίκα ζητάει συμβουλή ★

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κάθε φορά που βλέπω φωτογραφίες από τις Στάρ ή τελειότητας του δέρματός τους με ξαφνιάζει. Το δέρμα μου δεν είναι άσχημο, αλλά μου φαίνεται, ότι θα είναι θαύμα τό να έχω ένα δέρμα τόσο τέλειο και εγώ. Νομίζετε ότι αυτό θα ήταν δυνατό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίως, κάθε δέρμα μπορεί να ωμορφηνή χάρις στην κρέμα Tokalon. Έκατομμύρια γυναίκες των οποίων το δέρμα ήταν θαμπό, έγιναν πιο ωραίες και πιο γοητευτικές, χάρις στην κρέμα Tokalon. Την ημέρα, η λευκή κρέμα Tokalon διαπερνά βαθειά μέσα στους πόρους και διαλύει τις περιττές ουσίες που μένουν εκεί, περιορίζοντας έτσι την αιτία των μαύρων στιγμάτων και τον σχηματισμό μικρών σπυριών. Οι άνοιγμένοι πόροι ξανασφίγ-

γουν. Εάν μεταχειρίζεστε κανονικά την όχι λιπαρή κρέμα της ημέρας, το δέρμα σας θα γίνει μάτ, απαλό και χωρίς ελαττώματα. Αλλά πρέπει να προσέχετε για να διατηρήσετε αυτή την καινούργια ωμορφιά. Για να κρατήσετε την φρεσκάδα και την λάμψη του δέρματός σας, μεταχειριστείτε κάθε βράδυ την ρόζ κρέμα Tokalon. Η οποία εμποδίζει να σχηματισθούν οι ρυτίδες. Κάνετε μία δοκιμή και δεν θαχετε πια κανένα λόγο να ζηλεύετε την ωμορφιά των Στάρ.

Νίκα Τσαντίλη

Χειρουργός-Οδοντίατρος

Δέχεται 10-12 και 5-8

Πλατεία Κυριακού (Βικτωρίας) 6. Τηλ. 83.095

ΣΕ 2 ΜΗΝΕΣ ΘΑ ΜΙΛΑΤΕ ΑΓΓΛΙΚΑ

ή οποιαδήποτε γλώσσα
ΜΕ LINGUAPHONE

Το χρησιμοποιείτε στο σπίτι σας
ό,τι ώρα θελήσετε

Από τους δίσκους του, θαύμα τεχνικής και αποδόσεως, ακούτε να σας μιλούν με την ίδια τους τη φωνή ΟΙ ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

★ Κάθε γλώσσα μέτρη★ Οικονομία κόπου
δωστή της διδασκαλίας · χρόνου, χρημάτων

Γιατί την κάθε γλώσσα τη μαθαίνετε όπως έμαδατε τη μητρική σας, ακούγοντάς την από τους δίσκους, όποια ώρα θέλετε και εύκαιρέιτε ΣΕΙΣ, ξεκούραστα, ευχάριστα, γρήγορα. Από την πρώτη εβδομάδα μιλάτε ελεύθερα επάνω σε άπλα θέματα και πριν περάση ένας μήνας θα μπορείτε να συνεννοηθήτε και μ' ένα ξένο χωρίς δυσκολία.

ΔΩΡΕΑΝ!

Στείλτε μας ή αντιγράψτε το κατωτέρω δελτίον για να λάβετε δωρεάν το νέο 24σέλιδο πολυτελές αναλυτικό μας τεύχος όπου θα βρήτε κάθε πληροφορία για το LINGUAPHONE καθώς και πώς μπορείτε να κάνετε μία δοκιμή δωρεάν στο σπίτι σας.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ 34 ΓΛΩΣΣΕΣ
ΑΓΓΛΙΚΑ-ΓΑΛΛΙΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ
ΙΣΠΑΝΙΚΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ-ΡΩΣΙΚΑ κλπ.
• Συνεργάσθηκαν 200 καθηγηταί.
• Έν χρήσει σε 15.000 Σχολεία.
• Χρησιμοποιείται από 1.500.000 Σπουδαστάς.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΔΟΚΙΜΗ ΔΩΡΕΑΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ LINGUAPHONE, Ταύρωταιλ 30, Αθήνας
Αποστείλατέ μου παρακαλώ δωρεάν το αναλυτικό σας τεύχος και κάθε πληροφορία για τη δοκιμή δωρεάν του LINGUAPHONE κατ' οίκον.

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ "ΑΡΜΟΝΙΕΣ"

Ἦσουν σὰν τὸ λουλούδι· ὥσάν κι' ἐκεῖνο
 Ὠραῖος, εὐγενικὸς καὶ οἰγαλός.
 Φάνταζες σιὴ χαρὰ σὰν ἄσπρο κρῖνο,
 Μπροστὰ σιὴ θλίψη μενεξῆς δειλός.

Λύγιζες σιὴν ἀγάπη ὥσάν τὰ ρόδα
 Ποὺ ἀνάλαφρο ἵ' ἀγέρι ἀργοκινᾷ.
 Τ' ἀνάσασμά σου τὴν ψυχὴ σου εὐώδα
 Γλυκύτερα ἀπ' τὰ μῦρα ἵ' αὐγινά.

Ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀπ' τὴ δροσοῦλα, ἀπ' τ' ἄσπρα,
 Ἀθόρυβα ρουφούσες τὴ ζωὴ.
 Ἀχ! Μοῖρα δολερὴ κι' ἀναγελάστρα
 Τὴν καθαρή σου ἐθόλωνε πηγὴ.

Ζοῦσες σὰν τὸ λουλούδι· ὥσάν κι' ἐκεῖνο
 Ὠραῖος, εὐγενικὸς καὶ οἰγαλός.
 Σβοῦσες σὰν τὸ λουλούδι, δίχως θοῆρο
 Δίχως παρόπονο, γλυκὸς καὶ σιωπηλός.

(1934)

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Τοῦ

BERTRAND RUSSELL

Υπάρχουν πολλὴν εἰδῶν ἐλευθερίες. Ὁ κόσμος ἄλλες ἀπὸ αὐτὲς τις κατέχει μὲ τὸ παραπάνω καὶ ἄλλες σὲ πολὺ μικρὸ βαθμό. Τὸ νὰ ὑποστηρίξεται ὅμως ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρχη πολλὴ ἐλευθερία ὁποιουδήποτε εἶδους μᾶς ἐπιβάλλει νὰ προσθέσουμε ὅτι τὸ μόνο ἀνεπιθύμητο εἶδος ἐλευθερίας εἶναι ἐκεῖνο ποὺ περιορίζει τὴν ἐλευθερία τῶν ἄλλων, ὅπως π.χ. ἡ ἐλευθερία νὰ δημιουργῇ κανεὶς δούλους.

Ὁ κόσμος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἐλευθερία ἀπλῶς καὶ μόνον μὲ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἀναρχίας, γιατί τότε ὁ δυνατός θὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ στερήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδύνατο τὴν ἐλευθερία του. Εἶναι ἀμφίβολο ἂν δικαιολογῆται ἡ ὑπαρ-

Τὶ εἶναι ἡ ἐλευθερία; Ποιὰ ἐλευθερία ζητᾷ ὁ ἄνθρωπος; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα τῆς δοκιμασμένης ἐποχῆς μας. Ὁ Μπέρτραντ Ράσσελ μὲ τὴ σαφήνεια καὶ τὴν ἀπλότητα ποὺ χαρακτηρίζει τὴ σκέψιν του μᾶς βοηθάει νὰ δώσουμε μὴ ἀπάντησι στὰ παραπάνω ἐρωτήματα.

Ξεῖς ὁποιουδήποτε κοινωνικοῦ ἰδρύματος ἢ οργανισμοῦ, ὅταν τὸ ἴδρυμα αὐτὸ μειώνει γενικὰ τὸ συνολικὸ ποσοστὸ τῆς ἐλευθερίας ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο. Πολλοὶ ὅμως κοινωνικοὶ ὀργανισμοὶ πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ ἡ λειτουργία τους εἶναι ἀπόλυτα δικαιολογημένη παρ' ὅλο ποὺ ἐπι-

βάλλουν περιορισμοὺς στὴν ἐλευθερία ὀρισμένων ἀτόμων ἢ ομάδων ἀτόμων.

Μιλώντας ἀπλᾶ, ἐλευθερία θὰ πῇ ἔλλειψις ἐξωτερικοῦ ἐλέγχου στὶς πράξεις τῶν ἀτόμων ἢ ομάδων ἀτόμων. Πρόκειται ἐπομένως γιὰ μιὰ ἀρνητικὴ ἔννοια καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐλευθερία μόνη δὲν παρέχει καμμιά ἀνώτερη ἀξία σὲ μιὰ κοινωνικὴ ομάδα. Οἱ ἔσκιμοι π.χ. δὲν ἔχουν νὰ ἀ-

σχοληθοῦν με διοικητικούς κανονισμούς, με υποχρεωτική εκπαίδευση, με κανονισμούς της τροχαίας και με τη φοβερὰ πολυπλοκή και δεσμευτική νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών. Ἡ ζωὴ τῶν Ἑσκιμῶν ἐπομένως στέκεται σὲ πολὺ ψηλὸ ἐπίπεδο ἐλευθερίας, παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, λίγες πολιτισμένοι ἄνθρωποι θὰ προτιμοῦσαν τὴ ζωὴ τους ἀπὸ τὴ ζωὴ μιᾶς περισσότερο ὀργανωμένης κοινωνικῆς ομάδας.

Ἡ ἐλευθερία εἶναι τὸ ἀπαραίτητο συστατικὸ γιὰ τὴ σύνθεσι πολλῶν καλῶν πραγμάτων. Τὰ καλὰ ὅμως πρέπει νὰ προέρχονται ἀπὸ τὶς παρορμήσεις, τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὶς πεποιθήσεις ἐκείνων ποὺ ἀπολαμβάνουν τὴν ἐλευθερίαν. Οἱ μεγάλοι ποιητὰ λαμπρύνουν μιὰ κοινωνία, ἀλλὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι θεόβαιος ὅτι μιὰ κοινωνία θὰ δημιουργήσῃ καλὴ ποιήσι ἀπλῶς καὶ μόνο ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει νόμος ποὺ νὰ τὸ ἀπαγορεύῃ. Θεωροῦμε σωστὸ νὰ ὑποχρεώσωμε τοὺς νέους νὰ μαθαίνουν γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι παρ' ὅλο ποὺ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς θὰ προτιμοῦσαν νὰ μὴν μαθαίνουν. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι πιστεύομε σὲ θετικὰ ἀγαθὰ ποὺ μόνον με γραμματικὲς γνώσεις μποροῦν νὰ ἀποκτηθοῦν. Παρ' ὅλο ὅμως ποὺ ἡ ἐλευθερία δὲν ἀποτελεῖ τὸ ἅπαντον τῶν κοινωνικῶν ἀγαθῶν, εἶναι τόσο ἀπαραίτητη γιὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτά, καὶ ὑπόκειται τόσο εὐκόλως σὲ περιορισμὸ, ὥστε εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὑπερτιμῇ κανεὶς τὴ σημασίαν της.

Ἐλευθερία τοῦ ἔθνους

Υπάρχουν πολλὰ εἶδη ἐλευθερίας καὶ τουλάχιστον δύο τρόποι ταξινομήσεως τῶν διαφο-

ρῶν αὐτῶν εἰδῶν. Οἱ διαφορὲς ἐλευθερίες μποροῦν πρῶτον νὰ ταξινομηθοῦν ἀνάλογα με τὸ ἂν ἀπολαμβάνονται ἀπὸ ἓνα ἔθνος στὸ σύνολό του, ἀπὸ μιὰ ομάδα μέσα στὰ ὅρια ἑνὸς ἔθνους ἢ ἀπὸ ἓνα ἄτομο. Δεύτερον, οἱ ἐλευθερίες ταξινομοῦνται κατὰ τὸ περιεχόμενό τους σὲ οικονομικὲς, πολιτικὲς καὶ πνευματικὲς, παρ' ὅλο ποὺ τὰ διαχωριστικὰ ὅρια στὶς κατηγορίες αὐτὲς δὲν εἶναι πάντοτε εὐδιάκριτα.

Τὸν 18ο καὶ 19ο αἰῶνα δόθηκε ἑξαιρετικὴ σημασία στὴν ἐλευθερίαν τῶν ἔθνων. "Ὅταν λεγόταν ὅτι «οἱ Βρεταννοὶ ποτὲ δὲν θὰ γίνουν δοῦλοι» αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ζοῦσαν σὲ καθεστῶς ποὺ νὰ τοὺς υποχρεώων νὰ δέχονται διαταγὰς ἀπὸ ξένους. "Ἐξω ἀπ' αὐτό, τίποτε τὸ ἀνάρμοστο δὲν ὑπῆρχε στὴν ἔννοια τῆς Ἀγγλίας ὡς ἐλευθέρου κράτους σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἐξωρίζονταν ἄτομα με ριζοσπαστικὲς ιδέες.

Μπορεῖ ἀκόμη νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐλευθερία ἀπὸ ἐλευθερίας καὶ αὕτη εἶναι ἰδιαίτερα ἐπιθυμητή. "Ὅταν ἡ Ἰρλανδία ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της, κάτι ποὺ ἐπιδίωξε καὶ πέτυχε ἦταν ἡ κατάργησι τῆς ἐλευθερίας τοῦ νὰ διαβάζῃ κανεὶς βιβλία ἀπαγορευμένα ἀπὸ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ ἐκκλησία, ἓνα εἶδος δηλαδὴ ἐλευθερίας ποὺ οἱ θάρβαροι Ἀγγλοὶ ἐπέμεναν νὰ ἐπιβάλλουν στὴν Ἰρλανδία.

Ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία πάντοτε θὰ ἐπιδιώκεται στοὺς τόπους ὅπου δὲν ὑπάρχει. Σήμερα ἀποτελεῖ τὴν κύρια ἐπιδίωξι τῆς Βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῶν τμημάτων τῆς Ἀσίας ποὺ τὴν στεροῦνται. Ὁ πόθος γιὰ τὴν ἐλευθερία αὕτη εἶναι τόσο ἔντονος, ὥστε εἶναι θεόβαιο, πὼς ὅταν ἓνα ἔθνος ἐπιχειρῇ νὰ διοικήσῃ ἓνα ἄλλο, ὑπάρχει

ὁ φόβος ἐπικίνδυνων ταραχῶν.

Αὐτὸ, ἐντούτοις, δὲν σημαίνει ὅπως ἀντίθετα πολλοὶ νομίζουν, ὅτι μιὰ χώρα δὲν ὑπάγεται σὲ κανένα περιορισμὸ, ὅτι εἶναι ἀσύδοτη. Ἐφ' ὅσον τὰ ἔθνη ἀποτελοῦν μιὰ διεθνὴ κοινότητα, πρέπει νὰ ὑπόκεινται στὸν ἔλεγχον τοῦ νόμου ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ ἄτομα σὲ μιὰ ἐθνικὴ κοινότητα, σ' ἓνα ἔθνος. Ὁ ἱμπεριαλισμὸς καὶ ὁ διεθνὴς ἔλεγχος διαφέρουν τόσο μεταξύ τους, ὅσο καὶ ἡ δουλεία ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ποινικοῦ Νόμου. Ἀπὸ ἀντίδρασι στὸν ἱμπεριαλισμὸ, ἔθνη ποὺ χειραφετήθηκαν ἀπὸ τὸν ἔλεγχον μιᾶς ἱμπεριαλιστικῆς δυνάμεως, ἐπιδιώκουν νὰ ἐξασφαλίσουν ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία ἀπὸ κάθε εἶδους ἔλεγχον, πρᾶγμα ποὺ μπορεῖ νὰ θεμελιωθῇ μόνο ἐπάνω σὲ ἀρχὲς ποὺ ὁδηγοῦν κατ' εὐθείαν στὴν ἀναρχία.

Πρέπει ἐδῶ νὰ τονισθῇ ὅτι ὅλες οἱ μεγάλες δυνάμεις εἶναι ἐξ ἴσου ὑπεύθυνες. Ἐχουν τὴν τάσι νὰ εὐνοοῦν μιὰ διεθνὴ ἐξουσία μόνο ἐφ' ὅσον καταλαβαίνουν ὅτι μποροῦν νὰ κυριαρχοῦν σ' αὐτὴν καὶ με τὸν τρόπο αὐτὸ μετατρέπουν τὴν διεθνὴ ἐξουσία σὲ παραποιημένη προέκτασι τοῦ παλαιοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Τὰ προβλήματα ποὺ κάθε μέρα ἀνακύπτουν ὀξύτερα στὴν Ἀφρική καὶ τὴν Ἀσία ἀπαιτοῦν γιὰ τὴ λύσι τοὺς τὴ γενικὴ ἀποδοχὴ μιᾶς νοοτροπίας καὶ μιᾶς μεθόδου ποὺ μέχρι τώρα δὲν ἔχει γίνῃ ἀποδεκτὴ οὔτε ἀπὸ τὶς μεγάλες οὔτε ἀπὸ τὶς μικρὲς δυνάμεις.

Ἄς πάρουμε π.χ. τὴ Διῶρυγα τοῦ Σουέζ. Κανένας λόγος δὲν ὑπάρχει νὰ ἐλέγχεται τὸ Σουέζ ἀπὸ τοὺς Βρεταννοὺς, ὅπως ἐπίσης δὲν ὑπάρχει καὶ τίποτε ποὺ δικαιολογῇ τὸν ἔλεγχον μιᾶς τόσο σημαντικῆς ὑδάτινης ὁδοῦ

ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔτυχε νὰ ζοῦν κοντά. Με τὴν ἴδια λογικὴ θὰ πρέπει ἐκεῖνοι ποὺ κατοικοῦν κοντὰ σὲ ἓνα δημόσιο δρόμο, νὰ διεκδικοῦν τὸ δικαίωμα νὰ ὑψώσουν φράχτες στὸ δρόμο ὅποτε τοὺς κάνει κέφι. Εἶναι φανερό ὅτι λογικὰ ἡ Διῶρυξ τοῦ Σουέζ πρέπει νὰ ὑπαχθῇ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον μιᾶς διεθνούς ἀρχῆς. Ἐξ ἴσου προφανὲς εἶναι ὅτι καὶ ἡ Διῶρυξ τοῦ Παναμᾶ πρέπει νὰ ἐλέγχεται. Σὲ ἓνα δίκαιο σύστημα, οἱ Αἰγύπτιοι θὰ μετέχουν στὴ διοίκησι τῆς Διῶρυγος τοῦ Σουέζ ἀλλὰ καὶ στὴ διοίκησι τῆς Διῶρυγος τοῦ Παναμᾶ. Δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχουν σήμερα δυνατότητες ἀποδοχῆς μιᾶς τέτοιας προτάσεως. Ὡσπου νὰ γίνῃ ὅμως αὐτό, ἡ ὑπόθεσι Αἰγύπτου θὰ ἀποτελῇ πρόβλημα.

Ἐλευθερία ομάδων ἐνὸς ἔθνους

Ἡ ἐλευθερία ὑποταγμένων ομάδων μέσα στὰ ὅρια ἑνὸς ἔθνους δημιουργεῖ δύσκολα προβλήματα. Ἄν ἡ ομάδα εἶναι συγκεντρωμένη σὲ ὀρισμένο γεωγραφικὸ χωρὸ, τὸ ζήτημα μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθῇ με τὴν θαμναία τοποθέτησί της μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς ὁμοσπονδίας. Ἄν ὅμως ἡ ομάδα εἶναι διασκορπισμένη, τότε ἡ λύσι αὕτη εἶναι ἀνεφάρμοστη.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν ἐλευθερίαν ἔγιναν ἀπὸ τέτοιες ομάδες, πρῶτα ἀπὸ θρησκευτικὲς κοινότητες, ὕστερα ἀπὸ ἐργατικὲς ἐνώσεις, μονοπάτια, τράστ κλπ. Ἀλλοτε ὑποστηρίζονταν ὅτι τὸ κεφάλαιο ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐλεύθερο νὰ συμβάλλεται καὶ νὰ συνεταίριζεται, ἐνῶ οἱ ἡμερομίσθιοι δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα αὐτοῦ. Σήμερα εἶναι νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ἀντίθετο. Κανένα ἀπὸ τὰ

δύο δὲν εἶναι λογικὸ καὶ ἡ κάθε ἀποφῆς συνηγορεῖ στὴν πάλη τῶν τάξεων.

Ὁ Ρουσσώ κατεδίκασε κάθε εἶδος ἐλευθερία ὑποτεταγμένων ομάδων γιατί θεωροῦσε ὅτι αὐτὸ ἀποτελοῦσε ἐπέμβασι στὴ νομιμοφροσύνη πρὸς τὸ κράτος. Τὰ ὁλοκληρωτικὰ κράτη ἀσπάζονται τὴν ἴδια ἀποψι. Στὴ Ρωσία, παρ' ὅλο πὺ ὑπάρχουν ἐργατικὲς ἐνώσεις ὀνομαστικά, στὴν πραγματικότητα δὲν ἀποτελοῦν παρὰ κλάδους τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Τὸ δικαίωμα ἀπεργίας εἶναι ἀνύπαρκτο καὶ ὁποιοδήποτε συλλογικὸ αἴτημα ἀυξήσεως τῶν ἀποδοχῶν εἶναι ἀδύνατο νὰ διατυπωθῇ. Ἀντίθετα στὶς Δυτικὲς χώρες, οἱ ἐργατικὲς ἐνώσεις ἀπέκτησαν θαυμασιὰ τὴν ἐλευθερία πὺ ἐπιδίωκαν καὶ ἔχουν γίνε σχεδὸν ἀνεξάρτητες δυνάμεις. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ δύναμι μιᾶς ἐργατικῆς ἐνώσεως, ὅπως καὶ ἡ δύναμι ἐνὸς κυρίαρχου κράτους, πρέπει νὰ ὑπόκειται σὲ ὠρισμένα ὅρια, ἀλλὰ γενικὰ παραδέχονται σήμερα στὴ Δύσι ὅτι ἡ ἐλευθερία σχηματίζου ἑτέτοιον ὁμάδων, ὅπως οἱ ἐργατικὲς ἐνώσεις, καὶ τὸ δικαίωμά τους νὰ προβαίνουν σὲ ἐκτεταμένες συλλογικὲς ἐνέργειες, ἀποτελεῖ οὐσιώδες τμήμα τοῦ συνόλου τῆς ἐννοίας τῆς ἐλευθερίας ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται ἡ Δύσι σήμερα. Οἱ κομμουνιστὰ συνδικαλιστὰ τῆς Δύσεως ἢ οἱ συνοδοιπόροι τους θὰ εὑρισκαν τὴ ζωὴ ἀφόρητη ἂν τὰ ἐργατικὰ σωματεῖα τους ἀντιμετώπιζαν τοὺς περιορισμοὺς πὺ ἐπιβάλλονταν στὸν συνδικαλισμὸ στὴ Ρωσία.

Σ' ὅλο τὸ Δυτικὸ κόσμο ἔχει ἀνακύψει τὸ ἐρώτημα τί πρέπει νὰ γίνῃ μὲ τὴν ἐλευθερία τῶν ὁμάδων πὺ ἔχουν προορισμὸ τους τὴν κατάλυσι τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ φείλει ἡ δημοκρατία νὰ ἀνέχεται κάθε ἀπόπειρα ἀντικαταστάσεως τῆς ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸ;

Πρέπει ἡ ἀνοχὴ νὰ ἐπεκτείνεται καὶ σ' ἐκείνους πὺ ὑποστηρίζουν τὴ μισαλλοδοξία; Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται καὶ σὲ κείνους πὺ θεωροῦν τὸν ἐλευθερο τύπο κατὰ ἀπαίσιον; Καὶ τὸ σπουδαιότερον. Πρέπει ἔνα κράτος νὰ ἐπιτρέπῃ τὴ σύστασι ἰσχυρῶν ομάδων πὺ ζητοῦν νὰ ὑπαγάγουν τὸ κράτος σὲ ἐξένη κυριαρχία;

Τὰ Δυτικὰ κράτη ἔδωσαν ποικίλες ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματα αὐτά. Μερικὰ ἐπέτρεψαν περισσότερη ἐλευθερία, ἄλλα λιγώτερη. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει σαφὴς ἀρχὴ ἐπάνω στὴν ὁποία μπορεῖ νὰ θεμελιωθῇ μιὰ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων αὐτῶν. Γενικά, μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς ὅτι ὁσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν ὑπαρξί τῶν ἀνατρεπτικῶν αὐτῶν ὁμάδων, τόσο περισσότερο δικαιολογημένη εἶναι ἡ ἐπέμβασι στὴ δρᾶσι τους. Ὁ κίνδυνος εἶναι μήπως φοβισμένοι ἄνθρωποι λησμονήσουν τὰ ἐπιχειρήματα πὺ συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἀσκήσουν τὴν καταπίεσι σὲ πολὺ μεγαλύτερο βαθμὸ ἀπὸ ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ ἀσφάλεια.

Ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου

Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου, σὲ ἀντιδιαστολὴ πρὸς τὴν ἐλευθερία τῆς ὁμάδος, ἦταν ἄλλοτε τὸ σημαντικώτερον τμήμα τῆς γενικῆς ἐννοίας τῆς ἐλευθερίας. Στὸ σύγχρονον κόσμον ὅμως, πολὺ λίγα ἄτομα εἶναι σὲ θέσι νὰ ἀσκή-

σουν σημαντικὴ ἐπιρροὴ ἐκτὸς ἂν ἀποτελοῦν μέλη ὀργανώσεων. Ἐπομένως τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τῶν ὀργανώσεων ἀποκτᾷ μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου.

Στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, πολλοὶ πίστευαν στὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου, ἐννοώντας τὸ ἄτομο, δὲν ἐννοοῦσαν ὅμως τὰ δικαιώματα τῶν ὀργανώσεων σὲ περιπτώσεις πὺ οἱ ὀργανώσεις αὐτὲς ἐξυπηρετοῦσαν σκοποὺς ἀντίθετους μὲ τοῦ κράτους ἢ τῆς πλειοψηφίας.

Παρ' ὅλο πὺ σήμερα ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι σχετικὰ λιγώτερον σημαντικὴ ἀπὸ ὅ,τι παλιότερα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ περισσότερη σημασία ἀπὸ ὅ,τι πολλοὶ νομίζουν. Ὁ Βουδισμός, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Μαρξισμὸς ὀφείλουν τὴν προέλευσί τους στὰ ἄτομα, καὶ κανένα ἀπὸ τὰ κινήματα αὐτά δὲν θὰ μποροῦσε νὰ καλλιεργηθῇ σὲ ὁλοκληρωτικὸ κράτος. Ὁ Γαλιλαῖος ὑπέστη διώξεις ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέτασι, ἀλλὰ οἱ διώξεις αὐτὲς δὲν ἦταν τόσο φοβερὲς ἂν συγκριθοῦν μὲ τὴς σύγχρονες μεθόδους. Δὲν ἔθανα τὸν ἄνθρωπον τοῦ δὲν κητώθηκε τὰ θιβλία του δὲν χάθηκαν.

Πραγματικὰ στὴ σύγχρονη ἐποχὴ καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἀστυνομικὴ διώξις ἐγιναν ἐπιστημονικὲς καὶ ἀποτελεσματικὲς. Ἡ ζημία πὺ προκαλεῖ ἡ διώξις τῶν ἀτόμων πὺ οἱ ἀπόψεις τους δὲν ἀρέσουν, εἶναι ὅτι κάθε πρόοδος, ἠθικὴ ἢ πνευματικὴ, θεωρεῖται στὴν ἀρχὴ ἐπικίνδυνη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ μιὰ κοινωνία πὺ δὲν μπορεῖ νὰ συνηθίσῃ σὲ ἀσυνήθεις ἀντιλήψεις γίνεται κατ' ἀνάγκην στερεότυπη καὶ ἀνεξέλικτη.

Ἄς ὑποθέσουμε λ.χ. ὅτι ἔχετε τὴν ἀντίληψιν πὺς ὅταν ἕνας ἄντρας καὶ μιὰ γυναίκα μισοῦνται μεταξὺ τους, ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἔχει νὰ ὠφεληθῇ τίποτε ἀπὸ τὸν νόμιμον γαμήλιον δεσμὸν τους καὶ ὅτι στὴν περίπτωσι αὕτη πρέπει νὰ ἐπιτρέπεται τὸ κατὰ συναινεῖν διαζύγιον. Ἐπίσης ὅτι μιὰ ἐγκυμονοῦσα γυναίκα πὺ κατὰ τὴν γνώμη τῶν γιατρῶν εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι θὰ πεθάνῃ ἔαν δὲν διακοπῇ ἡ ἐγκυμοσύνη της δὲν πρέπει νὰ χαθῇ. Ἐφ' ὅσον κρατᾶτε τὴς γνώμες αὐτὲς γιὰ τὸν ἑαυτὸν σας, δὲν πρόκειται νὰ ὑποστῇτε μεγάλο κακόν. Ἄν ὅμως τὴς ἐκφράσετε δημοσίᾳ, θὰ βρεθῇτε ἀντιμέτωπος μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις. Ἄν εἴστε δάσκαλος σὲ ἀμερικανικὸ σχολεῖον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ σᾶς ἐπιτραπῇ νὰ συνεχίσετε τὴ διδασκαλία σας. Ἄν εἴστε πολίτευόμενος, θὰ χάσετε τὴς ἐκλογὰς καὶ ἂν εἴστε δημοσιογράφος μόνον τίποτε ἀσημεῖς σκοτεινὲς καὶ ἀριστερὲς ἐφημερίδες θὰ δεχθοῦν νὰ σᾶς προσλάβουν. Οἱ δυνάμεις τῆς ὀργανωμένης θαρραρότητος, μὲ τὴ μάσκα τῆς ἠθικῆς, θὰ σᾶς συντρίψουν ἂν διαθέτετε δικὰ σας πετύχουν ἂν διαθέτετε δικὰ σας μέσα ἢ ἔχετε πετύχει ὡς συγγραφεύς. Ἄν ὅμως δὲν ἔχετε κανένα ἀπὸ τὰ δύο αὐτά ἡ ζωὴ σας θὰ καταλήξῃ μαρτυρικὴ.

Ὁ κόσμος νομίζει ὅτι ὁ ἀγὼν γιὰ τὴν ἀνεξίτηρη κερδήθηκε ἐπειδὴ ἀνεχόμεστε ὅλα τὰ δόγματα πὺ ὑπῆρχαν τὸν 18ον αἰῶνα. Οἱ αἱρέσεις ὅμως πὺ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ τότε ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντικρύζονται μὲ τὸν ἴδιον μισαλλόδοτον τρόπο τῆς παλιᾶς ἐκείνης ἐποχῆς.

Ὅπως ἐτόνισα καὶ πρίν, ὑπάρχει καὶ ἕνας ἄλλος τρόπος ταξινομήσεως τῶν διαφορῶν εἰδῶν ἐ-

τα θά σ'α στείλουν νά σκάβετε διώρυγες ή νά δουλεύετε μέ συνθήκες δουλείας σέ κανένα δρυχείο τοῦ Ἀρκτικού. Ἄν ἔχετε μορφωθῇ σέ Σοβιετικό σχολεῖο, θά ἔχετε ὑποστή τόσo ἐντατική σοβιετική προπαγάνδα, ὥστε θά ἔχετε μεταβληθῇ σέ ἀπόλυτα ὀρθόδοξο ὁπαδό τῆς σοβιετικῆς θεωρίας καί θά εἴστε ἀνίκανος γιά κάθε ἐτερόδοξη σκέψη.

Στή Ρωσία ἐξακολουθοῦν νά υπάρχουν ἄτομα πού μεγάλωσαν πρὶν νά τελειοποιηθῇ τὸ σημερινὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα καί γι'αὐτὸ τὸ κράτος θρίσκειται ἀκόμη στὴν ἀνάγκη νά καταδιώκῃ ἐκείνους πού παρεκκλίνουν ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη γραμμή. Ὅταν ὅμως ὅλος ὁ πληθυσμὸς θά ἔχη περάσει ἀπὸ τὰ δογματικά σχολεῖα, δὲν θά υπάρχουν αἰρετικοὶ καί ἡ σοβιετική κυβέρνησις θά μπορῇ νά ἐπιδεικνύῃ θριαμβευτικά τὴν ἀναβίωσι τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας πού ἐξασφαλίσθηκε μέ τὴν ψυχολογικὴ ὑποδούλωσι μέσω τῆς παιδείας. Τότε κάθε ἄνθρωπος θά θεωρῇ καλὸ αὐτὸ πού τὸ κράτος νομίζει ὅτι πρέπει νά θεωρῇ καλὸ ὁ λαός.

Δυνατότητες ἐκμεταλλεύσεως τῆς πλειοψηφίας ἀπὸ τὴν κυβερνώσα μειοψηφία δὲν θά υπάρχουν. Δὲν θά ὑπάρχῃ ἀνάγκη νά τιμωροῦνται οἱ νέες ιδέες γιὰτὶ δὲν θά υπάρχουν νέες ιδέες. Μία χώρα ὑποδουλωμένη κατὰ τὸν τρόπο αὐτό, πιθανῶς νά δείχνῃ γιά μιά στιγμή μιά μονολιθικὴ δύναμι, ἀλλὰ σύντομα θά τὴν ξεπεράσουν οἱ χώρες πού διατηρήσανε τὴν πνευματικὴ πρωτοβουλία καί τὴν ἱκανότητα ἐπιστημονικῆς προόδου, ἐφ' ὅσον βέβαια ὑπάρξουν τέτοιες χώρες.

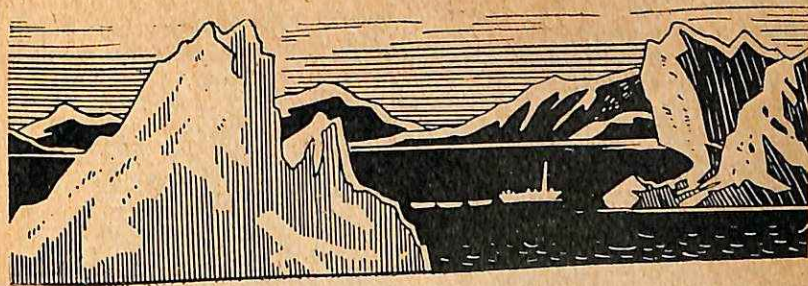
Ἐδῶ ἄπομένως ἔγκειται ὁ με-

γάλος κίνδυνος: Μήπως οἱ διάφορες ἐλεύθερες σήμερα χώρες, τρομοκρατημένες καί ὑπνωτισμένες ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ ἀπειλή, ξεχάσουν ἐντελῶς τὴν ἀξία τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας καί καταντήσουν πνευματικὰ στεῖρες καί ἐξομοιωθοῦν μέ τὸ Σοβιετικὸ κράτος, ἂν τὸ κράτος αὐτὸ διατηρηθῇ στὴ σημερινή του μορφή.

Δὲν θέλω νά ὑποτεθῇ ὅτι ὑποστηρίζω τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία ὡς μέσον ἐπιτυχίας στὸν πόλεμο. Βοηθαίε στὴν ἐπιτυχία καὶ τοῦ πολέμου καί τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι σημαντικό. Ἡ κύρια ἀξία ὅμως τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας θρίσκειται ἀλλοῦ. Ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία ἀποτελεῖ τὴν πηγὴ γιά κάθε τί καλὸ πού ἔχει νά παρουσιάσῃ ἡ τέχνη καί τὰ γράμματα καί ἡ ἐπιστήμη. Χαρίζει τὴν ἀξία τοῦ στὸν ἄνθρωπο. Ὁ κόσμος χωρὶς αὐτὴν θά ἦταν πληκτικὸς καί ἀκίνητος καί χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον.

Ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού θεωροῦν τὸν πόλεμο ἀπαραίτητο, γιὰ νά ἐκδηλώνεται ὅ,τι καλύτερο κρύβει μέσα τοῦ ὁ ἄνθρωπος. Δὲν τὸ πιστεύω αὐτό. Πιστεύω ὅμως ὅτι υπάρχουν μορφές ἀνταγωνισμοῦ πού εἶναι πολὺτιμες. Οἱ πολὺτιμες μορφές ἀνταγωνισμοῦ εἶναι ἐκεῖνες πού δὲν προκαλοῦν σοβαρὴ θλάβη στοὺς ἀνταγωνιζομένους. Ἀνταγωνισμοὶ στὸν ἀθλητικὸ στίβο, στὴν πολιτικὴ, διαμάχες σέ καλλιτεχνικὰ ζητήματα καί στὴ φιλολογία, διαφανεῖς σέ πνευματικὰ ζητήματα, ὅλα αὐτὰ ὁδηγοῦν πρὸς τὸ καλὸ.

Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες, μέ τὴν ἐξάρεσι τοῦ ἀθλητισμοῦ, δὲν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξουν χωρὶς τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία.

ΑΡΚΤΙΚΗ ΕΠΟΠΟΙΪΑ

Τῶν

RUTH & EDWARD BRECHER

Στὴ χορεία τῶν μεγάλων ἐξερευνητῶν τῆς Ἀρκτικῆς ξεχωριστὴ θέση κατέχει ὁ Ἀμερικανὸς Ἀδόλφος Οὐάσιγκτον Γκρήλυ (1844—1935). Τὸ 1881 ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγία μιᾶς ἀποστολῆς στὴν Ἀρκτική, πού ξεκινούσε μέ σκοπὸ νά ἐγκαταστήσῃ μιά ἀλυσιδα ἀπὸ δέκα κή, πού σταθμοὺς γιά ἐπιστημονικὲς καί μετεωρολογικὲς παρατηρήσεις. Ἡ ἀποστολή, μέ 23 μέλη, ξεκίνησε ἀπὸ τὸ λιμάνι Σαιντ Τζόν, τῆς Νέας Γῆς, μέ τὸ πλοῖο «Πρωτεύς» ἐμεινε αἰμαλωτισμένη στους πάγους τρεῖς ὁλοκληρὰ χρόνια καὶ ἀπὸ τὰ 23 μέλη τῆς μόνον ἑξὶ ἐπέζησαν, μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ ἀρχηγός τῆς. Ὁ Γκρήλυ ἐγράψε πολλὰ ἔργα, μὰ τὰ κυριώτερα εἶναι: «Τοῖα χρόνια Ὑπηρεσίας στὴν Ἀρκτική» (1885), «Ἀμερικανοὶ Ἐξερευνηταὶ» (1894), «Ἐγχειρίδιο Ἀρκτικῶν Ἐξερευνητῶν» (1896), «Ἐγχειρίδιο Πολικῶν Ἐξερευνητῶν» (1909).

Χριστούγεννα τοῦ 1881: 23 νεαροὶ στρατιῶτες, πού τὸ πρόσωπό τους ἀκτινοβολοῦσε, κάθονταν γύρω ἀπὸ ἕνα τραπέζι, φτιαγμένο ἀπὸ ἕνα κακοτετραγωνισμένο κορμὸ δέντρου, ὅπου ἦταν θαμμένα, χωρὶς καμμιὰ τάξι, διάφορα φαγητά. Ὑστερα ἀπὸ τὸ γλέντι ὅλη ἡ συντροφία τραγοῦδῃσε μέ κέφι τὰ χριστουγεννιάτικα κάλαντα. Ἐξω τὸ θερμόμετρο ἔδειχνε 42 βαθμούς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Ποτὲ ἄλλοτε ἀνθρώπινα πλάσματα δὲν εἶχαν ξεχειμωνιάσει τόσο κοντὰ στὸν Πόλο.

Πρὶν ἀπὸ πέντε μῆνες ἕνα πλοῖο εἶχε ἀποβιβάσει τὴν ἐπιλεκτὴ 30τὴ μονάδα τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ στὴ γῆ Ἑλλεσμήρ, σ' ἕνα σημεῖο τοῦ κόλπου τῆς Λαίδης Φράνκλιν, 40 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Γροιλανδία, πέρα ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Ρόμπσον. Ἡ ἀποστολή, πού εἶχε γιά κύριο σκοπὸ τὴ μελέτη τῶν τοπικῶν μετεωρολογικῶν συνθηκῶν, ἀπαρτιζόταν ἀπὸ ἀνθρώπους διαλεγμένους μέ μεγάλη προσοχή ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγὸ Ἀδόλφο Οὐάσιγκτον Γκρήλυ, πού συνδύαζε τὸ νεανικὸ πείσμα μέ στέρεες ἐπι-

στημονικές γνώσεις. Οί παρατηρήσεις που συγκέντρωνε διαρκώς ο Γκρήλυ, για τούς ανέμους, τις παλίρροιες, τη θερμοκρασία, την ατμοσφαιρική πίεση, το μαγνητισμό και τη θαρύτητα, επιτρέψανε αργότερα στους σοφούς να σχηματίσουν για πρώτη φορά μιαν ιδέα για το κλίμα του Βόρειου Πόλου, καθώς και για την επίδρασή του στη διαμόρφωσι του καιρού στην εύκρατη ζώνη. Οί παρατηρήσεις αυτές απέτελεσαν τη θάσι της μετεωρολογίας του 'Αρκτικού, που έπαιξε τόσο σπουδαίο ρόλο κατά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

☆

“Ένα πλοίο θα έφερνε στην αποστολή τρόφιμα και ειδήσεις κατά το καλοκαίρι του 1882 κι' ένα άλλο καράβι θα την έπαιρνε το επόμενο καλοκαίρι.

Το πρώτο πλοίο δεν έφτασε στον προορισμό του, μά οί εξερευνηταί δεν αποθαρρύνθησαν διόλου. ‘Η ύγεια και το ήθικό τους ήταν εξαιρετα. Διασχίσανε κάπου 5.000 χιλιόμετρα για να πραγματοποιήσουνε διάφορες έπιστημονικές αποστολές. Μιά ομάδα διέσχισε το παγωμένο στενό που τη χώριζε από τη Γροιλανδία και προχώρησε προς τον Πόλο, φθάνοντας σε σημείο όπου δεν είχε ξαναπατήσει άνθρωπος. Μιά δεύτερη ομάδα ανακάλυψε την κοιλάδα των Όμιχλών—άληθινό γήινο παράδεισο των πολιτών περιοχών. Μέσα στα κατακάθαρα ποτάμια που τη διέσχιζαν κολυμπούσαν πάπιες με ωραία φτερά και στα λιβάδια έβοσκαν με όλη τους την ήσυχία άφθονα μοσχάρια. “Ετσι από την αποστολή αυτή ο ‘Αρκτικός έγινε για τούς ανθρώπους ένας τόπος περισσότερο οικείος, ό-

που ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει όσο δύσκολη και αν είναι η προσαρμογή του.

☆

Το καλοκαίρι του 1883 πέρασε όπως το προηγούμενο χωρίς να φανή κανένα καράβι στον κόλπο του Φράνκλιν (ονομάστηκε έτσι προς τιμή του ‘Αγγλου εξερευνητού της ‘Αρκτικής Λόρδου Φράνκλιν, 1786 - 1847). Σύμφωνα με τις οδηγίες που είχε πάρει σε τέτοια περίπτωση, ο Γκρήλυ ώφειλε να κατέβει νοτιότερα 4.000 χιλιόμετρα, όπου θα τον περίμενε ένα πλοίο βοηθείας. Έξ άλλου, είχε συμφωνηθεί ότι, αν ή απειλή να αιχμαλωτισθί από τούς πάγους ανάγκασε τον κυβερνήτη του πλοίου βοηθείας να ξαναγυρίσει προς νότο, προτού φθάσει ή αποστολή, θα κατασκεύαζε άνετα χειμωιάτικα καταφύγια και θ' άφινε εκεί τρόφιμα για ένα χρόνο.

Στις 9 Αυγούστου του 1883 οί 23 ‘Αμερικανοί κι' οί δύο Έσκιμώοι οδηγοί τους ξεκίνησαν με μία ατμάκατο μήκους 8 μέτρων, τη «Λαίδη Γκρήλυ», που ρυμουλκούσε τρεις μεγάλες θάρκες με κουπιά. Κατευθύνονταν προς τον πορθμό που χωρίζει τη Γροιλανδία από τα γιγάντια νησιά που βρίσκονται στα βόρεια της αμερικανικής ήπειρου.

Το 1881 το στενό ήταν ελεύθερο και πλωτό. Το 1882 όμως είχε κλειστή από τούς πάγους και μόνο με έλκυθρο μπορούσε κανείς να το διαβή. Τώρα δεν ήταν ούτε το ένα, ούτε το άλλο. Πάνω στα κύματα έπλεε μισολειωμένο χιόνι και τρομερά παγόβουνα, έρμιαια των ανέμων και των ρευμάτων. Τριάντα ολόκληρες ημέρες ή «Λαίδη Γκρήλυ» εξακολουθούσε το δρόμο της σ'

αυτόν το λαβύρινθο, με συνεχή κίνδυνο να συνθλιβή.

☆

Πρός το τέλος του ταξιδιού ο δρόμος φράχτηκε από ένα παγόβουνο που ύψωνόταν σαν πύργος στα 15 μέτρα. Μά, ξαφνικά, σαν από θαύμα που θύμιζε το άνοιγμα της Έρυθράς Θάλασσας μπροστά στο λαό του Μωϋσή, το φοβερό εμπόδιο άνοιξε στα δυο με ένα ξερό θόρυβο και τα καρυδένια σκάφη που μετέφεραν την αποστολή μπόρεσαν να συνεχίσουν την πορεία τους. ‘Αλλά στις 9 Σεπτεμβρίου, όταν το τέρμα του ταξιδιού φαινόταν στον όρίζοντα, ή νηοπομπή θρέθηκε ακινητοποιημένη από τούς πάγους.

Έπιστρατεύοντας τις τελευταίες τους δυνάμεις, οί εξερευνητές φτιάξανε πρόχειρα έλκυθρα και σ' αυτά φορτώσανε τα τρόφιμα, τα έπιστημονικά τους όργανα και τις δυο θάρκες με τα κουπιά και ο Γκρήλυ μαζί με τούς συντρόφους αποφασίσανε να προχωρήσουν πεζή ως το ακρωτήριο Σαμπίν, μέσα από την ύπουλη έκτασι των πάγων. Με τούς τρεις τόννους που έσερναν, δεν μπορούσαν βέβαια να προχωρήσουν περισσότερο από 1.500 μέτρα την ημέρα.

«‘Αλλοίμονο!, γράφει ο Γκρήλυ στο ήμερολόγιό του, στις 14 Σεπτεμβρίου με τρόπο ανακαλύψαμε ότι οι πλείοντες πάγοι έκινούντο με τέτοια ταχύτητα, ώστε μέσα σε τρεις ώρες είχαμε παρεκκλίνει περισσότερο προς το βορρά, απ' ό,τι είχαμε κατέβει προς το νότο, περπατώντας τρεις ημέρες...».

»Εκάμαμε ό,τι περνούσε από το χέρι μας, τώρα πιά έχουμε άφεση στη Θεία Πρόνοια».

Δυο ημέρες αργότερα, εξαντλημένα από το κρύο και την πείνα, τα μέλη της αποστολής πάτησαν γή κοντά στο ακρωτήριο Σαμπίν. Περίμεναν να ξαναβρούν φίλους, μία καλή φωτιά, τρόφιμα και ρούχα. Μά ένα μήνυμα τούς πληροφόρησε πως ή αποστολή που επρόκειτο να τούς άνεφοδιάσει είχε σηκώσει άγκυρα πριν από δυο μήνες και είχε γυρίσει στην ‘Αμερική, χωρίς ν' αφήσει παρά μόνο λίγα ρούχα και κάτι ελάχιστα τρόφιμα.

“Αγνοια, άνευθυνότητα και άτυχία. Τα πάντα συνωμότησαν εναντίον της αποστολής Γκρήλυ. “Ένα πλοίο που είχε ξεκινήσει για να φέρη έφόδια το 1882, άποκλείστηκε από τούς πάγους, όχι μακριά από το ακρωτήριο Σαμπίν. Ο κυβερνήτης του υπακούοντας τυφλά σε ήλίθιες διαταγές, δεν είχε αφήσει στην άχρη, παρά μόνο τρόφιμα για δέκα ημέρες και γύρισε στο λιμάνι του μεταφέροντας όκτώ τόννους έφόδια που προορίζονταν για τον Γκρήλυ.

Το 1883 το βοηθητικό «Πρωτεύς», συνοδευόμενο από το «Γιαντίκ», σκάφος του αμερικανικού πολεμικού ναυτικού, άποκλείστηκε στους ίδιους παγετώνες και θυθίστηκε. Το πλήρωμα άφησε για τον Γκρήλυ τρόφιμα που δεν φθάνανε ούτε για ένα μήνα και διασώθηκε από το «Γιαντίκ», που απομακρύνθηκε διαστικά. Ο κυβερνήτης αυτού του τελευταίου καραβιού—ήξερε πως 25 συμπατριώτες του στήριζον στη βοήθεια που θα τούς έταν στη βοήθεια που θα τούς έταν στη βοήθεια—έγραφε φερνε αυτή τη χρονιά—μά οί οδηγίες που είχε πάρει δεν τον υπόχρεωναν να έλθη σε βοήθεια

τους. Κατευθύνθηκε πρὸς Νότο με τ' ἀμπάρια τοῦ καραβιοῦ του γεμάτα τρόφιμα καὶ ρούχα...»

Στὴν Οὐάσιγκτων δὲν ἔβλεπαν τὴν ἀνάγκη νὰ ἀσχοληθοῦν περισσότερο μετὰ τὸν ἐπαναπατρι-σμοῦ 25 πτωμάτων. Εὐτυχῶς μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς γυναικὸς τοῦ Γκρήλυ συγκινήθηκε ὁλος ὁ ἀμερικανικὸς τύπος καὶ ζήτησε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κινηθῇ. Στις 22 Ἰανουαρίου 1884, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐνέκρινε τὴν χρηματοδότησιν μιᾶς ἀποστολῆς βοηθείας. Μὰ ἀπὸ ἀθλεψιά τὸ σχέδιον τοῦ νόμου δὲν κατατέθηκε στὰ γραφεῖα τῆς Γερουσίας, ὅπως τὸ ἀπαιτοῦσε ὁ κοινοβουλευτικὸς τύπος.

— Ἄν ὁ Γκρήλυ καὶ οἱ σύντροφοί του ἐγκαταλείψωσιν στὸ θάνατον, ἔλεγε μετὰ πικρίαν ἕνας γερουσιαστὴς, ἐλπίζω τοῦλάχιστον ὅτι θὰ ὑποκύβουν στοὺς κοινοβουλευτικοὺς τύπους...

Πραγματικὰ, τὰ πλοῖα τῆς βοηθείας δὲν ἐκίνησαν γιὰ τὸ ἀκρωτήριο Σαμπίν, παρὰ μόνον στίς 24 Ἀπριλίου τοῦ 1884.

☆

Χριστοῦγεννα τοῦ 1883: 25 ἄνδρες μετὰ πρόσωπα αὐλακωμένα ἀπὸ τὴν πείναν κάθονται κολημένοι ὁ ἕνας πᾶν στὸν ἄλλο μέσα στὸ σκοτάδι, μέσα στὸ κρύον, στὴ θρῶμα. Ἡ καλύβη τοὺς εἶναι τόσο μικρή, πού μόνον μποροῦν νὰ ἐκπλώσουν καὶ τόσο χαμηλή, πού τὰ κεφάλια τοὺς χτυποῦν στὸ παγωμένο ταβάνι. Ὁ ἥλιος τῆς Ἀρκτικῆς ἔχει χάσῃ καὶ δὲν θὰ ξαναπροβάλλῃ προτοῦ περάσουν ἀρκετὲς ἑβδομάδες. Ὅσο κι' ἂν περιόρισαν τὶς μερίδες, τὰ τρόφιμα δὲν τοὺς ἔφθασαν.

Σὲ μιὰ γωνιά τῆς καλύβης κοίτεται ὁ δεκανέας Τζόζεφ Ἐ-

λιζον, πού ἡ ὑγεία του χειροτερεῖ μέρα μετὰ τὴν ἡμέρα. Εἶχε προσφερθῇ μαζί μετὰ ἄλλους τρεῖς ἐθελοντὰς νὰ πᾶνε νὰ θροῦνε ἕνα κρησφύγετον, ὅπου ἦταν φυλαγμένο βοδινὸ κρέας σὲ ἀπόστασι πᾶνω ἀπὸ πενήντα χιλιόμετρα πρὸς νότον. Εἶχανε θρῆτὴ σπηλιά, μὰ τὰ μέλη τοῦ Ἐλιζον πάγωσαν σ' αὐτὴ τὴν περιπέτειαν. Ἰκέτευε τοὺς συντρόφους του νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν. Μὰ αὐτοὶ προτίμησαν ν' ἀφήσωσιν τὸ κρέας καὶ νὰ ξαναφέρωσιν τὸν ἀνάπνρον πῖσιν στὴν κατασκήνωσιν. Κατόπιν ἡ φύσις ἀνέλαβε ν' ἀπαλλάξῃ τὸν Ἐλιζον ἀπὸ τὰ νεκρωμένα του χέρια καὶ πόδια.

Στὸ τρεμουλιαστὸ φῶς μιᾶς λάμπας πού ἔκαιγε μετὰ φαλαινόλαδον, ὁ Γκρήλυ διάβαζε δυνατὰ τὴ Βίβλον ἢ τὸν «κ. Πίκουϊκ» τοῦ Ντίκενς. «Μερικοὶ δὲν θέλουν νὰ ξεδεύωσιν τὸ λάδι γιὰ νὰ διαβάσω, ἔγραφε στὸ σημειωματάριόν του, μὰ δὲν πιστεύω πῶς τὸ σπαταλῶ, ὅταν τὸ χρησιμοποιῶ γιὰ νὰ τρέφεται τὸ πνεῦμα μας. Ἄν ἀφεθοῦμε στίς σκέψεις μας, θὰ χάσωμε τὰ λογικὰ μας...»

18 Ἰανουαρίου 1884: Ὁ Κρὸς πέθανε ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν ἀδυναμίαν. Ἦταν ὁ πρῶτος πού ὑπέκυψε. Τὸ σῶμα του, τυλιγμένο μέσα σ' ἕνα σάβανον, πού φτιάξαμε ἀπὸ σακκίαν τοῦ καφέ, σκεπάσθηκε μετὰ μιᾶς ἀμερικανικῆς σημαίας. Ὁ Γκρήλυ διάβασε τὴ νεκρώσιμην ἀκολουθίαν.

2 Φεβρουαρίου: Ὁ λοχίας Τζώρτζ Ράις καὶ ὁ Ἐσκιμῶς ὁδηγὸς Τζένς Ἐντουαρντς ἐκίνησαν μετὰ τὰ πόδια γιὰ τὴν Γροιλανδίαν γιὰ νὰ ζητήσωσιν τὴ βοήθειαν τῶν Ἐσκιμῶν Ἐτάχ. Ὑστερὰ ἀπὸ τέσσερες ἡμέρας γύρισαν ἀπὸ τὰ καμωμένα καὶ ἀπελπίσμενοι. Τὸ στενὸν ἦταν ἀδιάβατον.

Γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς συντρόφους του νὰ ἀντιδράσωσιν στὴ θλιβερὴ αὐτὴ εἶδησι, ὁ Γκρήλυ αὖθις κατὰ λίγα γραμμάρια τὴν καθημερινὴν μερίδα τοῦ ψωμιοῦ. «Ἡ χειρονομία μου αὐτὴ δὲν εἶναι παρὰ μιὰ ἀξιοθρήνητη μπλόφα — γράφει στὸ σημειωματάριόν του. Ὅλες οἱ μερίδες πρέπει νὰ ἐλαττωθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα».

6 Ἀπριλίου: Ὁ λοχίας Ράις καὶ ὁ Τζούλιους Φρέντερικ ἐγκατέλειψαν τὴν κατασκήνωσιν γιὰ νὰ δοκιμάσωσιν γιὰ δευτέρην φορά νὰ φέρωσιν τὸ κρέας πού ἦταν φυλαγμένον σὲ μιὰ σπηλιά. Μάταια τὴν ἀναζητήσαν γιὰ πολλὰς ἡμέρας. Ὑστερὰ ὁ Ράις ἄρχισε ξαφνικὰ νὰ παγώνῃ. Ὁ Φρέντερικ ἔβγαλε τὰ πιὸ χοντρά του ρούχα καὶ τᾶρριξε πᾶνω στὸ σῶμα τοῦ ἐτοιμοθάνατου, προσπαθώντας νὰ τὸν ζεστάνῃ. Τὸν κράτησε στὴν ἀγκαλιά του, τὸν φίλησε στὸ ἄψυχο μέτωπον καὶ ὕστερὰ πῆρε τὸ δρόμον τοῦ γυρισμοῦ πᾶνω στὴν παγωμένη μοναξιά. Ἀπὸ κάποιο θαῦμα θελήσεως δὲν ἄγγιξε τὰ τρόφιμα τοῦ Ράις γιὰ νὰ τὰ προσθέσῃ στὸ κοινὸ ἀπόθεμα.

9 Ἀπριλίου: Ὁ ὑπολοχαγὸς Λόγκουντ ὑπέκυψε στίς στερήσεις. Δὲν εἶχε πάψει νὰ σημειώσῃ τὶς θερμοκρασίας, παρὰ μόνον δυὸ ἡμέρας πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατόν του.

☆

Στὸ τέλος ἡ φοβερὴ δοκιμασία τσάκισε τὸ ἠθικὸν τοῦ στρατιώτη Τσάρλς Χένρυ. Ἀρχισε νὰ κλέβῃ τὰ τρόφιμα καὶ ἔγινε ὁ πιὸ ρωμαλέος ἀπὸ ὅλους τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς. Ὑπῆρχε φόβος ὅτι στὸ τέλος θὰ κατέληγε νὰ σκοτώσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ πάρῃ τὰ λίγα τρόφιμα πού ἄ-

πομέναν, ἂν ὄχι γιὰ νὰ τοὺς φάῃ καὶ τοὺς ἴδιους. Στὴν ἀπελπίσιν του, ἀφοῦ συνεννοήθηκε μετὰ τοὺς συντρόφους του, ὁ Γκρήλυ διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐνόχου.

Τὰ τελευταῖα ἀπὸ τὰ ἔλκυθρα πού εἶχαν φτιαχθῇ μετὰ τὰ ὑλικά τῆς «Λαίδης Γκρήλυ» θρίσκονταν κοντὰ στὴν κατασκήνωσιν. Κόψανε τὶς παλιὰς λουρίδες ἀπὸ δέρμα φώκιας γιὰ νὰ τὶς φᾶνε. Μερικοὶ ἤθελαν νὰ τὶς θράσωσιν, ἄλλοι νὰ τὶς ψήσωσιν πᾶνω σὲ μιὰ φωτιά καμωμένη μετὰ τὰ τελευταῖα κούτσουρα πού εἶχαν ἀπομείνει. Ὑστερὰ φθάσανε στίς μπόττες καὶ στὰ γάντια τοὺς. Ἀργότερὰ, ὁ Γκρήλυ θυσίασε γιὰ τὴν κοινότητα καὶ τὸ χοντρὸ πέτσινον κάλυμμα τοῦ ὑπνοσάκκου του.

Παρ' ὅλα αὐτὰ, ἡ ἀποστολὴ ἐκτελοῦσε τὰ καθήκοντα πού τῆς εἶχαν ἀνατεθῇ μετὰ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν. Τὸ θαρρόμετρο εἶχε σπάσει. Αὐτὸ ἦταν ἕνα μεγάλο ἀτύχημα, λέει ὁ Γκρήλυ, γιὰτὶ ἤλπιζεν πῶς οἱ παρατηρήσεις μας θὰ συνεχίζονταν ὥσπου νὰ πεθάνῃ καὶ ὁ τελευταῖος μας. Οἱ μεταβολαὶ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θερμοκρασίας σημειωνόνταν πάντοτε μετὰ μεγάλην προσοχήν. Ὁ Μπραϊνναντ, πού ἐρευνοῦσε τὰ πέριξ ζητώντας τίποτε βοῦν γιὰ νὰ ξεγελάσωσιν τὴν πείναν τοὺς αὐτοὺς κι' οἱ σύντροφοί του, ἀνακάλυψε ἱχνη ἀρχαίων κατασκηνώσεων Ἐσκιμῶν, πού εἶχαν ἀρχαιολογικὸν ἐνδιαφέρον. Ὁ Λόγκ ἔβριξε δώδεκα δοτράκα, ἀπὸ τὰ πιὸ σπάνια. Καὶ μ' ὅλον πού ἦταν ὅλοι τοὺς τόσο πεινασμένοι, τὰ πολύτιμα μαλάκια φυλάχτηκαν μέσα σὲ μισὸ λίτρο ἀλκοόλ, πού ὑπῆρχε ἀκόμα, ἐν ὅψει μελλοντικῆς ζωολογικῆς ἐξετάσεως.

20 Ἰουνίου: «Σήμερα εἶναι ἡ

έκτη επέτειος τῶν γάμων μου, ἔγραφε ὁ Γκρήλυ, κι' ἔχουν περάσει τρία χρόνια ἀπὸ τότε πού ἐγκατέλειψα τὴ γυναίκα μου. Πότε πιά θὰ πάρη τέλος αὐτὴ ἢ ὑπαρξί πού κυλιέται ἀνάμεσα ζωῆς καὶ θανάτου ;»

22 Ἰουνίου : «Ὁ ἄνεμος καὶ τὸ χιόνι πολιορκοῦνε τὴν κατασκήνωσι τῆς λιμοκτονίας. Καθένας μὲ τὸν τρόπο του, οἱ ἑπτὰ ζωντανοί, προετοιμάζονται γιὰ τὸ θάνατο. Ὁ Γκρήλυ ἀνοίξε τὸ τυπικὸ τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας καὶ διάβασε προσευχές γιὰ τοὺς μελλοθανάτους. «Υστερα, γι' ἄλλη μιὰ φορά, ἔβγαλε τὸ ἡμερολόγιό του καὶ σημείωσε : «Τὸ στενὸ Μπούχαναν εἶναι ἐλεύθερο ἀπὸ πόντους ἀπὸ τὸ μεσημέρι». Τὸ ἡμερολόγιό τῆς ἀποστολῆς σταματᾷ στὶς λέξεις αὐτές.

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ὁ Γκρήλυ πίστεψε πὼς ἄκουσε τὸ μακρόσυρτο οὐρλιαχτὸ τῆς σειρήνας κάποιου καραβιοῦ, πού νικοῦσε τὸ πανδαμνίον τῆς καταιγίδας. Πέρασαν μερικά λεπτά πού τοῦ φάνηκαν αἰῶνες. Καὶ ξαφνικὰ διέκρινε καθαρὰ ἄγνωστες φωνές—τὶς πρῶτες φωνές ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια πού ἔζησε στὸν Ἀρκτικό.

Ἡ ἀποστολὴ βοηθείας, πού ξεκίνησε ἀπὸ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖς τὸ 1884, μὲ ἀρχηγὸ τὸν πλοίαρχο Οὐϊνφιλντ Σκότ Σλέϋ, περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ πάγους καὶ ὀμίχλες, ἔφθασε στὸ ἀκρωτήριο Σαμπὶν τὴν ἑνδεκάτη ὥρα.

Ὁ Ἐλιζον, χάνοντας καὶ τὶς τελευταῖες του δυνάμεις, ρουφοῦσε ἀσυνείδητα τὸ κουτάλι πού τοῦ εἶχαν δέσει στὸ ἀκρωτηριασμένο του μπράτσο γιὰ νὰ κάνη χρέη χεριοῦ. Ὁ Κόννελ κοιτόταν ζαρωμένος, ἀκίνητος, σάν

πτῶμα. Ὁ Μπραϊνάρντ ἴσως ἡρώϊκὰ τὸ κορμί του γιὰ ν' ἀποδώσῃ στρατιωτικὸ χαιρετισμό. Μόνο ὁ Φρέντερικ καὶ ὁ Λόγκ μπορούσαν νὰ θαδίσουν ἀκόμα. Ὁ Μπίντερμπεκ, πού ἀπὸ καιρὸ ἔκανε τὸ νοσοκόμο τῆς ἀποστολῆς, δὲν διέκοψε τὴ δουλειά του. Μὴ ἔχοντας τὴ δύναμι νὰ σηκωθῇ ὀρθίος, σύρθηκε ὡς τὸν Κόννελ καὶ ἔχυσε στὰ ἄψυχα χεῖλη του τὶς δυὸ τελευταῖες κουταλιές κονιάκ.

— Γκρήλυ! Ὡστε δὲν κάνω λάθος; Εἴσθε λοιπὸν ἐσεῖς;

Μὲ τὰ δάχτυλα πετρωμένα, ὁ Γκρήλυ ἔβαλε ἀδέξια τὰ γυαλιὰ στὰ μάτια του :

— Ναί, εἶπε.

Κατόπιν κάνοντας μιὰ προσπάθεια νὰ ἐμποδίσῃ τὴ φωνή του νὰ τρεμουλιάσῃ, πρόσθεσε :

— Εἶμαι ἀληθινὰ εὐτυχὴς πού σὰς βλέπω.

☆

Ὁ Ὁ Ἐλιζον πέθανε στὸ ταξίδι. Ἦταν ἑξὶ μῆνες πού εἶχε χάσει χέρια καὶ πόδια. Μ' ὅλο πού δὲν εἶχαν παρουσιάσει καμμιά ἔνδειξι μολύνσεως, οἱ πληγές του δὲν εἶχαν ἐπουλωθῇ. Στὴν ἀρχὴ φοβήθηκαν πὼς οὔτε ὁ Γκρήλυ θὰ ζοῦσε. Μὰ ὅταν ἡ γυναίκα του ἀνέθηκε στὸ πλοῖο, στὸ Πόρτσμουθ, τοῦ Νιου Χάμπσαϊρ, οἱ ἑξὶ δραπέτες τοῦ θανάτου θρῖσκονταν στὸ δρόμο πρὸς τὴν ἀνάρρωσι.

Ὁ Γκρήλυ ἔζησε ἀκόμα μισὸν αἰῶνα καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ διηύθυνε λαμπρὰ τὸ μετεωρολογικὸ γραφεῖο καὶ τὴν ὑπηρεσία μεταβιβάσεων τοῦ στρατοῦ καὶ τὸ 1906 προήχθη σὲ ὑποστράτηγο. Πέθανε τὸ 1935, 91 ἐτῶν, τιμημένος μὲ τὸ Μετάλλιο Τιμῆς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου.

Τί γίνεται στὴν ὑπαίθρο

ΓΙΑ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ

Τοῦ ΣΤ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος στὸ Συμβούλιο τοῦ Διεθνούς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ

Εἶναι τὸ ριζικὸ τοῦ τόπου μας ὁ ἀριθμὸς τῶν βρεφῶν πού πεθαίνουν νὰ εἶναι πολὺ μεγάλος.

Αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἑλλειψὶ καὶ θε οὐσιαστικῆς βοήθειας πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὸ νεογέννητον, κυρίως στὴν ὑπαίθρο.

Κατὰ τὴν εἰκοσαετίαν 1920—1940 (εἶναι ἡ τελευταία στατιστική) ὁ τόπος ἐπλήρωσε τὴν κατὰστασι αὐτὴ μὲ 120 θανάτους σὲ κάθε 1000 βρέφη, πού ἔγενοντων ζῶντα. Ἔτσι, ἓνα σοβαρὸ ποσοστὸ ἀπὸ τὴν γεννητικότητα τῆς φυλῆς μας, πού φθάνει σὲ 28%, χάνεται.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀναλύσω ἐδῶ λεπτομερέστερα αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ ἀναφέρω ὅτι, ἐνῶ ἡ προστασία τῆς μητέρας καὶ τοῦ βρέφους εἶναι κάπως ἀνεκτὴ εἰς τὰ τρία μεγάλα ἀστικά κέντρα (τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴ Θεσσαλονίκη), ἡ κατὰστασις εἰς τὴν ὑπόλοιπὴ Ἑλλάδα εἶναι τραγική. Αὐτὸ ὀφείλεται στὶς εἰδικές συνθήκες, πού ἐπικρατοῦν στὴν ὑπαίθρο, καὶ στὶς δυσκολίες, πού ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ κάθε προσπάθεια πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσι.

Ἀναφέρω παραδειγματικῶς

τὴν ἑλλειψὶ συγκοινωνίας, τὴν ἀπουσία, κατὰ κανόνα, τοῦ ἱατροῦ καὶ τῆς διπλωματούχου μαίας, τὴν δρᾶσι τῆς πρακτικῆς μαίας ἢ ὁποῖα ἐργάζεται κατὰ τρόπον ἐντελῶς πρωτόγονο, καὶ εἰς τὰς ὑπόπτους ὑπηρεσίας τῆς ὁποίας εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καταφύγῃ ἢ ἐπίτοκος.

Ὅλοι μας ἐννοοῦμεν ὅτι, ὅταν ὁ τοκετὸς παύῃ νὰ ἀποτελῇ κατὰ τὸ φυσικὸν εἰς τὴ ζωὴ τῆς γυναικός, τὸ γεγονὸς αὐτό, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ συμπαρομαρτοῦντα καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα, γίνεται πρόβλημα ἐθνικῆς σημασίας, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ εὕρῃ κάποια διευθέτησι.

Τὸ νὰ ἐπιζητοῦμε νὰ λύσουμε αὐτὸ τὸ πρόβλημα στὴν ὑπαίθρο, βάσει τῶν διεθνῶς παραδεγμένων ἀρχῶν, θὰ ἦτο, ἴσως, μιὰ οὐτοπία ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας. Ἡ ὀργάνωσις ἐνὸς κέντρου μητρότητος, καταλλήλως ἐξοπλισμένου, μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἔμφυχο καὶ ἄψυχο ὕλικὸ σὲ κάθε Κοινότητα τῆς ὑπαίθρου, θὰ ἦταν ἡ ὀρθόδοξος καὶ ἰδεώδης λύσις. Πὼς εἶναι, ὅμως, δυνατόν νὰ γίνῃ μιὰ τέτοια ὑπηρεσία, ὅταν καὶ τὰ οἰκονομικὰ μέσα εἶναι ἀνύπαρκτα καὶ τὸ ἔμφυχο ὕλικὸ

—Ιατροί, νοσοκόμοι, μαϊά, επι-
σκέπτριαι αδελφαί— δέν υπάρ-
χουν;

Εἰς 6000 ὑπολογίζονται περί-
που οἱ Κοινότητες εἰς τὸν τόπο
μας. Θάλασσα καὶ θουνά τις χω-
ρίζουν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀστι-
κά κέντρα. Ἐνα πολὺ πτωχὸ ὁ-
δικὸ δίκτυο τις ἐξυπηρετεῖ.

Ἡ ὀργάνωσις, λοιπόν, ὑπὸ τις
σημερινές συνθήκες, μῖς κάπως
ἀνεκτῆς ὑπηρεσίας, μὲ θάσι ἓνα
Σταθμὸ, γιὰ κάθε ὁμάδα Κοινο-
τήτων, θὰ ἀπαιτοῦσε περὶ τοὺς
1200 Σταθμούς, γιὰ τὴν ἐξυπη-
ρέτησι τῶν ὁποίων θὰ ἐχρειάζε-
το ὁ διπλάσιος ἀριθμὸς προσω-
πικοῦ.

Γιὰ νὰ καταδείξω τὸ ἀδύνατο
τῆς ὀργανώσεως μιᾶς ὑπηρεσίας
τοῦ εἶδους αὐτοῦ
εἰς τὸ προσεχές
μέλλον, θὰ ἀνα-
φέρω ὅτι εἰς ὁ-
λόκληρην τὴν Ἑλ-
λάδα ὑπάρχουν
σήμερα 7140 Ια-
τροί, ἐκ τῶν ὁ-

Ἡ Διεθνὴς Ὁργάνωσις Προ-
στασίας Παιδιοῦ τῶν Ἠνωμένων
Ἐθνῶν ἐργάζεται γιὰ τὰ Ἑλλη-
νόπουλα τῆς ὑπαίθρου. Μοιράζει
τροφίμα καὶ ρουχισμό καὶ πολε-
μαίε τις ἀρρώστειες

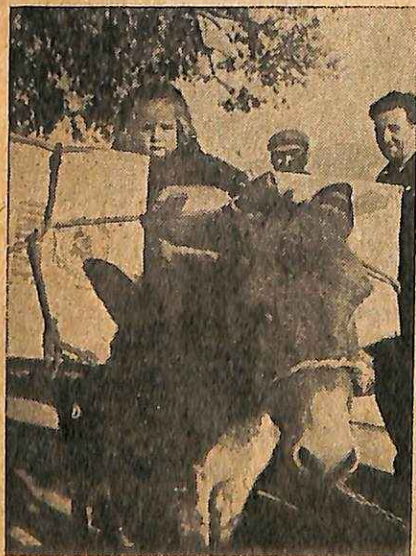
ποίων οἱ 4429 μέ-
νουν στὰ 3 με-
γάλα ἀστικά κέν-
τρα, μὲ πληθυ-
σμὸ 2 περίπου
ἐκατομμυρίων, ἐ-
νῶ στὴν ὑπόλοι-
πὴ χώρα, μὲ πλη-

θυσμὸ 5,5 περίπου ἐκατομμύρια
ὑπάρχουν 2711 Ιατροί. Ἀναφέρω
ἀκόμη ὅτι, ἀπὸ τὸ 1932 μέχρι
καὶ τοῦ 1951, μόνον 550 μαῖες
πῆραν τὸ δίπλωμά τους ἀπὸ τις
εἰδικές σχολές πού διαθέτομε.

Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι, ἐκτός
ἀπὸ τὰ χρήματα ἀπαιτεῖται καὶ
ὀργάνωσις καὶ χρόνος.

Ἀφοῦ εἶναι ἀδύνατο καὶ ἀν-
τιοικονομικὸν νὰ ὀργανωθοῦν
στὴν Ὑπαίθρο 1200 Κέντρα πού
χρειάζονται, ἐξητάσθη κατὰ πό-
σον θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ὀργανω-
θοῦν εἰδικὰ κινητὰ συνεργεῖα, ἐ-
ξαρτώμενα ἀπὸ ἓνα πολὺ περιω-
ρισμένο ἀριθμὸ Κέντρων Μητρό-
τητος, τὰ ὁποῖα, ἐπισκεπτόμενα
τις Κοινότητες θὰ ἐξυπηρετοῦσαν
τοὺ κατοίκους των.

Ὀλίγοι ἄνθρωποι εἰς τὸ Ὑ-

πουργεῖον Προνοίας, μὲ ἐπὶ κε-
φαλῆς τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ
Ὑπουργείου, κατήρτισαν τὸ πρό-
γραμμα εἰς ὅλας τοὺς λεπτο-
μερείας.

Τὸ σχέδιο προβλέπει τὴν ἐγ-
κατάστασι μονίμων Σταθμῶν σὲ
ὀρισμένα σημεῖα τῆς Ὑπαίθρου,
ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ ἐξαρτῶνται καὶ
θὰ ἀκτινοβολοῦν κινητὰ συνερ-
γεῖα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπισκέπτονται
τις Κοινότητες τῆς περιφέρειας.

Τὰ συνεργεῖα, ἐγκατεστημένα,
κατὰ κανόνα, εἰς εἰδικὰ αὐτοκί-
νητα, ἀλλὰ δυνάμενα νὰ μετα-
φερθοῦν καὶ μὲ ἄλλα πρόχειρα
μέσα, θὰ περιλαμβάνουν τὸ ἐξῆς
προσωπικόν:

Ἐνα μαϊευτῆρα μὲ εἰδικὴ ἐξάσκη-
σι σὲ Νοσοκομεῖο Παιδῶν.
Μία διπλωματοῦχο μαῖα καὶ
Μία Ἐπισκέπτρια Ἀδελφή.

Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῶν
κινητῶν αὐτῶν μονάδων θὰ εἶναι
διπλός: Πρῶτον, θὰ παρακολου-
θοῦν τὰς ἐπιτόκους καὶ τὰ βρέφη,
καί, δεύτερον, θὰ ἀποβλέπουν
εἰς τὴν μόρφωσι τῶν κατοίκων
τῆς Ὑπαίθρου, καὶ ἰδιαίτερώς
τῶν πρακτικῶν μαῖων καὶ τῶν
μὴ εἰδικευμένων Ιατρῶν.

Ἡ μέθοδος τῆς ἐργασίας, θὰ
εἶναι ἡ ἐξῆς:

Καταγραφή τῶν ἐπιτόκων, παρο-
χὴ χρησίων ὁδηγίων, ἐξετάσεις
αἵματος κ.λ.π., ἐξασφάλις κλί-
νης γιὰ παθολογικοὺς τοκετοὺς
εἰς τὰ Νοσοκομεῖα, ἐκτέλεσις ὑ-
ποδειγματικοῦ τοκετοῦ —γιὰ τὴν
μόρφωσι τῶν πρακτικῶν μαῖων
καὶ Ιατρῶν— ἐφ' ὅσον συμπίπτει
νὰ γίνεται τοκετὸς κατὰ τὴν ἡ-
μέρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ συνερ-
γεῖου εἰς ἓνα χωριό, ἐπιδείξεις ὁ-
τῆς ἐργασίας καὶ χορήγησις ὁ-
δηγίων στὰς πρακτικὰς μαῖας καὶ

πρακτικοὺς Ιατροὺς τῆς περιφε-
ρείας.

Γιὰ τὰ βρέφη:

Θὰ γίνετα ἑμβολιασμὸς, θὰ χο-
ρηγοῦνται ὁδηγίαι εἰς τοὺς γο-
νεῖς, θὰ ἐξασφαλίζεται κλίνη εἰς
τὰ Νοσοκομεῖα γιὰ κατεπεύγου-
σες περιπτώσεις, θὰ γίνονται ἐ-
πιστημονικὲς ἐπιδείξεις καὶ θὰ χο-
ρηγοῦνται ὁδηγίαι εἰς τοὺς τοπι-
κοὺς Ιατροὺς.

Ἀπὸ ὅλα αὐτά, προβάλλει ἀ-
νάγλυφος ἡ μορφωτικὴ ἀποστο-
λὴ τῶν κινητῶν συνεργείων, γι-
ατί αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ὠραματίσθη-
καν καὶ ἐσχεδιάσαν τὸ σύστημα,
ἐξετίμησαν πόσο ἔχουμε τὴν ἀ-
νάγκη τῶν πρακτικῶν μαῖων καὶ
τῶν ἐντοπίων Ιατρῶν. Ἀφοῦ δὲν
μποροῦμε νὰ καταργήσουμε τὴν
πρακτικὴ μαῖα, πρέπει τουλάχισ-
τον νὰ τὴν μορφώσουμε κατὰ τὸ
δυνατόν. Ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπιστημονικὰ Κέντρα,
διὰ νὰ μορφωθῇ, ἐκεῖνη ἡ ὁποία
θὰ παρασταθῇ εἰς τὴν ἐπίτοκον,
θὰ στείλουμε τὴν ἐπιστῆμην νὰ τὴν
εὕρῃ ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται ἐν
δράσει, διὰ νὰ τὴν καθοδηγήσῃ.

Μὲ τὸ σχέδιο αὐτὸ ἔτοιμο, ἐ-
ζητήθη ἀπὸ τὸν Ὁργανισμὸ Προ-
στασίας τοῦ Παιδιοῦ τῶν Ἠνω-
στάσις Ἐθνῶν ἡ συμπαράστασις
μαῖων καὶ ἡ χορήγησις τῶν ἀναγ-
καίων ἐφοδίων γιὰ τὴν ἐφαρμο-
γὴ του εἰς ἓνα τμήμα τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Ὑπαίθρου, μὲ τὴν πρό-
βλεψιν νὰ ἐπεκταθῇ ἀργότερα.

Ὡς πρώτη περιφέρεια γιὰ τὴν
ἐφαρμογὴν τοῦ ἐξελέγῃ ἡ Θεσσα-
λία ὅχι ὅσο γιὰτὶ εἶναι ἡ περι-
φέρεια πού ὑποφέρει περισσότε-
ρο, ἀλλὰ, κυρίως, λόγῳ τῶν εἰ-
δικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦν
ἐκεῖ.

Ἡ Θεσσαλία, μὲ πληθυσμὸ

700.000 περίπου κατοίκων, κατανεμημένο σε τέσσερα άστικά κέντρα και 550 χωριά έθεωρήθη ή ιδεώδης περιφέρεια για την πρώτη εφαρμογή του νέου προγράμματος. Έχει περί τους 16.000 τοκετούς έτησίως, ποσοστό δηλαδή πολύ μεγάλο, άφου ή περιφέρεια Αθηνών-Πειραιώς-Περιχώρων, με πληθυσμό 1.500.000 κατοίκους έχει ίσον αριθμό γεννήσεων. Τα συγκοινωνιακά μέσα ποικίλουν. Υπάρχουν όρεινά χωριά, όπως και άλλα εις τις πεδιάδες και τα νησιά. Διαθέτει νοσοκομεία έπιδεκτικά αναπτύξεως, τα όποια είναι απαραίτητα για την εφαρμογή του προγράμματος.

Η Έλληνική Κυβέρνησις έζητησεν από τα Ένωμένα Έθνη να την βοηθήσουν εις την εφαρμογή του προγράμματος αυτού μέσω του ειδικού όργάνου το όποιον έχουν έπιφορτίσει με την προστασία της Μητέρας και του Παιδιού ανά την Υφήλιο. Νομίζω ότι τόν Έλληνικο κράτος είναι διατεθει-

μένο να δεχθή με πολλή προθυμία όπως αϊ ενδιαφερόμενοι Διεθνείς Όργανώσεις Προνοίας παρακολουθήσουν εκ του πλησίον την εφαρμογή του προγράμματος, διότι είναι έπιθυμία μας και ό υπόλοιπος κόσμος να κερδίση από το δικό μας πείραμα. Έπιδιώκουμε να πληροφορήσουμε τους ενδιαφερομένους ότι υπάρχει και άλλος τρόπος, πέραν εκείνου που εφαρμόζεται, κατά κανόνα, εις τα προηγμένα κράτη, διά την έξυπνότησιν της έπιτόκου και του θρέφους, ό όποιος είναι πρακτικώς εφαρμόσιμος και οικονομικώτερος για κράτη που αντιμετώπιζουν δυσκολίας αναλόγους με τας ιδικάς μας.

Αν αυτή ή εργασία κερδίση την συμπαράστασι του κράτους και της κοινωνίας, ένα καταθλιπτικό πρόβλημα, που το πληρώνει ακριβά με την ζωή της και με την ζωή των παιδιών της ή Έλληνίδα μητέρα, θα εισέλθη εις τόν δρόμον της όρθης λύσεως.

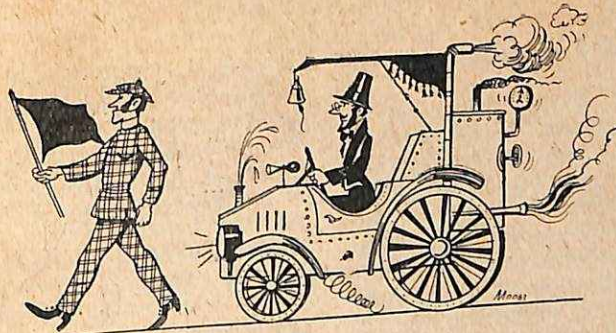
Ενα θράδυ στο Λονδίνο: Στη γέφυρα του Ουάτερλου στεκόταν ένας κύριος πού κάπνιζε ήσυχα το τσιμπούκι του. Έκείνη την ώρα έμφανίστηκε μια νέα γυναίκα, με μαλλιά ανακατωμένα και μάτια έξαλλα.

— Κάθε Πέμπτη, κάθε, κάθε Πέμπτη, στίς 8 ήταν εδώ και σήμερα δεν ήρθε και το καταλαβαίνω πώς δεν θα ξανάρθη πιά ποτέ πιά!

Και όταν τα είπε όλα αυτά, σκαρφάλωσε στο παραπέτο της γέφυρας, έδωσε μια και έπεσε στο ποτάμι.

Απαθέστατος ό καπνιστής παρακολούθησε τη σκηνή και χωρίς να διακόψη τη δουλειά του. Όταν τελείωσε το κάπνισμα, χτύπησε το τσιμπούκι του στο παραπέτο της γέφυρας και είπε:

— Την άνοητη! Καί σήμερα έχουμε Τετάρτη...

ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Του
Φ. ΚΩΝΣΤΑ

Οι δυνάστες του πολιτισμού μας αγωνίστηκαν
ώσπου να πάρουν τη σημερινή δυναμί τους

Για να φθάση ό άνθρωπος πολιτισμός στο σημείο που εύρίσκεται σήμερα χρειάστηκαν αληθινά ήρωϊκές προσπάθειες. Πράγματα που σήμερα κυβερνάνε τόν κόσμο αγωνίστηκαν για να έπιβληθούν. Μά κάθε άγώνας έχει και την εύθυμη πλευρά του. Μερικές όψεις αυτής της πλευράς δίνουν τα παρακάτω:

Το κάρβουνο και τα βάσα- νά του

Ας αρχίσουμε από το κάρβουνο που ήταν για πολλούς αιώνες και που εξακολουθεί να είναι πάντοτε ένας από τους κυριώτερους συντελεστές του πολιτισμού. Η ανακάλυψις του δεν όφειλεται στους έπιστήμονες, αλλά στους σιδεράδες που το χρησιμοποιούσαν από τα μέσα του 13ου αιώνας για να πυρώνουν το σίδηρο και να μπορούν να το κατεργάζονται πιο εύκολα. Προηγούμενως χρησιμοποιούσαν για

τόν ίδιο σκοπό ξύλα. Κανέναν φυσικά δεν ύποτιμά σήμερα τη θέσι του στη ζωή. Καί όμως είναι άπίστευτη ή αντίδρασις που συνάντησε το πολύτιμο αυτό όρυκτο ώσπου να έπιβληθ.

Την πρώτη «έπίσημη» επίθεσι την άρχισε έναντίον του ή Αγγλική Βουλή, ή όποια προκάλεσε κατά το 1306 βασιλικό διάταγμα που απαγόρευε την χρησιμοποίησι του άνθρακος σε όλη την περιοχή του Λονδίνου. Η σχετική εισήγησις ανέφερε ότι το «μαύρο δημιούργημα του διασφαιρα και υπέσκαπτε την υγεία των Λονδρέζων που εκινδύνευαν να έξοντωθούν από το πρόσωπο της γής, αν δεν σταματούσε το κακό. Υστερα από την εισήγησι αυτή ό Έδουάρδος Α΄ έβασε φαρδειά· πλατεία την ύπογραφή του κάτω από το διάταγμα που επέβαλλε βαρύ πρόστιμο σε κείνους που θα χρησιμοποιούσαν άνθρακα και κατεδάφισι του έργα-

στηρίου τους σέ όσους δέν έβαζαν γνώνσι.

Παρ' όλες όμως αυτές τις άπαγορεύσεις, πού δέν έλειψαν κατά καιρούς από την Άγγλία και από άλλες χώρες, ό άνθραξ έξακολουθούσε νά κατακτά έδαφος και στόν καιρό της Βασιλείαςας Έλισάβετ είχαν ξεφυτρώσει ακόμη και γύρω από τό 'Ανάκτορό της οί καμινάδες των ζυθοποιών πού είχαν άρχίσει νά χρησιμοποιούν άνθρακα άντί για ξύλα. Φαίνεται ότι την έποχή εκείνη οί ζυθοποιοί του Λονδίνου ή έξαιρετικά ευγενικοί ήταν ή ήθελαν νά τά έχουν καλά μέ την Βασιλείσα. "Όπως και άν έχη τό πράγμα, ό σύνδεσμος των ζυθοποιών εξέδωσε απόφασι πού άπαγόρευε στά ζυθοποιεία πού βρίσκονταν κοντά στο Ουεστμίνστερ νά χρησιμοποιούν γαιάνθρακα έπειδή ήταν ένδεχόμενο οί αναθυμιάσεις του νά ένοχλούν την ύσφρησι της Μεγαλειότητος. 'Η Έλισάβετ δέν δέχθηκε την ευγενική αυτή προσφορά, έπειδή τό εισόδημα του κράτους από την φορολογία του άνθρακος της ήταν πολύτιμο. Τό μόνο πού παρράλεσε ήταν νά μή χρησιμοποιηται κατά τις ημέρες πού συνεδρίαζε ή Βουλή των Λόρδων για νά μήν... έκτίθεται σέ κίνδυνο ή ζωή των ευγενών κυρίων.

Πολύ πιο κατηγορηματικός ήταν ό 'Ερρίκος Β' της Γαλλίας πού προκάλεσε κατά τις άρχές του 16ου αιώνος μία γνωμάτευσι των καθηγητών του Πανεπιστημίου της Σορβόννης, στήν όποία τό κάρβουνο και οί αναθυμιάσεις του χαρακτηρίζονταν ως «έξαιρετικά επικίνδυνα δηλητήρια». 'Η αλήθεια όστόσο είναι ότι οί κλίβανοι του καιρού εκείνου ήταν τόσο πρωτόγονοι και ή καύσις γινόταν τόσο άτελώς, ώστε —καθώς αναφέρουν διάφο-

ροι χρονογράφοι— όπου έκαιγε κάρβουνο, ό τόπος γύρω θρωμούσε φοβερά.

"Όσα όμως κι' άν τράβηξε τό κάρβουνο, δέν μπορούμε νά πούμε ότι πέρασε τό πετρέλαιο.

'Από την Πράγα ως την Νέα Υόρκη

Η Πράγα ήταν πάντοτε μία από τις άραιοτέρες και ιστορικώτερες πόλεις της Ευρώπης. Άλλά ποτέ της δέν είχε φαντάξει τόσο όμορφη, όσο ένα ιστορικό θρόνυ του 1836, όταν ύστερα από απόφασι του Δημοτικού Συμβουλίου άναψαν για πρώτη φορά στούς κεντρικούς της δρόμους λάμπες του πετρελαίου. 'Ο κόσμος είχε ξεχυθή έξω από νωρίς και όταν επί τέλους ύστερα από πολύωρη άδημονία έσκοτείνιασε, έθαύμασε τό «λαμπρό φως» πού θά διέλυε στό μέλλον τά σκοτάδια της νύχτας. Άλλά ό θαυμασμός αυτός δέν κράτησε πολύ. 'Η άπόσταξι της νάφθας είχε γίνει μέ τά μέσα και τις γνώσεις της έποχής και τό πετρέλαιο πού είχε παραχθή για τις λάμπες της Πράγας περιείχε ακόμη μεγάλο ποσοστό βενζίνας. "Ετσι ή μία ύστερα από την άλλη, οί λάμπες άρχισαν νά εκρήγνυνται μέ δυνατά μπάμμπου και νά σκορπίζουν γύρω γυαλιά, άναμμένα φυτίλια και... ύγρόν πυρ πού έτρεψε σέ φυγή τούς θαυμαστές του λαμπρού φωτός.

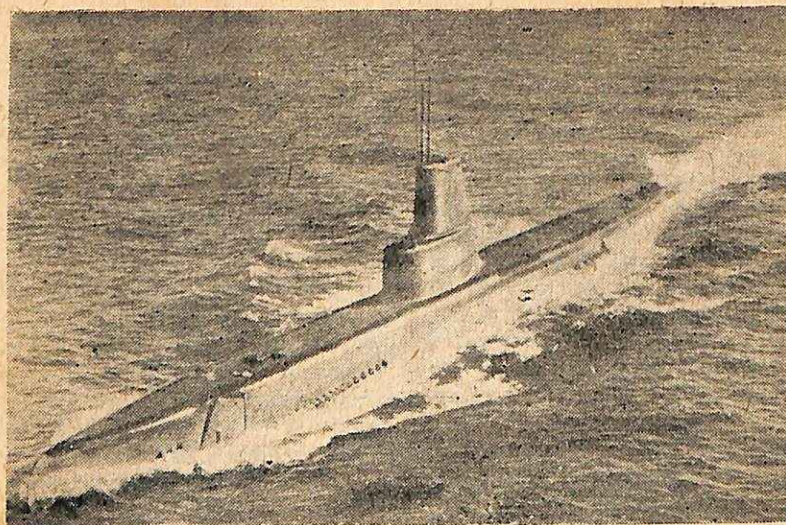
Την ίδια περίπου έποχή ό 'Αμερικανός ταγματάρχης Φέρρις είχε έφεύρει μία έπιτραπέζια λάμπα του πετρελαίου πού έκαιγε και φωτίζε τόσο καλά, ώστε πολύ γρήγορα έγινε περιζήτητη. Άμέσως ίδρύθηκε στό Νιουχάβεν μία εταιρεία για την έκμετάλλευσι της λάμπας του Φέρρις

και οί δουλειές της θά είχαν πάει θαυμάσια, άν δέν έλειπε τό πετρέλαιο. Τό πράγμα φαίνεται κάπως παράξενο, και όμως είναι πολύ αλήθεια ότι ως τό 1859 τό πετρέλαιο ήταν στήν 'Αμερική πολύ σπάνιο. Μερικοί φαρμακοποιοί είχαν ανακαλύψει σέ μακρινές περιοχές μικρούς θούρκους μέ πετρέλαιο και τό κουβαλούσαν από κεί μέ χίλιες προφυλάξεις για νά μή τούς κλέψουν τό μυστικό. 'Αφού τό καθάριζαν όσο μπορούσαν καλύτερα, τό έβαζαν σέ μικρά μπουκαλάκια και τό πουλούσαν για φάρμακο. Κάποια τέτοια «πετρελαιοπηγή» κατάφερε νά ανακαλύψη παρακολουθώντας ένα φαρμακοποιό ή έταιρεία της λάμπας του Φέρρις και ύστερα από πολλές προσπάθειες άνοιξε ένα αρκετά θαθύ πηγάδι πού τη μία μέρα τό άδειάζαν μέ κουβάδες και τό άλλο πρωί ήταν γεμάτο μέ πετρέλαιο. Οί πρώτοι κουβάδες θγήκαν από τό πηγάδι αυτό στις 28 Αυγούστου 1859 και ή ημέρα αυτή γιορτάζεται από τούς 'Αμερικανούς.

Την ανακάλυψι της πρώτης πετρελαιοπηγής την πληροφορήθηκε και ένας πρώην καντηλανάφτης της έκκλησίας των πρεσβυτεριανών στο Κλήβελαντ. Στο μεταξύ είχε έξελιχθή σέ λογιστή. Σάν πρώην καντηλανάφτης όμως νόμισε ότι έπρεπε νά πάρη και αυτός τό μεριδίό του από την νέα φωτιστική ουσία. Συνεταιρίσθηκε λοιπόν μέ ένα εργάτη, τόν 'Αντριους, και άνοιξαν ένα μικρό διύλιστήριο πετρελαίου. 'Ο πρώην καντηλανάφτης λεγόταν Ροκφέλλερ. Και από την έταιρεία πού ίδρυσε μέ τόν 'Αντριους προήλθε ή Στάνταρτ 'Οйл Κόμπανυ.

Τό... πυρίπνοον τέρας

Οταν γύρω στά 1800 έκαμε την εμφάνισι του στούς δρόμους του Λονδίνου ένα άτμοκίνητο όχημα πού χαρακτηρίζεται σήμερα ως ό πρόδρομος του αυτοκινήτου, οί κάτοικοι της άγγλικής πρωτεύουσας άναστατώθηκαν και ζήτησαν την άμεση επέμβασι των άρχων για ν' άπαγορευθή τό «πυρίπνοον τέρας». Οί άρχές άναγνώρισαν τόν τρομερό κίνδυνο πού διέτρεχαν οί πεζοί από τά άσθμαίνοντα και βραδυκίνητα αυτά «τέρατα» και δέν άργησαν νά λάβουν τά άναγκαία μέτρα μέ μία διαταγή πού ώριζε ότι άπαγορεύεται στά «αυτόματα» (τό όνομα αυτοκίνητο άρχισε νά χρησιμοποιηται πολύ άργότερα) νά άναπτύσσον ταχύτητα μεγαλύτερη από 6,5 χιλιόμετρα την ώρα και μπρός από κάθε «αυτόματο» έπρεπε νά πηγαίνη ένας... πεζός μέ κόκκινη σημαία την ή-μέρα και κόκκινο φανάρι τη νύχτα ώστε νά προειδοποιούνται οί διαβάτες και νά άπομακρύνονται. Είναι αλήθεια αρκετά περίεργο τι χρειαζόταν ό πορευόμενος πεζός μέ την κόκκινη σημαία ή τό κόκκινο φανάρι, αφού τά πυρίπνοα τέρατα έκαναν τέτοιο δαιμονισμένο θόρυβο, πού άκούγονταν από μίλλια βο, πού έπετούσαν από μίλλια μακριά και τη νύχτα οί σπίθες πού πέτοσαν τά φουγάρα τους τά έκαναν νά φαίνονται σαν κιτάβουνα πυροτεχνήματα. Παρ' ό-μως όμως την αντίδρασι πού συνάντησαν στά πρώτα τους βήματα, τά «πυρίπνοα τέρατα» κατάρθωσαν νά έπιβληθούν και νά έξελιχθούν στά σύγχρονα αυτοκίνητα, τούς δυνάστες της σύγχρονης ζωής.

Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Υποβρύχια και άνδυποβρυχιακά μέσα

Του

G. B. THOMSON

Υποναύρχου

Το τέλος του 1942, όποτε οι άπώλειες των υποβρυχιών αύ-
ξήθηκαν από τρεις σέ δώδεκα
κατά μέσο όρο, είναι δυνατόν νά
θεωρηθῇ ότι σημειώνει τό τέλος
της έποχής του υποβρυχίου. Α-
πό την έποχή εκείνη έγινε σαφές
ότι τό υποβρύχιο, πού επί 35
χρόνια ήταν σημαντικό όπλο
στή σύνθεση των στόλων του κό-
σμου, έπαψε πιά νά είναι άπει-
λή για ένα αντίπαλο άρκετά κα-
λά έφωδιασμένο με άνθυποβρυ-
χιακά σκάφη και άεροπορία. Οι
Γερμανοί κατάλαβαν άμέσως τό

πράγμα και άρχισαν νά κατευ-
θύνουν τις προσπάθειές τους στή
ναυπήγησι ενός πραγματικού ύ-
ποβρυχίου, ενός σκάφους δηλαδή
πού νά ταξιδεύη με άρκετή τα-
χύτητα κάτω από την έπιφάνεια
της θάλασσας και όχι ενός πλοί-
ου έπιφανείας, πού νά έξαρτά
την έπιθετική και άμυντική του
ίκανότητα από την ιδιότητά του
νά καταδύεται σέ ώρα ανάγκης.
Η έλλειψι όμως έργατών και ύ-
λικών και οι άεροπορικοί βομ-
βαρδισμοί των συμμάχων άνέ-
τρεψαν τά σχέδιά τους και τό

μόνο πού πέτυχαν ήταν ότι χά-
ραξαν τό δρόμο πού θά έπρεπε
ν' άκολουθηθῇ και πού άκολου-
θεΐται ήδη για τή ναυπήγησι
πραγματικών υποβρυχιών.

Ο πρώτος από τους τύπους
αυτούς είναι τό σκάφος με ύδρο-
δυναμική γραμμή, μεγάλη συ-
στοιχία και συσκευή σνόρκελ
πού του επιτρέπουν νά πλέη έν
καταδύσει με ταχύτητα 17 κόμ-
βων επί μία περίπου ώρα. Με
την αύστηρή τεχνική έννοια, τό
σκάφος αυτό δέν είναι πραγμα-
τικό υποβρύχιο. Γιατί, παρ' όλο
πού είναι εις θέσιν και δέν υπάρ-
χει άμφιβολία ότι μπορεί νά μέ-
νη έν καταδύσει από τή στιγμή
πού θά εγκαταλείψη τόν λιμένα
μέχρις ότου έπιστρέψη από την
περιπολία του, έν τούτοις θά εί-
ναι πάντοτε ύποχρεωμένο νά
κρατά τόν σωλήνα σνόρκελ υπέρ
την έπιφάνεια της θαλάσσης ό-
ταν θά πλέη σέ περισκοπικό θά-
θος με χρήσι των μηχανών ντή-
ζελ. Καί όταν ό καιρός είναι αι-
θριος και δέν υπάρχει κυματι-
σμός πού νά δημιουργή φωτει-
νές κηλίδες στην όθόνη του ραν-
τάρ, τό ραντάρ μπορεί σήμερα
νά έντοπίζη τό σνόρκελ από ά-
πόστασι πολλών μιλίων. Με τόν
τρόπο αυτό τό άεροπλάνο έπα-
νακτά την τεράστια αξία πού εί-
χε κατά τόν Δεύτερο Παγκόσμιο
Πόλεμο ως μέσον συνοδείας νη-
πομπών. Επίσης ένα άλλο με-
ονέκτημα των υποβρυχιών αυτών
είναι τό γεγονός ότι ή ταχύτης
τους —17—18 μίλια έν καταδύ-
σεις— τους επιτρέπει νά διαφύ-
γουν την κατάδίωξι ενός άνθυπο-
βρυχιακού σκάφους της έποχής
του πολέμου, όχι όμως και των
συγχρόνων αντιτορπιλικών ή
των φρεγατών πού ναυπηγούνται
τώρα.

Επομένως, εάν υπάρξη άρκε-
τός χρόνος για τή ναυπήγησι έ-

κανοποιητικού άριθμού συγχρό-
νων άνθυποβρυχιακών πλοίων
μεγάλης ταχύτητας και άερο-
πλάνων, τά κράτη της Δύσεως
θά πρέπει νά είναι σέ θέσι νά
άντιμετωπίσουν τόν κίνδυνο των
ρωσικών υποβρυχιών, πού άνέρ-
χονται σήμερα σέ 375 περίπου
(καινούργια και παλαιά) κατά
τρόπο άποτελεσματικό. Κατά τό
τέλος όμως του πολέμου ή Γερ-
μανία είχε υπό ναυπήγησιν ένα
πολύ τρομακτικώτερο τύπο πραγ-
ματικού υποβρυχίου, πού, άπλη-
λαγμένον από τό σνόρκελ, έκι-
νεϊτο πάντοτε έν καταδύσει με
δυό στροβίλους κλειστού κυκλώ-
ματος Ουδάλτερ πού έχρησιμο-
ποιούσαν ύπεροξειδιον του ύδρο-
γόνου καθαρότητας 90% για την
καύσι του πετρελαίου, με άπο-
τέλεσμα νά δίνουν ταχύτητα 25
κόμβων. Τό Αμερικανι-
κό Ναυτικό ναυπηγεί τώρα ένα
υποβρύχιο του τύπου αυτού και
ένα άλλο κινούμενο με άτομική
ένέργεια, πού επίσης δέν χρει-
άζεται άτμοσφαιρικών άέρα και
πού λέγεται ότι θά πραγματο-
ποιή άκόμη μεγαλύτερη ταχύτη-
τα. Τό τελευταίο αυτό πρόκειται
νά είναι έτοιμο τό 1954 και, δε-
δομένου ότι δέν γεννάται ζήτη-
μα άνεφοδιασμού του σέ καύσι-
μα, ή άκτής ένέργειας του θά εί-
ναι άπερίοριστη.

Οι κύκλοι του Αμερικανικού
Ναυτικού πιστεύουν πολύ στο ά-
τομικό αυτό υποβρύχιο και σύμ-
φωνα με άνεπίσημες εκθέσεις, τό
θεωρούν άνώτερο από τό υπο-
βρύχιο με κινητήρες Ουδάλτερ
κλειστού κυκλώματος, λόγω της
έκρηκτικής φύσεως του ύπερο-
ξειδίου του ύδρογόνου. Καί
στούς δυό αυτούς τύπους ό ά-
τμοσφαιρικός άέρας για την ά-
ναπνοή του πληρώματος είναι
δυνατό νά άποθηκευθῇ υπό συμ-
πυκνωμένη μορφή και τό διοξει-

διο του άνθρακος της έκπνοης να αφαιρείται με συνήθεις γνωστές μεθόδους. Το ραντάρ και το αεροπλάνο είναι ανίσχυρα απέναντι στα υποβρύχια αυτά και η μεγάλη ταχύτητά τους τα καθιστά απλησίαστα από όλα σχεδόν τα σκάφη επιφανείας, εκτός των ταχυτάτων. Πραγματικά, το πρόβλημα του έντοπισμού και της καταστροφής υποβρυχίου που πλέει με ταχύτητα 25 κόμβων σε βάθος 30, 60 ή 90 μέτρων δεν πρόκειται να είναι από τα απλά.

Δεν υποστηρίζεται ότι τα ανθυποβρυχιακά μέσα δεν έσημειωσαν καμιά πρόοδο. Αντίθετα, από την εποχή του πολέμου πραγματοποιήθηκαν αξιοσημείωτες εξελίξεις στις μεθόδους έντοπισμού, δηλαδή στο ραντάρ, το άστιγκ, τον ήχητικό και μαγνητικό από αέρος έντοπισμό και ακόμη μεγαλύτερη πρόοδος έσημειώθηκε εις την κατασκευή βλημάτων για την καταστροφή των υποβρυχίων. Βόμβες βυθού, υποβρύχια βλήματα, τορπίλλες αυτομάτου σκοπεύσεως και πυραυλοι αποτελούν νέα όπλα καταστροφής του υποβρυχίου. Ο υποβρύχιος πυραυλος και η τορπίλλη αυτομάτου σκοπεύσεως ίσως να πρέπει να θεωρηθούν τα περισσότερο προηγμένα και επαναστατικά ανθυποβρυχιακά μέσα από την εποχή του πολέμου. Ο έκτοξευτής πυραύλων που έχει εγκατασταθεί ήδη σε πολλά πλοία του Αμερικανικού πολεμικού Ναυτικού, θάλλει σχετικώς μεγάλης έκρηκτικής δύναμews πυραύλους σε απόστασι σημαντικά μεγαλύτερη από τα 1.000 μέτρα. Μεταξύ των όργων του έκτοξευτού περιλαμβάνεται και ένα σύστημα έλέγχου πυροδοτήσεως που εξουδετερώνει τη δυσχέρεια που αντιμετώπιζε κατά τον πόλεμο το πλοίο λόγω

άπωλείας έπαφής με το υποβρύχιο διά του άστιγκ, όταν η απόστασις ήταν μικρή. Για να αντιμετωπισθή η δυσκολία αυτή, άλλα πλοία κρατοῦσαν την έπαφή με το άστιγκ, ενώ άλλα έρριχναν τις βόμβες.

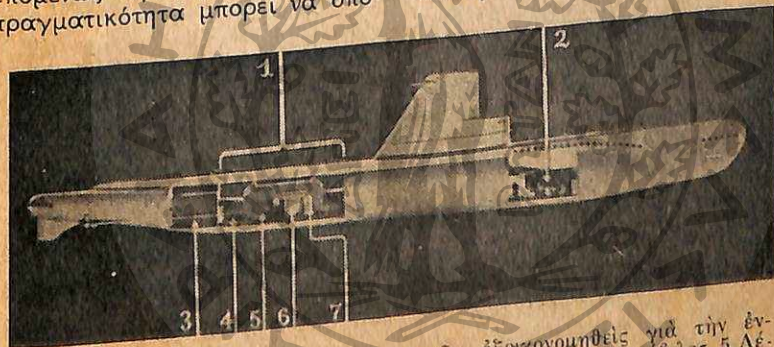
Η τορπίλλη αυτομάτου σκοπεύσεως αποτελεί και αυτή πολύτιμη προσθήκη στην πανοπλία των ανθυποβρυχιακών βλημάτων. Στοιχίζει πολύ περισσότερο από τις συνηθισμένες τορπίλλες λόγω των πολυπλόκων ηλεκτρονικών και ήχητικών μηχανισμών που περικλείει και που χρησιμεύουν για να καθοδηγηθεί η τορπίλλη προς το υποβρύχιο. Κατά τον Αμερικανό ύπναύαρχο Σόεφφελ, προϊστάμενο του τμήματος πυρομαχικών του Αμερικανικού Ναυτικού, ο «ηλεκτρονικός» αυτός έγκέφαλος μπορεί να διακρίνει και να διαχωρίζει «ψευδείς ήχους» παραπλανητικούς, προκαλούμένους από το υποβρύχιο και ανάλογους με τα «φόξερες», που χρησιμοποιούσαν οι σύμμαχοι κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο εναντίον των τορπιλλών αυτομάτου σκοπεύσεως των γερμανικών υποβρυχίων. Πράγματι, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι από τη στιγμή που θα έπισημανθή η θέσις ενός υποβρυχίου — με έντοπισμό ή από τα ίχνη της επιθέσεως που εξαπέλυσε το ίδιο το υποβρύχιο — ή τύχη του είναι πλέον προδιαγεγραμμένη και η καταστροφή του σχεδόν αναπότρεπτη.

Παρ' όλα αυτά, το κύριο πρόβλημα που αναμένει την λύση του είναι η ανακάλυψις και ο έντοπισμός του έντελως εν καταδύσει πλέοντος υποβρυχίου, δεδομένου ότι η άκτινα αποτελεσματικού έντοπισμού είναι μικρότερη από την επιθετική άκτινα του

υποβρυχίου. Αν το υποβρύχιο χρησιμοποιή το δικό του άστιγκ για να ρίχνη τορπίλλες από βάθος μεγαλύτερο του περισκοπικού, τορπίλλες κινούμενες με ηλεκτρισμό και έφωδιασμένες με έγκαταστάσεις αυτομάτου σκοπεύσεως, που ούτε ίχνος της διδρομής τους αφήνουν, αλλά οι όποιες μπορεί και να διαγράφουν αρκετούς κύκλους μέχρις ότου θρούν τον στόχο τους, τότε το υποβρύχιο αυτό (που δεν αποτελεί φαντασία, αλλά πραγματικότητα) αποτελεί επικίνδυνη απειλή για την ναυσιπλοΐα. Και εφ' όσον δεν ανακαλύπτονται όργανα ικανά να έπισημαίνουν τη θέσι του υποβρυχίου από απόστασι μεγαλύτερη από την άκτινα ένεργείας των βλημάτων του υποβρυχίου, ή απειλή αυτή θα παραμένει.

Αντίθετα όμως, ο κυβερνήτης ενός υποβρυχίου χρειάζεται μακρόχρονη εκπαίδευσι, πρωτοβουλία και ευθυκρισία για να πραγματοποιήσει μια έπιτυχή έπιθεση εναντίον καλώς προστατευμένου στόχου και από τους αξιωματικούς του Ρωσικού Ναυτικού λιγο φαίνεται ότι συγκεντρώνουν τα προσόντα αυτά. Με αρκετή έπομένως προσέγγισι προς την πραγματικότητα μπορεί να υπο-

θέση κανείς ότι από τον τεράστιο αριθμό των υποβρυχίων της ή Ρωσία θα διαθέσει σημαντικό ποσοστό για να εξυπηρετήσει στρατηγικούς σκοπούς — ναρκοθετήσεις και βολές κατευθυνόμενων βλημάτων εναντίον των άστικων και θιομηχανικών μας κέντρων. Μέχρι σήμερα ο βομβαρδισμός από θαλάσσης έπιγείων στόχων σπανίως απέδωσε χρήσιμα αποτελέσματα. Η ανάπτυξις όμως των κατευθυνόμενων βλημάτων και η χρησιμοποίησις ατομικού έκρηκτικού μίγματος σε όπλα τακτικής χρήσεως, καθιστά τον από θαλάσσης βομβαρδισμό πολύ αξιολογότερη έπιχείρησι, ακόμη και στην περίπτωσι που ένα μόνο βλήμα ρίπτεται από μονωμένο υποβρύχιο. Ασφαλώς δεν υπάρχουν ούτε τεχνικές, ούτε ναυπηγικές δυσκολίες για να μετασκευασθή ένα υποβρύχιο ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθή για τον σκοπό αυτό, δεδομένου άλλωστε ότι ήδη οι Ηνωμένες Πολιτείες μετασκεύασαν ένα υποβρύχιο και το χρησιμοποίησαν ως πρότυπον για τη βολή κατευθυνόμενων βλημάτων του είδους της ιπταμένης βόμβας. Οι δοκιμές που έγιναν σήμερα απέδωσαν πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα. Επομένως πιθανόν η

1. Μηχανοστάσιον 2. Χώρος συστοιχίων εξοικονομηθείς για την ένδιαίτησι του πληρώματος 3. Έλικόφωρος άξων 4. Ατμοστρόβιλος 5. Δέβης άπορροφήσεως 6. Ατομικός αντίδραστήρ 7. Κέλφος

Ρωσία να το θεωρήσει εύκολότερο και αποτελεσματικότερο να χρησιμοποιήσει τον κύριο όγκο των υποβρυχίων της κατά τον τρόπο αυτό — με κάθε υποβρύχιο έφωδιασμένο με ένα κατευθυνόμενο βλήμα ατομικής έκρηκτικής γομώσεως του τύπου V1 ή V2 — παρά να αποπειραθώ να στερήσει από τη ναυτιλία των χωρών του Ν.Α.Τ.Ο. την χρησιμοποίησι των θαλασσιών οδών.

Επίσης, εάν και έφ' όσον πρόκειται σε μελλοντικό πόλεμο να χρησιμοποιηθούν ατομικά όπλα, το υποβρύχιο πιθανώς ν' αποδειχθή καταλληλότερο από το αεροπλάνο στην μεταφορά και έξαπόλυσι ατομικών κατευθυνόμενων βλημάτων, αφού ή σύγχρονη αντιαεροπορική άμυνα γίνεται με την πάροδο του χρόνου πιο αποτελεσματική.

Τί ακριβώς έννοεΐλε όλαν γέλε:

Δέν είναι πάντα εύκολο να γνωρίζουμε κατά βάθος τη σημασία των λέξεων που μεταχειριζόμαστε. Συνεγνωσάμετε θέβαια καλά μεταξύ μας και καταλαβαίνουμε το περιεχόμενο των εντύπων, μάς ξεφεύγει όμως ή κυριολεξία. Πολλές φορές μάλιστα ανάλογα με το βαθμό της μόρφωσής μας, συμβαίνει να χρησιμοποιούμε άλλη άντ' άλλης. Στην σελίδα αυτή ή μάθησις συνδυάζεται με το παιχνίδι.

Γιά κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνων που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΡΤΕΣΙΑΝΟΝ—Α: Πουλί με μακρύ λαιμό. Β: Πολύ βαθύ πηγάδι. Γ: Συντριβάνι.

2) ΓΡΑΙΚΥΛΟΣ—Α: Έλληνας της αρχαίας Ρώμης. Β: Άμώρφωτος. Γ: Εύτελής Έλληνας.

3) ΙΩΒΗΛΛΙΟΝ—Α: Έπέτειος. Β: Μεγάλη ύπομονή. Γ: Πανηγύρι.

4) ΚΟΡΥΒΑΝΤΙΩ—Α: Χορεύω. Β: Χειροκροτώ. Γ: Γίνομαι έξαλλος.

5) ΚΟΣΜΟΙ·Ι·ΣΤΟΡΙΚΟΣ—Α: Συγγραφής παγκόσμιας ιστορίας. Β: Σημαντικός για την

ιστορία του κόσμου. Γ: Τραγικός.

6) ΜΑΝΔΑΡΙΝΟΣ — Α: Σκληρός υπάλληλος. Β: Καταχραστής. Γ: Προσκολλημένος τυφλά στην παράδοσι.

7) ΜΑΣΚΩΤ—Α: Κάτι που φέρνει ευτυχία. Β: Άντικείμενο τυχερό. Γ: Φιλενάδα.

8) ΜΑΦΙΑ—Α: Όργανωσις κλεπτών. Β: Συνωμοσία. Γ: Όμάς συνωμοτών.

9) ΜΠΑΡΟΚ—Α: Μαροκινός. Β: Παρδαλά ντυμένος. Γ: Πομπώδης ρυθμός.

10) ΝΟΤΑ—Α: Διπλωματική διακοίνωσις. Β: Κήρυξις πολέμου. Γ: Διακοπή διπλωματικών σχέσεων.

11) ΡΗΤΡΑ—Α: Ρητή απαγόρευσις. Β: Όρος συμφωνίας. Γ: Διάλυσις συμβολαίου.

12) ΦΕΝΑΚΗ—Α: Έξαπάτησις. Β: Δηλητηρίασις. Γ: Μεταμφίεσις.

13) ΦΟΒΙΑ—Α: Φόβος και τρόμος. Β: Σκιάχτρο. Γ: Παθολογικός φόβος.

14) ΧΙΛΙΑΣΤΗΣ—Α: Μασσώνος. Β: Που πιστεύει σε βασιλεία χιλίων έτών του Χριστού. Γ: Που πιστεύει στην έρήμωσι του κόσμου.

(Άπαντήσεις στη σελίδα 129)

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Είναι πολὺς καιρὸς πρὸς κυνηγάτε ἐλέφαντες; ρώτησε ἕνας νεοφώτιστος τὸν σύντροφό του ἐνὼ διέσχίζαν τὴν ζούγκλα.
— "Ὁ, ὄχι, ἀπάντησε αὐτός. Γιά νά σου πῶ τὴν ἀλήθεια, ἦρθα στὴν "Αφρική γιά νά πιάσω πεταλοῦδες, ἀλλά μιά μέρα... μού σπάσανε τὰ γυαλιά μου.

Constellation

☆

Μπρὸς τὸ κυβερνητικὸ μέγαρο, δυὸ ἄνδρες καθάριζαν τὴν πελούζο "Ένα δυνατό φύσημα τοῦ ἀέρα ξανασκόρπισε ὅλα τὰ χαρτιά πού μέ τόσο κόπο εἶχαν μαζέψει. Τελικῶς ἕνα φύλλο ξέφυγε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ μπήκε στὸ γραφεῖο τοῦ πρωθυπουργοῦ. Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐργάτες σκαφάλωσε γρήγορα - γρήγορα στὸ παράθυρο γιά νά πάρῃ τὸ παλιόχαρτο. Σὲ λίγο ξανακατέθηκε ἀπρακτος.
— Πολὺ ἀργά, εἶπε στὸ συνάδελφό του. Τὸ ὑπέγραψε!

Up.

☆

Ὁ μεγάλος "Αγγλος ζωγράφος Οὐΐσλερ ἦταν καλεσμένος σ' ἕνα δεῖπνο. Γνωρίζετε τὸν Βασιλιά; Τὸν ρώτησε ἡ οἰκοδέσποινα.
— "Ὁχι, λαΐδη.
— Περίεργο! Ξέρετε, σὲ μιά δεξίωσι τῶν "Ανακτόρων, ὅταν μέ παρουσίασαν στὸν Βασιλιά, μού εἶπε ὅτι σὰς γνωρίζει.
— "Ὁ! εἶπε ὁ Οὐΐσλερ χαμογελώντας. Ἡ Μεγαλειότης του ἤθελε νά σὰς κάνη ἐντύπωσι.

Constellation

☆

Δυὸ οἰκονομολόγοι, πολιτικοὶ ἀντίπαλοι, συζητοῦσαν τὸ αἰώνιο πρόβλημα τῶν τιμῶν.
— Χίλιοι δυὸ τρόποι ὑπάρχουν γιά νά κερδήσῃ κανεὶς χρήματα, λέει ὁ πρῶτος, ἀλλά μόνον ἕνας εἶναι ἐντιμὸς.
— Ἀλήθεια; ἀπαντᾷ ὁ συνμιλητής του εἰρωνικά. Θά ἤμουν περίεργος νά τὸν μάθω.
— Βλέπετε; λέει ὁ ἄλλος. Ἦμουν βέβαιος ὅτι δὲν τὸν ξέρετε.

Up.

☆

Ένας πρωταθλητὴς τοῦ μπῶξ, σὲ μιά μεγάλη ἐσπερίδα, χορεύε με μιά πολὺ ἀνόητη.
— Ἀπόψε, κύριέ μου, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ δύναμις χορεύουν μαζί.
— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία μου! ἀπάντησε ὁ μποξέρ, ἀλλά με ποῖο σπῶρ ἀσχολεῖσθε;

Constellation

A B C D E K

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ;

(Από το «Changing Times»)

Σέ όποις φαρμακείο και άν μπήτε θά δήτε γύρω σας στίβες δλόκληρες από κουτάκια και μπουκαλάκια με βιταμίνες. Τι πρέπει να κάνη ένας λογικός άνθρωπος με τά χάπια αυτά; Να τά κοροϊδέψη και να τά άγνοήση; Ή να μιμηθί έκείνους που τά αγοράζουν τακτικά;

Τό πρόβλημα είναι ένδιαφέρον κυρίως όταν διαβάζουμε και άκούμε ένα σωρό ύπερ και κατά από γιατρούς, από διαιτολόγους, από τις ρεκλάμες των έργοστασίων, από φίλους και γνωστούς.

Τό πρόβλημα δημιούργησε τρείς σχολές

Η Σχολή άριθ. 1 λέει πως ένας υγιής άνθρωπος που τρώει καλά και από όλα, παίρνει όσες βιταμίνες του χρειάζονται και είναι περιττό να καταπίνη χάπια. Έξαίρεσι άποτελούν τά παιδιά, οί έπίτοκες και οί θηλάζουσες μητέρες.

Η Σχολή άριθ. 2 κρούει τόν κώδωνα του κινδύνου γιατί οί άνθρωποι, λέει, πολύ συχνά ούτε μαγειρεύουν ούτε τρώνε όπως πρέπει, γι' αυτό όλοι πάσχουν

από έλλειψι βιταμινών. Και μάς συμβουλεύει να παίρνουμε από όλες τις βιταμίνες για καλό και για κακό.

Η Σχολή άριθ. 3 λέει πως υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που άν και φαίνονται υγιείς ώστόσο μπορεί να υποφέρουν από μερική έλλειψι βιταμινών. Τους χρειάζονται μερικές βιταμίνες αλλά πρέπει να τις παίρνουν ύστερα από συμβουλή του γιατρού. **Η Σχολή** αυτή θρίσκεται πιό κοντά στο σωστό τουλάχιστον με τά στοιχεία που γνωρίζουμε σήμερα. Είναι πολύ πιθανό ότι δέν μάς χρειάζονται καθόλου βιταμίνες άν αισθανόμαστε γεροί και τρώμε ποικίλα και θρεπτικά φαγητά. Δέν πρέπει άλλωστε να ξεχνάμε ότι οί υπερβολικές δόσεις μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές ασθένειες.

Η ιστορία των βιταμινών

Τό 1911 ένας Πολωνός φυσικός, ό Καζιμίρ Φούνκ, άνακάλυψε μιá ούσία που θεράπευε τό μύερί-μύερί, ένα σοβαρό είδος νευρίτιδος. Στην ούσία αυτή έδωσε τό όνομα βιταμίνη, από τό

λατινικό Vita που σημαίνει «ζωή» και από τη λέξι «άμίνη», την άζωτοϋχο ούσία που περιείχε τό νέο στοιχείο.

Στά 1920 άνακαλύφθηκαν τρείς άκόμη παρόμοιες ούσίες που δέν περιείχαν όμως άμίνες. Οί έπιστήμονες ώστόσο διατήρησαν τό κοινό όνομα «βιταμίνη» και χαρακτηρίσαν την καθεμιά με ένα γράμμα του άλφαθέτου. Οί κυριώτερες βιταμίνες είναι οί άκόλουθες:

Βιταμίνη Α

Αυτή προστατεύει τά μάτια από τις άρρώστες. Για ένα διάστημα κυκλοφόρησε ή φήμη πως θά μπορούσε να χρησιμοποιηθί και σαν προληπτικό έναντίον του κρυολογήματος, αλλά αυτό δέν είναι αλήθεια. **Η βιταμίνη Α** βοηθάει τόν άνθρωπο να άποκτήση υγιείς ίστους ίκανούς να άντιδράσουν σε κάθε είδους μόλυνση, αλλά δέν δίνει άνοσία. **Η βιταμίνη Α** θρίσκεται στα κίτρινα λαχανικά και λέγεται «καροτίνη». Εκεί είναι άδρανής αλλά μετατρέπεται σε ένεργό βιταμίνη στο σηκώτι (άν φυσικά πρόκειται για υγιές σηκώτι). Ένεργός βιταμίνη Α θρίσκεται στο σηκώτι των ψαριών. Ένα από τά πρώτα συμπτώματα έλλείψεως βιταμίνης Α είναι ή άδυναμία του ανθρώπου να βλέπη όταν δέν ύπάρχει φώς της ήμέρας, ή ήμεραλωπία. Οί περισσότεροι γιατροί δίνουν βιταμίνη Α στις γυναίκες που έγκυμονούν και στα παιδιά.

Βιταμίνη Β1 ή θναμίνη

Η βιταμίνη αυτή θεράπευε τό μύερί-μύερί, δηλαδή την περιφεριακή πολυνευρίτιδα. Είναι όμως σημαντική για την πρόληψη

και τη θεραπεία της νευρίτιδος που προέρχεται από άλκοολισμό ή παρουσιάζεται μετά την έγκυμοσύνη.

Η βιταμίνη αυτή έχει τό κακό ότι θρίσκεται σε έλάχιστες ποσότητες στην τροφή και τό σώμα μας δέν μπορεί να την άποθηκεύση παρά για πολύ μικρά χρονικά διαστήματα. **Ακόμη**, ή περισσότερη θναμίνη χάνεται όταν παρφήνουμε τά φαγητά μας, όταν χύνουμε τό νερό μέσα στο όποιο θράζη τό φαγητό, όταν πετοόμε τις φλούδες, τους σπόρους, τά κουκούτσια.

Η έλλειψι αυτή άντισταθμίζεται κάπως με την προσθήκη Β1 στο ψωμί, στο άλεύρι, στα μακαρόνια, στα δημητριακά. Οί περισσότεροι άνθρωποι παίρνουν περίπου 50% της θναμίνης που χρειάζονται κάθε μέρα από τό άλεύρι και τό ψωμί.

Βιταμίνη Β2 ή ριβοφλαβίνη

Η έλλειψι της βιταμίνης αυτής δέν προκαλεί μιá συγκεκριμένη άρρώστεια, αλλά άν δέν παίρνουμε αρκετή Β2 είναι πιθανό να αισθανόμαστε κουρασμένα τά μάτια και να έχουμε πονοκέφαλους.

Αντίθετα με την Β1, ή ριβοφλαβίνη ύπάρχει σε πολλές τροφές και τό σώμα μπορεί να κάνη άποθέματα για ώρα ανάγκης. Τά παιδιά, οί έπίτοκες και οί θηλάζουσες γυναίκες και οί άνθρωποι που κάνουν ειδική διατροφή χρειάζονται συνήθως μεγαλύτερη ποσότητα από αυτήν που παίρνουμε κανονικά.

Βιταμίνη Ρ.Ρ. ή νιασίνη (Αντιπελαργική)

Είναι ίσως δύσκολο να τό πι-

οιέψη κανείς αλλά υπάρχουν οτις 'Ηνωμένες Πολιτείες κάπου 200.000 περιπτώσεις ανθρώπων που υποφέρουν από πελάγρα. 'Η νισσίνη προλαμβάνει και θεραπεύει την πελάγρα. Στην 'Αμερική, την προσθέτουν στο ψωμί, στο ελεύρι, στα ζυμαρικά.

Βιταμίνη B12 ή κομπιόνη

Πρόκειται για ένα καινούριο μέλος της οικογενείας των βιταμινών, για το οποίο όμως δεν χρειάζεται να στεναχωριόμαστε παρά μόνον αν έχουμε κακοήγη αναιμία.

'Από πολλά χρόνια ήταν γνωστό πως η αθεράπευτη αυτή αναιμία θα μπορούσε να περιοριστή αν έτρωγε κανείς πολύ σηκότι. 'Αλλά το 1948 πέντε χημικοί της εταιρείας Μερκ και δύο συνεργάτες τους κατόρθωσαν να απομονώσουν την B12 από το σηκότι. Γρήγορα ανακάλυψαν πως η βιταμίνη αυτή μπορεί να παρασκευαστή με ζύμωσι από τα υπολείμματα που αφήνει η παρασκευή ώρισμένων φαρμάκων. 'Ετσι τώρα παρασκευάζεται και πουλιέται με το όνομα «κομπιόνη».

Βιταμίνη Γ (C)

ή αντισκορβουτική

Παρ' όλο που το σκορβούτο έχει ούσιαστικά ξεφάνιστη, ώστόσο παρουσιάζονται μερικές περιπτώσεις ήπιας μορφής κυρίως σε παιδιά. 'Η άρρώστεια αυτή προλαμβάνεται με τα πολλά φρούτα και τους χυμούς λαχανικών. Οί άλλες γίες και οί ειδικές δίαιτες αναγκάζουν συχνά τους ανθρώπους να παίρνουν βιταμίνη Γ. Τα νήπια που θηλάζουν χρειάζονται συμπληρωματική ποσότητα βιταμίνης Γ.

Βιταμίνη Δ

Χιλιάδες άνθρωποι, μόλις άκουσουν το όνομά της θυμούνται το μπουρνόλαδο, μία ανάμνησι βέβαια όχι πολύ ευχάριστη. Και όμως σ' αυτήν χρεωστούμε τα καλά μας δόντια, τα ίσια μας πόδια και την κανονική μας ανάπτυξη. Σήμερα το μπουρνόλαδο το δίνουν σε χάπια. Τα παιδιά, οί έγκυμοι και οί θηλάζουσες μητέρες χρειάζονται αρκετή βιταμίνη Δ.

Βιταμίνη Ε

Οί περισσότεροι άνθρωποι την παίρνουν κανονικά γιατί βρίσκεται σε πολλές τροφές. Είναι ή βιταμίνη της γονιμότητας. Οί γιατροί την χρησιμοποιούν για να προλαμβάνουν τις αποβολές και να θεραπεύουν ώρισμένες παθήσεις των μυών.

Βιταμίνη Κ ή μεναδιόνη

Κι' αυτή βρίσκεται σε πολλές τροφές αλλά λείπει κυρίως σε ανθρώπους που υποφέρουν από ίκτερο ή έντερικες μολύνσεις. 'Εργο της βιταμίνης Κ είναι να παράγει προθρομβίνη, την ουσία που συντελεί στην πήξη του αίματος. 'Η μεναδιόνη σταματά γρήγορα την αιμορραγία.

★

Αυτά είναι τα σπουδαιότερα μέλη της οικογενείας των βιταμινών και δεν υπάρχει αμφιβολία πως θα εξακολουθήσουν να πολλαπλασιάζονται. Καθένας είναι βέβαια ελεύθερος να παίρνει βιταμίνες ή όχι. Πάντως άς μη το κάνει μισοίμενος κάποιο φίλο του. 'Ωστόσο δεν μπορεί και να τις κοροϊδεύει, αφού τα θαύματα που έχουν κάνει είναι πραγματικά καταπληκτικά.

Κέντημα του 16ου αιώνα

ΕΝΑΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΛΕΝΗΣ Α. ΣΤΑΘΑΤΟΥ

Καμιά έπιγραφή, κανένας οδηγός δεν πληροφορεί τον περαστικό ότι στην οδό 'Ηροδότου στο νούμερο 22 στεγάζεται ένας ολόκληρος θησαυρός, ένας θησαυρός που τον συγκέντρωνε εκεί μία γυναίκα, ή κυρία 'Ελένη Α. Σταθάτου.

Στο σπίτι αυτό μπήκε νιόπαντρη, πριν από 34 χρόνια, και σιγά-σιγά κατόρθωσε να το μεταβάλει σ' ένα μικρό Μουσείο. Και όταν μείνει κανείς λίγο εκεί μέσα, δεν θαυμάζει μόνον την ιδέα, μα και την σοφία με την οποία έχει ταχτοποιηθή το κάθε τί.

Τι έχει να δει ο επισκέπτης του μικρού αυτού Μουσείου; 'Εργα ζωγραφικής με περιεχόμενο, έρτά το πλείστον περιεχόμενο, έργα χρυσοχοίας, ξυλογλυπτικής, θαυμάσια κεντήματα, καθώς και έργα μικροπλαστικής και άγγειοπλαστικής.

Χρονολογικά ή συλλογή δεν περιορίζεται σε ώρισμένη επο-

χη. 'Ολοι οί αιώνες αντιπροσωπεύονται, από τον 14ο π.Χ. με μυκηναϊκά κοσμήματα έως τον 18ο μ.Χ. με κεντήματα, κοσμήματα και έργα ζωγραφικής και ξυλογλυπτικής.

Τρεις αίθουσες έχει το μικρό Μουσείο της κυρίας 'Ελένης Α. Σταθάτου: Μία μεγάλη, μία μικρή και μία ακόμη μικρότερη.

'Ας αρχίσουμε από τη μικρή αίθουσα, αφού μ' αυτήν έγινε και ή πρώτη άρχή εδώ και 34 χρόνια. Το τουρκουάζ χρώμα των τοίχων και της όροφής, φωτισμένο έμμεσα, σου δίνει την εντύπωση πως βρίσκεσαι νύχτα στο παιθρο. Στον μεσημβρινό τοίχο, αυτόν που αντικρύζει με την πόρτα της μεγάλης αίθουσας, υπάρχουν ένα τζάκι, του οποίου ή πρόσοψη είναι φτιαγμένη πλάκες, έκρες παλιές ροδίτικες, μένω το επάνω, ξυλόγλυπτο, μέρος προέρχεται από τέμπλα παλιών εκκλησιών, όπως και ολόκληρος ο ξυλόγλυπτος διάκο-

Ο χρυσός ναΐσκος, έργο του 3ου αιώνας π. Χ.

σμος της αϊθούσης αυτής. Η συναρμολόγησι των γλυπτών αυτών κομματιών είναι έργο της ίδιας της κυρίας Σταθάτου. Μέσα σέ κόγχες, δεξιά και αριστερά από τὸ τζάκι, υπάρχουν δυο μεγάλες βυζαντινές εικόνες, ἡ Παναγία με τὸ θρέφος τοῦ Μαθρογορδάθου καὶ ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας τοῦ Μιχαήλ Τζάνε καὶ γύρω-γύρω, σέ ἑσοχές πάλι τῶν τοίχων σάν σέ μικρές θιτρίνες, ὠραία φωτισμένα, ἄλλα βυζαντινά ἔργα καὶ παλιά ροδίτικα θάζα. Τέσσαρα ὠραιότατα ἔργασμένα καντήλια καὶ δυο μεγάλα ξύλινα μαιουάλια συμπληρώνουν τὸν φωτισμὸ τῆς αἰθούσης.

☆

Ἡ μεγάλη αἶθουσα εἶναι ἕνα κοζανίτικο σαλόνι τοῦ 1700 μ.Χ. πού μεταφέρθηκε με ὄλο του τὸν ξυλόγλυπτο διάκοσμο πού σκε-

πάζει τοὺς τοίχους καὶ τὴν ὀροφή καὶ συνταιριάστηκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν κυρία Σταθάτου με τὴν βοήθεια ἑνὸς παλίου καλλιτέχνη ἐπιλοποιοῦ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πριάμου. Κανένας εἰδικὸς δὲν βοήθησε σ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο ἔργο πού προϋποθέτει καὶ γνώσεις καὶ γούστο. Στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο, μέσα σέ μιὰ θιτρίνα, ὑπάρχει ἕνα ἐξαιρετικὸ κέντημα τοῦ 16ου αἰῶνος μ.Χ. καὶ σέ ἑσοχές τῶν τοίχων ἔργα ζωγραφικῆς τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν χρόνων.

☆

Ἀπὸ τὴν αἶθουσα αὐτὴ περνᾶμε στὴν πολὺ μικρὴ, στὸν θησαυρό, ὅπως θὰ μπορούσαμε νὰ τὴν ποῦμε, ὅπου θρῖσκονται πολλὰ ἀνάγλυφα πάνω σέ χρυσά, ἔργα μικροπλαστικῆς, μερικὰ ἀγγειοπλαστικῆς καὶ πολλὰ κοσμήματα, μυκηναϊκά, γεωμετρικά, βυζαντινά καὶ βενετσιάνικα. Ἡ συλλογὴ αὐτὴ θὰ δωρηθῇ στὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.

Αὐτὰ χαίρεται τὸ μάτι με τὸ πρῶτο κύτταγμα. Ἕνα σύνολο πού τοῦ ἐπιβάλλεται με τὴν καλαισθησίᾳ του, με τὴν περιποιημένη του ἐμφάνισι, με τὴν ἀγάπη πού εἶναι φτιαγμένο, με τὴ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ πού κατοικεῖται καὶ ὄχι τοῦ μουσείου.

Μὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρκεσθῇ γι' αὐτό. Ἀξίζει νὰ σταματήσῃ σέ μερικὰ ἀπὸ τὰ πολύτιμα κομμάτια τῆς συλλογῆς. Ἄς πάρουμε πρῶτα τὰ ἔργα ζωγραφικῆς, πού θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ ξεχωρίσουμε σέ δυο μεγάλες ὁμάδες: Στὰ ἐνυπόγραφα, σ' αὐτὰ δηλαδὴ στὰ ὁποῖα ὑπάρχει τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου γραμμένο ἀπὸ τὸν ἴδιο, καὶ στὰ ἀνυπόγραφα. Τὰ ἐνυπόγραφα εἶναι ἀρκετὰ καὶ πολὺ

ἐνδιαφέροντα, κυρίως γιατί δείχνουν τὶς ἱταλίζουσες τάσεις τῆς βυζαντινῆς ζωγραφικῆς τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἡ Θεοτόκος, πάνω σὲ θρόνο με τὸν Ἰησοῦ, ἔργο τοῦ Μαθρογορδάθου, τοῦ 1515, ἔχει ἰδιαίτερη σπουδαιότητα γιὰ τὴν τεχνοτροπία του, τοὺς μαλακοὺς τόνους καὶ τὰ φωτεινὰ πρόσωπα. Οἱ Ἅγιοι Γεώργιος, Δημήτριος καὶ Θεόδωρος ἑφιπποὶ, ἔργο τοῦ περιφημοτάτου Κρητικοῦ ζωγράφου Μιχαήλ Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος ἔζησε στὸ δεύτερο ἡμῖς τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἡ ἱταλίζουσα τεχνοτροπία τοῦ ἔργου μᾶς ἀναγκάζει νὰ τὸ τοποθετήσουμε στὸ 1582 ἢ 1584, ὅποτε ὁ Δαμασκηνὸς γύρισε ἀπὸ τὴν Βενετία στὴν Κρήτη.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, τοῦ Γεωργίου Κλόντζα, Κρητικοῦ καὶ αὐτοῦ, τοῦ 16ου αἰῶνος.

Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ἔργο τοῦ Ἑμμανουήλ Λαμπράδου, τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 16ου αἰῶνος, ἢ Ἀναστήλῳσις τῶν Εἰκόνων καὶ ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κερκυραίου Ἑμμανουήλ Τζαφουρνάρη, τῶν ἀρχῶν τοῦ 16ου αἰῶνος, ἢ Γέννησις τῆς Θεοτόκου καὶ ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, τοῦ Ἡλίου Μάσκου με ἱταλικὴ ἐπίδρασι καὶ κάπως ἑνὰ πρὸς τὴ βυζαντινὴ Παράδοσι, ἔργα τοῦ 1658 καὶ 1670.

Καὶ ἄλλος Κρητικὸς ζωγράφος ἀντιπροσώπευεται, ἴσως ὁ διασημότερος τῆς ἐποχῆς του (17ος αἰῶνας), ὁ Ἑμμανουήλ Τζάνε, με τὸν Ἅγιο Ἀνδρέα Τζάνε, μετὰ σκηνῶν ἐκ τοῦ βίου του. Ὁ Τζάνες ἦταν καὶ παπᾶς καὶ ἔζησε πολὺ στὴ Βενετία. Ἕνα ἄλλο ἔργο, ἢ Γέννησις τῆς Θεοτόκου, φέρει τὴν ὑπογραφή: Χεῖρ Βίκτωρος. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸν Κερκυραῖο ἱερέα Βίκτωρα, ὁ ὁποῖος ἔζησε καὶ στὴ Βε-

Θαυμάσιο ἀνάγλυφο κεφάλι ἀπὸ χρυσὸ κόσμημα τοῦ 3ου π. Χ. αἰῶνος.

νετία, γιατί ἀναφέρεται στὰ ἀρχεῖα τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς Κοινότητος, στὸ ἔτος 1669. Εἶναι ἔργο τοῦ 1674 καὶ χαρακτηριστικὸ τῶν ἱταλικῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς. Ὑποδιάκονος καὶ δάσκαλος τῆς ζωγραφικῆς ἦταν καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἑμμανουήλ, ὁ Κωνσταντῖνος Τζάνε, στὴν Ἑλληνικὴ Κοινότητα τῆς Βενετίας, ὅπου καὶ πέθανε. Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα σωζόμενα ἔργα του, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, σὴν μαντικὸς γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ ἐξέλιξι τοῦ ζωγράφου, ἐπειδὴ τὸ ἔκανε στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του (1682). Ἕνα ἔργο ἀξιόλογο γιὰ τὴ σύνθεσί του, εἶναι Ἡ ἀνοδος τοῦ Ἰησοῦ στὸν ναὶ Ἡ ἀνοδος τοῦ Θεοδώ-Γολγοθᾶ, τοῦ Κρητικοῦ Θεοδώρου Πουλάκη (1622-1692). Ἀξιόλογη εἶναι ἡ πολυπρόσωπη σύνθεσίς του, σὴν ὁποία ὅμως δὲν ὑπάρχει ἴχνος ἀπὸ τὴν παλιὰ ὀρθόδοξη παράδοσι.

Τὴν ἴδια ἱταλίζουσα τεχνοτρο-

πία δείχνουν και τὰ ἀνυπόγραφα ἔργα, ὅπως μιὰ Σταύρωση, ἡ Πειρατική Ἐπιδρομή κατὰ Γαλέρας κ. ἄ.

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ ἰταλίζοντα ὑπάρχουν καὶ εἰκόνες καθαρὰ δυτικῆς τέχνης, χρονολογούμενες ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 14ου αἰῶνος ὡς τὰ τέλη τοῦ 15ου αἰῶνος.

Ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ξυλογλυπτικῆς ἀναφέρουμε δυὸ σταυροὺς μὲ ἀργυρὴ συρμάτινη ἐπένδυσι καὶ ἓνα τρίπτυχο μὲ τὸ Δωδεκάορτο, ἔργο τοῦ 1676.

Ἀπὸ τὰ χρυσὰ καὶ ὠραιότατα χρυσὰ κοσμήματα, ἰδιαίτερα ἀξιζει νὰ σταματήσῃ κανεὶς μπρὸς σ' ἓνα ἀγνώστου χρησιμότητος. Εἶναι μιὰ ροζέττα, στὸ κέντρο τῆς ὁποίας ὑπάρχει, ἐντελῶς ἔκτυπο, ἓνα γυναικεῖο κεφάλι. Γύρω ἀπὸ τὴ ροζέττα ἀπλώνεται ἓνα δικτυωτὸ πλέγμα ἀπὸ λεπτὲς χρυσὲς ἀλυσιδίτσες. Τὸ κεφάλι αὐτὸ εἶναι κάτι ἀληθινὰ θαυμάσιο, ἔργο τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος. Δίπλα του στέκει ὁ περίφημος χρυσὸς Ναῖσκος, ἓνα ἄρκετὰ ἔκτυπο ἀνάγλυφο, ποὺ παριστᾷ τὸν Διόνυσον μὲ ἓνα Σάτυρο. Ἡ τέχνη του, τέχνη ἐξαίρετου τεχνίτη ποὺ ξέρεי νὰ ἀποδίδῃ τόσο τίς γενικὲς γραμμές, ὅσο καὶ τίς λεπτομέρειες, μαρτυρεῖ ὅτι εἶναι ἔργο τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος. Πράγματι κατόρθωμα ἦταν νὰ τοποθετήσουν μέσα σὲ τόσο περιορισμένο χῶρο (οἱ διαστάσεις του εἶναι 0,14X 0,81 μ.) δυὸ μορφές, ὅχι σὲ σύμπλεγμα, ἀνεξάρτητα ἢ μιὰ ἀπὸ

τὴν ἄλλη. Τὸ θέμα τοῦ εἶχε χρησιμοποιηθῇ σὲ παλιότερα ἔργα, μὰ οὔτε ἡ πρωτοτυπία τοῦ λείπει, οὔτε ἡ τελειότης.

Πρόκειται πιθανώτατα γιὰ ἀφιέρωμα νεκρικό. Τὸ μεθύσι τοῦ Διονυσίου, σύμβολο τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς, γίνεται παρηγοριὰ στὸν κόσμον τῶν νεκρῶν.

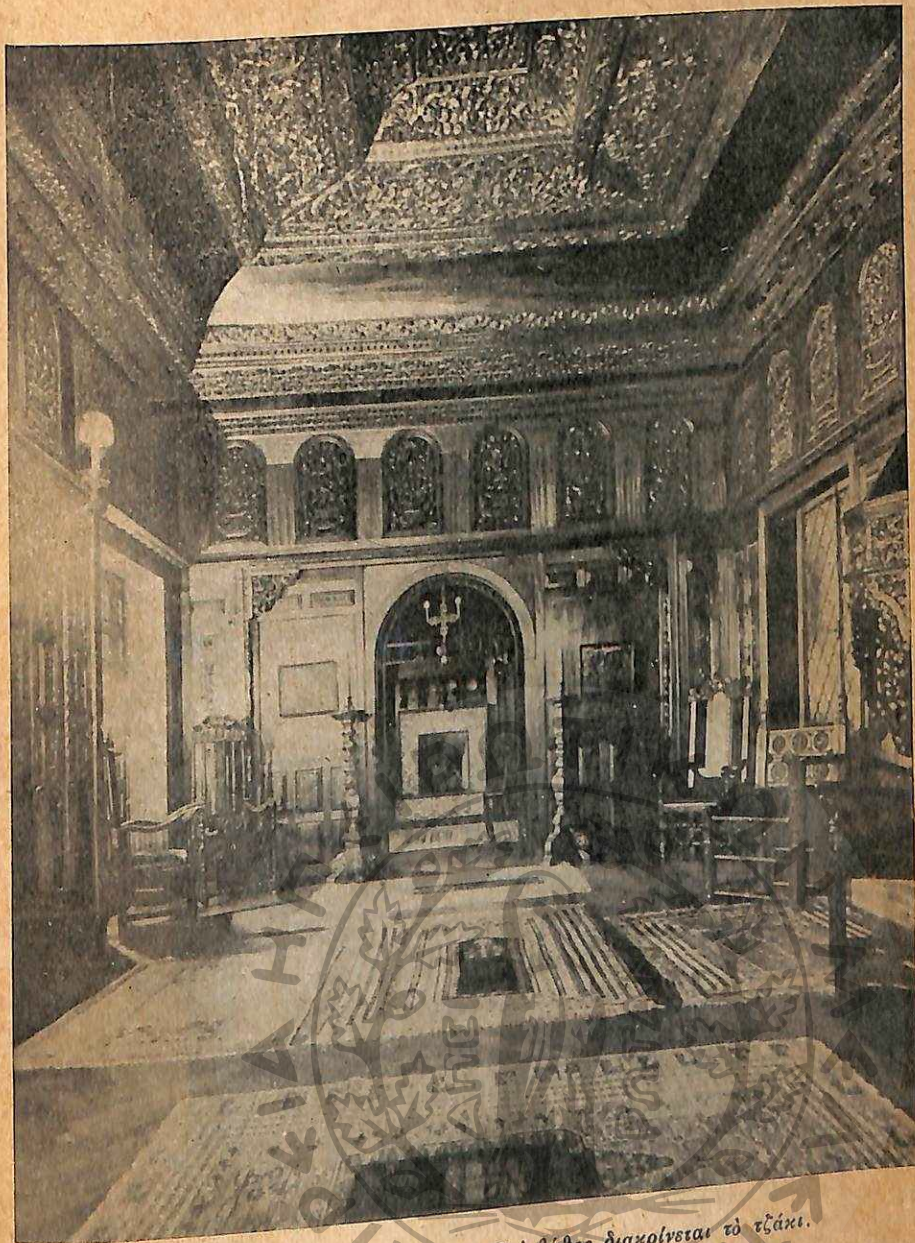
Σημαντικὸ μέρος τῆς συλλογῆς ἀποτελοῦν καὶ τὰ κεντήματα. Ὑπάρχουν πέρα πολλὰ τοῦ 16ου κυρίως αἰῶνος, ἡπειρώτικα, κρητικά, θαυμάσια λευκαδίτικα ὅλο φίλτιρέ, σκυριανά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκδοθοῦν μετὰ τὰ κοσμήματα, τῶν ὁποίων τὴ μελέτη ἔχει ἀναλάβει (καὶ γρήγορα θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ σχετικὸ βιβλίον) ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Ἀμαντρώ.

Πολλὰ θὰ μπορούσαν ἀκόμη νὰ εἰπωθοῦν γιὰ τὴ συλλογὴ αὐτή, τῆς ὁποίας ἓνα μέρος — 15 χρυσὰ θενετσιάνικα κοσμήματα τοῦ 1500—1600 μαζί μὲ ἓνα ὀλοκέντητο σπερθέρι, ροδίτικο τοῦ 1700, τὸ μόνον ποὺ σώζεται ἀκέραιο καὶ μὲ μιὰ κούπα κιουτάχια τοῦ 1670, ἔχουν δωρηθῇ στὸ Μουσεῖο Μπενάκη.

Χάρis στὴν πρωτοβουλία μιᾶς γυναικας, μὲ καταπληκτικὸ καλλιτεχνικὸ αἰσθητήριον, χάρις στὴν ἀγάπη τῆς γιὰ τὸ ὠραῖο καὶ τὴν ἀκούραστη φροντίδα τῆς, σώθηκαν πράγματα ποὺ ἢ θὰ ἔφευγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἢ θὰ χάνονταν μένοντες πεταμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Παραθέτουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς Συλλογῆς Ἑλένης Σταθάτου, καθὼς καὶ μιὰ φωτογραφία τῆς μεγάλης αἰθούσας τοῦ ἰδιοῦ αὐτοῦ Μουσείου.

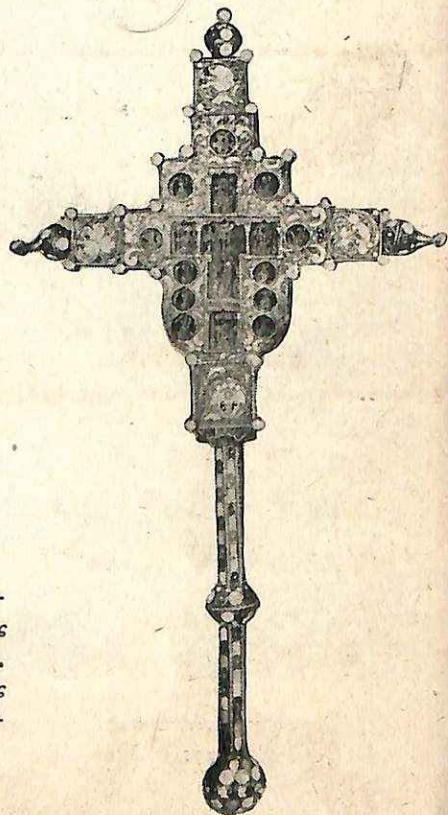

Τὸ κοζανίτικο σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ. Στὸ βάθος διακρίνεται τὸ τζάκι.
Ἐπίσης φαίνεται ὁλος ὁ ξυλογλυπτικὸς διάκοσμος τῆς ὁροφῆς.

Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ.

Ἔργο τοῦ Ἑμμ. Λαμπράδου, τοῦ
1598. (Διαστάσεις 0,57 × 0,34).

Σταυρὸς ξυλόγλυπτος.

Μετάλλινη ἐπένδυσι, μὲ σμάλτα χρω-
ματιστὰ καὶ μαῦρα. Ἡ διακόσμησις
τοῦ συμπληρώνεται μὲ μαργαριτάρια.
Γενικὰ εἶναι ἔργο ἐξαιρετικῆς τέχνης
τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος. (Δια-
στάσεις 0,32 × 0,17).

Ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας.

Ἔργο τοῦ Ἑμμανουήλ Τζάνε, τοῦ
1660. (Διαστάσεις 1,06 × 0,42).

Χάλκινος λύχνος μὲ λυχνοστάτη.

Ἡ λαβὴ του ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο φύλλα
συγκλίνοντα στὸ ἐπάνω μέρος ὅπου ὑ-
πάρχει ἓνα εἶδος στέμματος ἀπὸ φύλλα.
Ἔργο τοῦ Ἰων. - Ἰων αἰῶνος. (Συνολικὸ
ὕψος 0,36).

Ἡ Θεοτόκος μετὰ τὸ Βρέφος.

Ἔργο τοῦ τέλους τοῦ 15ου αἰῶνος, ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν τεχνολογία του.

Ἀνήκει στὸν περίφημο δυτικὸ τύπο τῆς Θεοτόκου,

Madre della Consolazione.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΓΕΛΙΟΥ

Τοῦ Γάλλου εὐθυμογράφου
PIERRE DANINOS

Ὁ παραγκιῶτης τῶν ἄλλων δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι σοβαρὸς. Ἡ τέχνη του τοῦ γίνεται σωστὸ μαρτύριο.

Ο κόσμος δοκιμάζει κάποια ἐκπληξί ἀκούγοντας ὅτι οἱ εὐθυμογράφοι εἶναι κατὰ κανόνα μελαγχολικοὶ ἄνθρωποι. Κι' ὁμῶς αὐτὸ εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, τὸ βράδυ ὅταν τελειώσουν τὴ δουλίτσα τους, μποροῦν νὰ μπουῖν σὲ ἓνα σαλόνι καὶ νὰ ἀρχίσουν νὰ μιλᾶνε γιὰ τοῦτο καὶ γιὰ κείνο. Γιὰ τὸν χιουμοριστὴ ὁμῶς αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο. Ἡ ἡμέρα του δὲν ἔχει τελειωμό. Μὲ τὸ σούρουπο μπορεῖ ἡ δική του ἡμέρα νὰ ἔχῃ τελειώσει. Ἐχει ἀρχίσει ὁμῶς ἡ ἡμέρα τῶν ἄλλων. Τὸν περιμένουν. Ἡ οἰκοδέσποινα ἔχει καλέσει τοὺς καλύτερους φίλους τῆς γιὰ νὰ τὸν δοῦνε ἀπὸ κοντά. Ἀ! νάτος ὁ χιουμοριστής μας.

Μπαίνει. Ἐνᾶς ἄλλος ἄνθρωπος θὰ ἔλεγε τὴ στιγμή αὕτη:

— Καλησπέρα σας ἀγαπητὴ φίλη. Πῶς εἶσθε;

Καὶ ὅλος ὁ κόσμος, χωρὶς νὰ θρῆ τίποτε τὸ ἀστείο στὸν χαιρετισμὸ αὐτό, θὰ ἔμενε ἡσυχος.

Αὐτὸς ὁμῶς ὁ χαιρετισμὸς εἶναι ἀπαγορευμένος στὸν χιουμοριστὴ, πού ὀφείλει ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς νὰ κἀνὴ τὸν κόσμον νὰ ξεκαρδιστῇ στὰ γέλια, ἀλλοιῶς θὰ τὸν

ἀπογοητεύσῃ. Μοῦ συνέβη, καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς, νὰ προκαλέσω γέλια, μὲ τὴν ἀπλούστατη φράσι: «Καλησπέρα σας ἀγαπητὴ φίλη. Πῶς εἶσθε;» (ἡ οἰκοδέσποινα σχημάτισε φαίνεται τὴν ἐντύπωσι πῶς μιλοῦσα εἰρωνικά γιὰ νὰ ἀστειευθῶ). Αὐτὸ ὡστόσο εἶναι πολὺ σπάνιο. Κατὰ γενικὸ κανόνα δὲν εἶναι ἀρκετό. Καὶ παρατηρῶ στὴν ἐκφρασι τῶν ξένων μου μιὰ μεγάλη ἀπογοήτευσι ὅταν ἀπαντῶ: «Ὅχι ἄσχημα· καὶ σεῖς;» Εἶναι φανερό πῶς περιμέναν ὀτιδήποτε ἄλλο ἀπὸ μένα, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό. Ὁ χιουμοριστής δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιεῖ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τίς ἐκφράσεις. Θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ μπαίνει στὸ δωμάτιο περπατώντας μὲ τὸ κεφάλι κάτω καὶ τὰ πόδια ψηλά!

Ὡστόσο νὰ πού ὁ χιουμοριστής ἐγκαταστάθηκε σὲ ἓναν ἀνετο καναπέ καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ ξεκουραστῇ. Ὅποιοσδήποτε ἄλλος θὰ μπορούσε αὕτη τὴ στιγμή νὰ τεντώσῃ τίς ἀρίδες του, νὰ ἀκούσῃ αὐτὰ πού λένε οἱ ἄλλοι, νὰ μιλήσῃ περὶ ἀνέμων καὶ ὁδάτων. Ὁ χιουμοριστής δὲν μπορεῖ. Για-

τι δὲν θὰ περάσῃ μιὰ στιγμή·
λα θὰ ἀκούσῃ νὰ τοῦ φωνά-
ζουν :

—Ελάτε, πέστε μας κανένα ἀ-
στείο. Ἐσεῖς ποὺ μὲ κάθε σας
λέξι σκορπᾶτε τὸ γέλιο.

Καμμία δύναμι δὲν θὰ μπορού-
σε νὰ τοῦ ἀδειάσῃ τόσο πολὺ τὸ
μυαλὸ ὅσο αὐτὴ ἡ ἀπλὴ πρόσκλη-
σι. Ἐχῶ τὴν αἴσθησι ὅτι κατε-
βάζουν ἓνα σιδερένιο παραπέτα-
σμα ἀνάμεσα σὲ μένα καὶ τὴ μνή-
μη μου. Ὅπως πολὺ συχνὰ τὸ
ὄνομα ἑνὸς προσώπου ποὺ τὸ
γνωρίζω εἴκοσι ὀλόκληρα χρό-
νια, δὲν μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ τῇ
στιγμὴ ποὺ θέλω νὰ τὸ συστήσω
σὲ κάποιον, ἔτσι ὅλες οἱ ἱστορίες,
ὅλα τὰ νόστιμα ποὺ θυμόμουν
πρὶν ἀπὸ μιὰ στιγμή τὸ βάζουν
στὰ πόδια, γίνονται ἄπιαστα. Τὸ
πλοῖο μου μὲ τίς ἱστορίες θυθί-
ζεται. Ἐπακολουθεῖ πλήρης σύγ-
χυσις. Οἱ σκωτσέζικες ἱστορίες
μου πέφτουν πρῶτες στὴ θάλασ-
σα. Κατορθῶν νὰ πιάσω μιὰ
μασσαλιώτισσα ἀπὸ τὰ μαλλιά—
μὰ τὴν ξέρεῖ ὅλος ὁ κόσμος.

—Διηγηθῆτε τὴν, δὲν πειράζει,
λέει μιὰ κυρία.

Μὰ ἔλα ποὺ μοῦ λείπει καὶ τὸ
ῥυθμὸς. Μπερδεύω τὴν ἀρχή. Δρά-
μα. Μὰ ἓνας εὐθυμογράφος δὲν
ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι δραμα-
τικός.

Ἐνας ἄλλος ἄνθρωπος ἔχει τὸ
δικαίωμα νὰ καθίσῃ σὲ ἓναν κα-
ναπέ καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ ὀλόκληρη
θραδὺ τὴν ἀνία ποὺ δημι-
ουργοῦν δέκα πολυθρόνες γύρω
ἀπὸ ἓνα στρογγυλὸ τραπέζι. Ἰ-
σως νὰ τοῦ πῇ κανεὶς ὅτι εἶναι
μελαγχολικός, μὰ ὥστόσο δικαί-
ωμά του. Γιὰ τὸ χιουμοριστὴ στὴν
ἴδια περίπτωσι θὰ ἐκτοξεύονταν
μορφασμοὶ ἀποδοκιμασίας.

—Κρίμα! Εἶναι πολὺ λιγώτερο
ἀστεῖος ἀπὸ ὅ,τι νόμιζα!

Πραγματικά, ἓνας εὐθυμογρά-

φος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δεί-
χνεται σκεπτικός.

Ἀπὸ τὸ μυαλὸ τοῦ κόσμου
δὲν μπορεί νὰ περάσῃ οὐτὴ γιὰ
μιὰ στιγμή ἡ ἰδέα ὅτι εἶναι καὶ
αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ μπορεί νὰ
ἔχῃ κάποιο δράμα ἢ ἔστω καὶ μι-
κροστεναχώρια, ὅπως οἱ ἄλλοι.

☆

Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ ἰδιαί-
τερα οἱ συγγραφεῖς μποροῦν νὰ
κάνουν ταξιδάκια ἀναφυγῆς, καὶ
νὰ ἀναπαύωνται σὲ μιὰ λουτρό-
πολι, ἢ σὲ ἓνα θουνό. Ὁ χιουμο-
ριστὴς δὲν μπορεί. Ἀδύνατον.
Τὸ καλοκαίρι ὀφείλει πρὸ παν-
τὸς νὰ σκέπτεται πῶς θὰ διασκε-
δάσῃ τοὺς ἄλλους, ἐκείνους ποὺ
ἀναπαύονται. Οἱ ἄνθρωποι αὐ-
τοὶ —οἱ ἄλλοι— θέλουν νὰ διαβά-
σουν κάτι διασκεδαστικό. Ποιός,
ἄλλος ἀπὸ τὸν εὐθυμογράφο θὰ
τοὺς τὸ δώσῃ;

—Πρὸ παντὸς, θὰ τοῦ πῇ ὁ ἀρ-
χιουντάκτης τῆς ἐφημερίδος ποὺ
δουλεύει, τὸ νοῦ σας. Μὴν ἀφή-
σετε νὰ σᾶς φύγῃ τὸ καλοκαίρι.

Ἐτσι τὸ καλοκαίρι ὁ εὐθυμο-
γράφος θρίσκεται στὸ φόρτε τῆς
δουλειᾶς. Θὰ ξεκουρασθῇ ἀργό-
τερα. Φυσικά, ὄχι στὸ τέλος τῶν
διακοπῶν, γιὰτὶ οἱ ἐπιστρέφον-
τες παραθεριστὲς μέσα στὶς σκο-
τοῦρες τοὺς θέλουν κάτι τὸ δια-
σκεδαστικό. Οὔτε βέβαια τὰ Χρι-
στούγεννα, οὔτε τὴν Πρωτοχρο-
νιά, ὅπου τὸ γέλιο δίνει καὶ πέρ-
νει. Ἀργότερα. Θὰ ξεκουρασθῇ
ἀργότερα. Θὰ θρῇ καιρὸς... Κι'
ἔτσι περνάει ὁ καιρὸς.

☆

Ἐνας συγγραφέας —μιλῶ θέ-
βαια γιὰ τὸ σοβαρὸ συγγραφέα,
γιὰ κείνον ποὺ μπορεί νὰ γράφῃ
χωρὶς νὰ ξεσπᾷτε στὰ γέλια—
ἓνας συγγραφέας ποὺ σκαρναίει
μεγάλια δράματα καὶ ποὺ στηρί-
ζει τὴ φήμη του πάνω σὲ μισή

ντουζίνα μυθιστορημάτων, μπορεί
νὰ ἐπιτρέψῃ στὸν ἑαυτὸ του νὰ
γράψῃ ἓνα κωμικὸ ἔργο, ἓνα χι-
ουμοριστικὸ δοκίμιο.

Ὁ χιουμοριστὴς δὲν ἔχει τὸ δι-
καίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ στὸν ἑαυτὸ
του τέτοια παρέκκλισι. Φυσικά,
σὰν ἐλεύθερος ἄνθρωπος μπορεί
νὰ κάνῃ κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ ἐ-
κεῖνο ποὺ τὸν βλέπουν νὰ κάνῃ
σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ. Μπορεῖ νὰ
δημιουργήσῃ ἓνα ἐξαίρετο μυθι-
στόρημα ποὺ νὰ μὴν εἶναι προω-
ρισμένο νὰ κάνῃ τὸν κόσμον
γελάσῃ ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ διαβα-
στῇ. Ὁ κόσμος θὰ τὸ δεχθῇ μὲ
χίλιες ἐπιφυλάξεις.

—Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ στοιχείο
σας, ὁμολογήστε το. Θὰ τοῦ ποῦν
οἱ δικαστές.

Καὶ ὁ κατάδικος, ἓνα πρόβα-
το ποὺ ξεστράτισε γιὰ μιὰ στιγ-
μὴ στὸν κόσμον τῶν σοβαρῶν ἀν-
θρώπων, ὀφείλει θέλοντας καὶ μὴ
νὰ γυρίσῃ στὸ μαντρί ποὺ δὲν ἔ-
πρεπε ποτὲ νὰ ἐγκαταλείψῃ. Τοῦ
κολλήσανε γιὰ πάντα μιὰ ἐτικέ-
τα. Πρέπει νὰ τὴν κρατήσῃ! Οἱ
ἄνθρωποι εἶναι πολὺ φειδωλοὶ

στὶς ἐτικέτες. Μιὰ καὶ κολλήσου-
νε κάποια σὲ ἓνα ἄνθρωπον ἀρ-
νούνται νὰ τοῦ τὴν βγάλουν.

☆

Αὐτὸ μπορεί νὰ στενοχωρῇ τὸν
εὐθυμογράφο, ποὺ γιὰ μερικοὺς
σοβαροφανεῖς δὲν εἶναι παρὰ ἕ-
νας παληάτσος. Μὰ ἡ κατάστασι
δὲν παίρνει διόρθωσι. Καὶ ὁ εὐ-
θυμογράφος μάταια θὰ γράψῃ
σειρὰ μελαγχολικὰ βιβλία χω-
ρὶς σταγὸνα χιούμορ. Θὰ παρα-
μείνῃ αὐτὸ ποὺ ὀφείλει νὰ εἶναι:
χιουμοριστὴς. Στὸ μικρὸ αὐτὸ
παιχνίδι μπορεί νὰ χάσῃ τὴ φή-
μη του. Μὰ δὲν πρόκειται σὲ καμ-
μιὰ περίπτωσι νὰ κερδίσῃ και-
νούργια.

Ἐκεῖνος ποὺ γιεννιέται χιου-
μοριστὴς, χιουμοριστὴς πεθαίνει.
Μιὰ ποὺ θύθισε τὴν πέννα του
στὸ μελάνι τοῦ χιούμορ, θύθισε
καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ὀλόκληρου. Μέ-
ρα καὶ νύχτα, ὡς τὴν ἡμέρα τῆς
τελευταίας του νύχτας, ὁ χιου-
μοριστὴς θὰ κουβαλᾷ τὸ φορ-
τίο του. Καὶ κατὰ τὰ ἔργα του,
θὰ ἀνέβῃ στὸν οὐρανὸ ἢ θὰ κα-
τέβῃ στὴν κόλασι.

Μιὰ τραγουδίστρια, φοβερὰ κακόφωνη, πῆγε νὰ τραγουδήσῃ σ' ἓνα ἐ-
παρχιακὸ κέντρο. Ἡ κακὴ τῆς τύχη τᾶφερε, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, νὰ
πῇ ἓνα τραγούδι ποὺ ἀρχίζε μὲ τὴν ἐξῆς φράσι :
—Τραγουδάω ὥραϊά, ὅταν ἐκεῖνος εἶναι κοντὰ μου.
—Τρέξτε νὰ τὸν φέρετε, ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ κάτω.

Constellation

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

Μερικά ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Παραπετάσματος

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Ο ΙΒΑΝ!

Ο Ἰβάν ἤθελε πολὺ νὰ φύγῃ στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἀφοῦ ἔκανε τὸ πᾶν κατῳρθῶσε ἐπὶ τέλους νὰ λάβῃ ἀπὸ τὶς βουλγαρικὲς ἀρχὲς τὴν ἄδεια νὰ ταξιδεύσῃ.

Ἀπὸ κάθε χώρα πού ἐπισκέπτετο ὁ Ἰβάν ἔστειλε στοὺς πολυπληθεῖς φίλους του στὴ Βουλγαρία μιὰ κάρτ ποστὰλ μὲ τὴν ἐξῆς στερεότυπη φράσι :

«Ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη Ρουμανία. Δικός σας Ἰβάν. Ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη Οὐγγαρία. Δικός σας Ἰβάν. Ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη Τσεχοσλοβακία. Δικός σας Ἰβάν».

Ἐπέρασε ἀρκετὸς καιρὸς χωρὶς νὰ στείλῃ κάρτα καὶ οἱ φίλοι τοῦ Ἰβάν ἀρχίσαν νὰ ἀνησυχοῦν γιὰ τὴν τύχη του. Ὅποτε μιὰ μέρα πήραν μιὰ κάρτα ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη μὲ τὴ φράσι :

«Ἀπὸ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικής.

Δικός σας

Ἐλεύθερος Ἰβάν!»

ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΜΙΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΡΩΣΙΚΑ!

Δὺ ἐνθουσιώδη μέλη τοῦ Κ.Κ. τῆς Πολωνίας ἀνταλλάσσουν τὶς ἐντυπώσεις τους μετὰ τὸ τέλος ἐνὸς λόγου τοῦ στρατάρχη Ροκοσόφσκυ πρὸς τοὺς ἄνδρες τῶν πολωνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, τῶν ὁποίων ὡς γνωστὸν εἶναι ἀρχηγός.

— Βρίσκω ὅτι ἦταν ἐξαιρετικὰ λεπτὴ καὶ εὐγενικὴ χειρονομία ἐκ μέρους τοῦ Ροκοσόφσκυ πού μίλησε πολωνικὰ στὸ στρατό μας, λέγει ὁ ἕνας Πολωνός.

— Συμφωνῶ κ' ἐγώ, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. Ὡστόσο, νομίζω ὅτι, γιὰ πρακτικούς λόγους, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ κύρια σημεῖα τοῦλάχιστον τῆς ὁμιλίας του στὴ ρωσικὴ γλῶσσα ὥστε νὰ πάρουν μιὰ ἰδέα τοῦ τί εἶπε καί... οἱ ἀξιωματικοὶ μας!

ΔΕΝ ΒΛΕΠΕΙ, ΟΣΑ ΑΚΟΥΕΙ!

Ένας Οὐγγρος πήγε σ' ἕνα νοσοκομεῖο τῆς Βουδαπέστης καὶ ζήτησε ἀπὸ μιὰ νοσοκόμο νὰ τὸν ὁδηγήσῃ στὸ ὀφθαλμοωτολογικὸ τμήμα. Ἡ νοσοκόμος τοῦ ἀπάντησε ὅτι ὑπάρχουν δυὸ διαμερίσματα χωριστά, ἕνα γιὰ τὰ μάτια καὶ ἄλλο γιὰ τ' αὐτιά.

— Τότε, εἶπε ὁ ἐπισκέπτης, πρέπει ὅπωςδῆποτε νὰ πάω καὶ στὰ δυὸ τμήματα, γιατί δὲν ξέρω ἂν πάσχουν τ' αὐτιά μου ἢ τὰ μάτια μου! Μοῦ συμβαίνει κάτι τρομερὸ τώρα τὰ τελευταῖα πέντε ἢ ἕξ χρόνια! Ποτὲ δὲν μπορῶ νὰ δῶ μὲ τὰ μάτια μου τὰ ὅσα ἀκούω μὲ τ' αὐτιά μου!

ΠΩΣ ΝΑ ΤΟΥΣ ΠΕΙΣΗ:

Τρομερὰ ἀνήσυχος ἕνας σύντροφος, ἔγραφε στὴ Μόσχα :

«Ὅσο πάει γίνεται συνεχῶς πιὸ δύσκολο νὰ πλησιάσῃ κανεὶς τὶς παραγκωνισμένες τάξεις τῆς Ἀμερικής. Τὴν ἀνοιγὶ γυαλίζουν τὰ αὐτοκίνητά τους. Τὸ καλοκαίρι ἔχουν τὶς ἄδειες. Τὸ φθινόπωρο πηγαίνουν στὸ φούτ μπῶλ. Ὅσο γιὰ τὸν χειμῶνα, δὲν μπορεῖς νὰ τὶς ξεκολλήσῃς ἀπὸ τὶς συσκευὲς τηλεοράσεως. Παρακαλῶ, ἀποστείλατε ὁδηγίες πῶς νὰ τοὺς κάνω νὰ καταλάβουν πόσο καταπιέζονται.

ΕΥΡΩΠΗ - ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ νέα ἀεροπορικὴ γραμμὴ θὰ ἐξοικονομῇ χρόνο καὶ χρημῖα καὶ θὰ προσφέρῃ ἕνα μοναδικὸ θέαμα

Οπορθμὸς τοῦ Μπέρικκ ἦταν ἡ ἀπάντησι πού δόθηκε στὸ αἰώνιο ὄνειρο τῶν ἐξερευνητῶν καὶ θαλασσοπόρων πού ἀναζητοῦσαν τὸν τρόπο νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ Βόρειο Θάλασσα στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανὸ καὶ τὶς ἀκτὲς «τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν» μέσῳ τοῦ πολικοῦ κύκλου.

Ἡ ἀπάντησι ὅμως αὕτῃ δὲν εἶναι πλήρης. Ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέρικκ πολὺ λίγο χρονικὸ διάστημα κάθε χρόνο εἶναι ἀνοικτὸς στὴ ναυσιπλοία. Τὸν ὑπόλοιπο καιρὸ εἶναι κλειστὸς ἀπὸ τοὺς πάγους. Ἐτοί, ἀτέλειωτες σειρὲς ἀπὸ καράβια πού περιμένουν νὰ λυώσουν οἱ πάγοι γιὰ νὰ προχωρήσουν καὶ νὰ διαπλεύσουν τὸν πορθμὸ πρὸς τὴν Εὐρώπῃ ἢ τὴν Ἀνατολή, ἀκολουθώντας τὰ παγοθραυστικά πού προηγούνται, συγκεντρώνονται ἐκεῖ.

Ἦδη ὅμως ἡ ναυσιπλοία, ἰδίως ἡ ἐπιβατικὴ, ἔχει ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια ἀποκτήσῃ ἕναν ἀνταγωνιστὴ πού κάθε μέρα κατακτᾷ ἔδαφος, χωρὶς βέβαια πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐμφανίζῃ δυνατότητες ὅτι θὰ ἐκτοπίσῃ σὲ σύντομο διάστημα τὸ πλοῖο, τὸν ἀρχαῖο αὐτὸν ὁδοιπόρο τοῦ ὕψους τοῦ χειρίου. Πρόκειται γιὰ τὸ ἀεροπλάνο. Οἱ ἐναέρειες γραμμὲς ἔ-

χουν κατακτήσῃ τεράστιες ἐκτάσεις τοῦ πλανήτου μας καὶ διαρκῶς καλύπτουν νέες. Τὸ σημαντικώτερο πλεονέκτημά τους εἶναι ὅτι ἔχουν μεγαλύτερο χῶρο στὴ διάθεσί τους. Ἄν τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς καλύπτονται ἀπὸ θάλασσες καὶ τὸ ἕν τέταρτον εἶναι στεριά (πράγμα πού δίνει τὴν ὑπεροχὴ στὶς θαλάσσιες συγκοινωνίες ἀπέναντι τῶν χερσαίων), ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας, τὸ στοιχεῖο μέσα στὸ ὁποῖο κινεῖται τὸ ἀεροπλάνο, περιβάλλει ὅλοκληρὴ τὴ γῆ. Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει τὰ τέσσερα τέταρτα δικὰ του.

Μὲ τὴν προϋπόθεσι αὕτη, εἶναι ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξο νὰ μιλάμε γιὰ ἐμπόδια στὴν καθιέρωσι ἀεροπορικῶν γραμμῶν, ἰδίως ὅταν σκεφτοῦμε ὅτι τὸ ὕψος στὸ ὁποῖο πετᾶνε πολλὰ ἀεροπλάνα σήμερὰ καὶ ἀσφαλῶς δὲλα αὐριο εἶναι ἀρκετὰ μεγάλυτερο ἀπὸ τὴν ὑψηλότερη κορυφὴ τῶν Ἰμαλαίων, τὸ Ἑβέρест.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἐμπόδια καὶ μάλιστα πολλὰ. Ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ἀπλὸ νὰ χαραχθῇ καὶ νὰ καθιερωθῇ μιὰ τακτικὴ ἀεροπορικὴ γραμμὴ, εἶναι ἐν τούτοις κάτι πού ἀπαιτεῖ πολλὴ μελέτη καὶ ἀρκετὰ μεγάλῃ δαπάνῃ. Ἰδίως ὅταν πρόκειται γιὰ πτήσεις

έπάνω από έκτασεις άγνωστες, άκατοίκητες και άφιλόξενες. Καί τέτοιες είναι οί λεγόμενες πολιτικές πτήσεις.

Βέβαια ή καθιέρωση μίας τακτικής άεροπορικής συγκοινωνίας πού νά περνά έπάνω από τόν πολικό κύκλο δέν είναι κάτι πού γίνεται μόνο για σπόρ ή από περιέργεια και τό ίδιο ίσχύει και για την πολική ναυσιπλοΐα, από τόν πορθμό του Μπέρικγκ. Γίνεται γιατί έχει έμπορική απόδοσι, κέρδος. Είναι οικονομικώτερο.

Προκειμένου ένα άεροπλάνο νά ξεκινήσει από τη Στοκχόλμη για τό Τόκιο, μπορεί σήμερα νά ακολουθήσει τη συνηθισμένη γραμμή μέσω Εύρώπης και Άσίας. Επίσης άν θέλει νά πετάξει από τό Όσλο στο Λός "Αντζελες, μπορεί νά ακολουθήσει τη γνώριμη γραμμή του Άτλαντικού, νά διασχίσει τις Ήνωμένες Πολιτείες και νά φθάσει στις άκτες του Ειρηνικού. Αυτά είναι γνωστά, είναι οίμως πολυδάπανα. Μιά διαδρομή από τις ίδιες άφετηρίες και πρὸς τὰ ίδια τέρματα μέσω Βορείου Πόλου, είναι πολύ συντομώτερη, επομένως πολύ οικονομικώτερη.

Η Σκανδιναβική Άεροπορική Έταιρεία ακολουθώντας στο ζήτημα αυτό τό πατροπαράδοτο πνεύμα των αρχαίων Βίκινγκ, άποφάσισε νά δοκιμάσει τη γραμμή επικοινωνίας Εύρώπης—Ειρηνικού μέσω Βορείου Πόλου. Η πρώτη δοκιμαστική πτήση θά γίνει τόν Νοέμβριο και από την άνοιξη του 1953 έλπίζεται ότι θά έχει καθιερωθή τακτική άεροπορική συγκοινωνία μεταξύ Ήνωμένων Πολιτειών και Τόκιο, μέσω του Βορείου Πόλου.

Για νά κατορθωθεί αυτό ή SAS (Σκαντιναβίαν Αϊρ Λάινς Σύστημα) κατανάλωσε χρόνο πολύ

σε μελέτες και συσκέψεις. Χρησιμοποιήθηκε ό,τι είναι γνωστό για τις συνθήκες πού επικρατούν στις πολικές περιοχές και οί διευθύνται της σύμβουλευθηκαν διασήμους έξερευνητές όπως τόν Χιγιάλμαρ Λάρσεν και τόν Μπέρντ Μπάλχεν. Επίσης μελετήθηκαν όλα τὰ διδάγματα της πείρας των πολικών πτήσεων της άμερικανικής πολεμικής άεροπορίας και χιλιάδων πτήσεων πού έγιναν στον πολικό κύκλο με σκοπό τη μελέτη και καταγραφή μετεωρολογικών στοιχείων. Σάν μωσαϊκό συμπληρώθηκε ολόκληρη ή εικόνα. Ένα πράγμα έλειπε μόνο. Ένα άεροδρόμιο στη Γροιλανδία πού νά μπορούν νά προσγειώνονται και άνεφοδιάζονται τὰ μεγάλα έπιβατικά άεροπλάνα για την πτήση τους έπάνω από τόν Βόρειο Πόλο.

Ήδη όμως υπάρχει και αυτό. Μέσα σε 18 μήνες, ή Άμερικανική Άεροπορία κατασκεύασε με μεγάλη μυστικότητα και με δαπάνη μεγαλύτερη από 250 εκατομμύρια δολάρια, τό άεροδρόμιο της Τιούλ. Πρὸς τό παρόν δέν είναι παρά ένα στρατιωτικό άεροδρόμιο, μία πολεμική άεροπορική θάσι πού απέχει 1.500 μίλια από τό πλησιέστερο κατοικημένο μέρος. Υπάρχουν όμως θερμαινόμενα υπόστεγα, συνεργεία και βενζίνη, δηλαδή τὰ βασικά για μία ένδιάμεση στάσι ένός έπιβατικού άεροπλάνου. Η άνεσι και καλοπέρασι μπορούν νά περιμένουν λιγάκι όταν πρόκειται νά κερδίσετε χρόνο και χρήμα.

Οί καιρικές συνθήκες στον Άρκτικό είναι σχετικῶς πολύ καλές. Οί άνεμοι είναι σταθεροί και μικρής έντάσεως και τὰ σύννεφα σπανίως άνεβαίνουν πάνω από 1.800 μέτρα. Αυτός είναι ο λό-

γος πού ο κίνδυνος της δημιουργίας στρωμάτων πάγου στο άεροπλάνο είναι μικρότερος από ό,τι στις πτήσεις στο Βόρειο Άτλαντικό και την Εύρώπη.

Τὰ άεροπλάνα, όταν θά θρίσκωνται σε άκτίνα 500 μιλίων από τό Μαγνητικό Βορρά, δέν θά μπορούν νά χρησιμοποιούν την μαγνητική πυξίδα, ή όποια για τη διαδρομή στο σημείο αυτό θά άντικαθίσταται από άλλα άεροναυτιλιακά όργανα με θάσι τη γυροσκοπική πυξίδα. Οί άστρονομικές παρατηρήσεις θά έχουν επίσης τεραστία σημασία στο διαστημα αυτό της διαδρομής για την τήρησι της πορείας. Πάντως οί άεροπόροι πού θά χρησιμοποιηθούν για τις πολικές πτήσεις των άεροπλάνων της SAS έχουν ήδη εκπαιδευθή ειδικά στην πολική άεροπλοΐα και ή εταιρεία έχει εκδώσει ειδικό βιβλίο σχετικό με τη διάπτησι του Άρκτικού.

Ο έπιβάτης του υπερπολικού άεροπλάνου δέν θά έξοικονομή μόνο χρόνο και χρήμα. Τό πολι-

κό ταξίδι θά έχει νά του προσφέρει και άλλα, και κυρίως τό μοναδικό θέαμα των κατάλευκων παγωμένων και έρημικων έκτάσεων του Βορρά. Δέν είναι δυνατόν νά λησμονήσει κανείς στη ζωή του τό θέαμα του ούρανοῦ χρωματισμένου ύπέροχα από τόν ήλιο πού μόλις ξεπροβάλλει από τόν ορίζοντα. Οί παγετώνες, ή άπέραντη άγριάδα της λευκής έρημίας και τὰ κατάλευκα βουνά σχηματίζουν ένα σκηνικό έξαιρετικά ύποβλητικό. Ίσως ακόμη ο πολικός ταξιδιώτης νά έχει την τύχη νά απολαύσει τό θέαμα της πολύχρωμης κουρτίνας πού σχηματίζει τό πολικό σέλας. Καί όματίζει τό πολικό σέλας. Καί όλα αυτά μέσα στο άνετο περιβάλλον της ζεστής καμπίνας του άεροπλάνου, καθισμένος σε μία άναπαυτική πολυθρόνα. Όμολογουμένως πολλοί ταξιδιώτες για τό Λός "Αντζελες ή τόν Άγιο Φραγκίσκο θά προτιμήσουν νά πάνε περνώντας από την κορυφή του κόσμου.

Ενας υποψήφιος για την Άστυνομία της Ν. Υόρκης περνά από τη σχετική εξέταση :
— "Ας πούμε ότι περιπολείς σ' ένα έρημικό δρομάκι και ξαφνικά τρέχει κοντά σου μία κοπέλλα και σου λέει ότι ένας άγνωστος της έπέτεθε καθώς περπατούσε, την άρπαξε, την άγκάλιασε και τη φίλησε. Τι θά έκανες;
Χωρίς δισταγμό ο υποψήφιος απάντησε :
— Θα προσπαθούσα νά αναπαραστήσω τό έγκλημα.
B. C.

Ο δάσκαλος του κατηχητικού ρωτάει τόν μικρό Ούίλλη :
— "Αν είχες δυο άχλάδια, ένα καλό και μεγάλο και ένα μικρό και σκουληκιασμένο και έπρεπε νά τὰ μοιραστής με τόν άδελφό σου, ποιο θά τού έδινες;
Και ο μικρός Ούίλλη :
— Με ποιόν άδελφό μου έννοείτε; Τόν μικρότερο ή τόν μεγαλύτερο;
B. C.

Μερικές ἐλιές βρίσκονται μέσα σ' ένα πιάτο, μπροστά σέ δυο ἐπαρχιώτες, πού ἐτρώγαν σ' ένα ἐστιατόριο πολυτελείας τῆς πρωτευούσης. Ὁ ἕνας προσπαθεῖ νά καρφώσῃ μιὰ ἐλιά μέ τὸ πηρούνι του, ἀλλὰ τοῦ γλυστρᾷ σέ κάθε του προσπάθεια νά τὴν πιᾷσῃ.

Ὁ ἄλλος παρατηρώντας τὸν σύντροφό του τοῦ λέει εἰρωνικά:

—Οὔτε μιὰ ἐλιά, καῦμένε, δὲν μπορεῖς νά καρφώσῃς; Γιά δὲς ἐγώ.

Καὶ μέ μιὰς τὴν καρφώνει.

Καὶ τότε τὸ πρῶτος:

—Τώρα πού τὴν ζάλισα ἐγώ, τὴν κατάφερες ἐσύ!

Ἑμμ. Γ. Καραμανώλης

Ο Ἀντώνης, ἕνας φουκαρᾶς ἀπὸ τὴν Χίο, παίρνει μιὰ μέρα ἕνα ἀνώνυμο γράμμα πού λέει:

«Ἄν ἐξακολουθήσῃς νά κλέβῃς τίς κότες μου, θὰ σέ φυλάξω μιὰ νύχτα καὶ θὰ σέ σκοτώσω».

Τρομοκρατημένος ὁ Ἀντώνης πηγαίνει καὶ δείχνει τὸ γράμμα στὸν ὑπομάρχα διοικητὴ τῆς χωροφυλακῆς στὸ χωριό του.

—Τὸ πράγμα εἶναι ἀπλό, τοῦ λέει ὁ ὑπομάρχαρχος, νά πάψῃς πιά, Ἀντώνη, νά κλέβῃς κότες.

—Δὲν με καταλάβες, κύρ ἀστυνόμε, λέει ὁ Ἀντώνης. Ἐτοῦτο τὸ γράμμα εἶναι ἀνώνυμο, ποῖανού τίς κότες νά μὴ κλέβω;

«Νίκ.»

Συγγενεῖς καὶ φίλοι ἦλθαν νά χαιρετήσουν γιὰ τελευταία φορὰ στὸ στερνὸ ταξίδι τὴν νεαρὰ νεκρή. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς, μιὰ ἀφελὴς γυναικοῦλα πλησίασε τὸ φέρετρο, τοποθέτησε μερικὰ λουλού-

δια πού εἶχε φέρεῖ καὶ ἀνάμεσα στὰ δάκρυά της ἔλεγε:

—Ἀχ, Κατερίνη μ'. Ἐκεῖ ἀπ' θὰ πᾶς, θὰ τσ' ὀρῇς οὐλ'. Τοῦ Νίκου μας, τοῦ Θανόσ', καὶ τοῦ Λεωνίῳ σας. Μόνον τοῦ Σουκράτ' μ δὲ θὰ ὀρῇς. Αὐτὸς πέθανε στὴν Ἀμερική.

Μιχαὴλ Κορομηλῆς

Πῆρα μιὰ μέρα τὸ μικρό μου ξαδελφάκι σέ μιὰ γιορτὴ παιδική. Ἐπειδὴ ἡ γιορτὴ ἐπαίρνε μάκρος, τὸ παιδάκι κουράσθηκε καὶ ἄρχισε νά γίνεται ἐνοχλητικό. Γιά νά τὸ καθησυχάσω, σκέφθηκα νά τὸ φοβερίσω. Λίγο πιο πίσω καθόταν ἕνας ἀστυνομικός, πούχε φέρεῖ κι' αὐτὸς τὸ παιδάκι του στὴ γιορτὴ. Γυρίζω, λοιπόν, πίσω καὶ δείχνοντας στὸ ξαδελφάκι τὸν ἀστυνομικό, τοῦ λέω:

—Κάθισε φρόνιμος, γιατί ἂν σέ δῇ ὁ ἀστυνομικός, θὰ σέ βάλῃ φυλακή.

Τὴν ὥρα ὅμως πού γύρισα πίσω, εἶδα πὼς ὁ ἀστυνομικός παιδεύεται κι' αὐτὸς νά καθησυχάσῃ τὸ κουρασμένο παιδάκι του καὶ τὸν ἄκουσα νά λέῃ:

—Κάθισε φρόνιμος, γιατί ἂν σέ δῇ ὁ δάσκαλος —καὶ ἔδειχνε ἐμένα— θὰ σέ δείρῃ!

Γεώργ. Δ. Χριστοδουλίδης

Σὲ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα δημοσιεύθηκε ἡ ἀκόλουθος ἀγγελία:

«Πωλεῖται ἐπείγοντως πιάνο. Πληροφορίαι ὁδὸς Κ. ἀριθ. 66».

Τὴν ἄλλη μέρα ἔλαβε ἡ πωλήτρια τοῦ πιάνου τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν:

«Εὐγνώμονοῦντες, σᾶς εὐχόμεθα ταχεῖαν τὴν πώλησιν. Οἱ περίοικοι».

Μαῦσης Κ. Κωνσταντίνης

Πρὸς ἕνα βουλευτὴ πού ἀλλάζε συνεχῶς κόμμα, ἔλεγε μιὰ μέρα ἕνας φίλος του:

—Ἀγαπητέ μου, ἐσύ ἀλλάζεις συνεχῶς κόμμα σὰν ἀνεμοδείκτης!

—Ἀμ' τι φταίει ὁ ἀνεμοδείκτης; ἀπαντᾷ ὁ βουλευτής.

—Καὶ ποῖος λοιπὸν φταίει;

—Ὁ ἄνεμος, φίλε μου. Ὁ ἄνεμος!

Δημ. Γ. Γιαννακάκος—Ραζέλος

Δεκέμβριος τοῦ 1942. Κατοχή. Ὁ ἠθοποιὸς Γιάννης Σπαρίδης με ἕνα συνάδελφό του ξυλισμένοι ἀπὸ τὸ κρύο κάθονται ἔξω ἀπὸ τὸ κινηματοθέατρο «Ἰντεάλ», ἀπὸ τὸ κινηματοθέατρο. Νὰ τρεῖς Γερμανοὶ κρύο τσουχερό. Νὰ τρεῖς Γερμανοὶ με στολὴ Ἀφρικῆς, δηλαδὴ κοντὸ πανταλόνι κλπ. Ὁ συνάδελφος τοῦ Σπαρίδη με ἀπορία τὸν ἐρωτᾷ:

—Ρέ, Γιάννη, καλὰ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ σίδερο εἶναι φτιαγμένοι καὶ δὲν κρυώνουν με αὐτὸ τὸ κρύο;

Καὶ ὁ Σπαρίδης τοῦ ἀπαντᾷ:
—Τοὺς ἔχει εἰπῇ, καῦμένε, ὁ Χίτλερ πὼς εἶναι καλοκαίρι.

Κων. Κούτος

Ενας ἀναθὸς ἐπαρχιώτης, ὁ Μπαρμπα-Θύμιος, ἐφθασε στὴν Ἀθήνα γιὰ πρώτη φορὰ. Τὸν δέχθηκε ὁ ἀνεψιὸς του ὁ Κωστάκης, χθὲς Ἀθηναῖος, καὶ κάθε μέρα λοιπὸν τὸν ἐπαίρνε ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο πὸν τὸν ἐπαίρνε στὴν Ἀθήναι καὶ τὸν σεργιάνιζε στὴν Ἀθήναι, στοὺς κεντρικοὺς δρόμους, στὶς πλατεῖες, στὶς ἀρχαιοτάτες, στὰ θέατρα. Οἱ μέρες ὅμως σῶθηκαν καὶ ὁ Κύρ Θύμιος ἔπρεπε νά γυρίσῃ στὰ χωράφια του.

Χαιρετώντας τὸν στὸν σταθμό, ὁ

ἀνεψιὸς του ὁ Κωστάκης τὸν ρώτησε:

—Γιὰ τές, θεῖε μου, τί σοῦ ἔκανε πιο μεγάλη ἐντύπωσι ἐδῶ στὴν πρωτεύουσα;

—Νὰ σοῦ πῶ, μαρὲ παιδί μου!

«Ὅλα καλὰ! Μὰ αὐτὸς ὁ Σίας τρομερὸς ἐπιχειρηματίας. Ἐχει μερίδιο στὰ περισσότερα καὶ καλύτερα καταστήματα. Παντοῦ βλέπεις:

ρα καταστήματα. Παντοῦ βλέπεις: Χατζόπουλος καὶ Σία, Ρέππας καὶ Σία, Παπαδόπουλος καὶ Σία. Ἄν

ξαναρθῶ, θέλω νά τὸν γνωρίσω!

Δρακούλης Γρηγορακόκης

Ο δημοφιλὴς κωμικὸς Μίμης Κοκκίνης φαινόταν μιὰ μέρα πολὺ στενοχωρημένος. Κάποιοι πού παραβρισκόταν καὶ πού φυσικὰ δὲν τὸν γνώριζε, τὸν ρώτησε γιὰ τὴν ἡ στενοχώρια. Ὁ δημοφιλὴς καλλιτέχνης ἀπάντησε:

—Δουλεύω κωμικὸς σ' ἕνα θέατρο. Τώρα ξεκουράζομαι.

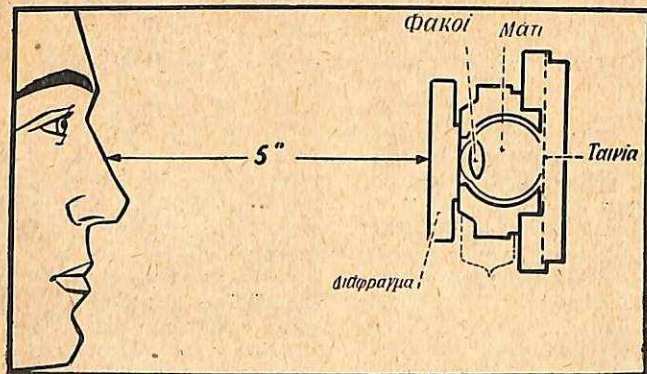
Δημοσθ. Δαββέτας

Σὲ μιὰ φιλικὴ συγκέντρωσι τὸ κύριο θέμα συζητήσεως ἦτο μιὰ «σουαρέ» πού εἶχε δοθῇ πρὸς τιμὴν τῆς κόρης μιᾶς τῶν παρισταμένων λόγῃ τῶν ἀρραβάνων της. Μιὰ ἐκ τῶν κυριῶν πού ἐστενοχωρήθη διὰ τὰ εὐμενῆ σχόλια ὑπὲρ τοῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου πού παρεῦρετο καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐσημειώθη ἡ κίνησις καὶ στοὺς ἀρραβάνους τῆς κόρης της πού εἶχαν προηγηθῇ λίγο καιρὸ, εἶπε σὲ μιὰ στιγμὴ σιωπῆς:

—Εμεῖς, ὅταν ἀρραβωνιάσαμε τὴν Καίτουλα μας, εἴχαμε «σουαρέ» τὸ πρῶτο, «σουαρέ» τὸ μεσημέρι, «σουαρέ» τὸ βράδυ.

Φ. Η. Κων.

Ἡ Τέχνη τῆς φωτογραφίας

ΤΟ ΜΑΤΙ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΦΑΚΟΣ

Ἐνα φωτογραφικὸ κατόρθωμα, καταπληκτικὸ ὡς ἰδέα καὶ ἀξιοθαύμαστο ὡς ἐκτέλεσι.

Ο φακὸς τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς μοιάζει μὲ τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀνέλαβε νὰ ἀποδείξη ὁ φωτογράφος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρείας τοῦ Σικάγου κ. Ράλφ Κρήρ. Ὁ κ. Κρήρ κατάφερε νὰ πάρῃ πραγματικὲς φωτογραφίες χρησιμοποιώντας γιὰ φακὸ τὸ μάτι ἐνὸς ἄρριου. Μὲ τὰ πειράματά του ὁ Ἀμερικανὸς φωτογράφος ἐλπίζει νὰ δώσῃ στοὺς γιατροὺς νέα στοιχεῖα γιὰ τὴ φυσιολογία τῆς ὁράσεως.

Χρησιμοποιώντας μάτια ζώων ποὺ τοῦ παραχωρήθηκαν ἀπὸ ἕνα ἀγρόκτημα, ὁ κ. Κρήρ προσπάθησε πρῶτα νὰ τοποθετήσῃ τὸ φωτογραφικὸ φιλμ ἀμέσως μετὰ στὸ βολβὸ τοῦ ματιοῦ, στὴ θέσι τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶ-

νος. Ἀλλὰ τὸ υἰαλῶδες ὕγρὸ τοῦ ματιοῦ χύθηκε καὶ ὁ βολβὸς παραμορφώθηκε τόσο, ὥστε ὁ φακὸς δὲν ἦταν πιά κατάλληλος γιὰ φωτογράφησι. Ὁ κ. Κρήρ εἶχε μεγαλύτερη ἐπιτυχία, ὅταν ἔκανε ἕνα μικρὸ παραθυράκι στὸ πίσω μέρος τοῦ ματιοῦ. Ἄν καὶ στάθηκε ἀδύνατον νὰ κανονίσῃ τὴν ἐστία τοῦ ἀνοίγματος, εἶδε ὅτι μποροῦσε νὰ πάρῃ στιγμιότυπα σὲ διάστημα ἐκθέσεως στὸ φῶς ἴσο πρὸς 1/100 τοῦ δευτερολέπτου.

Ἡ φωτογραφικὴ αὐτὴ μηχανή, ποὺ ἐπιδείχθηκε γιὰ πρώτη φορὰ σὲ ἕνα τελευταῖο συνέδριο τῆς Βιολογικῆς Ἐταιρείας στὴ Νέα Ὑόρκη, λειτουργεῖ μὲ ἕνα πολὺ μικρὸ ἀνοιγμα. Τὸ ἀντικείμενο ποὺ θὰ φωτογραφήσουμε πρέπει

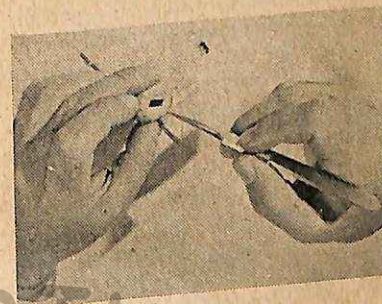
νὰ θρίσκεται σὲ ἀπόστασι 7,5 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ἀπὸ τὸ φακὸ.

Ὁ κ. Κρήρ τονίζει, ὅτι οἱ φωτογραφίες του δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ δείξουν πῶς βλέπει τὸ ζῶο τὰ ἀντικείμενα. Ἀντίθετα, λέει, εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι τὸ μάτι «δὲν βλέπει» τίποτε, ἂν ὁ ἐγκέφαλος δὲν συγκεντρώσῃ τὰ νευρικά ἐρεθίσματα ποὺ συσσωρεύονται στὸν ἀμφιβληστροειδῆ γιὰ νὰ σχηματιστῇ μιὰ διανοητικὴ εἰκόνα.

ΑΝΘ

Ἀφοῦ ἐξέτασε μὲ τὸ φακὸ τὸ μάτι τοῦ ἄρριου, ὁ Κρήρ πείσθηκε πῶς ἦταν ἀρκετὰ καθαρὸ γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς φακός. Συνήθως, ὕστερα ἀπὸ 6 ὥρες, καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν ἰσθμῶν, θολώνει. Μὲ τὸ μάτι αὐτό, ὁ δρ. Κρήρ, πῆρε τὴ φωτογραφία ἐνὸς κοριτσιοῦ.

ΚΑΤΩ

Μέσα ἀπὸ τὸ παραθυράκι αὐτό, μήκους 1/4 τῆς ἴντσας, ἡ εἰκόνα προβάλλεται σὲ μιὰ ταινία.

Οἱ δουλειές του ἀνάγκασαν τὸν κύριο Σμίθ νὰ ταξιδέψῃ. Στὸ ξενοδοχεῖο ποὺ ἔμενε, οἱ πελάτες εἶχαν μεγάλη περιποίηση. Τὸ πρῶτ', ἀντὶ νὰ ξεπνᾶνε ἀπὸ τὸ ἐνοχλητικὸ χτύπημα τοῦ τηλεφώνου, ἀκούγαν τὴν φωνὴν τῆς νόστιμης καμαριέρας ποὺ ἐρχόταν μὲ τὸ δίσκο μὲ τὸ πρῶινό. Ἐνα πρῶτ', ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ ἔμπαινε ἡ καμαριέρα στὸ δωμάτιο τοῦ κυρίου Σμίθ, χτύπησε τὸ τηλέφωνο. — Σὰς παρακαλῶ, δεσποινίς, ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ τὸ πάρετε; — Ἐμπρός... θέλετε νὰ μιλήσετε στὸν κύριο Σμίθ;... Ἐκ μέρους τίνος; παρακαλῶ; Τῆς γυναίκας του; Ἀμέσως. Εἶναι ἐδῶ — δίπλα μου, στὸ κρεβάτι. Μ.Η.

καὶ τὴν περὰ τοῦ
προβλήματός της ὑπόθεσίν τους.
Τὰ ἀγαπᾷμε τα φυτὰ καὶ συχνὰ μᾶς γίνονται ἀγαπημένοι οἱ
τροφοί. Ὅταν θελόμενος διώξω νὰ γνωρίσωμε τὰ θαύματα τῆς ζωῆς
τούς, πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὸ ζων-
τανο φυτό δὲν εἶναι παρὰ μιά ἀνήχη μαζὰ φυτικῆς βίης, ἀλλὰ
γιὰ θεληματικῆς κινήσεως, ἀνάσθητη, χωρὶς ἀντιστάσεις πρὸς
τὸ περιβάλλον του. Τὸ πᾶν ταπεινὸ χορτάρι σὺν αὐτοῖς στει-
νὰς ἀκρεσίαν τῶν δορυμνῶν ἔχει εὐαίσθησι τόσο μεταβολὰς τῆς ζωῆς. Μό-
σα στοὺς λατοῦς του ὑπάσχει ἡ ἰδία ζωικὴ οὐσία, τὸ πρωτόπλασμα,
ποὺ εἶναι τὸ θεμέλιον καὶ τῆς δικῆς μας ζωῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεώς
αὐτοῦ δημιουργεῖται ἀκούραστη πάντα, νέα κύτταρα καὶ προσαρμόζει
τα σὲ ὅλες τὰς ἀνάγκας μας.

μεγαλώσουν και θα διαιρεθούν. Έτσι γίνεται η αλυσίδα από ένα μόνο αρχικό κύτταρο. Οι αλυσίδες, για να γίνουν περισσότερες, χωρίζονται και οι ίδιες στο σημείο όπου σχηματίζονται τα μεγάλα στρογγυλά κύτταρα.

Αυτός ο μικροσκοπικός ένοικος της Άζόλλα είναι πολύ στενός συγγενής μ' ένα άλλο ανεξάρτητο μικροσκοπικό φυτό, το Νόστοκ (Νοστόκιον το Λίγκειον). Οι άποικίες του Νόστοκ αποτελούν τη γαλάζια πρασινωπή ζελατίνα που βλέπουμε πάνω στο υγρό έδαφος, πρό παντός όταν ο καιρός είναι θροχερός. Μέσα στη ζελατινένια μάζα, ένας καλός φακός μας βοηθάει να ανακαλύψουμε μικρές αλυσίδες σαν κλωστές που τυλίγονται σαν φείδια προς όλες τις κατευθύνσεις. Η Αναμπαίνα και το Νόστοκ πολλαπλασιάζονται και τα δυο με τη στοιχειώδη μέθοδο της διαίρεσής, γιατί είναι έντελως άτελη, κοντά στην αρχή της ζωής. Ωστόσο, η απλότητά της είναι που την κάνει τόσο ενδιαφέρουσα για τον επιστήμονα, γιατί του επιτρέπει να σχηματίσει μια ιδέα για τις πρώτες - πρώτες αρχές της φυτικής ζωής, απ' όπου, αν δεχτούμε για σωστή τη θεωρία της εξέλιξης, εξελίχθηκαν σιγά - σιγά στο πέρασμα τών μακρών αιώνων της προϊστορίας της γης, όλη ή ποικιλία των φυτικών μορφών, από τη γιγάντια θαλανιδιά ως το ταπεινό χαμομήλι. Δεν θα μάθουμε ποτέ πώς και πότε φανερώθηκε στη γέρινη τούτη γη μας ή μυστηριακή ώθησι που τη λένε «Ζωή». Οι έρευνες του βιολόγου, του χημικού και του γεωλόγου, δείχνουν ότι εκδηλώθηκε στην αρχή μέσα σε πολύ μικρές μάζες από ουσίες όμοιες με ζελα-

τίνα, που είχαν την ικανότητα να κινούνται, να πολλαπλασιάζονται με απλή διαίρεσι και ν' απορροφούν και ν' αφομοιώνουν κομματάκια από οργανικές και ανόργανες ύλες. Είναι πιθανό, ότι μέσα στα νερά τα μαζεμένα στα κοιλώματα που σχηματίζει ή επιφάνεια του φλοιού της γης και μέσα στη λάσπη που κατακάθιζε εκεί, γεννήθηκε ή πρώτη ζωή. Δεν μπορούμε να μαντέψουμε, βέβαια, πώς ήταν αυτά τα πρωτόγονα ζωντανά. Άλλα δεν αμφισβάζουμε ότι οι διαστάσεις τους θα ήταν μικροσκοπικές κι ότι θα έμοιαζαν περισσότερο με φυτά παρά με ζώα, αφού μπορούσαν να διατηρούνται στη ζωή με ανόργανες ουσίες. Είναι βέβαιο, ότι ζούσαν πρό παντός με διοξείδιο του άνθρακος. Απ' αυτό ξεχώριζαν το όξυγόνο και το μεγαλύτερο μέρος του το απέδιδαν στην ατμόσφαιρα, γιατί κανένα ζωντανό πράσινο φυτό δεν μπορεί να ζήσει χωρίς τα δυο αυτά συστατικά του αέρα που αναπνέουμε κι' εμείς.

Αν θέλαμε να κάνουμε το γεναλογικό δέντρο των ζωντανών όντων, θα έπρεπε να αρχίσουμε συγκεντρώνοντας στη βάση του τις μικροσκοπικές και απλές μονοκύτταρες μορφές, που κλείνουν μέσα τους, οι περισσότερες, την πράσινη ουσία, τη χλωροφύλλη, που αποτελεί το παγκόσμιο χαρακτηριστικό των πράσινων φυτών. Θα ήταν όμως δύσκολο να τις κατατάξουμε όριστικά σαν αληθινά φυτά, γιατί πολλοί από τους μονοκύτταρους αυτούς οργανισμούς παρουσιάζουν και ωρισμένα χαρακτηριστικά ζώου, πράγμα που εμποδίζει τον τέλειο διαχωρισμό των δυο βασιλείων. Γι' αυτό τις αποκαλούμε με τον τεχνητό όρο «πρώτιστα»

και ο ζωολόγος και ο βοτανολόγος τις εξετάζουν καθένας στο δικό του επιστημονικό τομέα. Άμέσως πάνω από τη βάση αυτή με τις πιο απλές μορφές της ζωής, το γεναλογικό μας δέντρο θα χωριζόταν και θα ύψωνόταν σε δυο ξεχωριστούς κορμούς: Ο ένας θα έδειχνε την ανάπτυξη και την εξέλιξη των ζώων, από τα μονοκύτταρα ως τα πολύπλοκα πολυκύτταρα όντα, που κορυφή τους αποτελεί ο άνθρωπος. Ο άλλος θα μάς εξέλεγε τα διαδοχικά στάδια της εξέλιξης των φυτών, αρχίζοντας από τους ίδιους αυτούς τους απλούς μονοκύτταρους οργανισμούς και καταλήγοντας στην ανώτατη τελειοποίησή τους, τα φυτά με τα λουλούδια (Άγγειόσπερμα). Άλλα στο σημείο ακριβώς του διαχωρισμού έγινε μια αξιόλογη μεταβολή, που δημιούργησε την ατομική μονάδα του αληθινού φυτού, διακρίνοντάς την μια για πάντα από το ζώο. Το φυτό απέκτησε τη δύναμη να ξεχωρίζει και να χρησιμοποιεί τις ανόργανες ουσίες, ενώ το ζώο αφομοιώνει για την τροφή του πριν απ' όλα ουσίες οργανικές. Γενικά, ή ύπαρξι του ζώου εξαρτάται ακριβώς από τα αποτελέσματα ή προϊόντα του κόπου του φυτού. Τα πιο απλά από τα γνωστά φυτά, οι μονοκύτταρες μορφές της ζωής, έμαθαν να τυλίγουν το πρωτόπλασμα που σχημάτιζε τα έλλατε γυμνά σώματά τους μ' ένα κυτταρικό περίβλημα και να παρασκευάζουν στο έσωτερικό της μεμβράνης αυτής του κυτάρου την πράσινη ουσία που λέμε χλωροφύλλη. Αυτή είναι που δίνει σε όλα τα πράσινα φυτά το μέσο να χρησιμοποιούν την ενέργεια του ήλιακού φωτός.

Ας σταματήσουμε μια στιγμή

για να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε τη σημασία, το θαυμαστό και μυθιστορηματικό χαρακτηριστικό που κλείνει μέσα της ή τόσο απλή επιφανειακά διατύπωση ότι «όλα τα πράσινα φυτά χρησιμοποιούν την ενέργεια του ήλιακού φωτός». Πιστεύω πως το αληθινό θαύμα δεν θα μπορούσε να εκφραστεί πιο καθαρά και πιο αληθινά από ό,τι με τα λόγια του Όλιβερ Λότζ στο εξαιρετικό και θαυastoχαστο βιβλίο του: «Η φιλοσοφία μου». «Τό φως που φθάνει σε μας από τον ήλιο και τα άστρα έχει διασχίσει εκατομμύρια χιλιόμετρα μέσα στο διάστημα, χωρίς να χάσει την ενέργειά του. Δεν το γνωρίζουμε όταν φθάνη σε μας, παρά από τα αποτελέσματά του πάνω στην ύλη. Επιδρά πρό παντός πάνω στα πράσινα μέρη των φυτών και δημιουργεί έτσι ολόκληρη τη βλάστησι. Όλα όσα βλέπουμε σε ένα όμορφο τοπίο οφείλονται σε μια ενέργεια, που πέρασε το κενό του διαστήματος και αντιπροσωπεύουν ένα απόθεμα της ενέργειας αυτής, ένα απόθεμα που μπορούμε να δούμε και να πιάσουμε. Η ενέργεια έχει, ως το πούμε έτσι, ένσαρκαθη μέσα στην ύλη. Κάθε φυτό, κάθε δέντρο είναι και μια ένσάρκωσι της ήλιακής ενέργειας».

Τα λόγια αυτά του σοφού γέρου φιλοσόφου έπιβεβαιώνουν και φωτίζουν την αλήθεια που ξεπροβάλλει από τους όρατους στίχους του Φράνσις Θόμψων:

«Όλα στη γή, μακριά ή κοντινά, είναι δεμένα μυστικά τόνα με τ' άλλο, με δύναμη ακατάλυτη. Έτσι που δεν μπορείς τη θέσι ενός άνθου ν' αλλάξεις, χωρίς να ταραξής τη γαλήνη ενός άστρου».

Άλλα ως ξαναγυρίσουμε στις παρατηρήσεις μας πάνω στα ά-

πλά, πρωτόγονα φυτά. Πολλά απ' αυτά άφθονούν στους θάλτους, όπου είδαμε να μεγαλώνη ή 'Αζόλλα κι' έχουν, παρ' όλο που είναι άόρατα τὰ περισσότερα, μιὰ εξαιρετη όμορφιά. Μερικά, μάλιστα, έχουν και μιὰ κομψή κι' αδιάκοπη κίνησι. 'Αξίζουν την προσοχή μας, γιατί με τη βοήθειά τους μπορούμε να παρακολουθήσουμε ένα μέρος του δράμου, που άκολουθήσαν σιγά-σιγά οί άνώτεροι όργανισμοί της φυσικής ζωής στην εξέλιξί τους από τὰ ταπεινά αυτά όντα. Πραγματικά, ή μελέτη του τρόπου της ζωής τους, της όμορφιάς τους και της προσαρμογής τους στο περιβάλλον όπου ζούν, πλημμυρίζουν με θαυμασμό και κατάπληξι πολλές είρηνικές κι' εύτυχισμένες ώρες της ζωής μας.

Τὰ Διάτομα

Σ' ένα μικρό μπουκαλάκι με νερό που πήρα από ένα θάλατο, ό φακός μου μου άποκάλυψε πολλά μικροσκοπικά μακροϋλά πραγματάκια, λαδοπράσινα, με στρογγυλεμένες κορυφές, που έμοιαζαν μ' ένα μαχαίράκι και που κουνιόταν άργά-άργά, αλλά ρυθμικά. Τὰ πραγματάκια αυτά είναι μονοκύτταρα φυτά, που ξεπερνάνε όμως στην απλότητα της κατασκευής και αυτή την 'Αναμπαίνα. Καθένα τους έχει τη δύναμι να έκκρινη ένα μικροσκοπικό σκελετό από πυρίτιο, λαξευμένο με εξαιρετική λεπτότητα, αλλά τόσο μικρό πού, για να δούμε τις λεπτομέρειές του, χρειαζόμαστε την πιο μεγάλη μεγένθυσι του μικροσκοπίου μας. 'Εκτός απ' αυτό, κάθε μικρό κύτταρο έχει μέσα στο πρωτόπλασμά του ένα πυρήνα και πολλά μικροσκοπικά σώμα-

τα, τους χλωροπλάστες, που ή δουλειά τους είναι, με τη βοήθεια του ήλιακού φωτός, να παρασκευάζουν χλωροφύλλη, τὸ απαραίτητο αυτό συστατικό για τη ζωή των φυτών. Τὰ μικρά μονοκύτταρα φυτά, που έκκρινουν πυρίτιο, τὰ λένε «Διάτομα». Είναι εξαιρετικά άφθονα την άνοιξη μέσα στους θάλτους και τὰ ρυάκια, όπου πολλά είδη τους είναι κολλημένα πάνω στους ύποβρύχιους θλαστούς τελειότερων ύδροβίων φυτών. Σκεπάζουν την επιφάνεια των θράχων ή των λιθαριών, τους νεροφράχτες, τους τροχούς των παλιών νερόμυλων μ' ένα γλοιώδες λαδί στρώμα, που γίνεται σε μεριές-μεριές καφετι σαν τη σκουριά ή καστανοκίτρινο. Την ίδια εποχή και στις άρχές του καλοκαιριού είναι ακόμη πιο άφθονα στη θάλασσα, όπου στην άρκτική και στην άνταρκτική περιοχή είναι ή κυριώτερη τροφή για τὰ ψάρια και για τις φάλαινες — τόσο πολλά είναι.

Ένα ζωντανό διάτομο είναι κάτι που αξίζει να τὸ ιδη κανείς με τὸ μικροσκόπιο, ενώ μετακινείται ήρεμα μέσα στο όπτικό πεδίο, προχωρώντας και όπισθωχρώντας στην ίδια γραμμή ή κάνοντας μικρές επιδρομές πρὸς τὰ δεξιά ή τ' άριστερά και κάνοντας κάπου-κάπου μικρά πήδηματα στο νερό. Δεν έβρει κανείς ακόμη πὸς ακριβὸς γίνονται οί κινήσεις του. Διάφορες θεωρίες προτάθηκαν κατά καιρούς που προκαλούν άτέλειωτες συζητήσεις, χωρίς καμμιά τους να δίνη άπάντησι στο έρώτημα.

Ἡ Πιννουλαρία Ναβίκουλα

Εκείνο που μᾶς ενδιαφέρει είναι να μη ξεχάσουμε ότι τὰ

μικρό αυτό φυτό που έχει τὸ σχήμα πλοιού — Πιννουλαρία Ναβίκουλα ή πρασίνη τὸ λένε οί βοτανολόγοι — μπορεί να κινηται πρὸς διάφορες κατευθύνσεις και με διάφορους τρόπους. Και ἄς πούμε τώρα και δυό λόγια για τὸ γυάλινο σκελετό από πυρίτιο, γιατί αυτός είναι τὸ πιο σπουδαίο χαρακτηριστικό των Διατόμων. Σε καμμιά μορφή της φυτικής ζωής δεν τὸν βρίσκουμε φτιαγμένο με τόσο τελειότητα και όμορφιά και λεπτότητα στο σχέδιο που στολίζουν την επιφάνειά του. Στη μικρή μας Πιννουλαρία παίρνει τη μορφή ενός μακρουλού κουτιού με χάπια. Κάθε καπάκι του κουτιού είναι γνωστό με τὸ όνομα «θυρίς», ενώ τὸ στεφάνι που ένώνει τὰ δυό μισὰ τὸ λένε «συνδέτην». Είναι χρήσιμο να θυμόμαστε τη διακρίσιμη αυτή, γιατί τὸ Διάτομο δεν φαίνεται τὸ ίδιο όταν τὸ βλέπουμε κατά μέτωπο ή από τὸ πλάι. Και υπάρχουν εκατοντάδες είδη από τὰ μικροσκοπικά αυτά φυτά, που καθένα τους διαφέρει από τὰ άλλα στη μορφή και την κατασκευή των θυρίδων, ενώ οί σκελετοί των προγόνων τους διατήρησαν τη μορφή τους, όπως δείχνουν τὰ άπολιθώματα που βρίσκονται γύρω σε πηγάδια πολύ παλιά.

Τὰ Δεσμίδια

Τὸ ίδιο δείγμα του θαλόνερου είχε μέσα πολλά μικρά φυτά με ζωηρό πράσινο χρώμα, που είναι στενοί συγγενείς με τὰ Διάτομα, αλλά δεν έχουν πυρίτικό σκελετό. Αυτὰ τὰ λένε Δεσμίδια και είναι τὸ ίδιο όμορφα και πολυποίκιλα. Ένα από αυτά, πολύ κοινό, μοιάζει με τὸ γεμάτο φεγγάρι που έχει τὸ κέντρο του θαμμένο καταπράσινο και λαμπερό και τις άκρες

διαφανείς. Τὰ τοιχώματα του σώματός του είναι από κυτταρίνη, αλλά άφίνουν να φαίνεται καθαρά τὸ ζωηρό πράσινο της χλωροφύλλης. Τὸ μικρό φυτό κουνιέται πιο ελεύθερα και πιο γρήγορα απ' όλα τὰ Διάτομα. 'Αν και οί δυό ομάδες, τὰ Διάτομα και τὰ Δεσμίδια, πολλαπλασιάζονται κανονικά με απλή διαίρεσι του κυττάρου, όπως τὰ κύτταρα της 'Αναμπαίνας, ή κατασκευή τους είναι πιο εξελιγμένη και παρουσιάζει μιὰ πρωτόγονη κατάφυσι φύλλων. Είναι φανερό ότι στην περίπτωση των Διατόμων, άφοῦ σχηματιστή τὸ περιτύλιγμα του κυττάρου, τὸ φυτό είναι πια άνίκανο να αύξη-θῇ περισσότερο και έτσι τὰ άτομα που ύποδιαιρούνται θὰ γίνονται ολοένα πιο μικρά.

Ἀναπαραγωγή διὰ «συζεύξεως»

Και όμως, τὸ Διάτομο ξεπερνάει αυτό τὸ εμπόδιο, γιατί όταν γίνη πολύ μικρό, πολλαπλασιάζεται με άλλο τρόπο. Δυό ξεχωριστά κανονικά κύτταρα έντελώς όμοια στην κατασκευή πλησιάζουν τὸ ένα τὸ άλλο και έκκρινοντας ένα είδος θλένας ένώνονται μεταξύ τους. Τὸ αποτέλεσμα της συνένωσης αυτής των δυό κυττάρων είναι ή παραγωγή ενός μόνον και μεγάλου ατόμου. Τὰ Δεσμίδια, αν και δεν σχηματίζουν πυρίτικό σκελετό, έχουν άναπτύξει κι' αυτά την ίδια μέθοδο της αναπαραγωγής «διὰ συζεύξεως». 'Η μέθοδος αυτή είναι συνήθισμένη σ' όλόκληρη οίνα συνήθως άπλών φυτών, που κατογένει άπλών φυτών, που κατοκούν συνήθως στους θάλτους και στα τρεχούμενα νερά. Βρίσκονται ακόμα σε μικρά έλη και μοιάζουν με λεπτές πράσινες τριχες ή με ένα νήμα που αποτελεί-

ται από μια και μόνη σειρά μακρουλά κύτταρα, που μας διευκολύνει να παρακολουθήσουμε τα διαδοχικά στάδια της αναπαραγωγής τους. Συχνά τὰ νήματα αυτά, σὲ πολὺ μεγάλες ποσότητες, σχηματίζουν μάζες πράσινες που ἐπιπλέουν, που ἀνασηκώνονται σὰν σωσίβια ἀπὸ τὶς φυσαλλίδες τοῦ ὀξυγόνου που ἀποβάλλουν τὰ φυτά, ἀφοῦ ἀφομοιώσουν τὸ διοξείδιο τοῦ ἀνθρακός.

Ἡ χλόη τοῦ γλυκοῦ νεροῦ

Εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς μικροσκοπικῆς αὐτῆς χλόης τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, πού τὴ λένε Σπειρογύρα, ν' ἀφίνη τὰ νήματά της νὰ πλέουν ἐλεύθερα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ, χωρὶς νὰ στηρίζονται πουθενά. Δὲν ὑπάρχει διάκρισι ἀνάμεσα στὴν κορφή καὶ στὴ βάση τοῦ νήματος, γιατί τὰ κύτταρα εἶναι ἴδια σὲ ὅλο τὸ νήμα καὶ ὅλα παίρνουν μέρος ἴσως μὲ τὴν αὔξησι καὶ τὴν πλευρική ἢ ἐγκάρσια διαίρεσί τους, στὴν ἀνάπτυξι τοῦ φυτοῦ.

Μὲ τὴν πρώτη ματιά, θὰ μπορούσαμε νὰ υποθέσουμε ὅτι ἡ Σπειρογύρα δειχνεὶ μεγάλη πρόοδο μπροστὰ στὰ μονοκύτταρα Διάτομα καὶ τὰ Δεσμιδία, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα δὲν εἶναι ἔτσι. Ἡ κατασκευὴ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ φυτοῦ μᾶς θεβαιώνει ὅτι ἔκανε μιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ ἀνεβῇ στὸ ἐπίπεδο ἀνώτερου, πολυκύτταρου φυτοῦ. Στὴν κανονική της κατάστασι, ἡ Σπειρογύρα εἶναι πολυκύτταρη, ἀλλὰ καθένα ἀπὸ τὰ κύτταρα που τὴν ἀποτελοῦν εἶναι ἱκανὸ νὰ κἀνὼ ὅλες τὶς ἐργασίες ἐνὸς αὐτόνομου ὁτόμου.

«Ἐμφυλὴ» ἀναπαραγωγή

Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ Σπειρογύρα ἔχει πολὺ προοδεύσει,

γιατί ἡ κανονικὴ μέθοδος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ της εἶναι πάντα φυλετική. Εἶναι ἓνα εἶδος «συζεύξεως», πού γίνεται μὲ τὴν ἔνωσι ὁμοίων κυττάρων. Ὅταν συμβαίη αὐτό, δυὸ σπειράματα πλησιάζουν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο καὶ μένουν τενωμένα δίπλα-δίπλα. Τὰ κύτταρα κάθε νήματος σχηματίζουν ἀντιστοιχοῦσες προεκβολές. Οἱ προεκβολές αὐτὲς ἔρχονται σὲ ἐπαφή καὶ ἐνώνονται κανοντας τὰ δυὸ νήματα νὰ μοιάζουν μὲ μικρὴ σκάλα. Μόλις οἱ προεκβολές ἔρθουν σὲ ἐπαφή, τὰ περιβλήματα που τὶς χωρίζουν ἀπορροφῶνται καὶ ἀφίνουν ἓνα πέρασμα ἢ «ὀχετὸ συζεύξεως» ἀνάμεσα στὰ ἀντίστοιχα κύτταρα τῶν δυὸ νημάτων. Ὑστερα ἀπ' αὐτό, μέσα στὰ κύτταρα ἐνὸς ἀπὸ τὰ νήματα, τὸ πρωτόπλασμα παθαίνει συστολή, ἐνῶ τὰ κύτταρα τοῦ ἄλλου μένουν ἀπείραχτα. Σὲ λίγο, τὸ περιεχόμενο τοῦ κυττάρου ποῦ ἔπαθε τὴ συστολή περνάει σιγά-σιγά μέσα ἀπὸ τὸν ὀχετό, φθάνει στὸ ἀπέναντι κύτταρο καὶ ἐνώνεται μὲ τὸ περιεχόμενό του ποῦ ἔχει ἀρχίσει κι' αὐτὸ νὰ συστέλλεται λίγο. Τελικά, ἡ ἐνοποιημένη πρωτοπλασματικὴ μάζα παίρνει ἓνα σχῆμα αὐγοῦ καὶ τυλίγεται μὲ ἓνα περίβλημα που γίνεται παχύτερο στὴν ἐξωτερική του ἐπιφάνεια. Ὅτι ὑπάρχει κάποια φυλετικὴ διάκρισι στὴ Σπειρογύρα, γίνεται φανερό ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὅλα τὰ κύτταρα τοῦ ἴδιου νήματος συμπεριφέρονται συνήθως μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, δηλαδὴ ἢ δέχονται τὸ περιεχόμενο τοῦ ἄλλου νήματος ἢ δίνουν τὸ δικό τους. Γενικά, στὸ ὑδρόβιο αὐτὸ μικροσκοπικὸ φυτὸ βλέπουμε τὸν τύπο τῆς «ἐμφυλῆς», ὅπως λέγεται ἐπιστημονικά, ἀναπαραγωγῆς —ἀναπαραγωγῆς που γίνεται μὲ δυὸ φῦ-

λα. Μὲ μιὰ λέξι, ἡ μέθοδος αὐτῆς τῆς «συζεύξεως» πρέπει νὰ θεωρηθῇ σὰν ἡ πρωταρχικὴ μορφή τῆς γονιμοποιήσεως. Ἡ διαφορὰ στὴν κατασκευὴ καὶ ὁ σχηματισμὸς ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ὀργάνου που εἶναι κοινὸς στὰ ἀνώτερα φυτά, εἶναι προσαρμογές, που ἐξασφαλίζουν τὴν ἔνωσι αὐτῇ μὲ λιγώτερη σπατάλη ὕλης καὶ ἐνέργειας. Ὁ σπóρος, ποῦ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνώσεως τῶν δυὸ κυττάρων τῆς Σπειρογύρας, ὅπως ὁ γονιμοποιημένος σπóρος ἐνὸς φυτοῦ μὲ ἄνθη, θὰ γεννήσῃ στὴν κατάλληλη στιγμή ἓνα νέο νήμα.

☆

Ἔτσι, ξεκινώντας ἀπὸ τὶς ταπεινὲς ἀρχὲς που παρατηρήσαμε στὰ μονοκύτταρα φυτά τῶν θάλασσων, μπορούμε νὰ παρακολουθήσουμε ἀνάμεσα στὶς ἀπειρες ἀλλαγές τῆς μορφῆς καὶ στὶς ἀντιδράσεις τους στὸ περιβάλλον, τὴ θαυμασιὰ πρόοδο τῆς φυτικῆς ζωῆς που κορυφώνεται στὸ τα-

πεινὸ μὰ τέλειο χαμομήλι καὶ στὸν μεγαλόπρεπο Κέδρο τοῦ Λιβάνου. Ἀλλὰ πολλὲς ἀπόψεις τῆς ζωῆς τῶν φυτῶν μένουν καὶ πάλι ἀγνωστες καὶ μυστηριώδεις. Καὶ ἀποτελοῦν προβλήματα γεμάτα ἐνδιαφέρον, προβλήματα που μπερδεύονται στοὺς πολύπλοκους μαϊάνδρους τῆς ζωῆς, προβλήματα που ἔχουν σχῆσι, σὲ πολλὰ σημεία, μὲ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξί μας καὶ πού, ἀν καὶ δὲν τὰ καταλαβαίνουμε ἀκόμη καλὰ, μᾶς κάνουν νὰ ξεχωρίζουμε τὴν ἀλήθεια που κλείνουν οἱ ὁμορφοὶ στίχοι ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους τραγουδιστὲς τῆς φύσεως, τοῦ Ἀλφρέδου Τέννυσον:

«Λουλούδι κρυμμένο στὸν τοῖχο μὲ τὶς σάφρες. Σὲ ξεριζώνω ἀπὸ τὴν χαραμάδα σου. Καὶ νὰ που σὲ κρατῶ, καὶ ρίζα κι' ὅλα σου, στὸ χέτωρ, καὶ ρίζα σου, στὸ χέτωρ. Μικρὸ λουλούδι—μ' ἂν μπορούσα νὰ νοιώθω τὸ τί εἶσαι σύ, τὶ ἢ σὰ νάνοιῶθα τὸ τί εἶσαι εἰς τὴν ῥίζα σου, τὶ ὀλόκληρη ἡ ζωὴ σου, τὶ εἶναι Θεὸς καὶ τὶ ἄνθρωπος θὰ μάθαινα εὐθύς».

Μετὰ τὴν ἐπιτυχία του, ὁ ὑποψήφιος κουβέντιαζε μὲ ἓνα γνωστὸ του: — Καλὰ τὰ κατάφερες, ποῦ λέει ὁ γνωστός του. — Νὰ σοῦ πῶ, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. Ὅσοι ἤξεραν καλὰ ἐμένα, ψήφισαν τὸν ἀντίπαλό μου. Ὅσοι ἤξεραν καλὰ ἐκεῖνον, ψήφισαν ἐμένα. Ἐ! ἐκεῖνος ἔτυχε νὰ ἔχη περισσότερους φίλους κι' ἔτσι βγήκα ἐγώ.

Pourquoi Pas?

Πρωτοποριακά Θέατρα στο Παρίσι

Του

ΚΩΣΤΑΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Στην πλατεία ενός παρισινού θεάτρου γνώρισα τελευταία ένα ξένο. Ήταν ένας ξανθός Γερμανός με ανήσυχια μάτια που με πολύ έκδηλο ενδιαφέρον και προσοχή παρακολουθούσε σιωπηλός την παράσταση της βραδιάς. Το έργο δεν ήταν δυστυχώς από κείνα τα άριστα που βλέπει συνήθως κανείς στο Παρίσι. Ήταν ένα κοινό, μέτριο δραματάκι. Όμως αυτός δεν έπαψε δίπλα μου ούτε στιγμή να είναι όλος δυο άνικανοποίητα αυτά και δυο μάτια που πρόσεχαν κάθε τι που γινόταν επάνω στη σκηνή.

Στο διάλειμμα είχα το εύτυχημα να γνωριστώ μ' αυτόν τον φανατικό θεατή. Του είπα ότι είμαι από την Ελλάδα. Κι' εκείνος τότε μου εξωμολόγηθηκε με άσυγκράτητη χαρά πως γνωρίζει καλά τη χώρα μας, γιατί όσες φορές έγιναν εδώ σοδαρές και επίσημες παραστάσεις αρχαίου δράματος, έκανε τη θυσία και τον κόπο να έρθει να τις παρακολουθήσει. Μπορούσε λοιπόν να μιλήσει πολύ καλά για τον Δελφικό άθλο του Άγγελου και της Εύας Σικελιανού, για τη μεγάλη επιτυχία της Ελένης Παπαδάκη και για άλλα πρόσωπα. Προσπάθησα κάτι να τον ρωτήσω, αλλά δεν με άφησε.

—Ξέρω τι θα με ρωτήσετε, είπε. Δεν υπάρχουν στη χώρα σας θέατρα; Υπάρχουν όπως παντού. Άλλα τι τα θέλετε; Εκεί όπου ένας θεατρόφιλος μπορεί να χαρή το θέατρο, εκεί όπου μπορεί να το ά-

πολάσει, είναι σ' όλη την Ευρώπη μονάχα στο Παρίσι.

Κι' αληθινά. Στο Παρίσι θα μάθετε τα πιο κλειστά μυστικά της σκηνής, στο Παρίσι θα αξιωθείτε να χαρήτε τις πιο ενδιαφέρουσες σκηνικές πραγματοποιήσεις. Εκεί το θέατρο δεν είναι κάτι το στατικό, αλλά ένα «αίωριο γίνεσθαι», δεν είναι ένα αποτέλεσμα, αλλά ένα διδόμενο για συνέχεια.

Η εξέλιξιν είναι ένας νόμος στον οποίο πρέπει να πειθαρχή κάθε καινούργια θεατρική προσπάθεια. Το θέατρο, είπαν όλοι οι μεγάλοι, είναι «συμπυκνωμένη ζωή». Άλλα ζωή δίχως ανησυχίες δεν υπάρχει. Έμπρός, λοιπόν, έμπρός!... Το σύνθημα αυτό φλόγισε τα χείλη όλων των αναμορφωτών της νεώτερης γαλλικής σκηνής: Του Ντυλέν, του Κοτώ, του Πιτόεφ, του Μπατύ, του Ζουβέ, του Βιλάρ τώρα, που είναι ο δημιουργός του λαϊκού γαλλικού θεάτρου. Ο Βιλάρ δίνει σήμερα ενδιαφέρουσες πειραματικές παραστάσεις με σοδαρά έργα και φθηνό εισιτήριο για τις μεγάλες λαϊκές μάζες όλης της Γαλλίας, μέσα σε μεγάλα επαρχιακά καφενεία, σε επαύλεις, σε μύλους, σε γραφικούς σταύλους, στα χωράφια το καλοκαίρι.

Η καλλιτεχνική αυτή εξόρμησι είχε γρήγορα άμεσο και σπουδαίο αποτέλεσμα. Κατώρθωσε να φέρει το πλατύ κοινό πιο κοντά στην υψηλή ιδέα του θεάτρου. Με τις άρτιες παραστάσεις της στην επαρχία, η θε-

Μία σκηνή από το έργο «Ο δήμιος ανυπομονεί» του νέου Γάλλου συγγραφέως Ζαν Σιλβάν που παρουσίασε η Χριστίνα Τσίγκου σε συνεργασία με τους Πιτόεφ. Έπάνω ο ήθοποιος Ροζέ Μπλέν, ή Ελληνής καλλιτέχνης και κάτω, με την κιθάρα, ο Σάσα Πιτόεφ.

ατρική ομάδα του Βιλάρ εξύπνησε τους άπαθεις και τους ανίδεους, τους έμάγεψε και τους έκανε να ενδιαφερθούν όριστικά και ουσιαστικά για το θέατρο. Άνάλογες πρωτοποριακές κινήσεις υπάρχουν πολλές, πάρα πολλές μέσα στο Παρίσι. Θα τις βρήτε συχνά στα πιο άπιστα μέρη. Σε μακρινές σκοτεινές γειτονιές, σε έρημες συνοικίες. Μπαίνετε κάποτε σε μια μεγάλη πολυδαίδαλη ήσυχη αψίδα κι' ενώ πιστεύετε ότι αν προχωρήσετε ακόμη λίγο θα περάσετε σε καμιά υπόγεια μυγαρία ή σε τίποτα άσημαντα σφαιριστήρια, βρ- σκόσαστε ξαφνικά σ' ένα μικρό θε- άτρο με άτμοσφαιρα με ογδόντα, με εκατό ή εκατόν πενήντα θέσεις. Τι- ποτε το χτυπητό δεν σας λείπει στην είσοδο της αψίδας ότι στο βάθος της υπάρχει κάποια αξιόλογη θεατρική φάλτσα. Στο δρόμο δεν υπάρχουν ούτε φωτεινές επιγραφές που να σας προειδοποιούν, ούτε μεγάλοι θρονιάδες τίτλοι, ούτε ζωγραφιστά πολύχρωμα πανώ. Μόνο στην άκρη, δίπλα στην αυλόθυρα ίσως πάρει το μάτι σας κάποια μικρή διακριτική επιγραφή. Έτσι είναι το «Θέατρο

τσέπης», το «Θέατρο Βαδυλόν» κι' ένα πλήθος άλλα ακόμη.

Δίκαια όμως θα ρωτήση κανείς: «Μα εργάζονται τα θέατρα αυτά και μπορούν τόσο σεμνά και με τόσες λίγες θέσεις να αντεπεξέρχονται στα έξοδά τους;»

Σίγουρα ναι. Πρώτα - πρώτα γιατί το άρμόδιο ύπουργείο έρχεται συχνά, και συνήθως πριν από τις δύσκολες στιγμές, να ενισχύσει και να στηρίξει οικονομικά τέτοια θεατρικά συγκροτήματα.

Άς κάνουμε όμως εδώ μια παρένθεσι. Η κρατική υπηρεσία θεάτρου δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτή τη γαλαντόμη ευγενική χειρονομία της, αλλά ρυθμίζει, δικτατορι- κά θάλεγε κανείς, όποτε χρειάζεται, τη θεατρική ζωή. Και να πώς: Δεν επιτρέπει στον οποιοδήποτε ιδιοκτητή μιας θεατρικής στέγης να αυτο- χειροτονήσει ο ίδιος καλλιτεχνικός διευθυντής του θεάτρου του, αν δεν έχει την απαιτούμενη καλλιέργεια και δεν έχει δώσει δείγματα της πνευ- ματικής του ποιότητας.

Και τώρα πίσω στο θέμα των έ- ξόδων. Τα πρωτοποριακά θεατράκια έχουν συνήθως ικανοποιητική ταμει- ακή κίνηση, γιατί ο θεατρόφιλος Γάλλος είναι αποφασισμένος να ξε- κινήσει από πολύ μακριά, ν' αλλάξει δυο ή τρία τραίνα, προκειμένου ν' απολαύσει μια άριστη παράσταση. Έτσι τα θεατράκια αυτά μπορούν να καλύπτουν κάπως τα έξοδά τους, γιατί κι' οι παραστάσεις που δί- νουν συνήθως δεν κοστίζουν πολύ.

Διαλέγουν έργα με λίγα πρόσω- πα, οχτώ έως δέκα ή δώδεκα —πε- ρισσότερα δεν θα μπορούσαν και ν' α- κινήσουν στις μικρές σκηνές του— έργα με λίγα σκηνικά, που γίνονται ύποτυπώδη, συμβολικά. Σημασία έ- χει για τα θέατρα αυτά το κείμενο με τους ήρωες, με την ψυχολογία, με την αλήθεια, με τα προβλήματα που θίγει η σημασία έχει ο τρόπος της έρμηνείας, το ανέβασμα.

Αξίζει να μιλήσουμε ξεχωριστά για μερικά απ' αυτά τα «Théâtres à avant-garde», όπως λέγονται. Και κά- νουμε αρχή από την επανειeté δουλειά της Ελληνίδας Χριστίνας Τσίγκου στο θέατρο «Γκατιέ Μονταρνάς». Η

Τσίγκου, μαθήτρια του Ντυλέν, έχει δημιουργήσει ένα αξιόλογο θίασο, που τον διδάσκει ή ίδια κι' ανεβάζει έργα νέα και παλιά, αλλά πάντα με «μοντέρνα αισθήσι». Σκηνογράφος του θιάσου της είναι ο άντρας της, ο Θάνος Τσίγκος και έχει ως τώρα παρουσιάσει ευπρόσωπα στο γαλλικό κοινό έργα του Κοκτώ, του Σώου, του Τσέχωφ, του Ούγκώ, του Σαίξπηρ ακόμη, αλλά πάντα κυτταγμένα, όπως είπαμε, από μια νέα «νέα γωνία λήψεως». Η Τσίγκου με την επιμονή, τη φιλοτιμία και τη συγκροτημένη της θεατρική κατάρτιση κατάρθωσε να δώση άριστες παραστάσεις και να αποσπάση με το θιασό της, σχεδόν πάντα, επαινετικώτατες κρίσεις. Όλη η γαλλική κριτική με επί κεφαλής τον Ρομπέρ Κέμπ και τον Ζάν Ζακ Γκωτιέ, τόνισε ότι πρόκειται για την πιο ενδιαφέρουσα θεατρική εργασία που γίνεται σήμερα στο Παρίσι. Είχα το εύτυχημα να γνωρίσω από κοντά την Έλληνίδα Τσίγκου, να παρακολουθήσω από κοντά τη δουλειά της. Είχα ακόμη τη χαρά να δώ στο θεατρό της διασκευσμένο σε τρίπρακτο δράμα από τον Ζακ Μωκλαίρ, τον «Αιώνιο σύζυγο» του Ντοστογιέφσκυ. Ήρωες, ατμόσφαιρα, ψυχολογία του κειμένου, όλα έγιναν σεβαστά και δόθηκαν άριστα πάνω στο σανίδι. Υπόδειγμα θεατρικής διασκευής ή εργασίας του Μωκλαίρ, ασυγκρίτη.

Λίγο όμως πιο κάτω από το θέατρο της Τσίγκου βρίσκεται στο Μονπαρνάς και μια άλλη ενδιαφέρουσα θεατρική στέγη, το «θεατρικό της τσέπης», όπως λέγεται, γιατί έχει μόλις... 62 θέσεις! Εκεί μέσα τα παιδιά του Ζωρζ και της Λουντμίλα Πιτόφ συνεχίζουν τη μεγάλη οικογενειακή τους παράδοση. Τώρα, ο Σάσα, ή Σβετλάνα και η Κάρμεν Πιτόφ μαζί και με την Έλληνίδα Τζένικα Άθανασίου παίζουν τον «Θείο Βάνια» του Τσέχωφ. Θέατρο στην ανώτερη, στην τελειότερη του μορφή. Κείμενο, υποκριτική, κοστούμια, σκηνικά —τι υποτυπώ-

δη, τι λιτά! — μα τι τέλεια. Στα διαλείμματα μάλιστα για να μη σπάη η ενότητα της ψυχογραφικής ατμόσφαιρας, άκουγόντουσαν μέσα από τα καμαρίνια σιγαλές διακριτικές μπαλαλαϊκές και σθσημένα τραγούδια, που έμοιαζαν να έφταναν από τις απλόχωρες χιονισμένες πεδιάδες της μακρινής Ρωσίας.

Σ' ένα τέτοιο θέατρο όμως πρέπει ο υποκριτής να δίνει τον ήρωα όχι με χρώματα, αλλά με αποχρώσεις, όχι με τόνους, αλλά με ψιθυρους, όχι με πληθωρικά μέσα. Πρέπει οι ήθοιοι να τηρούν περισσότερο από όπουδήποτε άλλου τις συμβουλές που δίνει στους θεατρινούς ο Σαίξπηρ με τα χείλη του «Αμλετ».

«Να λέτε τα λόγια σας, παρακωλώ, καθώς σας τα πρόφερα, εγώ, να γλιστράνε στη γλώσσα, μα αν τα παίζετε στο στόμα, καθώς κάνουν πολλοί από σας τους θεατρινούς, προτιμώ να είπη τους στίχους μου ο δημόσιος κήρυκας...».

Με το ίδιο πνεύμα εργάζονται και οι ήθοιοι του θεάτρου «Βαβυλών». Τώρα παίζονται εκεί ανεβασμένα ξεχαιρέτα από τον Σουηδό σκηνοθέτη Έστρöm του Βασιλικού θεάτρου της Στοκχόλμης δύο γνωστά έργα του Στρίντμπεργκ: η θρυλική πιά «Δεσποινίδα Τζούλια» και το «Καμένο σπίτι». Στο δεύτερο, ο σκηνοθέτης κάνει ένα πολύ ενδιαφέρον πείραμα, χωρίζοντας τη σκηνή σε τρία διαφορετικά επίπεδα. Με τον τρόπο αυτό, παίζοντας ανάλογα σε κάθε σκηνή με το φωτισμό προσπαθεί να δώση πιο έντονα στο θεατή την ιδέα του χρόνου, και της μεταβολής του, του παρελθόντος δηλαδή, του παρόντος και του μέλλοντος.

Άνησυχίες υπάρχουνε πάντα στο καλλιτεχνικό Παρίσι. Κι' είναι βέβαια αυτό κάτι πολύ σημαντικό. Γιατί, όπως είπε κι' ο Σκώτ, όπου υποπτεύεσθε άνησυχία κι' αναζήτηση, εκεί θα αντικρύσετε μια γεμάτη ζωή. Τι περισσότερο;

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ ωερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι ἀπὸ τὶς ἑξὶ λέξεις μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἀρτίες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ λέξεων εἶναι, σὲ κάθε λέξι, πολ- λές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδίδκει ἡ ἀσκησης αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασις γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμοὺς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν τόσοι βαθμοί, ὅσοι ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνο ἡ χρησιμοποίησις ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Πασίγνωστοι λέξεις ξενικῶν ὀρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές ὅμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 210 βαθμοὺς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἕνα παραδειγμα μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε πε- ράσει.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4
N E O Π P Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία.

1) * * * Λ Α * Τ * Σ =
2) * * * Π Α * Ι * Η =
3) * * * Ι Σ Τ * * Σ =
4) Μ * * Ι * * Ρ Ο * Σ =
5) Α * * Ο * * Σ * Ο Σ =
6) Α * * *

Σύνολον βαθμολογίας 1. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 128)

ΤΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ ΜΟΥ... Η ΓΑΤΑ

Του
PAUL GALLICO

Αν σκέπτεστε, να πάρετε στο σπίτι σας καμμιά γάτα και σ'ας ενδιαφέρει να δ'ητε πώς είναι ή ζωή κάτω από την κυριαρχία του *Felis Domesticus* είστε τυχερός που με διαβάζετε. Γιατί ως σήμερα υπηρέτησα—δεν κάνω λάθος, είπα «υπηρέτησα»— 39 από τὰ τετράποδα αὐτὰ ὄντα. Σ'ε μιά αξιομνημόνευτη ἐποχή μάλιστα, είχα 23 τέτοια ἀφεντικά συγχρόνως.

Οί γάτες είναι βέβαια, ἀπελπιστικές. Σοῦ τρῶνε τή ζωή, σ'ε κοροϊδεύουν, σ'ε ἐξαπατοῦν καί σ'ε κολακεύουν ἀδιάντροπα. Εἴναι γεμάτες σχέδια καί κόντρα σχέδια, συνωμοσίες καί κόντρα συνωμοσίες, καταργαριές καί πανουργίες σάν τὸν χειρότερο μηχανορράφο. Διαβάζουν τὸν χαρα-

κτήρα σου καλύτερα ἀπὸ τὸν πιὸ ἀκριβοπληρωμένο ψυχίατρο. Ξέρουν περίφημα τή συνταγή πού χρειάζεται γιὰ νὰ σ'ας κάμουν τοῦ χεριοῦ τους. Χωρὶς ἀμφισβόλια εἶναι πιὸ ἐξυπνες ἀπὸ μένα καί αὐτὸς εἶναι ἕνας λόγος πού τις ἀγαπῶ.

Οί ἐχθροὶ τῆς γάτας θὰ προσπαθήσουν νὰ σ'ας τυλίξουν μὲ τὸ γνωστὸ ἐπιχείρημα: «Ἄν οἱ γάτες εἶναι τόσο ἐξυπνες, τότε γιατί δὲν μαθαίνουν νὰ κάνουν διάφορα κόλπα σάν τοὺς σκύλους;» Δὲν εἶναι ὅτι δὲν μποροῦν νὰ μάθουν τὰ κόλπα. Δὲ θέλουν.

Εἶναι πολὺ ψηλομύτες γιὰ νὰ στέκωνται στὰ δυὸ τους πόδια καί νὰ ἐκλιπαροῦν γιὰ λίγο φαί, ἀφοῦ ξέρουν ἀπὸ πρὶν ὅτι ὁ πωσδήποτε θὰ τοὺς τὸ δώσουν.

Ὁ Πῶλ Οὐίλλιαμ Γκάλλικο γεννήθηκε στὴν πολιτεία τῆς Νέας Ἀγγλίας τὸν Ἰούλιο τοῦ 1897. Σπούδασε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κολόμπια. Σήμερα ὁ Γκάλλικο θεωρεῖται ὡς ὁ καλλίτερος κινηματογραφικὸς κριτικὸς. Ἡ ζωὴν τάνια καί ἡ ζωηρότητά του τὸν ἔχουν κάνει μοναδικό.

Ὅσο γιὰ τις τοῦμπες καί τὰ τρεχαλητά καί τις «κουβέντες», τί σημασία ἔχουν γιὰ τὴν ψιψίνα ἀφοῦ ὅλα εἶναι δικά της;

Οἱ γάτες βοηθοῦνε σημαντικὰ στὴν ἐπιτυχία ἑνὸς γάμου, μὰς διδάσκουν ποιά εἶναι ἡ θέσι μας μέσα στὸ σπῆτι. Τὸ πρῶτο πράγμα πού θὰ κάνῃ ἡ γάτα σ'ας ἡ Κίττυ εἶναι νὰ ὀργανώσῃ τὸ σπῆτι μὲ κάποιο ἄνετο τρόπο—τὸν δικὸ της τρόπο θέβαια. Θὰ φάῃ ὅποτε θέλει αὐτή, θὰ βγῇ ἔξω ὅποτε τῆς ἀρέσει. Θὰ γυρίσῃ ὅποτε τῆς ἔρθῃ ὀρεξι, ἂν θελήσῃ νὰ γυρίσῃ.

Θέλει νὰ τὴν προσέχετε ὅταν εἶναι στὰ κέφια της καί δὲν ἐννοεῖ νὰ τὴν ἐνοχλήτῃ ὅταν ἔχει ἄλλα πράγματα νὰ σκεφθῇ. Εἶναι ζηλιάρα. Δὲν σ'ας ἐπιτρέπει νὰ ἐκδηλώνετε ἐνδιαφέρον ἢ νὰ χαρίζετε θωπείες σ'ε ἄλλα δίποδα ἢ τετράποδα ζωάκια.

Ἀνησυχεῖ ὅταν γυρίζετε στὸ σπῆτι ἀργὰ καί ὅταν φεύγετε σ'ε ταξίδι γιὰ δουλειές σας. Ὅταν ὅμως ἐκείνη ἀποφασίσῃ νὰ λείψῃ γιὰ δυὸ-τρεις μέρες, δὲν εἶναι καθόλου δική σας δουλειὰ νὰ ρωτᾶτε πού πῆγε ἢ τί ἔκανε. Ἡ τῆς ἔχετε ἐμπιστοσύνη ἢ δὲν τῆς ἔχετε.

Συχαίνεται τὴ βρωμιά, τις ἄσχημες μυρωδιές, τὰ μίζερα φαγιά, τοὺς θορύβους καί τοὺς ἀνθρώπους πού καλεῖτε ἀπροσδόκητα στὸ φαί.

Ἡ Ψιψίνα ἔχει καί παιδιάστικα πείσματα. Χαίρεται νὰ σ'ας βλέπῃ ταραγμένο, θυμωμένο, ἀνυπόμονο. Καμμιὰ φορὰ καθὼς σ'ας τριγυρίζει καί σ'ας κυττάζει ἔχετε τὴν ἐντύπωση πὼς μόλις κρατιέται γιὰ νὰ μὴν σκάσῃ στὰ γέλια. Καί ἔχει μοναδικὴ ἱκανότητα νὰ ρίχνῃ ὅλη τὴν εὐθὺνη γιὰ ὅλα σ'ε σ'ας.

Ἡ Ψιψίνα προσποιεῖται νὰ ποῦμε πὼς δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ μιλήσῃ

οὔτε νὰ σ'ας καταλάβῃ καί ὅτι δὲν εἶναι παρὰ ἕνα φτωχό, ἀδύναμο, βουβὸ πλάσμα. Ὅποια εἰρωνεία!

Ὅποιαδήποτε γάτα πού σέβεται τὸν ἑαυτὸ της μπορεῖ πάντα νὰ σ'ας δώσῃ νὰ καταλάβετε τι ἀκριβῶς θέλει. Ἔχει ἕνα ἰδιαίτερο νιαούρισμα γιὰ τὸ «Πεινάω», ἕνα ἄλλο γιὰ νὰ πῇ πὼς θέλει νὰ βγῇ ἔξω καί ἕνα τρίτο γιὰ νὰ πῇ «Μήπως εἶδες τὸ ποντικᾶκι πού παίζω, ἐκείνο μὲ τὴ μαδημένη οὐρά;» Καί ἕνα σωρὸ ἄλλα νιαουρίσματα γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ὅτι θέλει. Μπορεῖ νὰ σ'ας καταλάβῃ θαυμάσια, ἂν νομίζῃ πὼς κατὶ θὰ κερδίσῃ ἀπ' αὐτό.

Μιὰ φορὰ εἶχα μιὰ γάτα πού ὑποψιαζόμουν ὅτι μποροῦσε νὰ διαβάσῃ. Ἦταν μιὰ ἀριστοκράτισσα μὲ πρασινογάλαζα μάτια πού τὴ λέγανε Μόρρις. Μιὰ μέρα ἔγραφα ἕνα γράμμα σ'ε μιὰ κυρία πού ἦταν τότε ἡ δέσποινα τῶν λογισμῶν μου. Ὅπως ἦταν φυσικὸ, εἶχα ἀντλήσει ὅσο μπορούσα ἀπὸ τὸ συγγραφικὸ μου ταλέντο γιὰ νὰ τὴν πείσω γι' αὐτό. Μόλις τέλειωσα τὸ γράμμα χτύπησε τὸ τηλέφωνο. Ὅταν γύρισα σ'ε λίγα λεπτά, ἡ Μόρρις καθόταν στὸ γραφεῖο μου καί διάβαζε τὸ γράμμα. Τουλάχιστον τὸ κύτταζε καί φαινόταν κάπως ταραγμένη. Μοῦ ἔρριξε ἕνα βλέμμα γεμάτο ἀπορία, ὅπως ξέρουν οἱ γάτες, καί νιαούρισε γιὰ νὰ τὴν βγάλω ἔξω. Ἐλείψε τρεῖς μέρες.

Σ'ας προειδοποιῶ νὰ μὴν δίνετε μεγάλη σημασία στὴ θεωρία ὅτι τὰ ζῶα δὲν σκέπτονται καί ὅτι ἐνεργοῦν μόνο ἀπὸ ἐνστικτο. Δοκιμάσατε ποτὲ νὰ ἀφήσετε ἔξω μιὰ γάτα πού ἤθελε νὰ ἔρθῃ μέσα ἢ τὸ ἀντίθετο; Κάποτε κλειδῶσα μιὰ γάτα στὴν ἀποθήκη. Σκαρφάλωσε ἕναν ἴσιο τοῖχο ἀπὸ μπετόν, κρεμάστηκε στὰ πό-

δια της (είδα τὰ σημάδια τῶν νυχίων της), γύρισε τὸ μάνταλό τοῦ παραθύρου μὲ τὸ μουσοῦδι της καὶ βγήκε ἔξω.

Πιστεύω πὼς οἱ γάτες ἔχουν καταπληκτικὴ μνήμη καθὼς καὶ ἱκανότητα νὰ ζυγίζουν καὶ νὰ ἀξιολογοῦν αὐτὰ πού θυμούνται. Παίρνω γιὰ παράδειγμα τὶς δύο Οὐκρανικὲς γκριζοῦλες μου, τὴν Τσὶν καὶ τὴν Τσίλλα. Ἡ γυναίκα μου τὶς μεγάλωσε μὲ βιταμίνες καὶ δυναμωτικά. Εἶχαν τὴν ἀγάπη μας, τὶς φροντίδες μας καὶ ἐνὰ εὐχάριστο σπίτι στὴν ἐξοχή.

Κάποτε χρειάστηκε νὰ ταξιδέψουμε στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἀφήσαμε τὴν Τσὶν καὶ τὴν Τσίλλα σὲ κάτι φίλους μας, πού ζοῦσαν σὲ ἕνα ὠραῖο σπίτι. Ὅταν γυρίσαμε πῆγαμε νὰ μείνουμε λίγες μέρες μαζί τους καὶ ὅπως ἦταν φυσικὸ περιμέναμε μὲ πολλὴ χάρὰ νὰ δοῦμε τὶς γατοῦλες μας. Τὴν ὥρα πού φθάσαμε ἡ Τσὶν καὶ ἡ Τσίλλα στέκονταν στὸ πλατύσκαλο καὶ καθὼς πλησιάζαμε νὰ τὶς χαϊδέψουμε εἶδαμε μιὰ ἔκφρασι φρίκης νὰ ζωγραφίζεται στὸ πρόσωπό τους: «Θεέ μου! Εἶναι ἐκεῖνοι οἱ φτωχοῦληδες! Δρόμο!» Ἔτσι ἔμοιαζαν νὰ λένε, καὶ ἀμέσως ἐξαφανίστηκαν. Εἶχαν καταφοβηθῇ μήπως ἤρθαμε γιὰ νὰ τὶς πάρουμε πίσω στὴ μικρὴ μας φάρμα καὶ τὶς ἀναγκάσουμε νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ σπίτι ὅπου εἶχαν δικό τους δωμάτιο, μπαλκόνι μὲ τζαμαρία καὶ ἕνα σωρὸ πολυτέλειες.

Ὅταν πέρασαν ἀρκετὲς ὥρες οἱ γάτες ξαναφάνηκαν. Ἐμοιάζαν θυμωμένες καὶ ἐπιφυλακτικὲς μὰ καταδέχτηκαν νὰ παίξουν τὰ παλιά τους παιχνίδια καὶ νὰ κουβεντιάσουν γιὰ τὸν παλιὸ καλὸ καιρό. Ὅταν ὅμως ἤρθε ἡ ὥρα νὰ φύγουμε χάθηκαν καὶ πάλι.

Ἡ ἴδια ἡ Τσίλλα μιὰ μέρα στὴ

φάρμα μᾶς ὠδήγησε νὰ βροῦμε ἕνα γάτο πού ἔλειπε 48 ὥρες καὶ θρισκόταν πιασμένος σὲ μιὰ παγίδα μισὸ μίλλι μακριά. Κάθε τόσο ἡ Τσίλλα κύτταζε πίσω νὰ δῇ ἂν τὴν ἀκολουθοῦσαμε. Ὁ γερο-Γούζυ ἦταν μισοπεθαμένος ὅταν τὸν βρήκαμε, μὰ μόλις εἶδε τὴν Τσίλλα ἀρχισε νὰ ρονρονίζει.

Ὅταν ἔχετε γάτα θὰ χρειαστῇ ἴσως νὰ ἀντιμετωπίσετε καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Διπλῆς Ζωῆς. Αὐτὸ σημαίνει ἀπλούστατα ὅτι ἡ Ψψίνα σας καταφέρει νὰ μοιράζεται ἀνάμεσα σὲ δύο σπίτια πού βρίσκονται ἀρκετὰ μακριὰ καὶ ἔτσι κάθε νοικοκύρης τὴ νομίζει δική του.

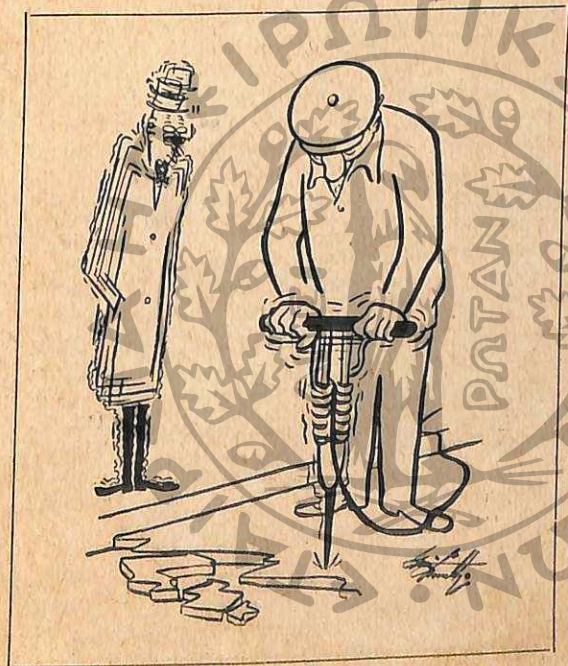
Τὴν ἀνακάλυψι αὐτὴ τὴν ἔκανα προσπαθώντας νὰ ἐξιχνιάσω τὸ μυστικὸ τῶν συχνῶν ἀπουσιῶν τῆς Λουλού. Μιὰ μέρα τὴν εἶδα στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς συνοικίας μας νὰ τρίβεται στὰ πόδια μιᾶς συμπαθητικῆς γεροντοκόρης. Ὅταν τῆς εἶπα: «Ἐλπίζω ἡ Λουλού μου νὰ μὴν σᾶς ἐνώχλησε» μοῦ ἀπάντησε ἀγανακτισμένη. «Ἡ Λουλού σας! Ἐννοεῖται βέβαια τὴν ἀγαπημένη μας μικρὴ Πιτιπού! Ἀπορούσαμε ἀλήθεια πού πῆγαινε ὅταν τὴ χάναμε. Ἐλπίζουμε πὼς δὲν σᾶς ἐνώχλοῦσε!» Ἡ ἐξοργιστικὴ πλευρὰ τῆς ἱστορίας αὐτῆς εἶναι πὼς ἡ Λουλού ἦταν πρόθυμη, γιὰ τὸ χατήρι ἐνὸς ὠραίου γάτου, νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ παραδεχτῇ τὸ ὄνομα Πιτιπού.

Ἀπ' ὅλα τὰ κόλπα πού μπορεῖ νὰ κάνῃ μιὰ ἔξυπνη γάτα τοῦ σπιτιοῦ γιὰ νὰ σᾶς σαγηνέψῃ, τὸ πιὸ ἔξυπνο καὶ τὸ πιὸ συγκινητικὸ εἶναι ὅταν σᾶς χαρίξῃ τὸ θύμα της, τὸν ποντικό. Στὴ φάρμα εἶχαμε τὴ Λίμπυ, μιὰ ἀγριόγατα πού ζοῦσε ἀπὸ τοὺς ἀρουραίους πού τσάκωνε στὰ χωράφια. Ὅταν τὸ χειμῶνα γυρίσαμε στὴν πόλι τὴν πῆραμε μαζί μας. Δὲν

εἶχαν περάσει οὔτε δέκα λεπτὰ πού εἴμασταν στὸ σπίτι καὶ ἡ Λίμπυ ἔπιασε ἕνα ποντικάκι, ἴσως τὸ μόνο τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τὸ ἔφερε στὰ πόδια μας. Ἦταν σὰν νὰ μᾶς ἔλεγε: «Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο πού ξέρω νὰ κάνω. Σᾶς τὸ χαρίζω γιὰτὶ μοῦ ἀρέσετε.» Μπορεῖτε νὰ διδάξετε ἕνα σκύλο νὰ σᾶς φέρῃ τὸ κυνέγι μὰ μόνο μιὰ γάτα θὰ σᾶς δώσῃ θελη-

ματικά τὴ λεία της πού ποτὲ δὲν τῆς τὴν ζητήσατε.

Γιατὶ ἄραγε ἡ Ψψίνα σας δὲν φέρνεται σὰν κυνηγετικὸ ζῶο πού εἶναι, ἀλλὰ σὰν καθὼς πρέπει ἄνθρωπος; Δὲν ξέρω. Τὸ σπουδαῖο εἶναι ὅτι τὸ κάνει καὶ σᾶς σκλαβώνει γιὰ πάντα. Ὅταν ἡ γάτα σας, σᾶς χαρίσῃ τὸ ποντικάκι της, πάει χαθήκατε. Θὰ γίνετε χαλὶ νὰ σᾶς πατήσῃ. Θὰ τὸ πετύχῃ χωρὶς ἄλλο.

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Του
EDWARD GIBBON

Στο παρακάτω άρθρο του περιφήμου "Αγγλου ιστορικού Gibbon (1737—1794) υπάρχουν ίσως μερικές υπερβολές για την συνετή και δυναμική σύζυγο του 'Ιουστινιανού. 'Ο Gibbon επηρεάστηκε από τον σύγχρονο με τη Θεοδώρα ιστορικό Προκόπιο, ο οποίος είχε λόγους προσωπικούς να μην συμπαθή καθόλου την Αυτοκράτειρα. Παρ' όλα αυτά το άρθρο του δεν παύει να έχει αξία, αφ' ενός ένεκα του ύφους του, και αφ' ετέρου διότι αποτελεί ένα δείγμα της προζαταλήψεως με την οποία παλιότερα εξετάζονταν το Βυζάντιο. Αυτός ο τίτλος του πολύτιμου έργου του Gibbon για το Βυζάντιο «Ιστορία της πτώσεως και της παρακμής του Ρωμαϊκού Κράτους» όμιλει ευγλωττία για την αντίληψη του ιστορικού περί Βυζαντίου. 'Η επίσημη ιστορία, ωστόσο, αναγνωρίζει σήμερα στην Θεοδώρα και την πιστή σύζυγο και την γενναία ψυχή που αντιμετώπιζε τον κίνδυνο και νικά.

Όταν ο 'Ιουστινιανός κέρδισε την ανώτατη εξουσία, το πρώτο πράγμα που σκέφθηκε να κάμη ήταν να μοιραστή την εξου-

σία αυτή με τη γυναίκα που αγαπούσε, την περίφημη Θεοδώρα, που το ανέβασμά της σε μία τόσο υψηλή θέση δεν θά μπορούσε

νά έπαινεθῇ σάν θρίαμβος τῆς γυναικείας ἀρετῆς. Τὴν ἐποχὴ ποὺ βασιλεὺς ὁ 'Αναστάσιος, οἱ Πράσινοι εἶχαν ἀναθέσει τὴ φροντίδα τῶν ἄγριων θηρίων ποὺ διατηροῦσαν στὴν Κωνσταντινούπολιν στὸν Κύπριο 'Ακάκιο. "Όταν πέθανε ὁ 'Ακάκιος τὴν τιμητικὴ αὐτὴ θέσιν τὴν ἔδωσαν σὲ ἕναν ἄλλο ὑποψήφιο, παργνωρίζοντας τὴν ἀφοσίωσιν ποὺ εἶχε δείξει στὴ δουλειὰ ἢ γυναίκα του, ἢ ὁποία εἶχε ὀρῇ σύζυγο καὶ διάδοχο.

Ὁ 'Ακάκιος εἶχε τρεῖς κόρες, τὴν Κομιτῶ, τὴ Θεοδώρα καὶ τὴν 'Αναστασία. Ἡ μεγαλύτερη ἦταν τότε ἑπτὰ χρόνων. Καθὼς μεγάλωναν στὰ χρόνια καὶ τὴν ὁμορφίαν οἱ τρεῖς ἀδελφές ἀφωσιώθηκαν, κάθε μιὰ μὲ τὴ σειρά της, στὴ δημόσια καὶ ἰδιωτικὴ τέρψιν τοῦ βυζαντινοῦ λαοῦ. Καὶ ἡ Θεοδώρα, ἀφοῦ ἀκολούθησε γιὰ ἄρκετὸ καιρὸ τὴν Κομιτῶ στὴ σκηνὴ παίζοντας τὸ ρόλο μιᾶς σκλάβας, πῆρε ἐπὶ τέλους τὴν ἄδεια νὰ δείξῃ τὰ προσωπικά της χαρίσματα. Δὲν χόρευε, οὔτε τραγουδοῦσε, οὔτε ἔπαιζε αὐλὸ. Δεξιότητες τῆς ἦταν ἡ παντομίμα. Ἦταν ἀφθαστὴ σὲ μπουφόνικους ρόλους καὶ μόλις φούσκωνε τὰ μάγουλά της καὶ παραπονιόταν μὲ κλαψιάρικη φωνὴ καὶ ἀστεῖες κινήσεις γιὰ τὸ ξύλο ποὺ ἔτρωγε, ὀλόκληρο τὸ θέατρο τῆς Βασιλευσούσας ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὰ γέλια καὶ τὰ χειροκροτήματα.

Τὰ χαρακτηριστικά τῆς Θεοδώρας ἦταν λεπτὰ καὶ κανονικά. Τὸ δῆρμα της, ἂν καὶ κάπως χλωμό, ἔπαιρνε ἕνα ὁμορφο φυσικὸ χρῶμα. Κάθε τῆς συναίσθημα ἐκφραζόταν ἀμέσως στὰ ζῶγρά της μάτια. Οἱ ἀνετες κινήσεις τῆς φανέρωναν τὶς χάρες ἑνὸς μικροκαμωμένου, ἀλλὰ κομψοῦ σώματος καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς οὔτε ἡ ζωγραφικὴ, οὔτε ἡ

ποίησι μποροῦσαν νὰ ἀποδώσουν τὴν ἀφθαστὴ τελειότητα τῆς σιλουέτας της. Ἡ σιλουέτα ὅμως αὐτὴ κατέβαινε συχνὰ πολλὰ σκαλοπάτια μὲ τὴν εὐκολία ποὺ ἐπιδεικνυόταν καὶ ὑποχωροῦσε στὸν πειρασμό.

Τὰ θέλητρά της βρίσκονταν στὴ διάθεσιν ἑνὸς ἀνάμικτου ἔχλου ἀπὸ ντόπιους καὶ ξένους κάθε τάξεως καὶ κάθε ἐπαγγέλματος. Πολλὲς φορές ὁ τυχερὸς ἔραστής ποὺ ἐνόμιζε πὼς θά ἀπολάμβανε κοντὰ τῆς ὄρες εὐτυχίας, ἀναγκαζόταν νὰ ὑποχωρήσῃ μπροστὰ σ' ἕναν πιὸ δυνατό ἢ πιὸ πλούσιον εὐνοούμενον. Καὶ ὅταν ἡ Θεοδώρα περνοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο, ὅλοι ὅσοι ἤθελαν νὰ ἀποφύγουν τὸ σκάνδαλον ἢ τὸν πειρασμό, ἔφευγαν μακριά. Ὁ ἱστορικὸς τῆς ἐποχῆς δὲν ντράπηκε νὰ περιγράψῃ τὶς σκηνές ποὺ παρίστανε ἡ Θεοδώρα στὸ θέατρο.

Καὶ ἀφοῦ γιὰ ἄρκετὸ καιρὸ κράτησε τὰ σκήπτρα στὴν τέρψιν, ἀλλὰ καὶ στὴν περιφρόνησιν τῆς πρωτεύουσας, συγκατατέθηκε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Ἐκθεόλο ἀπὸ τὴν Τύρον, ποὺ εἶχε διορισθῇ δι-οικητὴς τῆς Κυρηναϊκῆς Πενταπόλεως. Ὁ δεσμός ὅμως αὐτὸς ἦταν εὐθραυστός καὶ παροδικός. Γρήγορα ὁ Ἐκθεόλος θέλησε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ μιὰ πολυδάπανη καὶ ἀπιστὴ συντροφία. Κι' εἴτοι ἡ Θεοδώρα θρέθηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια σὲ μεγάλη ἀθλιότητα. Καὶ στὸν κουραστικὸ δρόμον τοῦ γυρισμοῦ στὴν Κωνσταντινούπολιν, κάθε πόλιν τῆς Ἀνατολῆς θαύμασε καὶ χάρηκε τὴν ὁμορφὴν Κυπρίτισσας ποὺ οἱ χάρες της διακαίολογοῦσαν τὴν καταγωγὴν της ἀπὸ τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης.

Ὡς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Θεοδώρα δὲν εἶχε ἀποκτήσῃ παιδί. Κι' ὅμως τελικὰ δὲν τὸ ἀπέφυ-

γε. Τὸ παιδί σώθηκε καὶ ἀνατράφηκε στὴν Ἀραβία ἀπὸ τὸν πατέρα του ποὺ πεθαίνοντας τοῦ ἀποκάλυψε ὅτι μητέρα του ἦταν μιὰ Αὐτοκράτειρα. Γεμάτος φιλόδοξες ἐλπίδες ὁ ἀνύποπτος νέος ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παλάτι τῆς Βασιλεύουσας καὶ ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὴ μητέρα του. Ὡστόσο δὲν ξαναεμφανίστηκε ποτὲ πιά, οὔτε καὶ μετὰ τὸν θάνατο τῆς Θεοδώρας καὶ φαίνεται πὼς τῆς ἀξίζει ἡ τρομερὴ κατηγορία ὅτι ὁ νέος πλήρωσε μὲ τὴ ζωὴ του ἓνα μυστικὸ τόσο προσβλητικὸ γιὰ τὴν αὐτοκρατορικὴ τῆς ἀρετὴ.

★

Στὴν πιὸ ταπεινὴ στιγμή τῆς μοίρας καὶ τῆς φήμης τῆς κάποιο ὄνειρο, στὸν ὕπνο ἢ στὴ φαντασία τῆς, θὰ εἶχε ψιθυρίσει στὴ Θεοδώρα τὴν εὐχάριστη διαβεβαίωση πὼς ἦταν γραφτὸ τῆς νὰ γίνῃ σύζυγος ἑνὸς ἰσχυροῦ Μονάρχῃ. Γνωρίζοντας λοιπὸν πὼς πλησίαζε ἡ στιγμή τοῦ μεγαλείου τῆς γύρισε ἀπὸ τὴν Παφλαγονία στὴν Κωνσταντινούπολι καί, σὰν ἐπιδέξια ἡθοποιὸς ποὺ ἦταν, ἔβαλε ἔμπρὸς τὴν ἀξιοπρέπεια. Ἀνακούφιζε τὴ φτώχεια τῆς γνέθοντας μαλλί, μιὰ δουλειὰ ἀπόλυτα ἔντιμη. Ζοῦσε μιὰ ζωὴ ἀγνὴ καὶ μοναχικὴ σ' ἓνα μικρὸ σπιτάκι ποὺ στὴ θέσι του ἀργότερα ἔχτισε μιὰ θαυμασία ἐκκλησία.

Ἡ ὁμορφιά τῆς, μὲ τὴ βοήθεια τῆς τέχνης ἢ τῆς τύχης, γρήγορα τράβηξε, ἔθελε καὶ αἰχμαλώτισε γιὰ πάντα τὸν πατρίκιό Ἰουστινιανό, ποὺ οὐσιαστικὰ θα σίλευε ἤδη μὲ τὸ ὄνομα τοῦ θείου του. Ἰσως μὲ τὶς μετριόφρονες ἀρνήσεις τῆς στὴν ἀρχὴ καὶ μὲ τὰ θέλητρά της στὸ τέλος νὰ ἀναψε τὸν πόθο ἑνὸς ἑραστοῦ ποὺ ἀπὸ τὴ φύσι του ἢ ἀπὸ τὴν ἀφο-

σίωσί του ἦταν πρόθυμος νὰ ὑποστή θυσίες. Καὶ ἡ Θεοδώρα ἐξακολουθοῦσε νὰ δεσπόζῃ πάντα στὴν ψυχὴ καὶ στὸ πνεῦμα του μὲ τὴν εὐφυΐα καὶ τὴν κατανόησι ποὺ τοῦ ἔδειχνε.

Ὡστόσο οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἀπαγόρευαν ρητὰ τὸν γάμο ἑνὸς ἀνώτερου ἀξιωματοῦχου μὲ μιὰ γυναίκα μὲ ταπεινοὺς προγόνους καὶ ποὺ εἶχε κι' ὅλας ἐμφανιστὴ στὸ θέατρο. Ἡ Αὐτοκράτειρα Εὐφημία, θάρσαρα μὲ ἀγροίκους τρόπους, ἀλλὰ μὲ ἀνεπὶληπτη διαγωγή, ἀρνήθηκε νὰ δεχθῇ μιὰ ἐταίρα γιὰ ἀνέψιά της. Ἀκόμα καὶ ἡ δεισιδαίμων μητέρα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἂν καὶ ἀναγνώριζε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Θεοδώρας, φοβόταν πολὺ μήπως ἡ ἐπιπολαιότητα καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ δολεροῦ αὐτοῦ ἔρωτα κατέστρεφε τὴν εὐλάβεια καὶ τὴν εὐτυχία τοῦ γιοῦ της.

Τὰ ἐμπόδια αὐτὰ παραμερίστηκαν ἀπὸ τὴν ἀκλόνητη σταθερότητα τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Περίμενε ὑπομονητικὰ νὰ πεθάνῃ ἡ Αὐτοκράτειρα καὶ ἀγνόησε τὰ δάκρυα τῆς μητέρας του, ποὺ γρήγορα ὑπέκυψε στὸ θάρος τῆς λύπης της. Τέλος ἓνας νόμος θεοπίστηκε ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορα Ἰουστίνου ποὺ καταργοῦσε τὶς αὐστηρὲς παλιὲς ἀπαγορεύσεις. Ἀκολούθησαν γρήγορα οἱ ἐπίσημοι γάμοι τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας. Μαζί μὲ τὸν ἄντρα τῆς ἀνέβηκε καὶ ἡ Θεοδώρα στὰ ἀνώτερα σκαλοπάτια τῆς ἀξιοπρέπειας καὶ μόλις ὁ Αὐτοκράτορας Ἰουστίνος μεταβίβασε τὴν πορφύρα στὸν ἀνεψιό του, ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔσπεψε τὸ αὐτοκρατορικὸ ζεῦγος τῆς Ἀνατολῆς.

Ἄλλοτε ἀπὸ ντροπὴ καὶ ἄλλοτε ἀπὸ φρόνησι, πολὺ συ-

χνὰ ἡ Θεοδώρα ἀπέφευγε τὶς δουλικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ ὄχλου, ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τὸ ἐκτυφωτικὸ φῶς τῆς πρωτεύουσας καὶ περνοῦσε τὸν περισσότερο καιρὸ τῆς στὰ παλάτια καὶ τοὺς κήπους ποὺ βρίσκονταν κοντὰ στὴ θάλασσα, στὶς ὁμορφες ἀκτὲς τῆς Προποντίδας καὶ τοῦ Βοσπόρου.

Ἀφιέρωνε πολλὰς ὥρες στὴ φροντίδα τῆς ὁμορφιάς της, στὴν πολυτέλεια τοῦ καλοῦ λουτροῦ καὶ τοῦ καλοῦ φαγητοῦ καὶ στὸν πολύωρο ὕπνο, ἀπόγευμα καὶ βράδυ. Στὰ ἰδιαίτερα τῆς διαμερίσματα ἔμεναν εὐνοούμενες γυναῖκες καὶ εὐνοῦχοι ποὺ ἔβλεπαν τὴν Αὐτοκράτειρα νὰ ἱκανοποιῇ τὰ συμφέροντα καὶ τὰ πάθη τοὺς εἰς θάρος τῆς δικαιοσύνης. Οἱ μεγαλύτερες προσωπικότητες τοῦ κράτους περιμέναν ἀκρόασι στριμωγμένες σὲ ἓνα σκοτεινὸ καὶ πνιγρὸ προθάλαμο. Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλους, ὕστερα ἀπὸ κουραστικὴ ἀναμονή, ἔπαιρναν τὴν ἄδεια νὰ παρουσιαστοῦν καὶ νὰ φιλήσουν τὰ πόδια τῆς Θεοδώρας, γνῶρίζαν, ἀνάλογα μὲ τὴ διάθεσί της, τὴ σιωπηλὴ ἀλαζονεία τῆς Αὐτοκράτειρας ἢ τὴν καπριτιόζα ἐλαφράδα τῆς θεατρίνας.

Ἡ φιλαργυρία ποὺ τὴν ἔκανε νὰ μαζεῦῃ τεράστιους θησαυροὺς μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ἀπὸ τὸ φόβο τῆς μήπως πεθάνῃ ὁ ἄντρας της, ὅποτε δὲν θὰ μποροῦσε θέβαια νὰ διαλέξῃ ἀνάμεσα στὴν καταστροφή καὶ στὸ θρόνο.

Ὡστόσο ἡ σκληρότητα, τόσο ἀποκοστικὴ ἀκόμη κι' ὅταν συνοδεύει τὰ ἐλαφρότερα τῆς ἐλαττώματα, ἄφησε μιὰ ἀνεξίτηλη κηλὶδα στὴ μνήμη τῆς Θεοδώρας. Οἱ πολυάριθμοι κατὰσκοποὶ τῆς παρακολουθοῦσαν καὶ ἀναφέρνανε κάθε πρᾶξι καὶ κάθε ἐνέργεια

ἢ ἐκδήλωσι προσβλητικὴ γιὰ τὴ βασιλικὴ τοὺς κυρία. Οἱ κατηγοροῦμενοι ρίχνονταν στὶς ἰδιαίτερες φυλακὲς τῆς Θεοδώρας, ἐκεῖ ὅπου δὲν μποροῦσε νὰ φθάσῃ ἡ ἀνάκρισι τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ ὄνομα τῆς Θεοδώρας ἀναφερόταν ἰσοτίμα μὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ σὲ ὅλες τὶς εὐλαβικὲς καὶ φιλάνθρωπες ἐκδηλώσεις τοῦ Αὐτοκράτορα. Καὶ τὸ πιὸ εὐεργετικὸ ἴδρυμα τῆς βασιλείας τοῦ θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ στὴ συμβαθεῖα τῆς Θεοδώρας γιὰ τὶς λιγώτερο τυχερὲς ἀδελφές της. Ἐνα παλάτι στὴν Ἀσιατικὴ ἀκτὴ τοῦ Βοσπόρου μετατράπηκε σὲ ἄνετο μοναστήρι καὶ ἐκεῖ εὗρισκαν μιὰ ἡσυχὴ ζωὴ πεντακόσιες γυναῖκες ποὺ τὶς μάζευαν ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Στὸ ἀσφαλισμένο αὐτὸ καταφύγιο ἦταν ὑποχρεωμένες νὰ μείνουν περιορισμένες γιὰ πάντα. Καὶ ἡ ἀπελπισία ὀρισμένων ποὺ ἔπεσαν στὴ θάλασσα, ξεχάστηκε μπροστὰ στὴν εὐγνωμοσύνη τῶν μετανοημένων ποὺ εἶχαν ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὴ μιζέρια χάρις στὴ γενναϊὸν εὐεργετιδὰ τους. Ἡ σύνεσι τῆς Θεοδώρας ὑμνήθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἰουστινιανὸ καὶ οἱ νόμοι τοῦ ἀποδίδονται στὶς σοφὲς συμβουλὲς τῆς ἀξιοσεβαστῆς γυναίκας του ποὺ τὴν εἶχε δεχθῇ σὰν δῶρο Θεοῦ. Ἡ Θεοδώρα ἔδειξε τὸ θάρρος τῆς ἀνάμεσα στὴν ὀχλοβοὴ τοῦ λαοῦ τῆς καὶ τὶς ἀνησυχίες τῆς Αὐλῆς. Ἡ ἀγνότητά της, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἔνωσε τὴ ζωὴ της μὲ τὸν Ἰουστινιανό, στηρίχθηκε στὴ σιωπὴ τῶν ἄσπονδων ἐχθρῶν της. Καὶ παρ' ὅλο ποὺ ἡ κόρη τοῦ Ἀκάκιου μπορεῖ νὰ εἶχε κορεσθῇ ἀπὸ ἔρωτα, ὥστόσο θὰ πρέπη νὰ ἐπαι-

νεθῇ ἡ δύναμι τοῦ χαρακτήρα της πού θυσιάσε τὴν ἡδονὴ καὶ τὴν συνήθεια στὸ ἰσχυρότερο αἷσθημα εἴτε τοῦ χρέους, εἴτε τοῦ συμφέροντος.

Οἱ προσευχὲς καὶ οἱ παρακλήσεις τῆς Θεοδώρας δὲν ἀνταμείφθηκαν ποτὲ μὲ τὴν εὐλογία ἐνὸς νόμιμου γιου. Ὁ μόνος καρπὸς τοῦ γάμου της, μιὰ κόρη, πέθανε μικρὴ. Ἡ υἱοὶα της ἔμεινε πάντᾳ ντελικάτη καὶ οἱ γιᾶτροὶ της τὴν συμβούλεψαν νὰ δοκιμάσῃ τὰ θερμὰ λουτρά.

Στὸ ταξίδι αὐτὸ ἡ Αὐτοκράτειρα εἶχε μαζί της τὸν μέγα θησαυροφύλακα, πολλοὺς εὐγενεῖς καὶ πατρίκιους καὶ μιὰ λαμπρὴ συνοδεία ἀπὸ τετρακόσιους ἀκο-

λούθους. Οἱ δρόμοι διορθώνονταν ὅταν πλησίαζε ἡ συνοδεία της. Ἐνα παλάτι χτίστηκε γιὰ νὰ τὴ δεχτῇ. Περνώντας ἀπὸ τὴ Βιθυνία μοίρασε γενναῖα ποσὰ σὲ ἐκκλησίες, σὲ μοναστήρια καὶ σὲ νοσοκομεῖα, γιὰ νὰ προσεύχωνται στὸ Θεὸ γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς υἱοὶας της.

Στὸ εἰκοστὸ τέταρτο ἔτος τοῦ γάμου της καὶ τὸ εἰκοστὸ δεῦτερο ἔτος τῆς βασιλείας της πέθανε ἀπὸ καρκίνου. Ἡ ἀπώλεια θρηνήθηκε ἀπὸ τὸν ἄντρα της πού στὸ δωμάτιο μιᾶς ἐταίρας τοῦ θεάτρου μπορεῖ νὰ διάλεξε τὴν πιὸ ἀγνὴ καὶ πιὸ εὐγενικὴ κόρη τῆς Ἀνατολῆς.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ

Παλαιὰ Καλλιστεῖα

Η «Εκλογή» σκέφθηκε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴ μόδα τῶν Καλλιστείων καὶ νὰ παρουσιάσῃ μὲ τὴ σειρά της μερικὲς καλλονές. Δὲν θὰ ἀρχίσῃ ὅμως ἀπὸ τὶς σημερινές, τὶς σύγχρονες, τὶς γνωστὲς ὥραϊες τῆς ἐποχῆς μας. Γυρᾷ λίγα χρόνια πίσω, γιὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς νεώτερους ἀναγνώστες της μερικὲς ἀπὸ τὶς πιὸ ὥραϊες Ἀθηναῖες τῆς πιὸ ὥραϊας ἐποχῆς τῶν νεωτέρων Ἀθηνῶν. Οἱ ἱερεῖς πρῶτες φωτογραφίες ποὺ δημοσιεύομε προέρχονται ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχρου ἐρασιτέχρου φωτογράφου κ. Κόνσολα.

Ἑλένη Καντανιζόγλου-Ζωγράφου

Ὁραιοτάτη Ἀθηναία, ἐξαιρετικῆς κομψότητος. Στὴν φωτογραφία φορεῖ τὸ περίφημο κολλιὲ ἀπὸ μαργαριτάρια μαύρα, τὸ ὁποῖο εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Σουλτάνων στὴν οἰκογένεια Ζωγράφου.

κ. Μαρία Μ. Σακορράφου

Ἡ σύζυγος τοῦ γνωστοῦ καὶ ἀγαπητοῦ καθηγητοῦ τῆς Παθολογίας ἦταν καὶ εἶναι πάντοτε μιὰ χαρακτηριστικὴ ἀντιπρόσωπος τῆς ἐλληνικῆς καλλονῆς.

Σοφία Ἀγγέλου Βλάχου

Ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς τέσσερες κόρες τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου καὶ ἡ ὡραιό-
τερη. Γοητευτικὸς τύπος μελαχροινῆς καλλονῆς.

κ. Ντόλλα Μάισα

Ἡ κυρία Ντόλλα Μάισα, σὲ φωτογραφία, ὅπου εἶναι ἀκόμη δις Καμπά, μὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς ωραιότατες κόρες τοῦ μεγάλου κτηματίου.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ

Τοῦ

JULIEN STEINBERG

Ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου τοῦ Julien Steinberg, ἀπὸ τὸ «Verdict of three decades» τοῦ Julien Steinberg, ἀπὸ τὸ ὅποιο δημοσιεύουμε ἕνα μεγάλο ἀπόσπασμα. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου προβάλλει ἀνάγλυφη ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν ἱστορία τῶν Σοβιετ.

Ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Τσάρου

Τὰ ἐγκλήματα τῶν κομμουνιστῶν τείνουν πάντοτε πρὸς γιγαντιαίες διαστάσεις καὶ τὸ πρῶτο τους ἐγκλημα ἦταν πραγματικὰ κολοσσιαῖο. Ἀρπάξαν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ τὴν ἐπανάστασι πὺλ ξκανε αὐτός.

Ἡ τόσο διαδεδομένη σήμερα ἀντίληψις ὅτι οἱ Μπολσεβίκοι

(ποῦ ἀργότερα πήραν τὸ ὄνομα κομμουνιστῶν) ἀνέτρεψαν τὸ διεφθαρμένον καθεστὸς τοῦ Τσάρου θὰ μπορούσε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη νὰ κἀνὴ ἐξάλλο τὸ ρωσικὸ λαό. Ἡ Ρώσικη Ἐπανάστασις τοῦ Μαρτίου τοῦ 1917 ἦταν μιὰ τρομακτικὴ καὶ ἀπότομη καθολικὴ ἐξέγερσι τοῦ λαοῦ, ἀποτέλεσμα ἑνὸς ἀγῶνις ἑκατὸ σχεδὸν ἔτων γιὰ τὴν χειραφέτησι. Κατὰ τὸν ἱστορικὸ

Ευγένιο Γρουμπetskόυ «είναι αμφίβολο αν υπήρξε ποτέ άλλοτε μια τόσο αληθινά εθνική επανάσταση με την πιο πλατειά σημασία της λέξεως. Όλοι πήραν μέρος σ' αυτήν—το προλεταριάτο, οι στρατιώτες, η αστική τάξις, ακόμη και η αριστοκρατία—όλες οι κοινωνικές δυνάμεις της χώρας».

Οι Ισχυρισμοί επομένως των κομμουνιστών ότι ελευθέρωσαν τον ρωσικό λαό από το Τσαρικό καθεστώς είναι κακότεχνον ψέμα. Η αλήθεια είναι μάλλον ότι ο ρωσικός λαός ελευθέρωσε τους Μπολσεβίκους μαζί με τους άλλους πολιτικούς κρατούμενους. Οι άρχηγοί των Μπολσεβίκων—ανάμεσα σ' αυτούς ο Λένιν και ο Τρότσκι—ούτε βρίσκονταν καν στην Ρωσία τον καιρό της επανάστασεως. Όσο για τον Στάλιν, αυτός θρίσκόταν σ' ένα μακρινό καταυλισμό εξορίστων στα βόρεια της Ασίας.

Η γνήσια ρωσική επανάστασις υπήρξε ένα αξιοσημείωτο γεγονός, μια φωτεινή στιγμή στην ιστορία της ανθρωπότητας, όταν η Ρωσία μπήκε στον κύκλο των άλλων ελευθέρων θθνών του κόσμου. Έδω παραθέτουμε έναν απολογισμό, όχι ολοκληρωμένο, των όσων επέτυχε ο ρωσικός λαός στους λίγους μήνες της ελευθερίας του. Καταργήθηκαν όλες οι εθνικές, θρησκευτικές και ταξικές διακρίσεις. Θεσπίσθηκε με νόμο η αμεροληψία των δικαστηρίων και το αξίωμα ότι κανείς δεν καταδικάζεται χωρίς δίκη. Χορηγήθηκε ισότης δικαιωμάτων στις γυναίκες. Καταργήθηκε η εξορία. Ανακηρύχθηκε η απόλυτη ελευθερία του τύπου, του συνέρχεσθαι και του συνεταίριζεσθαι και αναγνωρίστηκαν τα

άτομικά δικαιώματα. Καταργήθηκαν τα καταπιεστικά μέτρα έναντίον των χωρικών.

Αυτοί ήταν οι πρώτοι καρποί. Ακόμη και ο Λένιν στις 20 Απριλίου του 1917 άποκαλούσε τη Ρωσία «το πιο ελεύθερο κράτος του κόσμου». Η ελευθερία αυτή όμως δεν άρρεσε στον Λένιν και στους Μπολσεβίκους που διψούσαν για απεριόριστη εξουσία. Τη «μέση όδο» της δημοκρατίας την εύρισκαν πολύ κουραστική και σιγανή για τις φιλοδοξίες τους. Άρχισαν να συνωμοτούν. «Η κατάληψις της εξουσίας θα γίνη με την εξέγερσι» έλεγε ο Λένιν στους όπαδούς του. «Οι πολιτικοί σκοποί θα φανούν μετά την κατάληψι της εξουσίας».

Έτσι, στις 7 Νοεμβρίου, λιγώτερο από όκτώ μήνες μετά την πραγματική επανάστασι, ο Λένιν, ο Τρότσκι και οι όπαδοί τους—μια ελάχιστη μειοψηφία με άσημάνο λαϊκό έρεισμα—πραγματοποίησαν το πραξικόπημά τους και πήραν στα χέρια τους όλες τις εξουσίες. Κτυπώντας σκληρά και αιφνιδιαστικά, κατέλαβαν τα κυριώτερα δημόσια κτίρια, γέφυρες, το τηλεφωνικό κέντρο της Πετρούπολης και άνακηρύχτηκαν μοναδικοί κυρίαρχοι. Ανακήρυξαν τη «δικτατορία του προλεταριάτου». Η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνησις του Άλεξάνδρου Κερένσκυ, χωρίς δύναμι ακόμη κ' αιφνιδιασμένη, δεν κατώρθωσε να έμποδίση τους πολιτικούς γκάγκστερς να οικειοποιηθούν την επανάστασι. Άργότερα ο Λένιν έλεγε με υπερηφάνεια ότι ήταν εύκολώτερο παρά να σηκώσης ένα φτερό.

Έν τούτοις οι τυχοδιώκτες δεν τολμούσαν ακόμη να ματαιώσουν τις έκλογές που είχε προκηρύξει η Προσωρινή Κυβέρνησις.

Τις έκλογές, στις όποιες οι μάζες, εν όνόματι των όποιων ο Λένιν Ισχυριζόταν ότι ένεργεί, θα εξέφραζαν για πρώτη φορά τη θέλησί τους. Ακόμη και στους κομμουνιστάς έκανε έντύπωσι ότι από τα 36 εκατομμύρια ψήφους, μόνο 3.500.000 ήταν υπέρ του κομμουνιστικού κόμματος. Αυτή ήταν η φωνή του ρωσικού λαού. Το ελεύθερο ρωσικό κοινοβούλιο, η πανρωσική Συντακτική Συνέλευσις, είχε επιτέλους έκλεγῃ. Η σύνοδος της ώρίστηκε για τον Ιανουάριο του 1918.

Άραγε ο Λένιν και οι σύντροφοί του, που έχάλασαν τον κόσμο για τις έκλογές αυτές και κατηγορούσαν την κυβέρνησι Κερένσκυ ότι ήθελε να τις άναβάλῃ, θα υπέκυπταν στην έκδηλωμένη θέλησι της μεγάλης πλειοψηφίας του ρωσικού λαού ;

Το κοινοβούλιο της μιάς ημέρας

Όποιος έμπαινε στις 18 Ιανουαρίου 1918 στα άνάκτορα της Ταυρίδος στην Πετρούπολι ήξερε πολύ καλά ότι επρόκειτο για μια ιστορική ημέρα που επί γενεές την ώνειρεύονταν οι Ρώσοι. Το πρώτο ελεύθερο και απόλυτα αντιπροσωπευτικό κοινοβούλιο της χώρας που σχηματίστηκε ύστερα από καθολική ψηφοφορία θα άρχιζε να κτίζῃ μια νέα χώρα.

Ένας από τους αντιπροσώπους ήταν κ' ο Βίκτωρ Τσερνόφ, συνιδρυτής του Σοσιαλιστικού Έπαναστατικού Κόμματος και Έπουργός της Γεωργίας της

Προσωρινής Κυβερνήσεως. Με εύλογη υπερηφάνεια ο άνθρωπος αυτός προχωρούσε προς την αίθουσα της Συνελεύσεως. Το κόμμα του είχε κερδίσει την πλειοψηφία στις έκλογές. Η ημέρα αυτή τον έκανε να αισθάνεται ότι έφθασε στο άπόγειο της δόξας του.

Άλλά δυσοίωνα σημάδια τον υποδέχτηκαν. Οι διάδρομοι του άνακτόρου ήταν γεμάτοι από ένοπλους Μπολσεβίκους «φρουρούς» που έδιναν την έντύπωσι ότι είχαν τον απόλυτο έλεγχο της καταστάσεως. Προς τους αντιπροσώπους του λαού οι όπλοφόροι αυτοί φέρονταν με τρόπο κάθε άλλο παρά ευγενικό.

Από το δρόμο ακούγονταν πυροβολισμοί. Χιλιάδες άοπλοι πολίτες, με υμνάδες και λάβαρα, πανηγύριζαν την ίδρυσιν του πρώτου κοινοβουλίου τους. Καθώς πλησίαζαν προς το άνάκτορο, οι Κόκκινοι Φρουροί άνοιξαν πυρ, σκότωσαν μερικούς, τραυμάτισαν πολλούς και διάλυσαν τους ύπολοίπους.

Σιγά σιγά οι αντιπρόσωποι άρχισαν να συγκεντρώνονται στην αίθουσα. Τελικά η ιστορική συνεδρίασις άρχισε και ο Τσερνόφ εξέλεγῃ πρόεδρος.

Άρχισε το λόγο του με άξιόπρεπεια, αντιμετωπίζοντας τις θορυβάδες προκλήσεις και τις φωνές των θεωρείων που είχαν γεμίσει από έγκάθετους Μπολσεβίκους. Κράτησε την αυτοκυριαρχία και την ψυχραιμία του. Άργότερα, άφηγείται, «κάθε φράσι του λόγου μου προκαλούσε φωνές, άλλοτε είρωνικές, άλλοτε άπειλητικές, συχνά συνοδευόμενες από πυροβολισμούς». Ό λόγος τελείωνε μέσα σε «θύελλα από φωνές».

Σάν Πρόεδρος ο Τσερνόφ έ-

πρεπε να ανακαλέση τους ταρ-
ξίες στην τάξι, ήξερε όμως ότι
προσπαθούσαν να προκαλέσουν
ταραχές που θα τους χρησίμευαν
σαν δικαιολογία για να διακό-
ψουν τη συνεδρίασι. Δεν είπε τί-
ποτε. "Άλλοι σηκώθηκαν να μι-
λήσουν ανάμεσα σε δάσος από
όπλα που περιέβαλαν το θήμα.

«Ο Λένιν, γράφει αργότερα ο
Τσερνώφ, καθισμένος μαζί με
την κυβέρνησι έδειχνε την αδια-
φορία του για τη συνέλευσι και
την πληξί του».

Τότε προτάθηκε στην πλειο-
ψηφία να εγκρίνη χωρίς συζήτη-
σι το πολιτικό πρόγραμμα των
κομμουνιστών. Η πλειοψηφία της
συνελεύσεως άρνήθηκε και οι
Μπολσεβίκοι απέχώρησαν. Ξανα-
γύρισαν όμως σε λίγο για να δια-
βάσουν στη συνέλευσι «μια δια-
κήρυξι που μας κατηγορούσε ό-
τι οργανώνουμε άντεπανάστασι
και επομένως ή τύχη μας θα ά-
ποφασίζονταν από τα όργανα έ-
κείνα που ήταν επιφορτισμένα με
τη ρύθμισι των υποθέσεων του
είδους αυτού».

Ενώ οι Μπολσεβίκοι συζητού-
σαν για το τι έπρεπε να κάνουν
με το άτιθάσο αυτό δημοκρατικό
σώμα, ένας ναύτης πλησίασε τον
Τσερνώφ και του είπε να διαλύ-
ση τη συνεδρίασι, προσθέτοντας
ότι είχε διαταγές από τον Κομ-
μισσάριο του λαού. Πίσω από
τον ναύτη στέκονταν ένοπλοι
φρουροί.

— Ποιού Κομισσάριου του λα-
ού; ρώτησε ο Τσερνώφ.

— Έχομε διαταγές. Πάντως
δεν μπορείτε να μείνετε περισ-
σότερο. Σε ένα λεπτό θα σή-
σουν τα φώτα. Και οι φρουροί
είναι κουρασμένοι.

— Και τα μέλη της συνελεύσε-
ως είναι επίσης κουρασμένα, ά-
πάντησε ο Τσερνώφ. Δεν μπο-

ρουν όμως να φύγουν προτού έκ-
πληρώσουν την αποστολή που
τους επιτεύθηκε ο λαός, προ-
τού αποφασίσουν για την άγρο-
τική μεταρρύθμισι και για το
μελλοντικό πολίτευμα της χώ-
ρας.

Και άμέσως άρχισε να διαβά-
ζη τον Άγροτικό Νόμο. Άνάμε-
σα σε φωνές, τα άρθρα του Νό-
μου εγκρίθηκαν και ψηφίστηκαν.
Από φόβο μήπως σβήσουν τα
φώτα, οι βουλευτάι προμηθεύτη-
καν κεριά. Η καθιέρωσι του δη-
μοκρατικού πολιτεύματος εγκρί-
θηκε παμφηφί. Τελικώς, ενώ ή-
δη άρχιζε να χαράζει, ο Τσερ-
νώφ διέκεψε τη συνεδρίασι για
το μεσημέρι.

Το μεσημέρι αυτό δεν το γνώ-
ρισε ποτέ ή Ρωσία.

Οι βουλευτάι την επόμενη βρή-
καν τις πόρτες του ανακτόρου
σφραγισμένες. Το ανάκτορο έ-
φρουρείτο από μια διμοιρία και
δυο πυροβόλα. Την ίδια μέρα,
οι Μπολσεβίκοι κήρυξαν τη διά-
λυσι της Συντακτικής Συνελεύ-
σεως.

Οι κομμουνιστικές ξιφολόγχες
θριάμβευσαν απέναντι της λαϊ-
κής ψήφου.

Η σφαγή της Κροστάνδης

Μετά τη διάλυσι της Έθνοσυ-
νελεύσεως ακολούθησε μια
περίοδος χάους και άδελοφκοτο-
νίας, γνώστη με το όνομα που
της έδωσαν οι κομμουνιστάι ί-
στοριογράφοι: «Πολεμικός Κομ-
μουνισμός». Αυτό είναι το όνο-
μα που έδωσε μετά τα γεγονό-

τα ο Λένιν στην ολέθρια από-
πειρά του να επιβάλη τον από-
λυτο κομμουνισμό με την κτηνώ-
δη βία. Η απόπειρα αυτή συνέ-
τεινε στην έκδηλωσι μιας από
τις αιματηρότερες έμφύλιες συρ-
ράξεις της σύγχρονης Ιστορίας.

Έκατομμύρια Ρώσων, από
τους άκρους άριστερους ως τους
άκρους δεξιούς, σήκωσαν τα ό-
πλα έναντιον του σοβιετικού κα-
θεστώτος και έναντιον άλλήλων.
Τό ότι ο ρωσικός λαός δέχτηκε
τον μπολσεβίκικο ζυγό με άπά-
θεια, χωρίς αντίστασι, είναι μύ-
θος, που κατασκευάστηκε πολύ
αργότερα. Ο νέος Κόκκινος
Στρατός, που ώργάνωσε και δι-
ηύθυνε ο Λέων Τρότσκι, πολε-
μούσε σε δώδεκα μέτωπα συγ-
χρόνως. Ήρθαν στιγμές που ή
έκτασι που είχε υπό τον έλεγ-
χό του ο στρατός αυτός δεν ή-
ταν μεγαλύτερη από την έπαρ-
χία της Μόσχας.

Οι πόλεις άλλαζαν χέρια. Η
πρώτη όργάνωσις της σοβιετι-
κής μυστικής άστυνομίας, ή Τσε-
κά, καθιέρωσε το θλιβερό και
μακάβριο σύστημα των ρμαδι-
κών συλλήψεων και εκτελέσεων
που ακολούθησαν ύστερά όλοι
οι διάδοχοί της, ή Γκεπεού, ή
Νικαβεντέ και ή σημερινή Έμ-
βεντέ.

Η περίοδος αυτή των αγώνων
και της δυστυχίας ώδήγησε τη
χώρα στην άπελπισία. Στις άρ-
χές όμως του 1921, αφού πιά εί-
χε επικρατήσει ή σοβιετική έ-
ξουσία στο μεγαλύτερο τμήμα
της χώρας, ο λαός άρχισε να ζη-
τά κάποια χαλάρωσι των κατα-
θλιπτικών βαρών της στρατιωτι-
κής δικτατορίας και την άποκα-
τάστασι μερικών βασικών έλευ-
θεριών.

Οι πρώτοι που έκαναν σχετικό
λόγο ήταν οι εργάτες της Πε-

τρούπολεως. Αυτοί ήταν οι πιο
άφοσιωμένοι επαναστάτες, δεν
μπορούσαν όμως να περιμένουν
περισσότερο. Η πόλις θρισκόταν
σε κατάστασι λιμού. Οι εργάτες
ζητούσαν τροφή και καύσιμα. Οι
κομμουνιστάι τους κλειδωσαν έ-
ξω από τα εργοστάσια και τους
σταμάτησαν τη διανομή τροφής.

Στην Πετρούπολι άρχισαν να
εμφανίζονται παράνομες προκη-
ρύξεις. Σε μια από αυτές γρά-
φονταν τα εξής: «Πρώτα από
όλα οι εργάτες και οι χωρικοί
έχουν ανάγκη από έλευθερία.
Δεν θέλουν να ζούνε με διατάγ-
ματα των Μπολσεβίκων. Θέλουν
να είναι οι ίδιοι κύριοι της τύ-
χης τους.» Η άπάντησι του Λέ-
νιν ήταν μεγαλύτερη καταπίεσι.

Έδώ άρχίζει ή Ιστορία της
Κροστάνδης και αξίζει να σημει-
ωθή ότι χάρις κυρίως στους δύο
εξόριστους Άμερικανούς αναρ-
χικούς, την Έμμα Γκόλντμαν
και τον Άλεξάντερ Μπέρκμαν,
ο κόσμος έμαθε αυτήν την Ιστο-
ρία.

Στη ναυτική θάσι της Κρο-
στάνδης, στον Κόλπο της Φιλ-
λανδίας, λίγα μίλλια έξω από
την Πετρούπολι, οι ναύτες άρχι-
σαν να άνησυχούν με τα νέα που
έρχονταν από τα χωριά τους και
την Πετρούπολι και κάποιο κίνη-
μα έγινε στα θωρηκτά Πετρο-
παύλοβκ και Σεβαστο-
πολ. Επρόκειτο για τους ί-
διους εκείνους ναύτες που ο Τρό-
τσκι τους είχε άποκαλέσει «τιμή
κα. δόξα της επαναστάσεως». Οι
διαμαρτυρίες των ναυτών και το
κίνημά τους άρχισε να διαδίδε-
ται στο στόλο και σε μερικά
συντάγματα του Κόκκινου Στρα-
τού.

Ξαφνικά, στις 2 Μαρτίου του
1921 ο Λένιν και ο Τρότσκι ύ-
πέγραψαν διαταγή που κατήγ-

γείλε την κίνησι της Κροστάνδης ως στάσι. Έργατες, ναύτες και στρατιώτες συνελήφθησαν. Όλοκληρες οικογένειες κρατήθηκαν ως όμηροι.

Από την Κροστάνδη έδωσαν την έξης απάντησι: «Έδω ύψώθηκε το λάβαρο της εξέγερσεως έναντιον της τυραννίας και της καταπίεσεως πού επί τρία χρόνια τώρα εξασκεί ή κομμουνιστική αυθαιρεσία και ή όποία έπισκίασε την αυθαιρεσία πού επί 300 χρόνια άσκούσε ό τσαρικός δεσποτισμός. Προτιμούμε τό θάνατο παρά νά υποχωρήσουμε έστω και ένα βήμα».

Και πέθαναν όλοι. Γιατί ό Λένιν και ό Τρότσκι απάντησαν μέ μιá έπίθεσι. έκμηδενίσεως πού άρχισε στις 6.45 μ.μ. της 7ης Μαρτίου. Την έπίθεσι διηύθυνε ό Στρατηγός Τουχατσέφσκυ, ό ίδιος, έκείνος στρατηγός πού ό Στάλιν εκτέλεσε 16 χρόνια άργότερα ως συνωμότη.

Στις 8 Μαρτίου ή έφημερίδα της Κροστάνδης γράφει: «Ό πρώτος πυροβολισμός έρρίφθη. Βουτηγμένος στο αίμα των έργατών, ό στρατάρχης Τρότσκι υπήρξε ό πρώτος πού άρχισε τό πυρ έναντιον της έπαναστατημένης Κροστάνδης πού εξέγέρθηκε έναντιον της δεσποτείας των Κομμουνιστών.»

Η ύπόλοιπη ιστορία είναι θλιβερή και σύντομη. Οί ναύτες, οί στρατιώτες και οί πολίτες της Κροστάνδης πολέμησαν ήρωικά. Δέν μπόρεσαν όμως νά κρατήσουν στην συνκεντρωμένη ισχύ του καθεστώτος. Μία σύντομη σημείωσι στο ήμερολόγιο του Άλεξάντερ Μπέρκμαν αναφέρει τά λυπηρά γεγονότα: «17 Μαρτίου. Σήμερα έπεσε ή Κροστάνδη. Χιλιάδες ναύτες, στρατιώτες και έργατες είναι νεκροί στους δρό-

μους. Οί εκτελέσεις μετά άπό συνοπτική διαδικασία των αίχμαλώτων και των όμήρων συνεχίζονται».

Ένα χρόνο άργότερα, ό Μπέρκμαν απέκάλυπτε στον Δυτικό Κόσμο όλόκληρη την ιστορία της ήρωϊκής αντίστασεως της Κροστάνδης. Αυτά πού ανέφερε εξακολουθούν και σήμερα νά διατηρούν την επικαιρότητά τους:

«Η Κροστάνδη υπήρξε ή πρώτη λαϊκή και έντελώς ανεξάρτητη άπόπειρα άπελευθερώσεως άπό τό ζυγό του Κρατικού Σοσιαλισμού. Άπόπειρα πού έγινε άπ' εύθείας άπό τόν λαό, άπό τους έργατες, τους ναύτες, τους στρατιώτες τους ίδιους. Υπήρξε τό πρώτο βήμα προς την τρίτη Έπανάστασι πού είναι αναπότρεπτη και πού, άς έλπίσωμε, θα χαρίση στη θασανισμένη Ρωσία ειρήνη και έλευθερία».

Ένθερης θιασώτης της Σοβιετικής Ουτοπίας, μέχρις ότου την είδε νά εφαρμόζεται στην πράξι, ή Έμμα Γκόλντμαν έγραφε: «Η Κροστάνδη έσπασε και τόν τελευταίο δεσμό πού μέ συνέδεε μέ τους Μπολσεβίκους».

Προσωρινή υποχώρησις πρός τόν καπιταλισμό

Τό 1921, τό Κρεμλίνο, προσπαθώντας ν' αναρρώση άπό τη γενική και βαθειά δυσαρέσκεια πού είχε οδηγήσει τό καθεστώς στο χείλος της καταστροφής, άνέκρουσε για μιá στιγμή πρόμνη προς τόν κομμουνισμό. Για νά μπορέση ή χώρα νά επιζήση, ό Λένιν άρχισε μιá «στρατηγική

υποχώρησι». Άργότερα παραδέχτηκε ότι «άν δέν αλλάξαμε οικονομική πολιτική δέν έπρόκειτο νά διατηρηθούμε πολλούς μήνες ακόμη».

Τό νέο πρόγραμμα, κατά τις έξηγήσεις πού έδινε ό ίδιος ό Λένιν, σήμαινε «ένα πέραςμα στην άποκατάστασι του καπιταλισμού σέ άρκετά σημαντικό βαθμό». Έπιτεράπη και πάλι ή λειτουργία των μικρών επιχειρήσεων και τό ιδιωτικό έμπόριο. Καταργήθηκαν οί περιορισμοί στην εξάσκησι βιοτεχνικών επαγγελμάτων. Η φορολογία των χωρικών γινόταν σέ χρήμα άντι νά κατάσχεται ή παραγωγή, και οί άγρότες μπορούσαν νά πουλούν τά προϊόντα τους. Έτσι οί κομμουνιστάι έπαψαν νά εφαρμόζουν τό πρόγραμμα πού μέ τόσο τεράστιες θυσίες προσπάθησαν νά επιβάλουν ως δήθεν «άπαραίτητο».

Αυτή ή μεταμόρφωσις πήρε τό όνομα Νέα Οικονομική Πολιτική (Ν.Ε.Π.) και σχεδόν άμέσως ό τόπος άλλαξε όψι. Σάν άπό θαύμα, τά τρόφιμα άρχισαν νά ξαναεμφανίζονται στην άγορά. Τά μαγαζιά είχαν είδη ίματισμού. Οί βιοτικές συνθήκες άρχισαν νά βελτιώνονται. Τό ρωσικό κράτος για πρώτη φορά άπό την έποχή πού οί κομμουνιστάι άνέθηκαν στην αρχή, παρουσίαζε άνθησι. Την άνθησι αυτή, κατά παράδοξο τρόπο, την χρωστούσε στο οικονομικό σύστημα πού οί κομμουνιστάι προσπάθησαν νά καταστρέψουν τελειωτικά και όριστικά!

Έν τούτοις μιá όψι της ρωσικής ζωής δέν άλλαξε. Ό Λένιν δέν έδωσε «πολιτική» έλευθερία στο λαό. Έξακολουθούσε νά ύπάρχη ή μονοκομματική δικτατορία πού εξασφάλιζε την κατοχή της εξουσίας μέ την άστυνομι-

κή τρομοκρατία. Έφ' όσον τό κράτος εξακολουθούσε νά αποτελέη την άνώτατη εξουσία και νά έλέγχη αυτά πού κατά την έκφρασι του Λένιν αποτελούσαν τά κύρια σημεία της οικονομικής ζωής του τόπου, (βαρεία βιομηχανία, μεταφορές, επιχειρήσεις κοινής ωφελείας κ.λ.π.) εύκολο ήταν νά γίνη άργότερα μιá καινούργια άπόπειρα έπιβολής του κομμουνισμού. Για τούς κομμουνιστάς ό συμβιβασμός αυτός του κομμουνισμού μέ τόν καπιταλισμό ήταν πάντοτε άνυπόφορος, όσο και άν ήταν ευεργετικός για ή χώρα. Μέσα στις καρδιές τους έκαιγε ό φανατικός ζήλος για την έπιβολή του ολοκληρωτικού κομμουνισμού. Τό έργο της έπιβολής του έπρόκειτο νά πέση στους ώμους του Έωσήφ Στάλιν.

Ό Λένιν άρχισε νά αντιπαθή τόν Ισχυρό συνεργάτη του, τό δεξί του χέρι, τόν Στάλιν. Στις τελευταίες οδηγίες του προς τό κομμουνιστικό κόμμα, την περίφημη διαθήκη του, πού ό Στάλιν δέν άφισε νά κυκλοφορήσθι στη Ρωσία, έγραφε: «Ό σύντροφος Στάλιν, μέ τό νά πάρη τη θέση του Γενικού Γραμματέως, συγκέντρωσε τεράστια δύναμι στα χέρια του. Και δέν είμαι άπόλυτα βέβαιος κατά πόσον ξέρει νά χρησιμοποίη τη δύναμι αυτή». Σέ κάποια ύποσημείωσι, ό Λένιν είναι πιό σαφής: «Προτείνω στους συντρόφους νά βρουν ένα τρόπο ν' απομακρύνουν τόν Στάλιν άπό τη θέση αυτή.»

Εύκολότερο θα ήταν νά μετακινήθουν οί Πυραμίδες. Στο κάτω - κάτω, στην ύπηρεσία του Λένιν ό Στάλιν διδάχθηκε τό βασικό άξίωμα της Λεβινιστικής μεθόδου: ότι τίποτε δέν είναι τόσο κακό προκειμένου νά χρησι-

μποιηθῇ στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν κατάληψι τῆς ἐξουσίας. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Λένιν, τὸ 1924, εὐκολα κατάρθωσε νὰ ἐξουδετερῶσιν τὸν Τρότσκι καὶ ὅλους ἐκείνους πού διεκδικοῦσαν τὴ διαδοχὴ τοῦ Λένιν. Τὸ 1927, ὁ Τρότσκι διεγράφη ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, τὸ 1928 ἐξωρίστηκε ἀπὸ τὴ Ρωσία καὶ τὸ 1940 δολοφονήθηκε ἀπὸ ἕνα πράκτορα τοῦ Στάλιν.

Ἔτσι τὸ 1928, ὁ Στάλιν ἔγινε ὁ ἀδιαμφισβήτητος τσάρος τοῦ Κρεμλίνου, καὶ αὐτὸς προετοίμασε τὴ Ρωσία γιὰ τὸ νέο μεγάλο πλῆγμα.

Ἡ μεγάλη ὠργανωμένη πείνα

Τὸν καιρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Ν.Ε.Π., πού ἡ συμμετοχὴ στὶς ἀγροτικὲς κολλεκτίβες ἦταν προαιρετική, τὸ ποσοστὸ συμμετοχῆς τῶν ἀγροτῶν δὲν ἦταν μεγαλύτερο ἀπὸ 2%. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ Στάλιν ἦταν ἀποφασισμένος νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν κολλεκτιβισμό στὴ ρωσικὴ γεωργία. Γιὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ ἐπέβαλε στὸ ρωσικὸ ἔθνος ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα βασανιστήρια πού ἀναφέρει ἡ ἱστορία.

Ἀπὸ τὸ 1929 ἕως τὸ 1933 οἱ χωρικοὶ πρόβαλλαν κάποια ἀντίσταση. Σημειώθηκαν πολλές ἐξεγέρσεις. Οἱ ἄοπλοι χωρικοὶ ὅμως δὲν μπορούσαν νὰ ἐξουδετερώσουν τὴ μυστικὴ ἀστυνομία, τὸ στρατό, τὰ τάνκς καὶ τὰ ἀεροπλάνα πού στάλθηκαν ἐναντίον τους. Στὸ τέλος, ὁ Στάλιν, γιὰ νὰ σπᾶσῃ τὴ θέλησι τῶν χω-

ρικῶν, κατέφυγε στὴν «ὠργανωμένη πείνα». Ὁ λιμὸς αὐτὸς ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς ὠμότητες τῆς σύγχρονης ἐποχῆς πού κρατήθηκε μυστικὴ κατὰ τρόπο ἐξαιρετικὰ ἀποτελεσματικῶς.

Ὅταν ἕνας Βρεταννὸς ἀνταποκριτής, ἀφοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὴ Μόσχα, ἔδωσε γιὰ πρώτη φορὰ μιὰ ἀξιόπιστη περιγραφὴ τοῦ λιμοῦ αὐτοῦ, οἱ ξένοι ἀνταποκριτὲς στὴ Μόσχα διέψευσαν τὴν ἀλήθεια τῆς περιγραφῆς του, παρ' ὅλο πού οἱ ἴδιοι τοῦ εἶχαν δώσει τὰ στοιχεῖα πού ἀνέφερε στὴν ἀνταπόκρισί του. Ὑποχώρησαν στὴν τρομακτικὴ πίεσι πού μόνον ἕνα ἀστυνομικὸ καθεστὼς μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ καὶ στοὺς ξένους ἀκόμη πού ζοῦν καὶ ἐργάζονται στὴ σκιά του.

Τὰ τρομακτικὰ γεγονότα ὅμως δὲν ἦταν δυνατόν νὰ μείνουν πολὺν καιρὸ κρυμμένα. Γιὰ νὰ ἀντιδράσῃ στὶς ἀφάνταστες συκοφαντίες τῶν κομμουνιστῶν, ὁ Εὐγένιος Λάιονς καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, ἀποκάλυψαν τὶ συνέβη πραγματικά. Ἐνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους συγγραφεῖς τῆς ὁμάδας αὐτῆς, ὁ ἀπόμαχος ἀνταποκριτής τοῦ Κρίστιαν Σάιενς Μόνιτορ, Οὐίλιαμ Χένρυ Τσάμπερλαιν, ἐπισκέφθηκε τὴ λιμοκτονοῦσα χώρα ὅταν εἶχε πιά περάσει τὸ μεγαλύτερο κακό, καὶ ἔγραψε ὁλόκληρη τὴν ἱστορία.

«Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, γράφει, γιὰ τὶς ἱστορικὲς εὐθύνες τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὸν λιμὸ τοῦ 1932—1933. Ἡ πείνα χρησιμοποιήθηκε ἐσκεμμένα ὡς μέσο ἐπιβολῆς τῆς κρατικῆς πολιτικῆς.» Οἱ χωρικοί, διαμαρτυρούμενοι γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴ κολλεκτιβοποίησι, καλλιέργησαν μόνο τόσα, ὅσα τοὺς ἦταν ἀπαραίτητα γιὰ τὴν συντήρησί τους. Τὸ Κρεμλίνο τοὺς πῆ-

ρε τὰ τρόφιμα αὐτά καὶ τοὺς ἄφισε νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα «γιὰ νὰ τοὺς γίνῃ μάθημα».

Ὁ Τσάμπερλαιν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησι μποροῦσε εὐκολὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ λιμὸ ἂν χρησιμοποιοῦσε τὰ ἀποθέματά της. Δὲν εἶχε παρὰ νὰ σταματήσῃ τὶς ἐξαγωγὰς τροφίμων τὸ 1932 ἢ νὰ δαπανήσῃ ἕνα μικρὸ ποσὸν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος γιὰ νὰ εἰσαγάγῃ τρόφιμα. Προτίμησε ὅμως νὰ ἀφίσῃ ἑκατομμύρια νὰ πεθάνουν. Πόσοι πέθαναν εἶναι ζήτημα πού ἐπὶ χρόνια συζητήθηκε καὶ κατὰ πάσαν πιθανότητα δὲν θὰ ξεκαθαρισθῇ ποτέ. Οἱ καλὰ πληροφορημένοι ὑπολογίζουν ἀπὸ τρία ἕως ἐπτὰ ἑκατομμύρια.

Ἐν τῷ μεταξύ στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὶς ἄλλες ἐλευθέρους χώρες, ἀπολογητὲς καὶ φίλοι τοῦ κομμουνισμοῦ ἔγραφαν ὕμνους στὸν Στάλιν γιὰ τὴ «γεωργικὴ νίκη» του.

Δουλειά Σοβιετικοῦ τύπου

Στενὴ συνάρτησις ὑπάρχει μεταξύ τοῦ λιμοῦ τῶν χωρικῶν πού ὠδήγησε στὴν ὑποταγὴ τους καὶ τοῦ συστήματος τῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας πού ἰσχύει σήμερον στὴ Σοβιετικὴ Ρωσία.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Πρώτου Πενταετοῦς Σχεδίου, τὸ κράτος ἀντιμετώπισε μεγάλη ἔλλειψι ἐργατικῶν χερῶν. Ἡ Σοβιετικὴ βιομηχανικὴ γραφειοκρατία, γιὰ νὰ πετύχῃ τοὺς ἐξαιρετικὰ φιλόδοξους σκοποὺς της, χρειάζετο ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ ἐργατῶν. Ἀπὸ

ποῦ θὰ προέρχονταν οἱ ἐργάτες αὐτοί;

Ἡ ἀπάντησι ἦταν τὰ στρατόπεδα ἐργασίας. Ἀντὶ τὸ κράτος νὰ φυλακίσῃ τοὺς ἐνόχους, θὰ τοὺς ἐβάλλε νὰ δουλεύουν γιὰ τὸ κράτος. Γιὰ τὸ νέο στρατὸ τῶν δούλων ἐργατῶν στρατολογήθηκαν οἱ «κουλάκοι», πού οἱ κομμουνιστὲς ἔλεγαν στὸν κόσμο ὅτι ἦταν «πλούσιοι χωρικοί». Ὑποτίθεται ὅτι αὐτοὶ ἦταν μιὰ δικαιολογία γιὰ τὴν «ἐξουδετέρωσί τους ὡς τάξεως». Ὁ ἐπίσημος χαρακτηρισμὸς τοῦ κουλάκου ἦταν ὁ χωρικός πού εἶχε δύο ἢ περισσότερες ἀγέλαδες, στὴν πραγματικότητά ὅμως ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς κολλοῦσε σὲ κάθε χωρικὸ πού δὲν συμμορφώνονταν μὲ τὰ σχέδια τοῦ Στάλιν. Ἄν ὁ δυστυχὴς αὐτὸς τύχαινε νὰ εἶναι καὶ πολὺ φτωχός, τότε χαρακτηρίζονταν «πράκτωρ τῶν κουλάκων».

Ἡ «ἐκμηδένισι τῶν κουλάκων» — χαρακτηρισμὸς τοῦ ἴδιου τοῦ Στάλιν — ἐσήμαινε ὅτι ἡ γῆ τους, τὰ ἐργαλεῖα τους, τὰ ζῶα τους, ἀκόμη καὶ τὰ σπίτια τους, τὰ ἑπιπλα καὶ τὰ ρούχα τὰ ἔπαιρνε τὸ κράτος. Ὑστερὰ, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅαν κοπάδια, μέσα σὲ φορτηγὰ βαγόνια χωρὶς θέρμανσι, μεταφέρθηκαν σὲ μακρινὰς ἐρημικὰς περιοχάς. Ἐκατοντάδες χιλιάδες ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ μεταφέρθηκαν μὲ τὸν τρόπο αὐτό. Πολλοὶ πέθαιναν στὸ δρόμο. Πολλοὶ χάνονταν ἀπὸ ἀρρώστειες ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴν σκληρὴ δουλειά καὶ τὸ σκληρὸ κλίμα, μόλις ἔφταναν ἐκεῖ. Ἀκόμη καὶ οἱ Ἀγγλοὶ φαβιανοὶ σοσιαλιστὲς ὁ Σίδνεϋ καὶ ἡ Βεατρίκη Οὐέμπ, στὸ βιβλίον τους ὅπου ἐξυμνοῦν τὸν Στάλιν καὶ τὸ Σοβιετικὸ σύστημα, ἀναφέρουν ὅτι ἕνα ἑκατομμύριον οἰκογένειες

(δηλαδή τουλάχιστον πέντε εκατομμύρια άτομα) «έκτημενίστηκαν» κατά τον τρόπο αυτό.

Τα στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας έτροφοδοτούντο και από τα διάφορα άλλα κοινωνικά στρώματα. Μηχανικοί, επιστήμονες, άνθρωποι των γραμμάτων και δημόσιοι υπάλληλοι. Φυσικά όλοι αυτοί χαρακτηρίζονταν «έχθροι του καθεστώτος». «Η αλήθεια είναι ότι όσοι περισσότεροι δούλοι χρειάζονταν τόσο περισσότεροι «έχθροι» δημιουργούντο.

Τα θύματα έκαναν διάφορες δουλειές. Έφτιαχναν δρόμους, έστρωναν σιδηροδρομικές γραμμές, έσκαβαν διώρυγες. Στα μέσα του 1930 είχαν γίνει αναπόσπαστο τμήμα της σοβιετικής οικονομίας. Πολλές από τις πιο έντυπωσιακές επιτυχίες του σοβιετικού προγράμματος έκθιομηχανοποιήσεως, που διαφημιζήθηκαν με μεγάλο θόρυβο στο έξωτερικό, όφείλονται αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά στους δούλους-εργάτες.

Ένα σημείο πρέπει να ξεκαθαριστή έντελώς. Υπάρχουν ακόμη άνθρωποι στη Δύση που έλπίζουν σε μια «μεταρρύθμιση» του καθεστώτος αυτού, στην κατάργηση του συστήματος της καταναγκαστικής εργασίας. «Η αλήθεια είναι ότι οι κομμουνιστές δεν μπορούν πια να το κάνουν αυτό. «Η καταναγκαστική εργασία δεν είναι τυχαία έκδηλωση του σοβιετικού τρόπου ζωής: Αποτελεί σήμερα το θεμέλιο της σοβιετικής οικονομίας. Χωρίς αυτήν το κομμουνιστικό κράτος θα καταρρεύσει.

Πολλοί επιχειρήσαν να υπολογίσουν πόσοι είναι σήμερα οι δούλοι στη Ρωσία, ό ακριβής αριθμός τους όμως εξακολουθεί

να μένει άγνωστος. Κανένα απονείδιστο μυστικό δεν κρατήθηκε τόσο καλά όσο αυτό. Το Κρεμλίνο ξέρει πως αν διαδοθή στον κόσμο ό τρόπος της καθημερινής ζωής των δούλων του, το σοβιετικό καθεστώς θα ξεπέσει ανεπανόρθωτα στα μάτια κάθε ανθρώπου που σέβεται τον έαυτό του. Δεν πρέπει επομένως να άπορη κανείς γιατί μόλις ό κυβερνήτης της Νέας Υόρκης Ντιούι έφερε στα Ένωμένα Έθνη το ζήτημα της λειτουργίας των στρατοπέδων καταναγκαστικής εργασίας, ό Βισίνσκυ και οι άλλοι εκπρόσωποι των Σοβιετών έσπευσαν να φύγουν από την αίθουσα.

Υπάρχουν αρκετά γνωστά στοιχεία τα όποια επιτρέπουν να σωστό υπολογισμό. Διάφοροι ειδικοί συγκέντρωσαν τα στοιχεία ένα προς ένα. Πήραν συνεντεύξεις με δραπετές δούλους που εργάστηκαν σε διοικητικές υπηρεσίες των στρατοπέδων, έχουν άφηγήσεις ξένων αυτοπτών. Μια αυθεντία στα ζητήματα αυτά, ό δόκτωρ Νταϊλβιν Ντάλλιν, υπολογίζει ότι υπάρχουν έπτά-δώδεκα εκατομμύρια δούλοι. Άλλοι τους θγαίνουν περισσότερους. Ο πρώην κομμουνιστής Άρθουρ Κάιστλερ τους άνεβάζει σε 17 εκατομμύρια και ό μηχανικός Βίκτωρ Κραφτσένκο σε 18 εκατομμύρια. Για να έχουμε ένα μέτρο συγκρίσεως άξίζει να πούμε ότι όταν υπήρχε το τσαρικό καθεστώς οι πολιτικοί κρατούμενοι ποτέ δεν ήταν περισσότεροι από 50.000 και ή μεταχείρισί τους, όσο και σκληρή αν ήταν, ήταν πολύ εύσπλαχνική σε σύγκριση με ό,τι υποφέρουν οι δούλοι του σοβιετικού κράτους.

Οι μελετητές του σοβιετικού συστήματος έχουν καταλήξει στο

συμπέρασμα ότι ή καταναγκαστική εργασία, όσο και αν δεν προβλέφθηκε στην άρχή, δεν ήταν κάτι που γεννήθηκε τυχαία. Είναι το φυσικό και αναπότρεπτο αποτέλεσμα του κομμουνισμού. Σε ένα κράτος όπου το άτομο δεν έχει καμιά άξία και όπου σημασία έχει μόνο ό σκοπός του κράτους, ή ανθρώπινη ζωή κατανατά πράγμα άσήμαντο και φθινό.

Ο εργάτης που δουλεύει στα στρατόπεδα στοιχίζει λίγο, βρίσκεται εύκολα και παρουσιάζει μεγάλη ικανότητα προσαρμογής. Ο κατάδικος δεν μπορεί να άργήσει στη δουλειά του, δεν μπορεί να άπουσιάση και δεν μπορεί να ζητήσει καλύτερες συνθήκες εργασίας. Όταν πεθάνη, το κράτος τον άντικαθιστά εύκολα, καταδικάζοντας έναν άλλο άθώο.

Η βασιλεία του τρόμου

Αλλά αν ή δουλειά ήταν ή μοίρα που περίμενε το λαό κάτω από το κομμουνιστικό καθεστώς, ποιά ήταν ή τύχη των παλιών Μπολσεβίκων που δημιούργησαν το καθεστώς αυτό; Ο Στάλιν έδωσε σαφέστατη άπάντησι στο έρώτημα αυτό με ένα άλλο όργιο αίματοχυσίας.

Την 1 Δεκεμβρίου 1934 ένας πυροβολισμός άκούστηκε στο Λένινγκραντ. Μια σφαίρα σκότωσε τον Σεργκέι Μ. Κιρόφ, μέλος του πολιτμπυρό. Ποτέ δεν δόθηκε έξήγησι υπό έπεισόδιο —αν πιστέψουμε όρισμένες άρχές, πρόκειται για σκηνοθεσία της ίδιας της άστυνομίας— αλλά ό πυρο-

βολισμός αυτός ακόμη άντηχεί στη Ρωσία.

Η δολοφονία έδωσε πρόσχημα στον Στάλιν για να προβή στη μεθοδική δολοφονία όλων εκείνων που άπειλούσαν έστω και κατά το έλάχιστο την ήγεσία του. Άνάμεσά τους βρίσκονταν οι πιο φημισμένοι κομμουνιστές ήγέτες, οι πατέρες της Μπολσεβίκικης Έπαναστάσεως. Οι συλλήψεις και οι όνοι που ακολουθήσαν και που έφθασαν στο κατακόρυφο άπό το 1937 ως το 1938 σημειώνουν νέα περίοδο τρομοκρατίας άγνωστη ως τότε και σ' αυτήν ακόμη την ΕΣΣΔ. Με ύπομονή, χωρίς οίκτο, κατηγορώντας στην άρχή μερικούς και ύστερα, ξαφνικά, άλλους, ό Στάλιν έξουδετέρωσε κάθε πραγματικό ή πιθανό μελλοντικό του αντίπαλο. Η τρομοκρατία άπλώθηκε άπό την μια ως την άλλη άκρη της Ρωσίας καθώς άπειροι άνθρωποι έπεφταν κάτω άπό τις σφαίρες του έκτελεστικού άποσπάσματος ή φυλακίζονταν. Όλοι ξέρουν τις «δίκες και τις έκκαθαρίσεις της Μόσχας», την άνατριχιαστική αυτή ήστορία.

Κανένα τεκμήριο και κανένα στοιχείο δεν προσκομίστηκε στις «δίκες» αυτές γιατί άπλούστατα δεν υπήρχε κανένα. Υποστηρίχθηκαν οι πιο άστήρικτες και φαντασιώδεις κατηγορίες. Οι αντίπαλοι του Στάλιν κατηγορήθηκαν ότι συνωμοτούσαν με τους Έθνικοσοσιαλιστές, με τον Μικάδο της Ιαπωνίας, με τους Άγγλους και τη Γαλλία. Κατηγορήθηκαν ότι ήταν πράκτορες του «καπιταλιστικού ήμπεριαλισμού» άπό το 1917. Άλλοτε ήρωες της έπαναστάσεως κατηγορήθηκαν ότι έδηλητηρίαζαν το φαγητό των εργατών, ότι έκαναν σαμποτάζ σε μηχανήματα, ότι

μηχανορραφούσαν έναντίον της ζωής του Στάλιν και άλλων μελών του πολιτυμπυό.

Όταν τὸ ὄργιο ἐτελείωσε, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνώτερους στρατιωτικούς, τοὺς διπλωμάτες καὶ τοὺς οἰκονομολόγους τῶν σοβιέτ καὶ τοῦ κόμματος δὲν ὑπῆρχαν πιά. Τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τους εἶχε κοπῇ μὲ μιὰ σφαῖρα πίσω στὸ κεφάλι, στὰ κρατητήρια τῆς Νικαθεντέ. Ἐκατοντάδες χιλιάδες κρατούμενοι πύκνωσαν τὶς τάξεις τῶν δούλων ἐργατῶν. Ἀνάτοιοι ἀξιωματοῦχοι τοῦ κόμματος καὶ τῆς κυβερνήσεως σὲ ὅλες τὶς ὑποτιθέμενες αὐτόνομες σοβιετικὲς δημοκρατίες καὶ περιοχὲς ἐκτελέστηκαν. Ἀκόμη καὶ οἱ διευθύνοντες τὴν Νικαθεντέ καὶ οἱ ἄμεσοι συνεργάτες του —δηλαδή οἱ ἄνθρωποι ποὺ προετοίμασαν τὶς δίκες καὶ ἐφήρμοσαν τὰ αἰματηρὰ μέτρα— καταδικάστηκαν καὶ οἱ ἴδιοι σὲ θάνατο καὶ ἐκτελέστηκαν, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν ἀργότερα ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς ἀντικατέστησαν.

Ὁ τροχὸς τῆς δικτατορίας εἰς συμπληρώσει μιὰ δολόκληρη τροφῇ. Γύρω πιά οἱ πρῶτοι θεμελιωτὲς τοῦ κομμουνισμοῦ εἶχαν ἐξαφανιστῇ ἀπὸ τὸ τέρας ποὺ οἱ ἴδιοι ἐδημιούργησαν. Ἀπὸ δῶ καὶ στὸ ἐξῆς κανεῖς δὲ θὰ τολμήσῃ νὰ ἀντιταχθῇ φανερά στὸν Στάλιν, σὲ κανένα ζήτημα.

Ψυχρὸς καὶ Θερμὸς Πόλεμος

Ἡ ἔσχατη εἰρωνεία τῶν ἐκκαθαρίσεων τῆς Μόσχας ὅπου χιλιάδες ἄνθρωποι ἐσφάγησαν «ἐπειδὴ συνωμότησαν μὲ τὸν Χίτλερ» ἀποκαλύφθηκε μὲ τὸ Κομμουνιστικὸ—ναζιστικὸ σύμφωνο τοῦ 1939, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Στάλιν συνωμότησε μὲ τὸν Χίτλερ.

Ἀφοῦ ὑπέγραψε τὸ σύμφωνο, ὁ Στάλιν ὁῤῥώσε: «ἡ φιλία τῶν λαῶν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ποὺ ἔχει θεμελιωθῇ ἀπὸ πολλοὺς αἰματηροὺς ἀγῶνες, θὰ παραμείνῃ σταθερὴ γιὰ πολὺ καιρὸ.»

Ἡ φιλία αὐτὴ θεμελιώθηκε ἀλήθεια στὸ αἷμα τῆς Πολωνίας, ἀφοῦ ὁ Χίτλερ ἐλευθερώνοντας τὰ χέρια του μὲ τὸν τρόπο αὐτό, εἰσέβαλε στὴν Πολωνία. Θεμελιώθηκε ἀκόμη περισσότερο μὲ τὴν εἰσβολὴ τῆς «φιλερηνικῆς» Σοβιετικῆς Ἐνώσεως στὴ Λιθουανία, τὴ Λεττονία καὶ τὴν Ἑσθονία, μὲ τὴν ἀποστολὴ μεγάλων ποσοτήτων πολεμικοῦ ὕλικου, τροφίμων καὶ κασίμων πρὸς τὶς χιτλερικὲς στρατίες, μὲ τὶς ἀπεργίες καὶ τὰ σαμποτάζ ποὺ οἱ πράκτορες τῶν Σοβιέτ διέπραξαν στὶς δημοκρατικὲς χῶρες, ἀκόμη καὶ στὶς Ἠνωμένους Πολιτείες, ἐνῶ ὁ χεῖμαρρος τῆς Σοβιετικῆς Προπαγάνδας ὑποστήριζε τὸν Χίτλερ καὶ ἐξυθῆρε τοὺς ἀντιφασίστες Συμμάχους.

Αὐτὰ ποὺ ὑπέφερε ἄλλοτε ὁ ρωσικὸς λαὸς τὰ ὑπέφεραν τώρα οἱ Πολωνοὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Βαλτικῶν κρατῶν. Ὁ Στάλιν μετέβαλε τὶς χῶρες τους σὲ τεράστιες φυλακές, καὶ ἔστειλε ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀθώους στὰ Σιβηρικὰ στρατόπεδα. Στὴ δεκαετία ποὺ ἀκολούθησε τὰ ἱδια ἔμελλαν νὰ συμβοῦν στὴ Ρουμανία, τὴ Βουλγαρία, τὴν Οὐγγαρία, τὴν Ἀλβανία καὶ τὴν Τσεχοσλοβακία. Ὁ Στάλιν ἄρχισε νὰ βλέπῃ τὸν τελικὸ σκοπὸ τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, τὸν Παγκόσμιον Κομμουνισμό, αὐτὸν ποὺ διακήρυξε ὁ Λένιν ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1917—νὰ πλησιάσῃ στὴν πραγματοποίησίν του.

Πρὶν ὅμως ἢ πυρκαϊὰ τοῦ

κομμουνισμοῦ παρὶ διαστάσεις ἀπειλῆς γιὰ δολόκληρον τὸν κόσμον, ὑπῆρξε ἓνα μικρὸ διάλειμμα στὸ ὁποῖο φάνηκε ὅτι ὁ Ναζισμὸς θὰ τὸν ἔσθηνε. Ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις ὅμως τοῦ 1941 ἐναντίον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ἀποτράπηκε χάρις στὴν ἀποστολὴ Ἀμερικανικοῦ πολεμικοῦ ὕλικου καὶ τελικῶς μὲ τὸ ἀνοιγμα τοῦ δευτέρου μετώπου στὴν Εὐρώπη.

Σήμερα, ἓνα βλέμμα στὸ χάρτη ἀρκεῖ γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεῖς ποῦ ὠδήγησε τὸ ἀρχικὸ κομμουνιστικὸ πραξικόπημα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1917. Ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία, μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, ἔπαιρνε κάτι περισσότερον ἀπὸ ὀκτὼ ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Τὸ τμήμα τοῦ κόσμου ποὺ κατέχει σήμερα ὁ κομμουνισμὸς ἐκτείνεται σὲ περισσότερον ἀπὸ 13½ ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ μίλλια καὶ ἔχει περισσότερους ἀπὸ 750 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους. Τὸ ἓνα τρίτον δηλαδὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ 25% τῆς ἐπιφάνειας τῆς γῆς ἀνήκουν σ' αὐτόν. Αὐτὲς εἶναι οἱ τεράστιες καὶ δυσόιωνες διαστάσεις ποὺ ἐπετράπη νὰ πάρῃ.

Ἄν ὅμως ἡ κομμουνιστικὴ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ἐλευθερίας αὐξάνῃ, ὑπάρχουν ἐπίσης καὶ ὠρισμένα ἐλπιδοφόρα σημεῖα. Τὰ ἐλευ-

θερα ἔθνη φαίνονται νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅλο καὶ περισσότερο τί σημαίνει κομμουνιστικὸ σύστημα. Μὲ τὸν ἴδιον ἐπίπονον τρόπο ποὺ μάθαμε τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸ Ναζισμό, ἀλλὰ μὲ ρυθμὸ πολὺ ἀργότερον γνωρίζουμε τώρα τὸν κομμουνισμό.

Ἡ φωνὴ τῆς ἐλευθερίας φθάνει σήμερον στὴ Ρωσία καὶ στὸ λαὸ τῆς μὲ τὸ ραδιόφωνο καὶ ἀπὸ τὶς ρωγμὲς τοῦ ἀνοίγονται στὸ Σιδηροῦν Παραπέτασμα. Οἱ Ρῶσοι πληροφοροῦνται ὅτι οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι δὲν τοὺς θεωροῦν ὑπεύθυνους γιὰ τὰ ἐγκλήματα τῶν δυναστῶν τους. Μαθαίνουν ὅτι οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι ἀναγνωρίζουν πὼς οἱ Ρῶσοι εἶναι τὰ πρῶτα θύματα τῆς κομμουνιστικῆς τυραννίας. Ἀκόμη περισσότερο, παῦ' ὅλες τὶς ἀπόπειρες τοῦ καθεστώτος τους νὰ σταματήσῃ τὰ μηνύματα αὐτὰ, διακήρύσσεται στοὺς Ρῶσους ὅτι στὸν ἀγῶνα τους γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια τοῦ κόσμου θὰ ἔχουν συμμάχους· δὲν θὰ μείνουν μόνοι.

Ἡ ἀντεπίθεσις ἄρχισε, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἀκόμη διστακτικὴ καὶ ἄτονη. Οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ ἀγῶνος δὲν εἶναι τίποτα λιγώτερον ἀπὸ τὴν συντήρησιν τῆς ἐλευθερίας στὴ γῇ ποὺ κατοικοῦμε.

Εἰς ἄλλους περνώντας ἀπὸ τὸν μπακάλι του τοῦ παραπονέθηκε γιὰ τὸ δὲν τοῦ ἔστειλε τὸ λογαριασμὸ.

— Ὅταν ἔχω νὰ κάνω μὲ ἓνα Τζέντλεμαν, ποτὲ δὲν στέλνω λογαριασμὸ, ἀπάντησε ὁ μπακάλης.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον ! Καὶ ἂν δὲν σὲ πληρώσῃ ;

— Ἄν δὲν με πληρώσῃ ; Ὅταν περάσῃ ἓνα διάστημα καὶ δὲν φανῇ, καταλαβαίνω πὼς δὲν ἔχω νὰ κάνω μὲ Τζέντλεμαν καὶ τότε τοῦ στέλνω τὸ λογαριασμὸ.

Κουίζ

ΠΕΡΙΦΗΜΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ

- 1) Ἀρμόδιος καί...
- 2) Δάμων καί...
- 3) Ἀντιγόνη καί...
- 4) Φρίξος καί...
- 5) Κάστωρ καί...
- 6) Δάφνις καί...

- 7) Φιλήμων καί...
 - 8) Ἐτεοκλῆς καί...
 - 9) Ὀρέστης καί...
 - 10) Πελοπίδας καί...
- Συμπληρώσατε τὸ δεύτερο πρόσωπο!

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΣΚΕΨΕΩΣ

Ἐνας μεγαλοβιομήχανος, ἀναχωρῶν στὴν ἐξοχή, εἶχε διατάξει τὴν δακτυλογράφο του νὰ τοῦ στέλνῃ τακτικά τὴν ἀλληλογραφία του.

Ὁ βιομήχανος, ποὺ παραθέριζε ἀπὸ ὀκτῶ ἥδη ἡμερῶν, ἐκπληττεται μὴ λαμβάνων καθόλου ἀλληλογραφίαν, καὶ τηλεγραφεῖ στὴ δακτυλογράφο του:

«Διατί δὲν στέλνετε ἀλληλογραφίαν μου:»

Ἡ ἀπάντησις ἦτο:
«Διότι πήρατε μαζί σας τὸ κλειδί τοῦ γραμματοκιβωτίου».

Πράγματι εἰς τὸ δάθος μιᾶς τσέ-

πης του ὁ μεγαλοβιομήχανος εὕρισκε τὸ κλειδί τὸ ὁποῖο σπεύδει νὰ βάλῃ μέσα σ' ἕνα γράμμα καὶ νὰ τὸ ἀποστείλῃ.

Περνοῦν πάλι οἱ ἡμέρες χωρὶς νὰ λάβῃ οὔτε ἕνα γράμμα.

Μὴ δυνάμενος νὰ δώσῃ καμμιά ἐξήγησι, ξαναπαίρνει τὸ τραῖνο καὶ ἐπιστρέφει σπιτί του.

Μόλις ὅμως φθάνει στὸ γραφεῖο του βρίσκει αὐτοστιγμὴ μόνος του τὴν ἐξήγησι.

Ἀπαντήστε καὶ σεῖς αὐτοστιγμὴ τί συνέβηκε.

ΜΠΕΡΔΕΜΕΝΗ... ΕΚΛΟΓΗ!

1 2 3 4 5 6

1					
2					
3					
4					
5					
6					

Ἡ λέξις «ΕΚΛΟΓΗ» πρέπει νὰ καταχωρηθῇ κατὰ τέτοιο τρόπο στὰ τετράγωνα τοῦ παραπάνω σχεδίου ὥστε σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς 6 ὀριζόντιες γραμμές, σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς 6 κάθετες γραμμές, ἀλλὰ καὶ στὶς δύο κύριες διαγώνιες γραμμές νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνεται τὸ αὐτὸ γράμμα δύο φορές, ἀλλὰ πάντοτε νὰ ὑπάρχουν τὰ ἕξι γράμματα ποὺ μᾶς δίδουν τὴ λέξι «ΕΚΛΟΓΗ».

Ἐκλέξτε λοιπὸν καὶ ξεμπερδέψτε τὴν Ἐκλογή!

Ἐτὸ περιδῶριο τῆς Νέας Μόδας

Τὰ Βασικὰ Φορέματα

Εὐκολὰ κομψότης

Πολλὲς ἀναγνώστριες μοῦ ζητοῦν νὰ τοὺς πῶ ἢ μᾶλλον νὰ τοὺς περιγράψω τὶς «βασικὲς τουαλέτες» ποὺ χρειάζεται μιὰ νέα γυναίκα, μὲ μέσα περιορισμένα, ἀλλὰ μὲ κάποια φιλοδοξία κομψότητος. Τώρα, βέβαια, εἶναι πολὺ δύσκολο ν' ἀπαντήσῃ κανεὶς σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι, γιατί κάθε γυναίκα ἔχει ἄλλο τύπο, καὶ μιὰ «βασικὴ γκαρνταρόμπα», ποὺ ἀρμόζει στὴν μιὰ, δὲν πηγαίνει διόλου στὴν ἄλλη.

Πά'τως ὅμως πιστεύω ὅτι τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ρούχο τῆς γυναίκας «μὲ περιορισμένα μέσα καὶ διαθέσεις κομψότητος» εἶναι τὸ μαῦρο ταγιέρ. Ἐνα καλὸ μαῦρο ταγιέρ, ἀπὸ καλὸ ὕφασμα, ραμμένο σὲ καλὸ ράφτη — τοῦλάχιστον ἢ ζακέττα — εἶναι τὸ ρούχο «πᾶς - παρτού», ποὺ μὲ μικρὲς ἀλλαγές τῶν εξαρτημάτων μπορεῖ νὰ ἐμφανίζεται παντοῦ, ἀπὸ τὸ πρωτὶ ἕως τὴ νύχτα. Ἐνα μπερὲ χρωματιστὸ, μιὰ ἐσάρπα μὲ καρρῶ, ἄσορτι μὲ ἕνα γάντι ζωηροῦ χρώματος τοῦ ἀφαιρεῖ τὴ σοβαρότητα καὶ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ κυκλοφορῇ σὰν πρωινὸ ρούχο, ἀκόμη καὶ σὲ ἐργασία καὶ σὲ γραφεῖο. Τὸ ἀπόγευμα μιὰ μπλοῦζα ζέρσεϋ μὲ φιλὸ γιακά ντραπέ, ἕνα καπελλάκι σὲ τύπο «μπουνέ», ἕνα κολλιέ ἀπὸ μαργαριτάρια — τοῦ πῆχως, ὅπως φοροῦν οἱ πιὸ σὶκ γυναῖκες τοῦ κόσμου — τὸ μεταμορφώνει. Τὸ μαῦρο ταγιέρ ἀνήκει στὰ φορέματα ποὺ ὀνομάζονται χαρακτηρηστικά οἱ Παριζιάνες «Robes-écriin» (écriin σημαίνει κοσμη-

ματοθήκη), δηλαδὴ ιδεῶδες φόντο γιὰ ὅ,τι θέλεις νὰ παρουσιάσῃς. Μιὰ μικρὴ ἐσάρπα γούνινη, πάρα πολὺ στενὴ καὶ οἰκονομικὴ ἢ μιὰ κάπα ντουμπλὲ χρωματιστὴ, ριγμένη ἐπάνω ἀπὸ τὸ ταγιέρ, ἢ μιὰ «ἐτὸλ» ἀπὸ χρωματιστὸ ζέρσεϋ, ντραπαρισμένη μὲ νωχέλεια... ὅλα συνδυάζονται, ἀρκεῖ ἡ βάσις, τὸ ταγιέρ αὐτό, νὰ στέκεται καλὰ, νὰ εἶναι χυτὸ, ωραία κομμένο καὶ ἐφαρμοστὸ.

☆

Γιὰ ὑπ' ἀριθ. 2 βασικὸ φόρεμα θὰ διαλέγα ἕνα «ντε - πιές» ἀπὸ ζέρσεϋ σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς μόδας, σὲ γκριζο ἢ στὸ θερμὸ καφετί τοῦ φουντουκιού. Μιὰ φούστα φαρδεῖα, μὲ μαλακὲς πιέττες καὶ ἀπὸ πάνω ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ «τζάμπερ» ποὺ ἀλλάζουν χαρακτῆρα, ὅταν φορεθοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὴν φούστα μὲ μιὰ ζώνη στενὴ ἢ κατὰ τὴν φούστα καὶ δίνουν τότε τὴν εἰκόνα τοῦ μονοκόμματου φορέματος. Τὸ ζέρσεϋ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ «σοῦπλ» καὶ ὠραία ὕφασματα ποὺ ὑπάρχουν καὶ τὰ ἑλληνικὰ ζέρσεϋ εἶναι θαυμάσια.

Φυσικά, τὸ τρίτο «βασικὸ ρούχο», τὸ παλτό, πρέπει νὰ συνδυάζεται ἀπαραιτήτως μὲ τὰ δύο πρώτα. Καὶ εἴτε καφέ εἶναι, εἴτε γκριζο, εἴτε μαῦρο, πᾶει λαμπρά. Γιὰ τὸ καφέ μὲ τὸ μαῦρο εἶναι ἕνας πολὺ κομψὸς συνδυασμός, ὅπως καὶ τὸ γκρι μὲ τὸ καφέ. Τὸ παλτό, ὅσο ἀπλούστερο εἶναι, τόσο τὸ καλύτε-

ρο καὶ ὅ,τι περυσινὸ ἢ προπέρσυνο ὑπάρχει, φοριέται, ἀρκεῖ μόνον νὰ κατεβῇ τὸ στρίφωμα τρεῖς πόντους καὶ νὰ φύγουν — ἂν ὑπάρχουν ἀκόμῃ — καὶ οἱ τελευταῖες βάττες. Μιὰ μέθοδος γιὰ νὰ ξανανιώσῃ ἓνα κουρασμένο παλτό, εἶναι νὰ τοῦ τοποθετηθῇ μιὰ καινούργια, κτυπητὴ φόδρα. Ἐνα σατέν σὲ χρῶμα πολὺ ἀνοιχτό, ἐργασμένο μὲ «ματελασσέ» ἢ μὲ γαζιά. Εἶναι καταπληκτικὸ πόσο ἡ ἀλλαγὴ τῆς φόδρας μεταμορφώνει καὶ ἓνα παλτό καὶ μιὰ λίγο ξεπερασμένη ζακέττα κοντὴ ἢ τρουὰ κάρ.

☆

Καὶ γιὰ λιγάκι πιὸ «ἀμπιγιέ;» Γιὰ μιὰ μαστίχα, πάρτυ, βραδινὸ γεῦμα; Ἐκεῖ, ἂν δὲν θέλῃ πάλι κανεῖς ν' ἀκουπήσῃ στὴν ἀσφάλεια τοῦ μαύρου ρούχου, μιὰ φούστα μαύρη, ὅχι πολὺ μακρυὰ, μὲ διαφορετικές μπλουζες καὶ ἓνα μπολερὸ ποὺ νὰ σκεπάζῃ τὸ ντεκολτέ, μπορεῖ νὰ διαλέξῃ μιὰ μουςσελίνα πράσινη

σκούρα γιὰ παράδειγμα. Καὶ νὰ φτιάξῃ ἓνα βασικὸ φόρεμα, κοντὸ καὶ ντεκολτέ μὲ μπρετέλλες — οἱ μπρετέλλες εἶναι βολικὲς καὶ εἶναι ἐφέτος πολὺ τῆς μόδας — καὶ μὲ φαρδεῖα πλούσια φούστα καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ ἔχῃ κάποιο ζακεττάκι ντραπὲ νὰ φορᾷ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν ἴδια μουςσελίνα, μὲ μακρυὰ μανίκια, γιὰ τὶς λιγώτερο ἐπίσημες ἐμφανίσεις. Τὸ κοντὸ βραδινὸ εἶναι παραδεκτὸ σὲ ὅλες τὶς βραδινὲς συγκεντρώσεις καὶ ἰδίως γιὰ τὶς νέες ἢ πάντως τὶς λεπτὲς εἶναι πολὺ χαριτωμένο.

☆

Καὶ ἐξαρτήματα; Ἀπλὰ Παπούτσια γόδες. Τσάντες μεγάλες πρακτικές. Καπέλλα περιωρισμένα. Ἡ γυναῖκα τοῦ 1953 στηρίζει τὴν κομψότητά της στὴν πειθαρχημένη γραμμὴ, στὴν λιτότητα καὶ στὴν ἁρμονία τῶν χρωμάτων. Καὶ ὅταν πετύχῃ τὸ σύνολο αὐτό, εἶναι ἀσφαλῶς ἐξαιρετικὰ γοητευτικὴ.

MARINA

Κουθεντιάζοντας μὲ τὸν ἰδιοκτῆτὴ ἑνὸς παλαιοπωλείου στὴν κινεζικὴ συνοικία τοῦ Σάν Φραντζίσκο, ἓνας ξένος, τὸν ρώτησε ἂν εἶχαν στὴν Κίνα καλοὺς γιатρούς.

— ὦ! ἔχουμε πολλοὺς καλοὺς γιатρούς στὴν Κίνα, ἀπάντησε ὁ Κινέζος.
 Ὁ Χάνγκ Τσάνγκ εἶναι ὁ καλύτερος. Μοῦ ἔσωσε τὴ ζωή.

— Ἀλήθεια; Πῶς ἔγινε;

— Μὲ πανοῦσε ἡ κοιλιὰ μου. Φωνάζω τὸν Χάνγκ Κίν, μοῦ δίνει ἓνα γιатρικό, γίνουμαι χειρότερα. Φωνάζω τὸν Σάν Σίνγκ, ἔρχεται, μοῦ δίνει πιὸ πολὺ γιатρικό, κοντεύω νὰ πεθάνω. Φωνάζω τὸν Χάνγκ Τσάνγκ. Εἶχε πάει ἀλλοῦ, δὲν ἦταν στὸ σπίτι του, δὲν ἦρθε. Μοῦ ἔσωσε τὴ ζωή.

Pourquoi pas?

ΤΑ «ΚΑΛΛΙΣΤΕΙΑ» στὴν Οἰκοκυρικὴ 1952

Περιλαμβάνουν μόνον τρεῖς ἐρωτήσεις :

1. Γιατί προτιμῶ τὸ μάλλινο,
2. Πῶς περιποιούμαι τὰ μάλλινά μου, γιὰ νὰ μοῦ κρατοῦν περισσότερο;
3. Εἶναι τὸ μαλλὶ παράγων γιὰ τὸ ἄτομο καὶ τὴν οἰκογένεια;

Εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀπαντήσετε τοῦλάχιστον σὲ δυὸ ἀπὸ τὶς παραπάνω ἐρωτήσεις γραπτῶς. Οἱ ἀπαντήσεις μαζί μὲ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσί σας θὰ πρέπει νὰ σταλοῦν, ἐντὸς τοῦ α' 150ῆμέρου τοῦ Δεκεμβρίου, πρὸς τὰ ΜΑΛΛΙΑ ΣΑΚΑΛΑΚ, Κολοκοτρώνη 63, Ἀθήνας. Θὰ βραβευθοῦν οἱ τρεῖς καλύτερες. Κριτήριο θὰ εἶναι ἡ περιεκτικότης, ἡ σαφήνεια καὶ ἡ συντομία τῆς ἀπαντήσεως.

Α' ΒΡΑΒΕΙΟ: Μαλλὶ «Κρόκος», εὐρωπαϊκὸ, γιὰ μιὰ ζακέττα. Τὸ χρῶμα θὰ τὸ διαλέξῃ ἡ νικήτρια.

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ: Μαλλὶ «Μόος», εὐρωπαϊκὸ, γιὰ μιὰ μπλουζα, σὲ χρῶμα τῆς ἐκλογῆς τῆς δευτέρας νικητρίας.

Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ: Μαλλὶ «Μπεμπέ», εὐρωπαϊκὸ, γιὰ παιδικὸ πλεκτό.

Καὶ στὶς τρεῖς νικήτριες θὰ προσφέρωμε ἀπὸ μιὰ σειρά ἐκλεκτῶν εὐρωπαϊκῶν σχεδίων πλεξίματος.

Μὴ ἀμελήσετε νὰ στείλετε ἀμέσως τὶς ἀπαντήσεις σας.

ΤΑ «ΚΑΛΛΙΣΤΕΙΑ» στὴν Οἰκοκυρικὴ 1952

σας τὰ προσφέρουν τὰ

«ΜΑΛΛΙΑ ΣΑΚΑΛΑΚ»

Κολοκοτρώνη 63, Ἀθήναι, Τηλέφ. 27.492

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΘΑ ΜΑΘΕΤΕ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Δ' ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ἡ «Ἐκλογή» προκηρύσσει φωτογραφικὸ διαγωνισμό γιὰ

(COLOR — SLIDES)
ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΓΧΡΩΜΕΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ

Πάρα πολλοὶ φωτογράφοι μεταχειρίζονται τὰ τελευταῖα χρόνια ἑγχρώμα φιλμ, εἴτε Kodachrome, εἴτε Agfacolor, εἴτε Ansco καὶ δικαίως, γιὰτὶ ὁ τόπος μας εἶναι ἰδεώδης γιὰ ἑγχρώμη φωτογραφία. Ἀλλὰ πολὺ συχνὰ κρατοῦν κλεισμένες στὰ συρτάρια τους ωραιότατες εἰκόνες τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ οἱ διαφάνειες δύσκολα τυπώνονται καὶ συνεπῶς χρησιμεύουν μόνον γιὰ προβολές.

Ἡ «Ἐκλογή» ἀπὸ μηνῶν κατῶρθωσε νὰ τυπῶνῃ στὰ ἐξώφυλλά της εἰκόνες τῆς Ἑλλάδος ἀνέκδοτες, παρμένες κατ' εὐθείαν ἀπὸ διαφάνειες «Λάϊκα». Θὰ ἐνδιαφερόταν ὅμως νὰ ἀποκτήσῃ μεγαλύτερη συλλογὴ καὶ μεγαλύτερη ποικιλία θεμάτων. Γι' αὐτὸ συνδυάζει τὸν Δ' Φωτογραφικὸ Διαγωνισμὸ μὲ ἓνα θέμα ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ ἴδιο τὸ περιοδικό, καὶ ζητᾷ ἀπὸ ὅσους θέλουν νὰ μετᾶσχουν στὸν διαγωνισμὸ τὰ ἑξῆς :

—Νὰ στείλουν στὰ γραφεῖα τῆς «Ἐκλογῆς» μέχρι τῆς 15ης Δεκεμβρίου ἀπὸ μιὰ ἕως δέκα ἑγχρώμες διαφάνειες (τοποθετημένες μέσα σὲ κουτάκι χάρτινο, ὄχι σὲ ἀπλὸ φάκελλο).

—Νὰ εἶναι φωτογραφίες τῆς Ἑλλάδος μὲ ζωηρὰ χρώματα, κτυπητὲς ἀντιθέσεις καὶ ἐνδιαφέροντα θέματα. Ὅλα γίνονται δεκτά, ἐσωτερικά, ἐξωτερικά, πρόσωπα, μνημεῖα κ.λ.π.

—Οἱ διαφάνειες νὰ συνοδεύονται ἀπὸ τεχνικὲς λεπτομέρειες λήψεως καὶ τὸ ΟΝΟΜΑ καὶ τὴν ΔΙΕΥΘΥΝΣΙ τοῦ ἀποστέλλοντος.

—Ἡ «Ἐκλογή» θὰ διαλέξῃ 12 φωτογραφίες, τὶς ὁποῖες θὰ βραβεύσῃ καὶ θὰ μεταχειρισθῇ στὰ ἐξώφυλλά της τοῦ 1953. Αὐτὲς τὶς φωτογραφίες ΘΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΗΣΗ. Ὅλες τὶς ἄλλες ΘΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΡΕΨΗ.

Στοὺς βραβευθέντας θὰ προσφέρῃ καὶ ἀπὸ εἴκοσι ἀντίτυπα τῆς φωτογραφίας, τυπωμένης σὲ χαρτὶ πολυτελείας ἰλλυστρασιόν, ἑγχρώμες σὲ σχῆμα 21X27, κατὰλληλες γιὰ πλαισίωμα.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΟΣΟ ΤΟ ΔΥ-
ΝΑΤΟΝ ΓΡΗΓΟΡΩΤΕΡΑ ΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΣΑΣ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ
ΟΠΛΑ
ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ

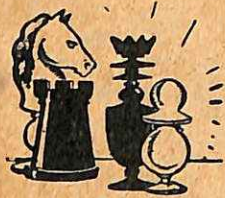
„ΓΚΡΕΚΑ“

Ἡ δίαίτα ἐπιφέρει δυσά-
ρεστα ἀποτελέσματα.
Διὰ νὰ ἔχετε σ' ὅποια-
δήποτε ἡλικία καλλί-
γραμμο σῶμα μετα-
χειρίζεσθε πάντοτε

ΣΟΥΤΙΕΝ * ΛΑΣΤΕΞ * ΚΟΡΣΕ
ΦΛΕΞ-ΦΟΡΜ-ΚΟΝΤΩΣΗ

* Πωλοῦνται μόνον Ἑρμοῦ 39

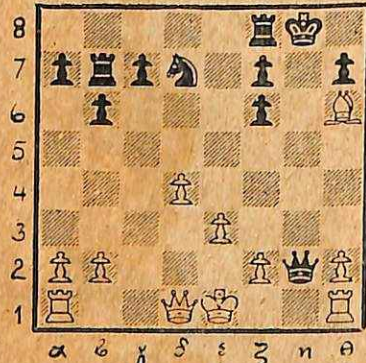

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

Άσκησις άρ. 109
ΜΑΥΡΑ (11)

ΛΕΥΚΑ (11)

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νά παίξουν.

Πῶς ἐξακολουθεῖ τήν παρτίδα ὁ καλὸς παίκτης;

Άσκησις άρ. 110. Λευκά (9): Ρθ2. Βε3. Πα8. Αε5. Σα2. θ2. ζ5. η4. θ3. Μαύρα (9): Ρθ7. Βδ5. Πε7. Ιθ8. Σα6. θ7. γ6. η7. θ6.

Παίζουν τὰ Λευκά. Ποῖος εἶναι ὁ σωστός καὶ ὁ μόνος ἐνδελεγμένος τρόπος παίξιματος;

Άσκησις άρ. 111. Λευκά (11) Ρη1. Βζ3. Πα1. ε1. Αγ1. Ιθ1. Σα2. θ2. γ2. η2. θ2.

Μαύρα (12): Ρη8. Βδ8. Πα8. θ8. Αγ8. η7. Σα7. θ7. γ7. θ7. η6. θ7.

Εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νά παίξουν.

Με σωστὲς κινήσεις εἶναι ἐξηφοδισμένη ἡ νίκη τῶν Λευκῶν.

Ποῖες εἶναι οἱ κινήσεις αὐτές;

Άσκησις άρ. 112. Λευκά (13): Ρη1. Βθ2. Πζ1. θ3. Αθ1. θ4. Ιε6. Σα3. γ3. θ5. ζ5. η2. θ2.

Μαύρα (14): Ρθ7. Βε8. Πγ8. η8. Αθ7. Ιθ7. ζ6. Σα7. γ4. γ5. θ6. ζ7. η7. θ6.

Πῶς πρέπει νά παίξουν ἐδῶ τὰ Λευκά δ᾿ ἵνα νά κερδίσουν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς; Εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νά παίξουν.

Άσκησις άρ. 113. Λευκά (11): Ρη1. Βθ5. Πε1. ε6. Αθ4. η2. Σα4. θ3. γ5. ζ5. θ4.

Μαύρα (11): Ρθ7. Βθ7. Πγ6. η8. Αε8. Ιζ7. Σα6. θ7. θ5. η4. θ6.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κερδίζουν μὲ ἓνα ὥραϊον συνδυασμὸν κινήσεων.

Πρόβλημα άρ. 114

J. STEWART
EDINBURGH

Λευκά (9): Ρα5. Βα6. Πδ3. η4. Αγ4. η7. Ιη2. θ6. Σθ4.

Μαύρα (8): Ρε4. Αδ5. Ιθ1. η6. Σε6. ε7. ζ4. θ7.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δυὸ κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 115

Melle G. AUTHIER (FRANCE)

Λευκά (11): Ρζ1. Βε8. Αθ7. γ1. Ιζ2. ζ4. Σγ4. θ4. ε4. θ2. θ5.

Μαύρα (5): Ρζ3. Πθ6. Αγ7. Σα6. θ7.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δυὸ κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 116

W. MAY
MANNHEIM

Λευκά (7): Ρθ7. Βε2. Πη5. Αθ1. θ8. Ιγ2. ε8.

Μαύρα (12): Ρδ5. Βη1. Πθ4. Αη3. θ5. Ιζ2. Σθ4. γ5. ε5. ε6. ζ3. η6.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δυὸ κινήσεις.

Μία καλὴ σύνθεσις. Οὔτε ἓνα λευκὸ πόνει!

Πρόβλημα άρ. 117

S. BELL

Λευκά (4): Ρζ3. Βη1. Πδ1. Σθ6.

Μαύρα (2): Ργ2. Σθ3.

Γὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ τρεῖς κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 118

I. A. Χατζηαργύρη

SCHWEIZER ILL. ZEITUNG (1933)

Λευκά (9): Ρδ1. Βδ8. Αθ1. ε5. Ιη4. Σθ3. θ4. γ5. θ4.

Μαύρα (7): Ρε4. Αθ6. Ιη5. Σθ2. θ2. ε3. η7.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ «τρεῖς κινήσεις».

ΦΙΝΑΛΕ (άρ. 119)

K. ΑΥΔΗ (Θεσσαλονίκη)

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Λευκά (6): Ρθ2. Ια3. Σα2. θ5. γ3. θ2.

Μαύρα (6): Ρδ5. Σθ6. γ4. γ5. θ3. θ5.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν Ρεμί.

ΦΙΝΑΛΕ (άρ. 120)

K. ΑΥΔΗ (Θεσσαλονίκη)

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Λευκά (5): Ργ3. Σα2. θ2. θ3. θ5. Μαύρα (6): Ρδ6. Σθ6. θ7. ζ7. η7. θ7.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν Ρεμί.

ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Λευκά (12): Ρη1. Βθ2. Πδ1. ζ1. Αγ4. Σα3. θ4. γ5. ε3. ζ2. η3. θ2.

Μαύρα (10): Ρη8. Βδ5. Πδ2. η6. Ιε4. Σα7. θ7. ζ7. η7. θ7.

Ἡ θέσις αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ ἓνα «μάτ» ἀλληλογραφίας μεταξὺ Πρά-

γας καὶ Ἰνσμπρουκ. Ἰουστρίας. Ὁ Δρ Ν. Ζίγμουτ, Αὐστριακὸς πρωταθλητὴς τῶν δι' ἀλληλογραφίας ἀγῶνων, ἔστειλε τὴν 24ην κινήσιν του: 24) Αδ5—γ4

καὶ ἀνέμενεν ἡσυχῶς τὴν ἀπάντησιν τῶν Μαύρων. Βεβαίως ἡ θέσις τοῦ παρουσιάζει ἀρκετὰ μειονεκτήματα, ἀλλὰ ὑπελόγιζεν εἰς τὰ δύο παραπάνω πιόνια ποὺ εἶχε καὶ εἰς τὶς διαφορὰς ἀπειλὰς ποὺ παρουσίαζε ἡ θέσις του, λόγῳ τῆς γραμμῆς Πδ1—δ8, ἡ ὁποία «ἐκάρφωνε» τὸν μαύρον Πόργον Πδ2. Μετὰ μερικὰς ἡμέρας ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν:

Τὰ Μαύρα ἀναγγέλλουν μᾶτ σὲ πέντε κινήσεις!

24) ... Ιε4χ3! 25) Αγ4χΒδ5 (ἔ-αν θΧ1, τότε ΠΧ1+ κλπ.) 25) ... Ιη3—ε4+ 26) Ρη1—θ1, ΙΧ2+ 27) ΠΧ2, Πδ2χδ1+ 28) Πζ2—ζ1, Πδ1χζ1+ μᾶτ!

Πόσο εὐκόλο, δὲν εἶναι ἔτσι... ὅτα: τὸ δὴ κανεὶς γραμμένο;

ΠΑΡΤΙΔΑ

(Ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον πρωτάθλημα 1952)

Λευκά: Γ. Γαϊτανάρος.

Μαύρα Σ. Λοθέρδος.

1) Ιζ3, θ5 2) η3, Ιζ6 3) Αη2, θ6

4) γ4! Αθ7 5) Ιε5, γ6 6) γΧδ5, ΙΧ

δ5 7) Ιγ3, ΙΧ1 8) θΧ1, ζ6; 9) Ιδ3, ε5 10) ζ4! Βγ7 11) ζΧε5, ζΧε5 12)

0—0, Αε7 13) Βθ3, Αζ6 14) Αα3, Βθ7! 15) Πζ2, Ια6 16) Αε4, Ιγ7 17)

Πα—ζ1, Βε6 18) γ4, Αα6 19) Βα4, Αθ7 20) Αζ5! Βζ7 21) ΙΧε5! ΑΧ1;:

22) Αδ7+ καὶ τὰ Μαύρα ἐγκαταλεί-

πουν, διότι ἐάν ΒΧΑ 23) Πζ8+ ΙΠΧ

Π 24) ΠΧΠ+ καὶ μᾶτ.

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 134)

— Αὐτὸ σᾶς τὸ λέω, τὸ σαγκάκι αὐτὸ δὲν πρόκειται νά τὸ ξαναφορέσι!

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Παράγινε τὸ κακὸ μὲ τὶς διαφημίσεις ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ μὲ τὴν δημοσίευσιν ζητούντων ἀλληλογραφία ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Δὲν μπορῶ νὰ μὴ πῶ ὅμως τὰ καλὰ μου λόγια γιὰ τὴν τόσο ἐπιτυχημένη καὶ ἄξια πολλῶν συγχαρητηρίων μικρῇ σου ἀνθολογία.

Εὐχαριστῶ

ΕΥΑΓΓ. Ν. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Πολλὲς διαφημίσεις βλέπομε καὶ δὲν ξέρομε ἂν πρέπει νὰ ποῦμε μπράβο ἢ κρίμα τὶς σελίδες!

Μερικοὶ φανατικοὶ

ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς» ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην

Νὰ πῆτε μ π ρ ὶ β ο ! Γιατὶ ἡ «Ἐκλογή» δὲν σᾶς στερεὶ καμμιὰ σελίδα κείμενο, ὅταν ἔχη πολλὰ διαφημίσεις. Μετρήσατε τὶς σελίδες αὐτοῦ τοῦ τεύχους καὶ θὰ δῆτε ὅτι φθάνουν τὶς ἑκατὸ πενήντα δύο, δηλαδὴ δεκάξυ περισσότερο τοῦ συνήθους. Πά-τω-ς, ἡ «Ἐκλογή», τυπωμένη μὲ ἐπιμέλεια, πλούσια εἰκονογραφημένη, μὲ τὸ ἐξώφυλλο τυπωμένο σὲ χαρτὶ πολυτελείας, ἀποτελεῖ μιὰ ἑκδοσὶ μοναδικὴ στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως καὶ φθηνείας. Τόσο μοναδικὴ καὶ τόσο ἀκριβὴ, ὥστε χρειάζεται καὶ ἄλλες διαφημίσεις γιὰ νὰ καλυφθοῦν τὰ ἐξόδα καὶ γιὰ νὰ μπορῇ, ὅπως ἐλπίζει, νὰ προσφέρῃ στοὺς ἀναγνώστες τῆς γρήγορα καὶ ἐσωτερικῶς ἐ γ γ ρ ω μ ε ς σ ε λ ῖ δ ε ς μὲ ἀνέκδοτες φωτογραφίες τῆς Ἑλλάδος.

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Τυχαίνει νὰ ἔχω σειρὲς πολλῶν τευχῶν ἀπὸ τὴν πρώτη σου ἐκδοτικὴ πε-

ρίοδο. Μπορῶ νὰ τὶς διαθέσω γιὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἀναγνώστες σου.

Κ. Π. ΜΙΧΑΛΑΚΟΣ

Ἀγ. Παρασκευῆς 36 — Ἀθῆναι Τ8

TA POSTE - RESTANTE

Παρακαλοῦμε καὶ πάλι τοὺς ἀναγνώστες μας ποὺ ζητοῦν ἀλληλογραφία, νὰ μᾶς στέλνουν τὴν ἀληθινὴν διεύθυνσιν. Ὅσα γράμματα μᾶς ἔρχονται μὲ «Poste Restante» δὲν θὰ δημοσιεύονται.

Ἡ «Ἐκλογή»

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ διάφορα θέματα.

Ἀσυρματιστὴς Φωκιανὸς Ι.
Ν. Σχ. Σ. ΚΕΠΑΛ ΒΣΤ 902 Γ.Ε.Ν.

Στρατ. Σιώκος Ἀπόστολος
Creek Exped. Forces C.A.P.O. 5800
3ος λόχος Μερίμνη ΒΣΤ 902

Σμηνίας Βασιλόπουλος Ἀριστ.
Α.Τ.Α. ΒΣΤ 904 — Λάρισα

Στρατ. Γεώργιος Ἀθ. Στουρνάρας
830 Α.Τ.Χ. Β.Σ.Τ. 900

Ἀνθ)γὸς Κουμαντάκης Ἰωάννης
208 ΕΑ. Σ.Τ.Γ. 911

Ὑποσμηναγὸς Δημήτριος Δασκαλάκης
Δαϊδαλίδων 19 — Ἀθῆναι (3)

Ἀδελφὴ Νίτσα Φραντζόγλου
Πρεβαντόριον ΠΙΚΠΑ Πεντέλη

Ἀσθενὴς Μ. Καραφάτης
Ν.Σ. «Ἡ Σωτηρία»

15η Κλινικὴ, 7ον διαμέρισμα
Δεκαν. Χιώτης Ἀθανάσιος

6ος λόχος Κ.Ε.Ν. Κορίνθου ΣΤΓ 909

Στρατ. Φλέσσας Διονύσιος
9ος λόχος ΚΕΝ Κορίνθου ΣΤΓ 909

Ἀσυρματισταὶ
Κουμαντάκος Τάκης
Τακάς Ζαρίφης

Creek Exped. Forces C.A.P.O. 5800
Β.Σ.Τ. 902 Δ. Διαβιδάσεων

Μαθητὴς Στρατῆκος Εὐθύμιος
Σχολὴ Μονίμων Ὑπαξιωματικῶν

2ος λόχος ΣΤΓ 925 — Πάτρα

Μόνιμος Ὑπαξιωματικὸς
Καραγιάννης Σωτήριος
ΚΕΔ ΣΟΔ 3ος λόχος ΒΣΤ 902
Χαϊδάρη

Ὑπαξ. Βραχάτης Νικόλαος
ΣΤΓ 925, Λέσχη Ἀξιωματικῶν ΑΒΑ

Δεσποινὶς Ἐφῆ Λαμπρίδου
Ὑψηλάντου 43 — Δράμα

Χρήστος Μαυρομμάτης
Μεσοχώρα Τρικάλων

Μερὸππ Θεοδωροπούλου
Λεωφόρος Στρατοῦ 53—Θεσ)νίκη

Νίκη Κότσιρα
Βασ. Ὀλγας 201 — Θεσ)νίκη

Ναοὺμ Ι. Μητσόπουλος
Θουκυδίδου 8 — Πειραιεύς

Ἀχιλλεὺς Ι. Μαντᾶς

Χρήστος Κολομβρέζος

Ἀταλάντη Λοκρίδος

Δεσποινίδες

Λίνα Μελίδου

Τάϊνα Χρυσοπούλου

Βασ. Ὀλγας 194 — Θεσ)νίκη

Στρατ. Κων)νος Κωνσταντόπουλος
254 ΕΤΠ Σχολὴ Σιτιστῶν ΒΣΤ 902

Ὑποσμηναί

Γωνιάς Ἀντώνιος

Καραγιάννης Ἀντώνιος

Σφυράκης Σοφοκλῆς

Κατσούλης Νικόλαος

Σμηνίας Κουτάκος Νικόλαος

Κ.Ε.Ν. ΣΤΓ 925 Α.Β.Α.

Σμηνίτης Παυλόπουλος Τάκης

335 ΜΔ Α.Β.Σ. ΒΣΤ 903

Στρατ. Γιαννόπουλος Φώτης
Ι ΣΑ ΒΣΤ 902 λόχος Κατατάξεως

Ἀνδρέας Χρονόπουλος

Λήμνου 5 — Καλλιθέα, Ἀθῆναι

Ὑπαξιωματικοὶ

Τομαράς Μιχαὴλ

Ροδόπουλος Ἰωάννης

Ἀτσαλῆς Ἰωάννης

ΚΕΝ Ἡρακλείου 1ος λόχος ΣΤΓ 911α
Σμηνίτης Καραθωμᾶς Σωτήριος

4ον Σμηνος ΜΕ ΒΣΤ 902 ΣΤΑ

Γεωργαντζᾶς Μιχαὴλ

Κ.Ε.Β.Ο.Π. 5ος Λόχος — Β.Σ.Τ.902

Νάκος Χαντζάρας

Τελαμῶνος 18, — Ἀθῆναι (5)

Μαίρη Κοκράνη

Κολοκοτρώνη 59, — Πειραιεύς

Παπαμαλάκης Ἀνδρέας

Μαθητὴς Β' Τάξεως Σχ. Μον. Ὑπ)κῶν

8ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

Μαθήτρια Καλλιόπη Βουλβουτζή

Προσωτσάνη — Δράμα

Ὑποσμηναί
Παπαδογιάννης Ἰωάννης
Κοντὸς Μίμης
ΚΕΝ Σ.Τ.Γ. 925 ΑΒΑ

Σμηνίται

Ζιάμπας Ἀθανάσιος
Ἀγγελόπουλος Τάκης
Μ.Δ. Σ.Τ.Γ. 925 ΑΒΑ

Σμηνίται

Μαλάμογλου Σπ.
Μπουγάς Ἀθανάσιος
Κλωτσαρόπουλος Ἰωάννης

4ον Σμηνος ΜΕ Β.Σ.Τ. 902 ΣΤΑ

Μον Ὑπ)κὸς Κότσας Εὐάγγελος

Σ. Πεζικοῦ ΤΜΥ 1ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 902

Ὑποσμηναί

Παραδάκης Γ.

Κονιδισιώτης Ι.

Μετεωρολογία Β.Σ.Τ. 902 ΑΒΕ

Στρατιώτης Εὐθυμίου Νικόλαος

Α' ἑφιππος Ἰλῆ Ἀναγνωρίσεως

Β.Σ.Τ. 904

Στρατ. Κωνσταντίνου Θεόδωρος

Σχ. Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Σύρου

Λ. Διοικήσεως Β.Σ.Τ. 902

... μὲ νέους καὶ νέες τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ σὲ ἑλληνικὴ, ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ γλῶσσα.

Νέλλη Ἀγγελίου

Νάντια Μαρσέλου

Κορυδαλλεύς 20 — Ἀθῆναι

Παναγιώτης Χ. Μαυράκης

Ἀδειμάντου 48 — Κόρινθος

... γιὰ τὸν ἀθλητισμὸν, τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνη τῆς φωτογραφίας.

Μάκης Καντζίκης

Σωκράτους 35

Χαροκόπου, Ἀθῆναι

... μὲ γραμματοσυλλέκτας.

Ἡρῶ Γαλανοῦ

Ἀριστείδου 3 — Ἀθῆναι

... μὲ ἑλληνίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ γιὰ φιλολογία καὶ ὅτι ἄλλο θέμα εἰς τὴν ἑλληνικὴν.

Τάκης Βούρτσος

Ἀρτοπίνης 62

Παγκράτι, Ἀθῆναι

... γιὰ κοινωνικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ θέματα.

Ναῦτης Τάκης Βιδάκης

ΔΛ) ΑΔΒΝ — ΓΕΝ

... γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν τέχνη.

Υ. Ε. Ἀνθ)γὸς Παπαδασιλείου Γεώργ.

Σχολὴ Πυρ)κοῦ Β.Σ.Τ. 902

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Η' ΤΟΜΟΥ

1952

'Αθλητισμός

Γράμμα από τὸ 'Ελσίνκι	A. Σέμπος	Αὐγ.	30
'Ελλάς στὴν XV 'Ολυμπιάδα	A. Σέμπος	'Ιουλ.	25
ΠΕ' 'Ολυμπιάς	Φεβρ.		33
Μπόμπ Ματίας	«Time»	Σεπτ.	48

'Αρχαιολογία—'Ιστορία—Φιλολογία

'Ακρόπολις τῶν 'Αθηνῶν	J. Howard	'Ιουλ.	37
'Ατομικὸ 'Ημερολόγιο	D. Rops	'Ιουλ.	31
Βίβλος καὶ 'Αρχαιολογία		Νοέμβρ.	69
Δῆμος 'Ικαρίας	H. B. Lerner	Μάρτ.	64
Διήγημα στὴ σημερινή 'Αμερική	T. B. L. Webster	'Ιούν.	33
'Ελληνικὲς τερασκότιες	N. Κασιμούλης	'Ιαν.	49
Θαῦμα τοῦ Μεσολογγίου	C. V. Gentili	Απρ.	15
Κυνήγια, Μυθολογία	Π. Κόλλας	Μάιος	37
Μυκήνες	M. Χατζηδάκης	Σεπτ.	33
Νέα Αἴθουσα τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου		'Οκτ.	61
Νεώτερες ἀνασκαφὲς τῆς Τροίας	Σ. Λούνδρας	Αὐγ.	96
Πυραμίδα τοῦ Χέοπος	E. Barker	Μάρτ.	44
Σταυροφορίες		Αὐγ.	106
Σύλλογὸν 'Ελένης Α. Σταθάτου		Δεκ.	61

Βιογραφίες—Τέχνες

'Αντερσεν Χάνς Χριστιανός	Reginald Colby	'Ιαν.	37
'Απὸ τὴν ζωὴ μου	Marc Twain	Μάρτ.	40
Βασιλεὺς ὅπως τὸν ἐγνώρισα (δ)	C. Attlee	Μάρτ.	13
Βολανάκης Κωνσταντίνος	Π. Δημαρά-Τσιμ- πούκη	'Ιούν.	41
Γκρέτα Γκάρμπο	N. Benchlex	Αὐγ.	101
Γύζης (Νικόλαος)		Νοέμ.	62
Θεοδώρα τοῦ Βυζαντίου	Ed. Gibbon	Δεκ.	96
Θεοδοσίου	K. Κασιούλης	'Οκτ.	73
Δίνκολν καὶ 'Εντισον	C. E. Sokolsky	Φεβρ.	86
Μότσαρτ	G. Fourniez	Νοέμ.	55
Μπάχ 'Ιωάννης Σεβαστιανός	N. Dufourq	Μάρτ.	96
Μυστικά μᾶς τέχνης		'Ιούν.	73
Ντὸ Βίντσι (Λεονάρντο)	P. Coffin	Μάιος	29
Ντελνὸ Κλαῦ	A. Bondy	Μάρτ.	36
Παλαμᾶς Κωστής	A. Καραντώνης	Μάρτ.	19
Πρώτο μήνυμα (Μαρκόνι)		Φεβρ.	24
Σαλβαντόρ Νταλὶ	J. Th. Soby	Αὐγ.	58
Τρεῖς βασιλίσσες, τρεῖς δόξες	A. S. Rowse	Μάρτ.	15
Τσαϊκόφσκι	B. Ostrov	Σεπτ.	18

Γραμματόσημα

Βύρων καὶ ἡ 'Εξοδος στὰ γραμματόση- μα (δ)	Δ. Κουμουνδοῦρος	'Απρ.	76
Σκακι στὰ γραμματόσημα	Δ. Κουμουνδοῦρος	'Οκτ.	42
Χριστούγεννα στὰ γραμματόσημα	Δ. Κουμουνδοῦρος	'Ιαν.	79
Χώρα τῆς «'Εωθινῆς Γαλήνης»	Δ. Κουμουνδοῦρος	Μάρτ.	94

Διάφορα

'Αναπατὲ τὰ ζῶα	Φ. Κώνστα	'Απρ.	63
'Αγγλοι ἔξω ἀπὸ τὴν 'Αγγλία	K. Young	'Ιαν.	28
'Αρκτική ἐποποιία	R. & Ed. Brecher	Δεκ.	39
Βάλς στὸ νερό		Σεπτ.	68
Γιὰ τὴν κατάκτησι τοῦ 'Εβερεστ	J. Nancy	'Ιούν.	121
Γιατὶ ἔξηνάμε	M. Bromberger	Φεβρ.	117
Γιὰ τὴ μητέρα καὶ τὸ θρέφος	Σ. Πεσμαζόγλου	Δεκ.	45
Γιορτὴ τῶν παιδιῶν	Angela Raine	'Ιαν.	37
Γυάλινα καρδιά	«Manchester Guardian»	Μάιος	109
Δὲν εἴμαστε ψάρια	C. M. Miller	'Ιούν.	50
Δὲν περπατᾶμε ἀρκετὰ	R. Scipion	Μάιος	73
Δέσμα	E. Mc Cormick	Σεπτ.	85
'Εβραῖοι καὶ 'Εβραϊσμός	M. Kertzer	'Οκτ.	29
'Εγκλημα πρὶν ἀπὸ 4.000 χρόνια		'Απρ.	27
Ἐκλείσαν τὰ 18	R. Mc Keown	Αὐγ.	118
'Ελληνες θαλασσοπόροι	«London Calling»	'Ιουλ.	62
'Ελληνικὴ Φωτογραφικὴ 'Εταιρία	Π. Μυλόφ	'Οκτ.	102
'Εσώφρουνα καὶ ἡ ἱστορία τους	C. & P. Cunningham	'Ιουλ.	53
Εὐρώπη—'Αμερική		Δεκ.	73
Ζόντας στὸ διάστημα		Μάιος	33
'Ηνωμένες Πολιτεῖες	B. Champel	Νοέμ.	92
'Ηρωες τῆς προόδου		Δεκ.	49
Θάλασσα πὺρ μᾶς ἀγκαλιάζει	R. L. Carson	Μάιος	119
Θαῖμα τῆς Φύσεως	A. Scheinfeld	Σεπτ.	77
Θοῦλος καὶ 'Ιστορία	C. E. Sulzberger	'Ιούν.	78
'Ιαματικές πηγὲς τῆς 'Ελλάδος		Μάιος	129
'Ιστορία τῶν ρολογιῶν	Φ. Κώνστα	'Ιαν.	84
«'Ιστορικὸ Λεξικὸ τῆς Ν. 'Ελληνικῆς Γλώσσης» (τὸ)	Σ. Μάνεση	'Απρ.	37
Καιμονοφλαρισμένες φωτογραφικὲς μηχαν- νές	«Phot. Magazine»	'Οκτ.	89
Καραβάνια τοῦ μυστηρίου		'Ιαν.	57
Κατάκτησι τῶν θαλασσῶν	Φ. Κώνστα	Φεβρ.	73
Κατεργαῖος τοῦ οὐρανοῦ	I. Levitt	Νοέμ.	85
Κέρκυρα		Φεβρ.	120
Κοιτὴς τῶν ἐθνῶν	A. Valliere	Φεβρ.	26
Λάθος στοὺς λογαριασμούς: 1952 ἢ 1948;		'Ιαν.	46
Μάτι—φωτογραφικὸς φακὸς		Δεκ.	78
Μέγας Ανατολικὸς	S. Carroll	Σεπτ.	92
Μετεωρικὸς κρατήρας τοῦ Τσάμπ	F. Illingworth	'Ιούν.	61
«Ντολομέτρο»	«Das Beste»	'Ιαν.	81
'Ομπρέλλα	P. Piper	Αὐγ.	44
Ὅσα δὲν εἶπε ὁ Ὀμηρος		Αὐγ.	111
Ὀργανοεὑρεταὶ τῆς ἐρήμου		Μάρτ.	105
Παγκόσμιος Γράμμις	E. Dale	'Ιουλ.	69
Πάθος τῆς συλλογῆς		'Ιουλ.	37
Παραμῦθι τῆς ζωῆς		Μάρτ.	108
Πέρα ἀπὸ τὴ γῆ	C. Swan	Φεβρ.	101
Πολιτισμὸς τῶν κοχυλίων (δ)	Z. Ράλλη-Τσελεπὴ	'Απρ.	87
Πόσο θὰ ψηλώσῃ τὸ παιδί σας	D. Hamilton	'Οκτ.	97

Πρόγονοι τῶν ἀγγλικῶν καθαροαίμων .	Ἰαν.	55
Πῶτα δῆματα τῆς Σκώτλαντ Γυάρντ.	Ἰαν.	94
Πρωτότυπες δεξαμενὲς πετρελαίου .	Ἀπρ.	85
Προποιορῶν θέατρα στὸ Παρίσι .	Δεκ.	38
Στοιχεῖα καὶ φαντάσματα	J. Langham	30
Ταξιδιώτες τοῦ Βορρά	«Blanc et Noir»	33
Ταχυδρομεῖο τῶν κυμάτων	L. Groh	45
Τηλεπάρεια	N. & M. Carlisle	76
Τί εἶναι ἡ ἐξυμνάδα	Tr. Owen	94
Φιλομενισμός	Ἰαν.	48
Χρηματιστήριον τῶν λουλουδιῶν	Κ. Α. Κύρου	42
Ὁραιότερο παραμῦθι	Φεβρ.	33

Διηγήματα

Ἄγουρα χρόνια	A. T. Cronin	Φεβρ.	96
Ἀκόμη ἓνα μπουκέτο	L. Bayes	Σεπτ.	72
Βασιλόπουλο καὶ ἡ βοσκοπούλα (τὸ)	Wil. Saroyan	Μάρτ.	37
Γράμμα στὸ Θεό	G. L. Y. Fuentes	Ἀπρ.	37
Δὲν θέλω πιά νὰ φύγω!	A. Maurois	Φεβρ.	105
Θάνατος τοῦ Τάκινθου Βάογκας	V. C. Calderon	Ἰουν.	45
Καληκάντζαρος	X. Χρηστοθεοδωρίδης	Ἰαν.	65
Κατασκευαστὴς διαμαντιῶν	H. G. Wells	Μάιος	81
Μικρὸς Προίγκιψ	Antoine de Saint-Exupery	Ἰαν.	113
Ὁνειρο στὸ κῆμα	A. Παπαδιαμάντη	Ἀπρ.	113
Ὅχι τόσο τέλειο	M. Jacot	Μάιος	65
Παιχνίδι τῆς ζωῆς	S. Maugham	Ἰουλ.	101
Πέμπτη μορφή (ἡ)	M. Armstrong	Μάρτ.	115
Προσέυχη τοῦ θαυματοποιῦ	A. France	Ἰουλ.	65
Σφουγγαράδες	A. Καρκαβίτσα	Ἰαν.	44

Δοκίμια—Χιοῦμος

Ἀφεντικό μου... ἡ γάτα	P. Gallico	Δεκ.	92
Γιατί κρύβω τὰ χρόνια μου	D. Lutes	Μάιος	61
Γυναῖκες, γνωρίστε τὸν ἑαυτό σας	A. W. Ellis	Ἀπρ.	89
Γυναῖκες ἔχετε διαίσθησι	J. K. Lagemann	Ἰουν.	37
Δοῦμα τῶν ἔξι Μουζικῶν (τὸ)	Axel Munthe	Μάιος	25
Δρόμος πρὸς τὸν ναό	John Leatham	Ἰαν.	92
Ἐμαθα ν' ἀκούω μουσική	E. M. Forster	Μάιος	41
Ἐννέα βελόνες (οἱ)	James Thurber	Φεβρ.	46
Ἐξομολόγησις αἰσιοδόξου	A. Maurois	Ἰουν.	25
Ἐπιτυχία	Sir A. Fleming	Νοέμ.	25
Ἐτοί εἶναι οἱ γυναῖκες	C. Ford	Αὔγ.	69
Εὐγνωμοσύνη, εὐγνωμοσύνη... ἀλλὰ	H. Allis	Σεπτ.	57
Ζήτην ὁ κάλαθος τῶν ἀχρηστών	D. Herold	Μάιος	78
Θάνατος στὸν ἀνθρωπο	L. D. Mardus	Μάιος	89
Θύματα ἐκδιζηθῆτε!	H. Belloc	Μάρτ.	84
Καιρὸς μας εἶναι λίγος	Philip Toynbee	Φεβρ.	54
Λογαριασμοὶ τῆς μαμίας	J. K. Lageman	Αὔγ.	41
Μάχη τοῦ χιοῦμο		Νοέμ.	43
Μάχη τοῦ χιοῦμο		Ἰαν.	92
Μπαμπὰς δὲν εἶναι βλάκας (ὁ)	D. Dodge	Μάρτ.	53
Ὁμορφες ὄρες	J. Priestley	Νοέμ.	80
Ρωμαντικὰ χρόνια τῆς Ἀθήνας	T. Μωραϊτίνη	Ἰουν.	107
Στιγμὲς εὐτυχίας	B. Wickstead	Ἰαν.	84
Τέχνη νὰ εἶσαι γυναῖκα (ἡ)	A. W. Ellie	Φεβρ.	94

Τέχνη τοῦ γέλιου	P. Daninos	Δεκ.	63
Χώρα τοῦ Πανὸς	J. Leatham	Ἰουλ.	76

Ζῶα—Φυτὰ

Ἀνθρώποι καὶ τὰ περιστέρια	Mc Kean Downs	Ἰουλ.	45
Βασιληάδες τοῦ κόσμου	B. Berg	Ἰαν.	54
Κος καὶ Κα Ἰπποκράτους	D. Clark	Ἀπρ.	45
Λευκὴ Κυρία	L. Dubkin	Ἰουν.	88
Μαργαριτάρια	Z. Τσελέπη	Νοέμ.	101
Μὲ τὸ γυαλὶ τοῦ ψαρά	Θ. Ποταμιάνου	Νοέμ.	72
Μυρμήγκια καὶ οἱ κοινωνίες τους	P. Haskins	Ἰαν.	73
Μυστικὴ ζωὴ τῶν φυτῶν	M. Duncan	Δεκ.	80
Νοσοκομεῖο ἐντόμων	P. Fabrizio	Νοέμ.	89
Σκυλὶ πὺν σὰς χοιριάζεται	«Illustration»	Νοέμ.	96
Τέρας τοῦ Ἀμαζονίου	R. H. Ferry	Σεπτ.	65
Χελῶνες	D. Cochran	Αὔγ.	84
Χταπόδι	Rh. Street	Μάιος	92

Ἰατρικὴ—Βιολογία—Ἀστρονομία—Φυσικὴ

A. B. C. τοῦ ἀτόμου	J. B. Bronowski	Ἰουλ.	46
Ἀεζίνθητο	C. T. Turnbull	Ἰουν.	80
ACT	Paul de Kruif	Ἰαν.	28
Ἀντιβιοτικά στὰ φυτὰ		Μάρτ.	114
Ἀπὸ τῆ Γῆ στὸν Ἄρη	D. R. Morley	Αὔγ.	72
Ἀρχὴ τῆς ζωῆς	J. Rostand	Ἰουν.	96
Ἀτομικὴ βόμβα (ἡ)	R. Lapp	Μάιος	44
Ἀτομο στὴν ὑπηρεσία τῆς εἰρήνης	J. Cockcroft	Ἰαν.	69
Βαφές, ἀρώματα, ὀρεκτικά	H. Nicol	Ἰουν.	52
Γίγαντες τοῦ ἐργαστηρίου	A. Abarbanel	Σεπτ.	53
Δεξτρόνη		Ἰουλ.	73
Διατητική	C. Cowgill	Μάρτ.	88
Ἐπαναστάσεις στὴν ἱατρικὴ	H. Henderson	Νοέμ.	43
«Ζιρκόνιον»	A. Armagnac	Φεβρ.	49
Ἡλεκτρισμὸς ἀπὸ τὸ ἄτομο	Nat. Finney	Μάρτ.	33
Ἡλεκτρόνια καὶ ἡ εὐθυμία τοῦ ἀνθρώπου		Ἰουλ.	72
Ἡχητικὰ κῆματα καὶ ὄγκοι τοῦ ἐγκεφάλου		Αὔγ.	90
Ἰπτάμενοι δίσκοι	D. Henzel	Αὔγ.	18
Καρδιά	J. Ratcliff	Ἰουλ.	4
Καρκίνος νικῆθηκε		Σεπτ.	8
Κύνος τοῦ οὐρανοῦ (ὁ)	Peter Lum	Ἀπρ.	7
Κύτταρο ἔχει ψυχὴ;	J. Rostand	Αὔγ.	31
Λευκοτομή—Τοπεκτομή	Ἡδ. Λαμπρινή	Φεβρ.	57
Λύσσα	G. H. Πάγκαλος	Μάιος	13
Μέλλον τῆς χειρουργικῆς	R. Leriche	Αὔγ.	71
Μήνυμα τῆς Ἐπιστήμης	J. B. Bronowski	Ἰαν.	22
Νέα ἀντιφωτιστικά	«Weltwoche»	Ἰουν.	105
Ὁρμόνες καὶ ἐμεῖς (οἱ)	J. Ebling	Ἀπρ.	102
Ὀδράνιο	K. E. Feldman	Ἰουν.	93
Πλανήτες—βροφη	M. G. Morrow	Φεβρ.	90
Πρὸς τὴν αἰσθητικὴν διταμίνης;	«Changing Times»	Δεκ.	58
Ρευματισμοὶ	W. Copeman	Μάιος	56
Τιτάνιο	A. Wright	Μάιος	69
Ἰσοκατάστατα τοῦ αἵματος		Μάρτ.	112
Φωτοσύνθεσι στὸ ἐργαστήριον	«Food Technology»	Φεβρ.	51
Χρυσὴ σκόνι	W. White	Σεπτ.	102

Μόδα

Βασιλεία της καμπύλης	Μαρίνα	Μάρτ.	125
Βασικά φορεματα	Μαρίνα	Δεκ.	118
Δέκα ωραιότερες Αθηναίες	Μαρίνα	Ιαν.	134
Εσωτερικό ζήτημα (ένα)	Μαρίνα	Φεβρ.	126
Ίδεώδες βάρος της γυναίκας	Μαρίνα	Αύγ.	122
Καλοκαιρινές κουβέντες	Μαρίνα	Ιουν.	126
Μόδα όπως την βλέπει ο κ. Ζ. Ντεσσέ	Μαρίνα	Νοέμ.	103
Μόδα του 1953	Μαρίνα	Όκτ.	104
Νέα μόδα (ή)	Μαρίνα	Μάιος	132
Παρισινή μόδα	W. Atwood	Αύγ.	126
Ριβιέρα, Κάπρι, Καλιφόρνια	Μαρίνα	Ιουλ.	126
Τα ιδεώδη μέτρα	Μαρίνα	Σεπτ.	105

Ποιήματα

Άνοιξη	Γιάννη Δεύκη	Μάιος	10
Γέρινος άντρούγιο μπρός στο τζάκι	N. Πετιμεζιά-Λαυ- ρα	Νοέμ.	24
Δωδεκάλογος του Γύφτου (απόσπασμα)	Κωστή Παλαμά	Μάρτ.	12
Ήταν μέσ' τόν κόσμο... ..	Τέλλου Άγρα	Αύγ.	10
Κερί	Κ. Καβάφη	Ιουν.	19
Μια βραδυά	Γλαύκου Αλιθέρση	Ιουλ.	16
Νύχτα χειμῶνος	Όρέστη Λάσκου	Φεβρ.	12
Πειρασμός	Διονυσ. Σολωμού	Άπρ.	14
Σύγχρονη ακριτική μούσα	Α. Κορομηλά	Μάρτ.	60
Της μάνας μου	Άγγ. Σικελιανού	Σεπτ.	19
Τραγούδι της Αύγης	Ναπ. Λαπαθιώτη	Ιαν.	18
Τραγούδι του τρυγητού	Κ. Κονσάλλη	Όκτ.	16
Τραγούδια των Ελλήνων	Άγι. Θέρου	Ιούν.	64

Ταξίδια—Ξένες χώρες

Αίνιγματικό Λονδίνο	R. Mc Kenney & Bramsten	Άπρ.	40
Ανάμεσα σέ δύο κόσμους	W. Bullitt	Ιούν.	17
Άσπρα σκοτάδια	T. Henry	Α.	33
Βραζιλία	Γ. Ζητοίδη	Ιούν.	84
Κίνα	Pearl Buck	Ιουλ.	57
Κοντά στο Θεό	P. L. Fermor	Μάρτ.	56
Κύπρος, τό μαγεμένο νησί	Gilbert Harding	Ιαν.	53
Πώς είδα την Αμερική	I. Κώττη	Μάρτ.	73
Ταϊτή	K. Κοντογιάννη	Άπρ.	79

Φιλοσοφία—Πολιτική

Αληθινή ιστορία των Σοβιέτ	J. Steinberg	Δεκ.	105
Άνθρωποι που κυβερνούν την Αμερ- κή (οί)	D. Martin	Αύγ.	25
Ασυγχώρητο έγκλημα		Μάιος	11
Γιατί αγωνίζομαι	P. Emmanuel	Ιούν.	11
Εκλογές στην Ελλάδα		Νοέμ.	50
Ελευθερία του ανθρώπου	B. Russell	Δεκ.	31

Έλληνικό έγκλημα	Α. Κορομηλά	Σεπτ.	11
Θά τολμούσε ή Ρωσία τρίτο πόλεμο; ..	K. Thayer	Ιουλ.	115
Ίδεώδες της Δημοκρατίας (τό)	A. G. Hughes	Άπρ.	21
Κήρυγμα ελευθερίας		Ιαν.	19
Κουλτούρα και πολιτισμός	R. Niebuhr	Ιουλ.	17
Κυριαρχία των θαλασσών	G. B. Thompson	Δεκ.	53
Λάθη μας στον πόλεμο	H. Baldwin	Φεβρ.	20
Μάρξ και κομμουνισμός	H. G. Wells	Αύγ.	49
Νέα όπλα	R. Cartier	Όκτ.	17
Πολιτική ζωή της Αμερικής	G. Stimpson	Νοέμ.	34
Σκέψεις για την Ελλάδα	Γ. Α. Βλάχου	Αύγ.	11
Σοβιετική φιλοσοφία	I. Μποτσένκο	Σεπτ.	39
Σύμφωνο του Ατλαντικού (τό)	I. Colquhoun	Μάρτ.	30
Τέχνη και ήθιχ	R. G. Ingersoll	Φεβρ.	13
Τύραννοι πέφτουν (οί)	Alan Nevins	Άπρ.	50

Άνθολογία ξένων διηγημάτων

Άζερ	Oliver Goldsmith	Αύγ.	3
Μιά μέρα στο χωριό	Άντώνη Τσέχοφ	Αύγ.	10
Ό γείτονας μου ό Άρθούρος	Alphonse Daudet	Σεπτ.	23
Ό Μικρός Άλγερινός	Alphonse Daudet	Σεπτ.	28
Τ' αστέρια	Alphonse Daudet	Σεπτ.	17
Τά γενέθλια της Ίνφάντας	Oscar Wilde	Όκτ.	33
Φεγγάρι	Guy de Maupassant	Νοέμ.	49
Οί δύο φίλοι	Guy de Maupassant	Νοέμ.	54
Τά κοσμήματα	Guy de Maupassant	Νοέμ.	59

,Εκυκλοφορήσε

Ο Α' ΤΟΜΟΣ 1952 ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Οι Τόμοι, ως και τα παλαιά τεύχη, της «Εκλογής»

δεμένοι κομψότατα, πωλούνται εις τα Γραφεία μας

όδος Ζήνωνος 4 — πρὸς 40.000 Δρχ. έκαστος.

Οί κατέχοντες παλαιά τεύχη δύνανται νά τά ανταλλάσσουν
μέ δεμένους τόμους καταβάλλοντες τό αντίτιμον τῆς βιβλι-
οδεσίας, ἤτοι Δρχ. 20.000 δι' έκαστον τόμον.

ΛΥΣΕΙΣ

«Σταυρόλεξο» από σελ. 11.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΗΣ. 2) ΟΜΟΙΟΘΕΡΜΑ. 3) ΚΛΩΣΤΗ. 4) ΗΜΕΡΕΣ. — ΑΤΛΑΣ. 5) ΣΙΝΑΝ. — ΕΝΟΡΙΑ. 6) ΙΑΣΩ — ΔΥΟ. 7) ΣΣ. — ΝΤΕΦΙ. — ΝΟΡ. 8) ΟΜΠ. — ΑΝΕΚΔΟΤΟ. 9) ΦΑΛΤΣΟ. — ΑΙΜΟΥ. 10) ΙΤΑΛΟΥ. — ΙΣΙΜ. 11) ΑΙΓΙΝΑΝ. — ΚΑΙ. 12) ΙΚ. — ΝΕΜΟ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΙΑΝ. 2) Ρ.Μ. (ΡΩΜΗ). — ΜΙΑΣΜΑΤΙ. 3) ΟΟΥΕΝΣ. — ΠΛΑΓΙ. 4) ΜΙ. — ΡΑΩΝ. — ΚΙΛΤ. 5) ΟΟΥΕΝ. — ΤΑΣΟΝ. 6) ΚΘ' (29). — ΓΕΝΟΥ. 7) ΑΕΚ. — ΦΕ. — ΝΕ (55). 8) ΙΡΛΑΝΔΙΚΑΙ. 9) ΤΜΩΛΟΥ. — ΔΙΣΚΟ. 10) Η «ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ». 11) ΤΑΪ. — ΟΤΟΜΙ. 12) ΘΗΣΑΥΡΟΥ.

«Σκάκι» από σελ. 124.

Αρ. 109. 1) Β51—ζ3!! Τά Μαύρα έγκαταλείπουν.

Έάν 1)... ΒΧΒ 2) Πη1+, Ρ88 3) Αη7+ και μάτ σε δυο κινήσεις.

Αρ. 110. 1) Βε3Χ06+ ΡΧΒ 2) ΓΧ 08+, Ρη5 3) Ρ08—05+ μάτ.

Αρ. 111. 1) Αγ1—η5! Β58—ζ8 2) Β55+ Βζ7 3) Πε8+ Αη8 4) Αγ1—36 και τὰ Μαύρα έγκαταλείπουν.

Αρ. 112. 1) Ιε6Χη7, ΠΧη7 2) Β52 Χ06+ και τὰ Μαύρα άναγκάζονται νά έγκαταλείψουν.

Αρ. 113. 1) Β05—η6+, ΠΧΒ 2) ζ5Χ+, Ρη8 3) Πε6Χε8+, ΒΧΠ 4) ΠεΙΧΒ+ και μάτ.

Αρ. 114. 1) Βα6—γ8! Έξαναγκασμός κινήσεως!

Αρ. 115. 1) Βε8—ζ8! Άπειλή 2) Βζ8—α3+ μάτ.

Αρ. 116. 1) Βε2—α6! Άπειλή 2) Γε8—ζ6+ μάτ.

Αρ. 117. 1) Βη1—δ4. Έάν 1)... Ρ03 2) Ρ01+ κλπ. Έάν 1)... ΡΧΠ 2) Β02 κλπ. Έάν 1)... 82 2) Β04 κλπ.

Αρ. 118. 1) Β58—56!! Έξαναγκασμός κινήσεως! Οί δυο κύριες θარიάντες παρουνσιάζουν άνά μίαν θυσίαν της Βασιλίσσης. α) 1)... ε3—ε2 2) Β56—δ3+! ΡΧ63 3) ΡΧ2+ μάτ. 6) 1)... Ιη5—ε6 2) Β56—δ5+! ΡΧ 65 3) Αζ3+ μάτ.

Οί δευτερεύουσες θარიάντες είντι εύκολες διά τόν λύτην.

Αρ. 119. 1) Ι01! 04 2) Ρα3! 33 3) Ρα4, 02 4) α3, 01Β Πάτι!

Αρ. 120. 1) Ρα4, 04 3) 64, 03 4) 03, 02 5) α3, 01Β Πάτι!

«Ποιός θά βρῇ τὰ περισσότερα» από σελ. 91.

1) ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ = 43. 2) ΧΛΩΡΑΜΙΝΗ = 37. 3) ΗΦΑΙΣΤΙΩΝ = 35. 4) ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ = 38. 5) ΑΥΤΟΦΩΡΟΝ = 39. 6) ΑΒΥΘΙΣΤΟΣ = 37. ΣΥΝΟΛΟΝ = 229.

«Περίφημα ζευγάρια» από σελ. 118.

1) Άριστογειτών. 2) Φιντίας. 3) Ισμήνη. 4) Έλλη. 5) Πολυδεύκης. 6) Χλόη. 7) Βαυκίς. 8) Πολυνίκης. 9) Πυλάδης. 10) Έπαμεινώνδας.

«Προβλήματα σκέψεως» από σ. 118.

Ό ταχυδρόμος είχε άπλούστατα ρίξει τό φακέλλο που περιείχε τό κλειδί μέσα στο κλειδωμένο γραμματοκιβώτιο.

«Μπερδεμένη... Έκλογή» από σ 118.

Όριζοντίως: 1) ΕΚΛΟΓΗ. 2) ΓΟΕΗΛΚ. 3) ΑΓΗΚΟΕ. 4) ΚΗΓΛΕΟ. 5) ΗΕΟΓΚΛ. 6) ΟΛΚΕΗΓ.

Τι άκριβώς έννοείτε όταν λετε» από σελ. 56.

1) ΑΡΤΕΣΙΑΝΟΝ: Β. Βαθύ σωληνώτὸ πηγάδι που συγκοινωνεί με υπόγεια στρώματα, όπου τό νερό βρίσκεται άφθονο και υπό μεγάλη πίεσι, ώστε νά μπορη νά ανεβαινη μόνο του ως την επιφάνεια του εδάφους ή και νά εκτοξεύεται σε μεγαλύτερο ύψος. Τό όνομα τό πήρε από τη γαλλική επαρχία Άρτεσία (Artois), όπου κατά τόν Μεσαίωνα υπήρχαν άφθονα τέτοια πηγάδια.

2) ΓΡΑΙΚΥΛΟΣ: Γ. Έλληνας άνάξιος νά φέρη τό ένδοξο άρχαιο όνομά του, εύτελής, μηδοκίμος. Όνομασθηκαν πρώτα graeculi (μικροί Έλληνες) από τόν Κικέρωνα οί Έλληνες της έποχής του χωρίς όδριστική πρόθεσι, σε αντίθεσι προς τούς παλαιότερους μεγάλους.

3) ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ: Α. Κάθε έπέτειος ιστορικού ή άτομικού γεγονότος που την συνοδεύει έορτασμός. Τό Ιωβηλαίον της έλληνικής επαναστάσεως — των γάμων του. Στους Έβραίους άνωμάζονταν έτσι κάθε πεντηκοστό έτος που ήταν άφιερωμένο στο Θεό.

4) ΚΟΥΡΒΑΝΤΙΩ: Γ. Γίνομαι έξαλλος από θυμό φωνάζοντας και χειρονομώντας ζωηρά για κάποιους λόγους ή πράξεις που άποδοκιμάζω. Κορυναντιά ή έφημερίς Χ διατάς δηλώσεις του Υπουργού... Τό ρήμα από τούς μυθικούς Κορύβαντες, δευτερεύοντας θεούς ή δαίμονες, κατ' άλλους Ιερείς της Κυβέλης, που έκτελούσαν όργιαστικές τελετές προς τιμήν της στο όρος Δίδυμο κοντά στην Κύζικο της Μικράς Άσίας.

5) ΚΟΣΜΟΪΣΤΗΡΙΚΟΣ: Β. Γεγονός που άναφέρεται ή έχει μεγάλη σημασία για την Ιστορία, τὰ πεπωμένα της ανθρωπότητος.

6) ΜΑΝΔΑΡΙΝΟΣ: Γ. Όρισμένος κλειστός κύκλος ανθρώπων —κρατικών υπαλλήλων, διανοουμένων κλπ.— που προσκολλημένοι στην παράδοσι και τὸ παλαιό πνεύμα κρατούν για τόν εαυτό τους την αβθεντία και τό κύρος για τό κάθε τι έμποδίζοντας την άνάδειξι άλλων ή τη θελήσει κακώς κειμένων πραγμάτων. Οί μανδρινοί του Υπουργείου, του κλασικισμού κλπ. Η λέξι ήταν τίτλος των Κινέζων, Κορεατών κλπ δημοτικών υπαλλήλων που ζούσαν άπομονωμένοι από τούς άλλους.

7) ΜΑΣΚΩΤ: Α. Αντικείμενο ή ζωό που συνήθίζει κανείς νά έχη πάντα κοντά του με τη δεισιδαίμονα ιδέα πως του φέρνει τύχη. Πολύ τό συνήθίζουν π.χ. στο στρατό, στην αεροπορία νά έχουν ένα σκυλάκι ή μιά γάτα ζωντανή ή ψεύτικη. Είναι ή προθηγκιανή λέξι mascotte που σημαίνει μάγισσα ή φυλακτό.

8) ΜΑΦΙΑ: Γ. Μυστική παράνομη όργάνωσι φαύλων ανθρώπων που επιδιώκουν την έπιτυχία των συμφερόντων τους με άνήθικα μέσα και άμοιβαία ύποστήριξι. Η μαφία των λαθρεμπόρων του συναλλάγματος. Τό όνομα είχε μιá τέτοια όργάνωσις κατ' άρχας στη Σικελία και κατόπιν σε όλόκληρη την Ιταλία και την Άμερική, που δροüse παράλληλα με την κυβέρνησι, με σε τέλεια άντίθεσι προς τις νόμιμες άρχες.

9) ΜΠΑΡΟΚ: Γ. Σύνθετος καλλι-

τεχνικός ρυθμός που κυριάρχησε στην Ευρώπη μετά την Άναγέννησι, κατά τούς ΙΣΤ' — ΙΗ' αιώνες. Έποχή παρκαμής που οί καλλιτέχνες στειρημένοι από δημιουργική πνοή μιμοίται τό έργο των μεγάλων προκατόχων τους με τάσι προς τό θαρύ, τό άκανόνιστο, θεατρικό και έπίδεικτικό. Η γαλλική λέξι baroque (ιταλ. barocco) που στίς πορτογαλικά έσήμαινε τό άκατέργαστο, άκανόνιστο μαργαριτάρι.

10) ΝΟΤΑ: Α. Είδος έγγράφου της συνήθους άλληλογραφίας μεταξύ του ύπουργού των Έξωτερικών ενός κράτους και του ξένου διπλωμάτη που ύπηρετεί στο ίδιο κράτος. Διακοίνωσις, με την όποια γνωρίζει ό ένας στον άλλο την έπίσημη γνώμη του κράτους του σε σοβαρή ύπόθεσι —διακοπή διπλωματικών σχέσεων, κήρυξι πολέμου κλπ. Υπό των συμμαχων έπεδόθη νότα εις τόν Γερμανόν πρεσβευτήν.

11) ΡΗΤΡΑ: Β. Συμφωνία με ρητόν όρο, που άν τόν παραθέ ή ένας από τούς συμβαλλομένους διαλύεται. Άσφαλιστήριος ρήτρα. Πολύς φορές ή παράθεσι του όρου έπιφέρει και τιμωρία του παραθέτη, πρόστιμο π.χ. προς όφελος του αντίπαλου Ποινική ρήτρα. Τη λέξι μεταχειρίζονταν οί άρχαίοι για νά δηλώσουν την κρατική συνήκη.

12) ΦΕΝΑΚΗ: Α. Έξαπάτησι με διάφορα ψεύδη. Αί ύποσχέσεις της κυβερνήσεως προς τούς υπαλλήλους άποτελούν φενάκην. Μεταφορική χρῆσι της άρχαίας λέξεως που έσήμαινε πρόσθετη τεχνητή κόμη που φορούσαν οί φαλακροί για νά κρύψουν τη φαλάκρα τους — ή νεότερη περρούκα.

13) ΦΟΒΙΑ: Γ. Ακούσιος παθολογικός φόβος που προέρχεται από την έμμονη ιδέα ότι από κάποιο πρόσωπο ή αντικείμενο κινδυνεύεις νά πάθης κακό. Άλλος πάσχει π.χ. από άνθρωποφοβία. Μερικοί πολιτικοί από φοβία κινήματος νά αντιπάλαν τους.

14) ΧΙΛΙΑΣΤΗΣ: Β. Έκείνος που πιστεύει σε μιá όρατή ειρηνική και εύτυχισμένη βασιλεία του Χριστού με τούς πιστούς που πάνω στη γη επί χίλια χρόνια πριν από την Μέλλουσα Κρίσι. Η άτρεψι προήλθεν από την πίστι των Ιουδαίων ότι ο Μεσσίας θά άνάσταιν τούς Πατριάρχες, Προφήτες και άλλους πιστούς, τούς όποιους μαζί με τούς τότε ζώντας Ιουδαίους θά ώδηγοΰσε στη γη Χαναάν.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Οί ἐγγραφεῖς γιὰ τὶς

''*Ἀνέκδοτες ἐπιστολές*

τοῦ

Νικολάου Τύζη,

λήγουν ὁριστικῶς τὴν 10ην Δεκεμβρίου.

''Οσοὶ θέλουν νὰ προεγγραφοῦν, μποροῦν νὰ ἀποστείλουν
τὰ χρήματα ταχυδρομικῶς.

Παρακαλοῦμε, μὴ στέλνετε χρήματα μέσα σὲ ἐπιστολές.

28.000 ΔΡΑΧΜΕΣ ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΠΡΟΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ

Συνεχίζουμε τὴν «Ἀνθολογία τῶν ξένων διηγημάτων» μὲ
ἓνα ἀριστούργημα τοῦ Ἑντγκαρ Ἀλλαν Πόε: «Τὸ πηγάδι
καὶ τὸ ἐκκρεμές».

Ἡ Ἀνθολογία ἄρχισε ἀπὸ τὸν Αὐγούστο. Ὅσοι θέλουν νὰ ἀ-
ποκτήσουν τὴ σειρά, μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν τὰ προηγού-
μενα τεύχη ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς «Ἐκλογῆς» Ζήνωνος 4.